N. T. 1. N. 32.

Ext 94
No. 152

R.9
1/2

8

[illegible]
Iehováh

HISTORIA GENEALOGIAE DOMINI NOSTRI IESU CHRISTI, DEI ET DAVIDIS FILII, SYNOPSI Gemina & tribus libris expressa & exposita.

Studio & opera

SYLVESTRI STEIER LEOVALLAE.

Cui addita est Sacrorum Bibliorum

SYNOPSIS.

FRANCOFURTI,
Excudebatur typis Nicolai Bassai.
M. D. XCIIII.

Solo salôque induitur arma CAROLVS:
Pacîque FERDINANDVS ornatur togâ:
Amor éstque MAXIMILIANVS ImperI:
Turcis, RVDOLPHE, sis metus victorius;
Pacem domi colis fovésque candidam;
Foris sed iratos Mahumetas tibi
Habéas, sed ipsos odium & orbis & Dei
Sat est, coli observariérque & diligi,
Intra, te, & extra Teutonum Provincias,
Ab optimorum, equidem, optimatúmque optimis.
Perge, ô Rudolphe, perge cœpta prosequi;
Sævos Getas perge ense stricto persequi.
Pacem domi tuîque amorem confove.
AVRORA DEVS SALVTIS IMPERIIS TVIS.

IMPERII, Rudolphe decus columénque sacrati,
Qui Cæsar, quîque Augustus, quîque Induperator;
Sis Carolus, sis Ferdinandus, sis Maxmilianus;
Sis Quintus, sis & primus, sis alter & ipse;
Propatrui, vernantis avi, magnîque Parentis,
SVCcessor, fidúsque nepos, hærésque probatus,
ARMATus, cultúsque togâ, dilectio fervens;
Bella GEtis, patriæ murus, favor almus amatis,
Porrò, foris, sempérque domi, tandem omnibus idem
Ense dato, facili sceptro, successibus auctus,
Victor ova; cum pace guberna, vive benignus;
Dante polo, gratante solôque, salôque favente,
QuiQuintus, Primus simul es, verê esque Secundus,
Impe rÿ Rudolphe Sacri columénque decúsque.

AD SERENISS. POTENTISS. ET INVICTISS. MONARCHAM, RVDOLPHVM II. SACRIQ. ROM. SVB EODEM IMPERII, REGNIQ. SIMVL BOHEMIAE, ET AVSTRIAE, PROVINCIARVM PRINCIPES ET STATVS.

AVTORIS PROOEMIVM.

OVOS Patricius cœlesti sanguis in urbe,
Vos genus & nomen Christi facti atque professi,
Invicte Imperij Cæsar, pacique togate,
Atque armis indute tuis; Regésque sereni.
Vos Electores, tam Principe stemmate creti,
Quàm Reverenda quibus sua fert suffragia virtus,
ProRex, atque ProElector, vos Archiducésque,
Quique ita Militię es Germano Marte Magister,
Vt per distinctas jus dicit, Episcopus oras.
Vósque quibus data sunt Augusta Palatia Rheni.
Atque Duces reliqui, ardua quos Germania, quos &
Italiæ tellus, quos Arealatáque cingit,
Accit ad Imperij & quos Conciliarius aulas.
Vos Cameræ illustris triplici cum Præside Iudex,
Qui decies senûm libratis pondera vocum.
Vos proceres; quorum commissa Prouincia curæ,
Adscripta est; quibus & limes concreditur ingens,
Misnia Saxonibus Carolino milite fractis,
Lusatij & Brennopyrgum Dano atque Polonis,
Austriáque & Moravi illyricis Hunnísque propinquis,
Burgovia, Hochburgum, Badeniáq; Alpibus illis,
Marcáque Belgarum populis & ad ostia Rheni,
Oppositi. Quibus & Castrorum mœnia dantur.
Ordóque vos Regni Boihæmi; vósque propinquę
Austriadum gentes; Moravi, Elysiíque Ducatus,
Lusatiiq; simul gemini, atque OEgrania, cúmque
Variscis alij populi, & sua feuda Leonis
Quæ longis numeris Alemania magna recenset.

Prælati, Comitésque Ducum. Vos, siue togatis,
Seu ferro sit opus, facti à Pharaone Barones.
Vos donati Equites armis feudísque, probatæ
Et memoris fidei signis victricibus illis.
Gymnasiarcha Docénsque, Regens aliósque Docentes,
Discentésque simul, sub docti munere sceptri:
Quæ ducenda piè; quæ commoda, quæque salubris
Vita homines ornet; quo singula quæque decoro
Fiant; ut triplici formetur lingua sonôque,
Et methodo; rebus quæ vel natura creatis,
Arte vel infusa; atque sub his generosa juventus.
Vos quóque per vestras terras, vestrásque per urbes
Prætórque & Consul, prudénsque utriúsque Senatus,
Quique vices horum geritis; vos subdita turba,
Et tamen in Christi qui libera corpore membra.
Non mihi, sed Divis date consultoribus illis,
Qui cœlis accepta suis oracula reddunt,
Attentas, & non nisi sancta monentibus, aures.
REX Solomon sapiens, tám seclis ille futuris,
Quàm proprio consulturus, docet ore diserto
Atque stylo illustri; quantâ sapientia vera
Sit quærenda fidê, ne fortè per avia præceps
Seductus pereas. Via nam proclivis Averno est.
Instruit hinc vivis dictis: quibus & tua nostro
Mundo facta probes; & quæ te falsa monentem
Confutent, justo trutinæ útque examine pensans
Singula, sic vero virtutum in tramite sistas.
Sive ergo sacris pietas te rebus agendis
Acciérit, certum tibi seu Respublica munus
Assignet, seu cara tuæ tibi cura fovendæ
Sit concessa domus; vel quo te cúnque locârit
Hic tua te statio; quod habet Sapientia lumen,
A Patre cœlestis vitali fonte profectum
Luminis; hanc sequere, ut certo sic omnia fiant
Fine, Deôque suæ laudes, sua gloria, virtus,
Nomen, honos, sua fama decens, justo atque potenti &
Soli, communi tribuatur voce, Monarchæ:
Perpetuam donec, stultâ insipientéque turbâ
Exautoratâ, det palmam & præmia rectis.
Hæc simul ipsa monet Sapientis concio Regis;
Sive hominum vitam, fortunas, secla, labores,
Munera, delectum, casus, tot funera, iniquam
Inter diuersos sortem, Augustámque coronam
Demirêre, ut & illa merum sint omnia vanum;
Si cœlo cœlique bonis collata ferantur.
At committantur Diuinæ singula curæ.
Quæ vita ergo hominum tristi dum degimus orbe,
Suspiciamus vt hanc, tot quam discrimina versant?
Iusta suam vt porrò mereat sapientia laudem,

Sola,

Sola, suósque ferâ caros â morte clientes
Vindicet, & mundi contra cæcum átque profanum
Iudicium, verè felices prædicet illos,
Quantumvis nimiâ cladum quòque malé premantur:
Ipsa suo nobis monstrat sapientia libro,
Qui Regis titulo Solomonis scriptus habetur.
Hanc humanus homo quivis inquirat, ut ipsum
Agnoscat Iohvam verum; útque idola scelesta
Et plena infestis pœnis exhorreat, atque
Luce poli & vitâ cum libertate fruatur:
Diligite, illa inquit sapiens Sapientia, cœlo
Lapsa, Dei proles, in quâ sunt cuncta creata,
Diligite, ô homines, quæ iusta & sancta probantur,
Recto judicio ambiguas qui legéque lites
Transigitis. Quoniam â Domino, quæ vestra, potestas
Vobis contingit; rigidæ qui crimina culpæ
Tandem etiam inquiret procerum; átque hoc acriùs, ipsi
Quo reliquo præstant, accepto munere, vulgo.
Diligite & verum, quod dat Sapientia, lumen,
Qui vestro imperio terram populósque tenetis,
Vt simul, ætheriâ quod nos in sede manebit,
Consortes Regni sitis. Sapientia primos
A grandi asseruit lapsu, miserata, parentes
Humani generis, pleno quos fecit in orbe,
Vt præsens essent cœlestis imago Tonantis.
Vim, vires, enses, arcus, Sapientia vincit.
Illa Noham, Lothum, & fidum servavit Abramum,
A fratrísque irâ profugum, reducémque, Iacobum
Eripuit: Multísque opibus Sapientia sancta
Ornavit, quem Pro Regem, Dominúmque Iosephum
AEgipti & fratrum fecit. Quæ sola Monarchæ
Sceptra dat & terras. Mosen Sapientia duxit,
Nunc nubes nebulosa, calens nunc factáque flama,
Per loca deserti ignota & spelæa ferarum
Perdomuítque sitim, quâ AEgiptius ille tyrannus
Exarsit, ponto tandem submersus & orco
Sanguineo. Neque enim pœnæ Lex justior ulla,
In sontes, melióque data est, quàm talio vindex;
Quæ crucis artifices propriâ cruce, & arte dolosâ,
Hamanémque trucem & similes succumbere mandat.
Qui fons átque autor, quæ sit pia gloria, virtus
Eius, quæ Divo manat Sapientia cœlo;
Vt mores, vitámque Deo mundóque probatam,
Informes, Syrachus habet, prudentiáque affert,
Dignáque Christiadum studijs ænigmata, & idem
Historias recitat castas, exempláque Patrum.
Vt Deus ornârit Divinis dotibus illos,
Queîs pietas & religio fuit inclyta cordi:
Vtque suis pœnis hostes reprobósque vicissim,

Et contemtores, quam dat Sapientia, lucis,
Auxerit; ut jures Salomoni Numen ademtum,
Tam sancto duplici concessum munere Vati.
Vanos, ô nimium vanos, quos negligit illa
Ignaros Domini sapiens Sapientia cœli,
Quósque error vinclis, orco, mortîque profundæ
Devotos, tandem æternis adjudicat umbris.
AT Deus in cœlo noster, pietate potente
Illustris, cui subjectum parere jubenti,
Præstans est virtus, omnîque soluta sepulcro,
Asserit ipse suos, cuius Sapientia nullis
Inclusa est metis; cuius nec robur habenis
Constrictum est; firmásque potens qui in pectora vires
Inspirat, flamísque animas cœlestibus armat
Fidentum sibi; ut & fraudes, & tela cruenta,
Nunc alij euadant, alij nunc fortiter illa
Sustineant. Cuius clemens & prouida semper
In caulas sibi delectas cura atque voluntas
Immota est. Iustus tandem qui vindice pœnâ
Affligit cunctos perfrictâ fronte rebelles.
Immotúmque stat hoc; Regnum durare per ipsam,
Quæ fuit ante orbis fundamina prima locati,
Principiòque apud æternum Sapientia Iohvam.
Pérque ipsam regnare Duces. Si nulla per ipsam
Sceptra gubernentur, ruituráque Regia sceptra,
Et Crœsi pariter turres, Irique tabernas.
Quos ergo terræ átque homini præfecit honestos
Rectores, speculo se contemplentur in illo,
A quo cuncta venit solo Sapientia Rege.
Totius vt Deus est anima augustissima mundi,
Orbis Romanîque anima est sic altera Cæsar;
Commissi Princeps anima est sic altera Regni.
At Romani orbis pars prima Ecclesia fertur;
Et Regni veri pars prima Ecclesia fertur,
Relligio vt celebri sanctôque stet inclyta cultu.
Proxima quæ constat firmo Respublica nexu,
Vt bellis vigeat pax relligiosa fugatis,
Iustitiæque locus muros intra sit & extra.
Quod mater, matrísque vicem quæ suscipit æqua
Nutrix infanti; quod Iosephúsque parenti
Atque choro fratrum, nobis quod Rector Olympi,
Christiadum Imperio hoc Augustus & ipse Monarcha,
Quem Divûm Deus ipse suo pronunciat ore;
Hoc Princeps bonus est, sunt hoc Procerésque Statúsque
Præstantis Regni; hoc illustrior ordo Parohnum;
Hoc generosi Equites sunt; hoc & in urbe Senatus
Est, nunc Actori justo sua damna querenti,
Nunc injusta Reo vi divite fraudéve passo;
Hoc, cœli jussu, Divinâ voce coacto

Cœtu

Cœtu, præsertim qui multa diûque laborat,
Per sacras cathedras, & per subsellia docta
Doctarum passim per publica regna Scholarum,
Vt Legem purê doceant discántque Tonantis,
Quæque hominum paci & toti sint commoda vitæ.
CAESAR ut exemplar vivum est Iohvæ astra regentis;
Sic tu, qui procerum statuúmque es portio magni
Imperij, seu sis Princeps, à Rege, Comésve,
Sive Paróh, vel Eques, Primâs seu lectus in urbe,
Ad sanctas tua stet Leges sententia lata.
Cæsaris es calamus scriptorius, ipsius es tu
Lingua tonans, æqui tu servantissima dextra,
Tu sceptrum, gladius, firmôque in pectore pectus.
Tu calamum, linguam, dextram, tua corda, bacillum,
Quæ commissa geris mandati iure Monarchæ,
Sic moderare, ut, quicquid agis, studiôque fidêque
Prudenti fiat. Ne quem, privatus, ut hostem
Odisti, (falsò prætexens Municipíve,
Induperatoris, Consulti aut iuris & æqui,
Aut quod Roma suis quoque consultoribus ædit
Decretum.) adversæ flexo vel partis amore,
Divitis aut etiam sumto pro munere dextræ,
Prives jure suo. Memor, ut sit rectiùs, ipsos
A certo sontes etiam absolvisse reatu,
In fraudem justi nigrum quàm scribere Theta
Et fracto injustê miserum damnare bacillo.
Semperq; illud agas, magni ut schola sancta Tonantis,
E quâ turba redit, quam totum leget in orbem,
Quorum alios etiam divino munere Vatum
Donet; gratuitæ & qui nuncia læta salutis
Exponant; Pastoralis queîs debita cura
Incumbat; qui Docti alios doceántque fideles;
Pupilli, viduæ, atque inopes, lectîque Levitæ,
Lege iubente tuæ simul experiantur apertæ
Auxiliúmque fidémque manus. Sapientia clemens
In resipiscentes crescat; reprobîque vicissim
Te dextrâ videant ensem non stringere frustrâ,
Nec temerê tibi porrectum & sine jure probato.
Munifico Ihovæ tibi sed contingere dono,
Terrorîque malis, justísque ut cedat honori.
Quippe potens modò jus modò vis nunc regnat in orbe,
O, sed, tu Dominê, usquequò, Domine, ah patior vim.
Quænam sese inter tanto discrimine certant,
Quanto VIS mala, IVSque bonum? transposta litura
Efficit ingentem ingenti conamine litem,
Non undis flamæ, tenebris lux, sideráque orco
Altera in alterius, sibi tam contraria pugnant
Interitum, illa gravi duo quam commissa duello;
Altero ut usurus, careas unôque necesse.

Vis licet ipsa habeat gentile coacta suum jus;
Ius ut & ipsum habet ætheriam præsuave suam vim.
Nulla Magistratus nostri Divina potestas,
Non qui atram licita VI VIM Fraudémque repellit,
Carpitur hîc, sed sæva feri petulantia vulgi.
Cui {IVS / VIS} est, {VIM / IVS} nō metuit, {IVRE / VIQ;} exigitur {VIS: / IVS.
At postliminio tandem tàm sæva cadit VIS,
Quàm IVRI vis usque sua & sua gloria surgit.
O, sed, tu, Domine usquequò? Domine, ah patior vim.
Hæc non, ut moneam invitos nunc dico, sed ipsi
Vestrâ quod facitis prudentes sponte, quod omnis
Fortis Eques, Baro, quódq; Comésque & deniq; Princeps,
Tam sublime genus, Iohvæ genus, illud Elohim
Quod genus illustre est, DVX cor, præsens animi REX,
Christiadûm Imperiator ovans, invictus & idem,
Virtutem ex ipso Iováh qui discit amatam.
Laudo, átque hortatu tàm sanctum comprobo cursum.
Illorum nec enim nobis ex asse probantur
Voces, qui celeri non esse opus addere fixum
Calcar equo perhibent. Qùum sic rectoris honori
Et voto, quæ lætus agit, ferro & pede punctus,
Acceptum fieri videat; siue arte volando
Gratificâ, sive adversos ruat actus in hostes,
Arbitrio Ducis ut placeat famámque reportet.
Atque suo præstans virtus laudata virore
Perduret, sumátque suum sua gloria robur:
Et Christo placeat Solymi devotio vulgi,
Pubis & Hebrææ cum palmis gloria laudis,
Quique ivit clamor puerorum Osiannaéq; cælo.
Qualis & illa fuit, fudit quam fœmina vocem
Quam cæcus stipem poscens Ierichonius unus,
Post gemini ingeminant, ô noster maxime Iesu
Rex Israêlis, Davidis regia proles,
Regia cœlestis proles divina parentis,
O tû, qui tandem nobis concessus, & orbi
Es datus, ut sævi stridentia colla Draconis
Frangas, et Sathanæ molimina tota furentis,
Qui nostris lumen, fera quos natura negavit,
Das oculis, miserere mei, miserere tuorum,
Vt Styge sic tuti, veram quoque cernere lucem,
Quam cœlo mittis, nobis hic detur apertè.
Quandoquidem cœli proprio simul ore perorent
Et celebrant noménque tuum laudésque potentes.
Et nemo, nisi qui surdus per sidera lapsas
Negligat has voces; nemo nisi cæcus & ipsa
Dramata non videat, quæ cœli elementa profantur;
Communis licet his nec sermo, nec ulla loquela.
Quùmque sciam, ut sua danda Deo, sua denique nostro,

Pro curâ vigili ſic vectigalia Regi,
Cuius nos pietas Divo devincit amori,
Deberi, quo quémque loco fortuna beavit.
Interea exiguum vobis hoc offero ſcriptum,
In triplici libro diſtinctum hoc ordine; quorum
Dat Geneſin Chriſti maiorum & nomina primus,
Quæque latent, pandit, myſteria diva, ſecundus,
Tertius ad numeros Patres & ſecula, confert.
Intereá hoc, inquam, vobis, hoc offero ſcriptum,
Dum ſurgat potior vis átque occaſio nobis,
Quæ veſtri meliùs noſtrum declaret honorem.
Det Deus, ut gratâ memores pietate, quod olim
Fratres Ioſepho, dulci quod filia matri,
Hoc cœli Domino, hoc etiam gens ſubdita certo
Regi, Principibus, Ducibus, magníſque Toparchis
Simus, & ut fidei pro ſeſe quisque decore &
Virtutum vobis ſtudio addictiſſima turba,
Legibus & veſtris obtemperet; átque Monarchæ
Noſtro, nos totos átque omnia noſtra dicemus,
Conjunctímque Deo, qui veſtra & cuncta gubernat,
Æternas toto ſolvamus pectore grates.
Pupillo eſto Pater querulo, viduæque gementi
Tunc te Ihouá Pater, Patris & ſapientia Ihová
Et ſacer in ſeſe qui Spiritus omnia ſacrat,
Te, te, inquam, amplexum maiore fovebit amore,
Quàm tua te amplexa eſt flamanti pectore mater,
Atque ut vos omnes vero vivôque Iehovę,
Vobis Patronis ſic me commendo clientem.

Syluester Steierus Leovalla.

DE CHRISTO INCARNATO ET NATO ANTIPHONA, PARAPHRASI REDDITA.

VERBA ANTIPHONAE:

O admirabile commercium, Salvator generis humani, animatum corpus sumens, de virgine nasci dignatus est, & procedens homo, sine viri semine, largitus est nobis suam Deitatem.

Commercium ô mirabile,
Nec sensui penetrabile,
Nullique perscrutabile:
Qui nos creavit providè,
Dignatus hic in tempore
Corpus animatum sumere,
Almâque nasci virgine
Homôque sic procedere
Nullo virili semine,
Largitus est nobis suæ
Diuinitatem gloriæ:
Commercium ô mirabile.
O hanc Iehovæh gratiam,
Nostram λόγος *quod carneam*
Indutus est domunculam,
λόγος *Creator & caro*
Creata, sublimi & novo,
Vnita, cum miraculo,
Sunt Christus unus, ille, Rex
Qui noster est & Pontifex,
Cuius Docentis nósque grex.
Qui cum Patris Potentiâ,
Et Spiritus fauentiâ
Est una subsistentia.
Atque unionis illius
Non simile fertur, omnibus
Quadret quod illi partibus.
Simile ut nec huic est, quòd Deus,
Iehováh, Verbum, Spiritus,
Essentiâ sunt unicus:
Et unus θεῖος, *DEVS,*
Verbo atque luce creditus,
Hypostasi sit tertius.
Et non tamen nulli typi,
Tam relligiosè conditi,
Vtriúsque sunt mysterij.
Cum corpore anima, discimus,
Coniuncta, sint ut protinus
Adamicus homo conditus.
Adamicum dico probè,
Vt ex suâ propagine
Traducitur átque semine.
Caro átque sanguis qui satus,
Animalis átque Adamicus
Et nascitur Natureus.
Caro manens non accipit
Regnum Dei, nec percipit
Quæ Spiritus Dei gerit.
Sunt corpus, anima, Spiritus,
Vt rem petamus altiùs
Homo renatus, & unicus.
Qui non paterno ex sanguine,
Vt vir caróque volunt quoque,
Sed ex Deo est natus novè.
Ex carne natus est caro,
Ex Spiritu natus Deo,
Fit Spiritalis denuò.
Doctus Deo dijudicat
Bonum â malo; bonum probat,
Quæ prava sunt sequi negat.
Sic hominis animuláque vigens,
Vegeta est, movendo sentiens,
Rati irritíque intelligens.
O hominis, ô dulcedinem,
Vt factus hic ad divitem
Creantis est imaginem.
Et coniugalis unio,
Autore sancta quæ Deo,
Caret nec ea mysterio.
Et hoc, & illa, plurimi
Habenda sunt & maximi
Cordis recessu in intimi.
Qualis vir átque fœmina
Sua, singulúsque & singula,
In unione tàm sacrâ,

Sunt

Sunt sanguis unus et caro,
In matrimonij vinculo,
Mas et puella, prius duo.
Ex vi sui, qui, fœderis,
Vivunt in unâ duplicis
Communione corporis.
O hanc Iehouæh gratiam,
Confert quod ad sese. et suam,
Hanc coniugalem copulam.
Qui, cum beatis omnibus,
Os átque sanguis, fratribus,
Est et manet pereniùs.
Qui cœtus unus, cum suâ,
Vnitus est, Ecclesiâ,
Communionis gratiâ.
Quæ vivit eius et viget
Vitâ, eius et sese movet
Animata animâ, et sic permanet.
Vt dives inopis terream
Sic hospes hospitis casam
Transferret in aulam cœlicam.
Sic nam futurum, Ecclesia,
Post orbis hæc, ut, tristia
Cernat beata gaudia.
Cœli vocati in atria,
Sanctè bibamus sobria,
Vt ebrietatis pocula.
Per vim potentem voculæ,
Quâ saxeæ quóq; hydriæ
Sunt vina iussæ fundere.
O hominis hanc Christi sacram,
Davidis ô Gnati novam
O maximámque gloriam.
Omnis potestas cui sua
Et per solum & per æthera
A Patre surgit tradita.
In quo uniuersa Divitas
Σωματικῶς, habitat novas
Summasque per excellentias.
Quippe, absque mensuræ modo,
Orbique aliâs incognito
Est Spiritu dives suo.
O hanc Iehouæh gratiam,
Charam sibi quod sponsulam
Iungit piorum Ecclesiam.
Vt una nobiscum caro,
Sit & maneat, et unio,
Hoc & futuro seculo.
O hanc Iehouæh gratiam,
Mortaliúmque ô maximam
Vnitionis gloriam.
Nobis quod est concreditum,
Ex corde totóque agnitum,
Hoc tam sacrum mysterium.
Λόγος quòd est factus caro,
Christúsque qui Deus & homo,
Vtrúmque suo est consortio.
Permansit id quod extitit,
Assumpsit id quod non fuit,
Vnquámne tale contigit?
Paréns que misit filium,
Missúmque habemus nos datum,
Cognatione proximum.
Charisma fundit Spiritus,
Cœlo suo divinitus,
Hæc ut sciamus sanctiùs.
Sit laus Patri, sit Filio
Sit Flamini sanctißimo,
Trinôque et unico DEO.

HISTORIAE GENEALOGIAE DOMINI NOSTRI IHESV CHRISTI, DEI ET DAVIDIS FILII,

LIBER PRIMVS.

QVum proximo superiori anno utrãque historiã GENEALOGIAE IESV CHRISTI, Filij Dei & hominis, Domini & Servatoris nostri, ut apud Matthæum illæ & Lucam exstant, doctorum piorùmque virorum exemplo priuato conferrem studio; viderémque, alios aliter, quidem, illorum diversitatem, sed ita tamen conciliare, ut consentiente veritate, veròque consensu inter utrumque convenire appareret; cœpi & ego ea, quæ sentiebam aliquid afferre posse lucis, obseruare & annotare. Præsertim autem, quum non nova ea, sed ab Aurelio Augustino etiam, verè aureo Theologo, orthodoxísque veterum alijs, in quorum consensionem nostra quoque descendit sententia, consignata & probata esse animadverterem. Meum iudicium probabant amici, quibus illud exposui, hortatoresque mihi erant, ut in synopsin collecta & adducta, quomodo nimirum, LEX & NATVRA, hîc, concurrerent & convenirent, &, quæ dixissem, sibi & alijs, qui eadem à nobis peterent, connotata & perscripta traderem.

Amicorum illorum candore fretus, hanc in me, quam vides, facilé suscepi opellam, & monstratis mysterijs initio facto à Deo & Adamo, descendi ad Abrahami pronepotem Iudam, Davidisque proavos Mahalonem & Boosem; Iechoniæque & Neris filios & nepotes Salathielem & Zorobabelem, tandemque ad Helis & Iacobi filium Iosephum, & ab hoc in Christo desideratum & consummatum finem fixi.

In tabulam, ergo, quam hic denuò lectori damus, contraximus utriúsque Euangelistæ lineas, è regione inter se oppositas, succinctissimam; eòque modo, qui nobis videbatur non planè incommodus; & qui NEC LEGIS divinæ mysterijs, NEC VATVM sententijs, NEC EXPRESSIS promissionibus, NEC SCRIPTVRAE exemplis, NEC ORTHODoxorum Patrum & Ecclesiæ firmamento caret & authoritate.

Qui enim, in Veteri Testamento typi, sunt ita otiosi, ut suâ careant, in Novo, manifestatâ & explicatâ veritate. Quæ Prophetarum oracula, nunc suis quasi ænigmatibus involuta, nunc scripto claro et perspicuo proposita, non sunt ad Christũ et veritatẽ suã accomodata? Quam promissionem? ꝙ Iusiurandum? quæ dixit & levatâ manu iuravit, ab exordio mundi, universi generis humani Patribus illis Adamo & Noeh, &, post illos, Abrahamo & Davidi præcipuè, totíque tandem illorum per fidem posteritati, plenissimâ & largissimâ non præstitit & implevit volâ? Frustrâne & temerè, & sine significati mysterio, modò Lex, Quum habitaverint *in Deuter. [ca. 25. b, 5.] per Mosen repetita et promulgata, modò Natura, in successione & serie maiorum Christi secundum carnem, ad Christum usque deducitur? Parúmne est, secundùm Legem divinam, unius fratris naturâ filium, alterius eundem hæredem & filium fieri, cuius natura communi non est? Profectò, tám non parum, quám omnium summorum & maximorum beneficiorum unicè maximum & summum hoc est, quòd nos, iræ naturâ filij, ab æterno Patre Domini nostri Iesu Christi, et Dei nostri mediante merito, in pacis & gra-*

tiæ filios, et in spem cœlestis et æternæ vitæ regeneramur. Tám non parùm, quám parũ non est, quòd Legis huius exemplo, & autoritate, quod vniuersæ scripturæ sanctæ virtute, Christus, vt perpetuam conseruationem generis humani in hoc orbe, ita æternam in futuris cœlis vitã et tàm æternã eam et vivam quidẽ, quàm vivus & æternus est ipse DEus, certò post hanc vitã & huic morti successurã.

Quàm porrò parum non est, Christum Dauidi sine Davide, Iosepho sine Iosepho, sed ex virgine matre Mariâ, huius coniuge, illius nepte, incarnationémque neutro illo, sed ipso Deo efficiente; & ex dono conceptum & natum, & ex natiuitate suscitatum & datum; orbique Christiano, ê cœlo descensu, factum hominem donatum esse; in quo, ut hîc vivimus, movemur & sumus, ita vivemus movebimur & erimus, in eodem, cum beatis omnibus in æternâ simul & beatâ vita.

HAEC â maioribus nostris, & quidem quo viciniores illi sanctis Apostolis & Apostolorum discipulis vixerunt, eo religiosius & sanctius obseruata, suisque ipsorum scholis relicta & commendata videmus. Hos patres nostros, qui doctrinâ suâ, cœlis acceptâ nouè nos, in ministerio Christi & Christo, regenerant iterúmque parturiunt, tutiusque & sanctius consulimus & sequimur, quàm infelices & infaustas illas subinde subortas ætates, in quibus religio divitias peperit, & matrem devoravit filia; nihilque non ab hæreticorum conventiculis, latebris & cõtagionibus impugnatum, obscuratum & infectum est.

Sentio ergo, & facio hoc iure, cum Iulio Aphricano, Eusebio, Gregorio Nazianzeno, Ambrosio, Augustino, Damasceno, Lyrâ consentientibus, & orthodoxorum aliis omnibus, quorum testimoniis & authoritate rectè vtor fruor nitorque; & quos, in unicæ veritatis antiquæ gratiam, pluris habeo, quam ut ipsis, in re tam planâ & manifestâ, contradicam. Malui enim antiquissima illa, & ad nos usque contiguê continuêque propagata & culta, & quæ ab orthodoxis, catholico cursu, sanctè & fideliter obseruantur & custodiuntur, quàm aut nova quædam, aut vetera illa quidem, sed sacros. tamen Synodorum sententiis & scriptis olim damnata & profligata, quibus curiosius quàm religiosius aut felicius multi sæpè incumbunt, inquirere & amplecti ipse, & aliis pro suo quo præstant candore, fide & ingenuitate, & quæ filios Prophetarum decet, examinãda et iudicanda proponere.

Multa vetus seclum, nostro & sapientiùs, illud,
Emensum ingenii est dexteritate sui.
Multa simul nostro sunt huic censenda relicta,
Plurima judicii posteritatis erunt.
Omnia noverimus, fratrem non fratre docente,
Quando Deus nobis omnia & omnis erit.

LVCAS, porrò, â Nathane naturalem lineam ad Zorobabelem usque prosequitur, & ab huius filio Rhesa ad Legalem & Ducum prosapiam diuertit; Ducum potissimum honore, quibus variâ iactitatis cruce et calamitatibus, omnique adeò priuatis dignitate, tandem suscitatus est Dux ille iustus, qui gubernat ipse suam Ecclesiam, eiusque iugiter abstersis â genis lacrymis in integrum omnia cum lætissimâ felicitate, restituturus est.

MATTHAEVS, contra, Legalem statim, et â SALOMONE Regum catalogum enumerat; tum, vt Regiam Christi dignitatem, si carnem etiam spectes, nobis ostendat; tũ, quia illorum posteritati ordine descendenti, deficientiq; et cessanti cũ Iechoniâ, ab agnato Neri suscitatur Salathiel. Hic, secundùm Legem, stat nomine defuncti et adscendentium Regum omnium, ad Salomonem usque. Tandémque idem Matthæus, (omissis quinque, vel circiter, nominibus, Hananiâ Rhesæ fratre, eiusque filio Pelatiâ, tribúsq; aliis, quorum memoria nunc ignoratur, sequentibus) â Zorobabelis trinepote Abiude, naturalẽ, relictis Ducibus, amplectitur, quam rectâ sequitur et continuat ad Iosephum etiam vsque.

Atque utérque, simili consilio, modò Legales, modò naturales Iosephi maiores recēsent, ut veritatem Legis, ipsámque promißionem, in Christo, Dei naturali, Davidisque & Iosephi, secundùm Legem, filio impletam, veriùs & clariùs aperiant & demonstrent.

Si enim naturalem tantùm utérque lineam sequerentur, non solum Regibus & Ducibus exclusis, quorum, secundùm Legem Iosephus est filius, iniuria fieri videretur: sed etiam promißio & veritas, Legi typicæ involuta, obscurior esset; atque Christus ipse ex Regiâ fortè Regum prosapiâ prognatus, ab insanâ multitudine negari potuisset. Æquê atque si Dei nunc tantùm naturâ, non etiam Davidis secundùm promißionem esset Filius.

Sin Legalem solam descripsissent, non parùm in Regum & Ducum agnatos & collaterales peccatum fuisset, si ipsorum Christum negassent, vel tacuissent saltem filium, quorum tamen fuit. Æquê atque, si Davidis nunc tantùm, secundùm promißionem, non etiam Dei, Christus, naturâ diceretur Filius. Verbum enim caro factum est.

Hæc breuibus ita præfari debuimus & voluimus. Tùm quia maximus doctrinæ & capitis huius: De unione duarum in Christo naturarum personali; &, ut Deo humana, homini diuina idiomata mutuò, propter unius personæ Christi unitatem salvis & integris ipsis Naturis communicentur: vniceque necessarius, etiam in hoc instituto nostro tractatu, est usus; præsertim nunc temporis, quando sursum deorsum, retróque sublapsa feruntur omnia, & multis quod libet licere videtur. Tùm, ut in tám salutarem ac necessariam hanc considerationem invitemus pias mentes: Quomodo, nimirum, unigenitus Dei, Davidis quoque per incarnationem factus sit Filius.

Non quòd promittam, plenê me, & pro dignitate magnitudinem tanti mysterij explicaturum, cuius sublimitas omnium etiam angelorum sensum & admirationem exsuperat; sed quòd meo me defunctum puto, hâc in parte, munere, si collectis & collatis veterum & orthodoxorum Patrum *sententijs, ad quos iure appellamus, pijs & bonis ingenijs occasionem augeam, consideratiùs & religiosiùs hac de re cogitandi. Vtque ostendamus, apparere quidem, quod in confesso est, diuersitatem scripti, inter duos hos nostros Euāgeliographos, Matthæum & Lucam, hîc: sed reverâ integram & absolutam voluntatis & utriusque animi coniunctionem esse: imò specie illam discordantiæ, Legémque typicam,* Quum habitaverint, *ad veritatem & naturam applicatam, plurimum doctrinæ huic toti afferre lucis. Vt singulari Spiritus Diuini & veritatis instinctu & consilio factum & institutum hoc esse, neminem, qui non perspicuè tandem videat, futurum arbitrer.*

Quùm enim, ubi plures concurrunt caussæ, fortiùs sit ius, Christíq; genus, ex libris genealogiarum, seu, ut Esdræ interpres illos [3. *Esdr.* 5. *d*, 39.] *appellat, Pædaturæ, cùm Naturalium, tùm Legalium, & Naturâ & Lege, propter singularem utriusque harmoniam, testimonium illi ferente, veritatem agnoscentibus notiùs sit, quàm ut ullo dubitari, aut ei contradici queat aut liceat modo, negligere geminum hoc argumentum neuter Evangelista voluit.*

Et hanc Naturæ & Legis mysticam sententiā seu voluntatem, & in Christo dato et nato exhibitam veritatem, simpliciter quidem, sed piè tamen, proponendam suscepimus.

Gratia et veritas cum omnibus diligentibus verum et vivum Deum, Patrem, Filium et Spiritum sanctum, ad immortalitatem.

In prædio nostro Sindelhofio, anno æræ Christianæ M. D. LXXIIII, ad III Non. Martij.

DE CONCILIANDIS SS. MATTHAEO ET LVCA EVANGELISTIS, HEIC, SYNOPSIS PRIOR.

IN PRINCIPIO ERAT ILLVD IEHOVAE VERBVM.

1 Paral. 1, a, 1.
- Gen. 2, b, 7. — ADAM.
- Gen. 4, d, 25. — SETH.
- Gen. 4, d, 26. — HENOS.

Luc. 3, f. 38.

1 Paral. 1, a, 2.
- Gen. 5, b, 9. — CAINAN.
- Gen. 5, b, 12. — MAHAlaleel.
- Gen. 5, b, 15. — IARED.

1 Paral. 1, a, 3.
- Gen. 5, c, 18. — HENOCH
- Gen. 5, c, 21. — Mathusa.
- Gen. 5, c, 25. — Lamech.

Luc. 3, f, 37.

Noe

ET VERBVM ILLVD ERAT APVD DEVM, ET VERBVM ILLVD ERAT DEVS. HOC VERBVM

Paral. / Matth.	Gen.	Name	Luc.
1 Paral. 1, a, 4:	Gen. 5, d, 29.	NOE.	Luc. 3, f, 36.
		Ham. SEM. Iaphet.	
1 Paral. 1, b, 24.	Gen. 5, d, 32. Gen. 11, b, 10.	ARPHAXAD.	
o o o.	o o o.	CAINAN.	
1 Paral. 1, b, 24.	Gen. 11, b, 12.	SALE.	Luc. 3, f, 35.
1 Paral. 1, b, 25.	Gen. 11, c, 14.	HEBER.	
	Gen. 11, c, 16.	PHALEG.	
	Gen. 11, c, 18.	RAGAV.	
1 Paral. 1, b, 26.	Gen. 11, c, 20.	SARVCH.	
	Gen. 11, c, 22.	NAHOR.	
	Gen. 11, c, 24.	THARA.	XIX.
Matth. 1, a, 2: 1 Paral. 1, b, 27:	Gen. 11, d, 26.	ABRAM.	Luc. 3, f, 34.
1 Paral. 1, b, 28:	Gen. 21, a, 2.	ISAAC.	
1 Paral. 1, c, 34:	Gen. 25, d, 26.	IAACOB.	

ERAT IN PRINCIPIO APVD DEVM. OMNIA PER IPSVM FACTA SVNT. ET SINE IPSO FACTVM EST NIHIL QVOD FA-

1 Par'2,a,1: Gen' 29,d,35.

o o o. 1 Par'2,a,2: Gen' 38,a,3.

1 Par'2,a,4: Gen' 38,g,29.

Matth' 1,a,3. { 1 Par'2,a,5: Ruth 4,d,18. — 1 Par'2,b,9: Ruth 4,d,19.

Matth' 1,a,4. { 1 Pa' 2, b,10. { Ruth 4, d,20. — Num' 2,a,3. — 1 Par'2,b,11: Ruth 4,d,21.

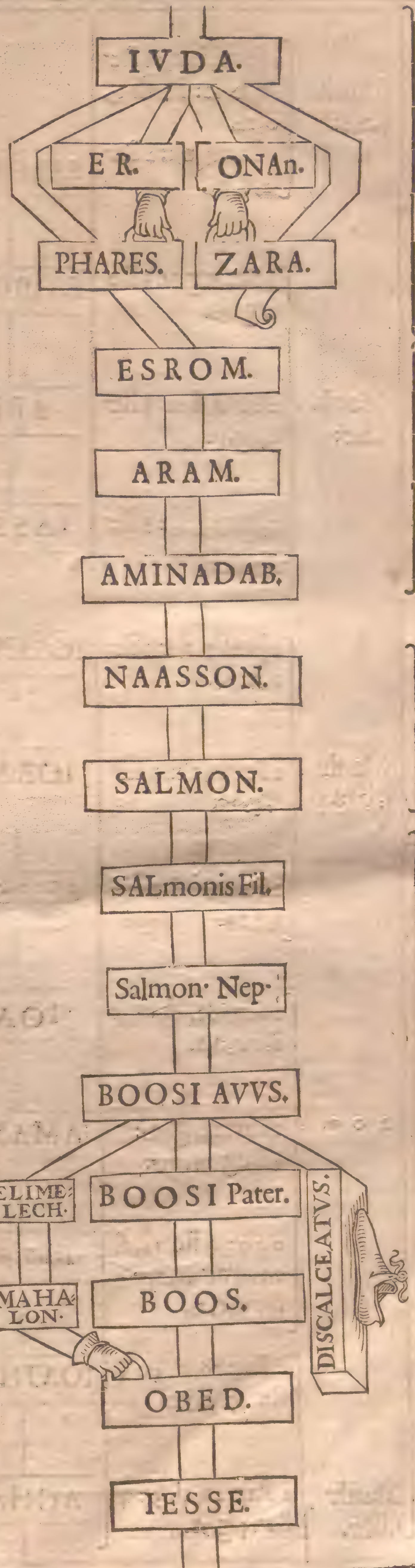

Luc'3, f, 33

Luc'3 f,32.

Ruth 1, a, 2.

Ruth 4,d,21.

Matth'1,a,5: 1 Par' 2, b, 12: Ruth 4,d,22.

Luc'3, f, 32.

CTVM EST, IN IPSO VITA ERAT; ET VITA ERAT LVX HOMINVM; ET LVX IN TENEBRIS LVCET; ET TENEBRAE EAM

XIX.

DAVID.

	References	Line of Salomon	Line of Nathan	
Matth. 1,a,6:	1 Par. 2,b,15: 1 Re. 17,b,12: Ruth 4,d,22. 1 Par. 23,a,1: 2 Re. 12,f,24.	SALOMOn.	NATHAN.	2 Re. 5,c,14: 1 Par. 3,b,5.
	2 Par. 9,g,31: 3 Re. 11,g,43.	ROBOAM.	MATThatan.	
Matth. 1,a,7:	2 Pa. 11,d,22: 3 Re. 14,g,31.	ABIA.	MENAM.	
	2 Par. 14,a,: 3 Re. 15,b,8.	ASSA.	MELEA.	
	2 Par. 17,a,1: 3 Re. 15,c,24.	IOSAPHAT.	ELIAKIM.	
Matth. 1,b,8.	2 Par. 21,a,1: 4 Re. 8,c,16.	IORAM.	IONAM.	Luc. 3,f,30.
	2 Pa. 22,d,11: 4 Re. 8,f,24.	AHASIA.	IOSEPH.	
	2 Par. 22,d,11: 4 Re. 11,a,2.	IOAS.	IVDA.	
o o c.	2 Par. 24,g,25: 4 Reg. 14,a,1.	AMASIA.	SIMEON.	
	o o o: 4 Re. 14,f,21: 2 Par. 26,a,1: 4 Re. 15,c,13.	*AZaria, qui & Vsia.*	LEVI.	
	2 Par. 26,d,32: 4 Re. 15,g,32.	IOATHAM.	MATTHA.	
Matth. 1,b,9.	2 Par. 27,d,9: 4 Re. 15,g,38.	ACHAZ.	IORIM.	Luc. 3,f,29.
			ELIEZER.	
			IESO.	

EZECHIAS

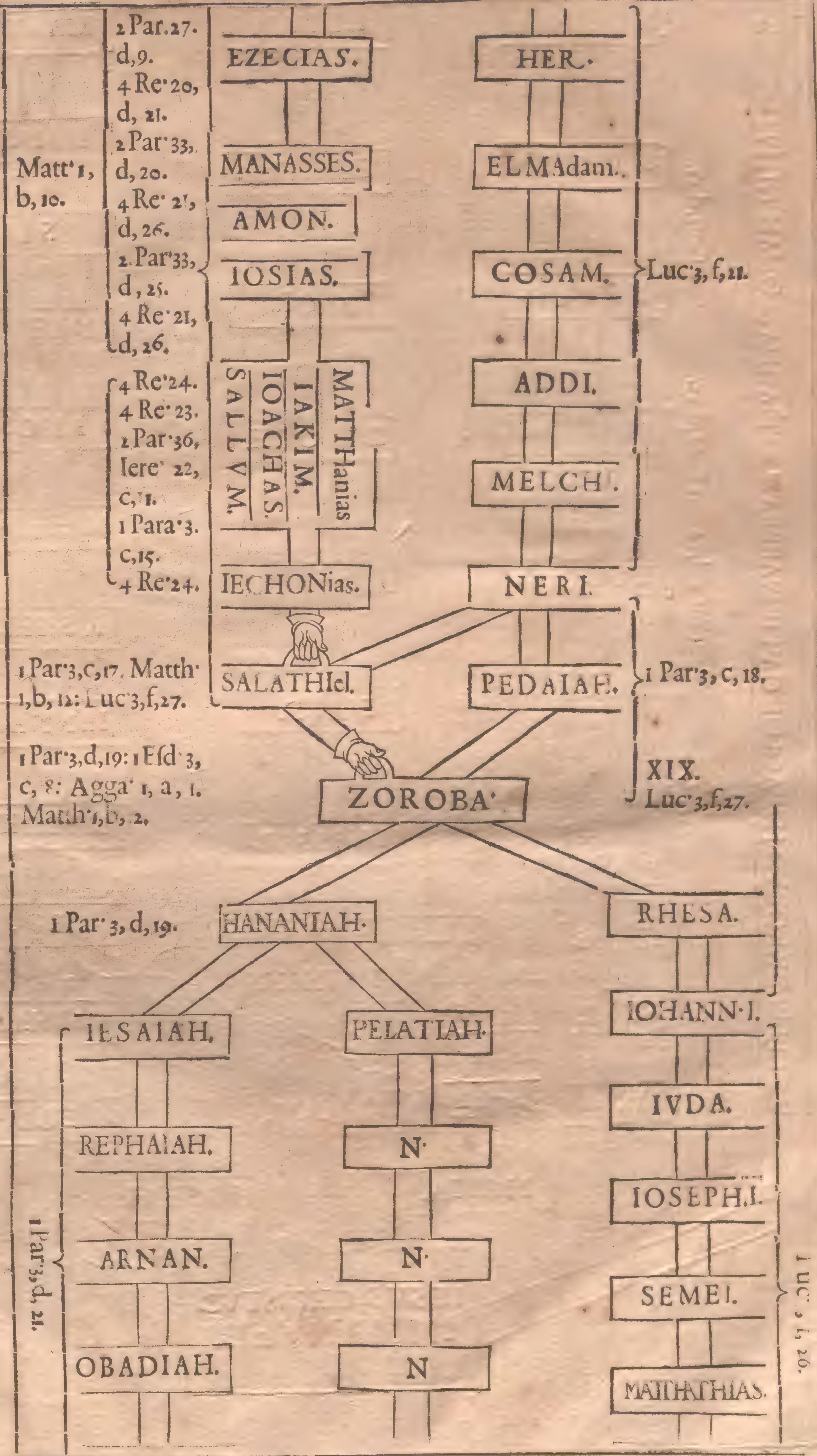

NON COMPRAEHENDERVNT. ERAT LVX VERA, QVAE ILLVMINAT OMNEM HOMINEM

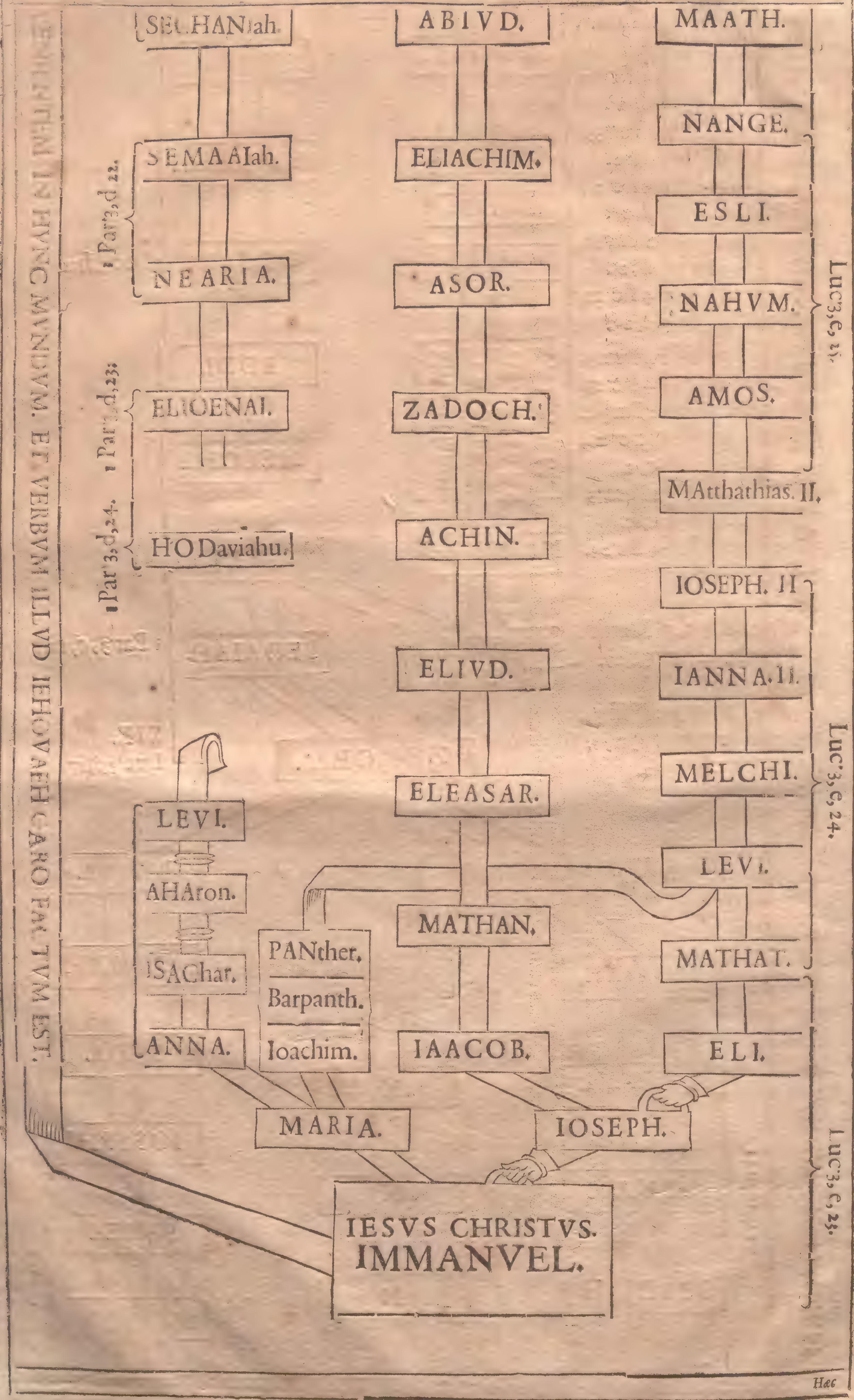
IN HVNC MVNDVM. ET VERBVM ILLVD IEHOVAEH CARO FACTVM EST.
SECHANIah.
SEMAAIah.
NEARIA.
ELIOENAI.
HODaviahu.
1 Par 3, d 22.
1 Par 3, d, 23.
1 Par 3, d, 24.
LEVI.
AHAron.
ISAChar.
ANNA.
PANther.
Barpanth.
Ioachim.
ABIVD.
ELIACHIM.
ASOR.
ZADOCH.
ACHIN.
ELIVD.
ELEASAR.
MATHAN.
IAACOB.
MAATH.
NANGE.
ESLI.
NAHVM.
AMOS.
MAtthathias. II.
IOSEPH. II
IANNA. II.
MELCHI.
LEVI.
MATHAT.
ELI.
Luc 3, c, 25.
Luc 3, c, 24.
Luc 3, c, 23.
MARIA.
IOSEPH.
IESVS CHRISTVS.
IMMANVEL.

Hæc

HAEc à nobis ita principio consignata, & in synopsin contracta, præfixumq; proœmiolum, breuiora fuisse fateor omnia, quàm ut omni lectori, publica facta, præsertim præiudicijs occupato, & ad calumnias nato & pertinaci, hac antiquitatis religiosæ, quam simul ingredimur, methodo, diuersitatis & repugnãtiæ opinionem totam fortè eximerent, constantemque & integrum vtriusque Genealogi consilium & consensum exponerent substituerentque. Plenius ergo suis in locis ea, quæ requiri et desiderari videbantur, adscribenda putavimus. Proinde in oppositam ex aduerso papyri faciem, per singulas pagellas, de Verbi primùm Divinitate & veritate, ex Propheticis & Apostolicis monumentis testimonia communiora, allegavimus: deinde, ut incarnari illud, & de cœlo ad nos, ê summa sublimitate, in imam humilitatem, propterque nos homines & propter nostram salutem, descendere voluerit, &, quoniam voluit, idem, ex pacto, quod pepigit cum Patribus nostris, liberrimo voluntatis suæ decreto, debuerit etiam: atque equidem non mortalis & peccatoris viri munere, sed ex purâ & illibatâ virgine, solâq; & unâ Dei Opt· Max· liberâ & benignâ virtute & operatione conceptionem efficiente, ex mysterijs, typis & exemplis, ex scripturis & secundum scripturas, ostendimus: & his quidem adductis tantùm, quæ à Genealogis nostris, in utroque catalogo, communiora nobis siunt obvia, accuratiùs observatis et consideratis Adami et Euæ, Noah, Abrahami, Iehudæ, Davidis, Salathielis, Zorobabelis & Iosephi historijs, & alijs, hoc in instituto meditatione devotâ non indignis.

Atque hîc quidem breuitati studuimus etiam, ne fortè prolixitate lectorẽ, alioqui invitum, invitandum potiùs quàm excludendum offenderemus. Quâ de causa optimis nonnullis & humanissimis, non tàm amicis, quàm magni nominis viris & Dominis, quorum iudicium candidum, & ingenuum, politissimúmque & acutissimum, maximi, cum multis optimis, æstimamus & facimus, iterum communicavi & obtuli ea, periculúmque, consilij nostri ratione redditâ, feci, num illorum sententiâ supprimenda, an verò statura, & locum aliquem inter suæ classis chartas obtentura essent. Quibus cum meum non improbari viderem studium, publica illa fieri facilè passus sum, nihil obnixiùs optans & sperans, quàm ut pij de Ecclesiâ, verêque catholici Christiani, qui, quo par est, candore, ad religiosam & antiquam sanctæ veritatis & fidei exactam amussim explorant & examinant omnia & singula, me nihil aliud, quàm gloriam Dei, veritatemque & pacem velle & quærere, intelligant. Quibus unis, quicquid mihi concessum & in me est, ita me debere agnosco & fateor, vt Deo soli acceptum id referam, ipsique primùm proximêque ab eo Ecclesiæ, & omnibus bonis & pijs addicam & consecrem. Fretus ergo, tam censurâ, tot, inter optimos bonorum virorum, quàm animi mei, piam veritatem amantis & quærentis, salvâ, teste Deo, meâ conscientiâ, nihil sinistri aut mali, quód à pietatis & religiosæ sanctitatis amantibus proficiscatur, ne minimum quidem metuere pergo; calumniatorum dentem putridum, nasumque rugosum & recurvum, quibus integra & optima quæuis lacerare & suspendere suevêrunt, non leporini unius, vel lupini etiam, æstimâns aut æstimaturus pili.

O violentissimam vim, ô venenum pestilẽtissimum calumniæ? Si Doëgus insidiator & parricida, per calumniam Sauli Davidẽ & Achimelechẽ non prodidisset, ipsius Doëgi cruentâ manu, ad Regis imperata, non interfecti fuissent quinque & octoginta viri Sacerdotes, omnes gestantes Ephod, in unâ die. In acie gladij, non universa civitas Nobe, viri & fœminæ, honorati senes, infantesq; ad matrum pectora, cum armentis & gregibus, nõ cecidissent. [1 Reg'16, b, 7.]

O sanctißimam, contrà, & cœlo datam & acceptam Talionis Legem; quæ ut dente dentem, oculum oculo, plagam plagâ, [Exod.21. 23.] sic calumniam, immerito illatam, calumniæ merito reatu & iure taliat. [*Deut* 19,c,16, 19.]

Simei, Davidem criminatus, [2 *Reg* 16,b,7.] *Salomonis iussu, & crimine in Simeis caput redundante, gladio Benaiæ, ad internecionem percutietur omnis.*

Damnata omnis Susanna per Senes, â Senibus criminata & accusata capitis contra ius, per ius ab Adolescente absolvetur; vindicis talionis Lege vindice, & nece in mendaces convitiatores & calumniatores cõversâ. [*Da* 13, 60.] *Vt rectè â quodam dictum non diffiteamur omnes oportet:*

Vos Christiana numina,
Orbis magistra lumina,
Deos Iehouáh quos facit,
Deíque Flatus quos agit;
Compescite mendacia,
Omnis mali feracia,
Frangatur ut calumnia,
Et pulcra durent omnia;
Sternatur & rebellio,
Omnis veneni stellio.
Et machinatio in suum,
Servi superbi, atrox herum,
Autor Deus Sit In Tuis
Præsto tibi Palatijs,
Belli domique, in omnibus
Actis tuis & consilIs,
Serene Rex, quemque inclytum
Deus creavit ProDeum.
Surgétque pax & justitas,
Cælóque lapsa sanctitas;
Cum flore fructum denique
Cornu refundet copiæ;
In ocio & negocio,
Novabitur devotio;
Armis redibit gloria,
Triumphus & victoria.
Dispersa Pastor colliget,
Omnemque vim jus exiget;
Frangentque pestilentiam,
Sæuam & fori nocentiam,
Partes suâ innocentiâ,
Iudéxque conscientiâ;
Quæ pulcra sunt labeculas,
Et vanitatem veritas;
Transactióque jurgia,
Et candor atra crimina,
Vt nox cadens surgentibus
Fugatur orbe solibus.

Sed, ut ad nos redeamus, satis hic & nobis esto, ipsum pro nobis respondisse & respondere librum, quem tertiò nunc, importunitate & veritate convitiatorum adacti, recognitum auximus. Et quæ fini libelli annexeramus annotata, nostri instituti rationem reddentia, & alioqui observatu non indigna, in sequẽtes, ubi locos suos nacta sunt, contulimus & reposuimus libri sectiones. Vt rodentibus & mordentibus illis, torvumque tuentibus, dentes & oculi, doleant, & omnibus omnis honesti et candoris hostibus, quos cõsortes habent. Nos aliorum pietatem & honorem admirati veneremur, & DEO largitori suam quóque demus & relinquamus gloriam.

PORRO, non sine multo longôque labore, magnísque impensis, et ut gratior fieret lectio, consideratióque dulcior, hospitemque ita in rem quasi præsentem adduceremus, pulcras addidimus, oculósq; & animum pasturas imagines et picturas, quas cõmentary vice attentioribus, & quibus Chronologicum dulcescit stadium, futuras, multi mecum non diffidunt.

Quod quidem eo securiùs & animosiùs facimus, quòd in Serenißimâ Invictißimi & Potentißimi nostri Imperatoris, Divi Rudolphi II, Cæsaris Augusti, &c. Aulâ, Reuerendißimi Principis ac Domini, Domini Antonij â Muglicio, Archiepiscopi Pragensis, censuræ subiecti, punctum nostrum tulimus. Quod ut tentarem & experirer, consultoribus & hortatoribus usus sum maximè Reverendis & CLL VV Domino Henrico Scribonio, Præposito Pragensi; Dn Bartholomæo Valverdio, Serenißimæ Dominæ, Dominæ Mariæ, Augustæ; Maximiliani II, Imper. D. M. viduæ,

Consi-

Cōsiliario. Placuit idē Magnifico et Nobilißimo viro, Dn. Floriano Grispeccio â Grispach, Equiti aurato, Domino in Kazerau, Mylfels, Rosenthal, Breitenstein, &c. DDD. Ferdinandi, Maximiliani & Rudolphi Imppp. Auggg. consiliario; Decem & quatuor generosorum filiorum, & decem filiarum ex unâ vxore, D Domina Rosinâ, Generosi Equitis aur. Domini Blasij Hölcelij de Sitiano, filiâ parenti; & cuius memoria & iudicium instructißima est Bibliotheca; et in Augusto Senatu consiliorum exactißima trutina, & magna, cum pōdere magno, copia. Et cuius elegantes & prudentes orationes, ab Impp. sibi commißas, Augustus Elector Saxoniæ Dux, probavit & laudavit sæpiùs. Vt taceam, Serenißimum Archiducem Ferdinandum, suis consultationibus gravioribus plures interesse Grispeccios, sibi optasse.

Domino item VVenceslavo VVrzesovitio â VVrzesoviz, &c. eruditarū linguarum cognitione & doctrinâ præstantißimo: Dominôque Iohanni Georgio Purkstallero à Purkstal, &c. literatißimo ipsi, & literatorum liberali hospiti & patrono: & alijs.

Qui omnes etiam, ab ipso Domino Archiepiscopo proximè pari suasu, autores fuère Petrelio, typographo Cæsareo Pragæ, ut quæ â nobis exhibita & credita sibi perlegißent & cognovißent, iudicarént que, digna, quæ in publicum emitterentur ipse prælis suis exprimenda ad se reciperet. Quippe operæ precium eum, omnibúsque, qui rebus divinis ex animo delectentur, rem gratißimam & optatißimam facturum.

Domini Archiepiscopi primùm et potißimùm, deinde illorum, quos diximus, autoritati & voluntati facilè cesßit & acquievit Petrelius, certísque conditionibus, & communibus mecum impensis, quas imagines requirunt et alia, conventione inter nos institutâ, exemplar in officina suæ laborem et fidem accepit.

Accedit et hoc fulcrum et munimen, quòd in observatione et supputatione temporum, ad orbem conditum applicatorum rectè sequuti sumus, post illustrē Baronem Iosephum Iulij F. Scaligerum, duos Clariß. & præstantiß. illos Chronologos, unum Abrahamum Buchholcerum, cuius funus, tertio eius usurus consilio, in feretro positum, intervenientes, in tumbam suam deduximus: alterum Leonhardum Krenzhamium, affinem nostrum. Quorum libri Chronologici, ab ijs, qui diligenter & cum voluptate in hoc studio versati sunt & versantur, fiunt & habentur maximi.

Ad ipsam, porrò, methodum nostram & rationes, in conciliandis Genealogijs Christi, quod attinet, (ubi manifestum fit, quamvis primâ facie diuersum scribere & velle videantur, consensionem tamen illis, si penetralia perlusires & sequaris, esse constantißimam & verißimam) advocatos & defensores nobis, adversus flagitiosos illos convitiatores, paramus et adducimus, primùm et summo loco, sacrorum Bibliorum authoritatem, proximè ab his, orthodoxorum catholicæ religionis & fidei Doctorum & Patrum, quorum mentionem exprimimus, universæque adeo antiquitatis, concordia testimonia. Qui, quod statuunt et asserunt, obtinebunt, quod negant & repudiant obiectum, facilè excutient & theatro exigent ipsi. Qui & soli, & cū sobole suâ Scholasticâ petulantē, malitiam, & malā petulantiā, petulantisq; & malæ, profanæque, multitudinis, ad hæc et alia vitia natæ & excitatæ, sine multo negocio, cohibebunt & retundent etiam.

Cur, etiam, Parentum & Maiorum suorum tàm sanctam famam & existimationem, operasque tàm salutares, Divino, vivôque & æterno Numini primùm, deinde posteritatis & nostræ salutari utilitati consecratas & dicatas non consulant & tueantur, pij & grati minores & Filij. [Deut. 32.] Quādoquidē videmus, apud barbarißimas quasvis, vbivis gentiū, gentes, religiosißimè quoque sanctißimeque habita, quæcunque, vel cuivis, quod sibi fecerunt, etiam

patellario Idolo, vel, quem post idola proximè coluerunt, Heroi, ficta & picta animadverterunt; adeo, ut crimine læsæ maiestatis, & divinæ & humanæ, reus, ab illis, qui ea qualicunque temeritate violasset, habitus & condemnatus fuerit.

Hæc paucis iterum præfari placuit & oportuit. Et oro omnes & singulos Pacis & veritatis tàm Patronos quàm clientes, subiectißimo, addictißimo & amicißimo, debito, honore & studio, ut, quẽadmodum Moses, in extruendo Divini oraculi tabernaculo, & alijs instrumentis & vasis sacris, tàm pauperum pelles caprinas, quàm divitum purpura & aurum, communi quidem æstimatione imparia, sed pari tamen oblata devotione & consilio, pari & æquo suscepit animo: ita & tenuitatem nostræ huius opellæ, post tot præclara & sublimia, â tergo repentis volumina, pro Serenißimâ suâ clementia, clemente fauore, faventéque amicitiâ, boni æquíque consulant.

Pax fratribus & charitas cum fidê, â Deo Patre & Domino nostro Iesu Christo, in communione sancti Spiritus. Amen.

Ex meo domicilio OEgræ, cuius Vrbis territorium & Provincia Burggravialis inter contiguos sibi Bohæmos, Noricos superiores, Francos & Variscos, Equitum generosâ nobilitate; Senatus & Patriciorum amplitudine, & commoditate salubritatéq; loci & aëris magnâ clarat. M. D. LXXVIII. Cal. Sextil.

Sequitur nunc;

HISTORIAE GENEALOGIAE DOMINI NOSTRI IHESV CHRISTI, DEI ET DAVIDIS FILII;

SYNOPSIS ALTERA, EAQ. IMAGINIBVS EXPRESSA.

CREDO

LIBER PRIMVS.

CREDO IN IESVM CHRISTVM, FILIVM DEI VNICVM, DOMINVM NOSTRVM, QVI CONCEPTVS EST DE SPIRITV SANCTO, NATVS EX MARIA VIRGINE; DEVSQVE HOMO FACTVS EST. Gē.3,c.15. Inimicitias ponā inter te(*ſerpentem*) & ipſam mulierem,& inter ſemen tuum & ſemen eius; ipſum conteret tibi caput,& tu contereſei calcaneum, E T.12,a,3. Benedicentur in te (*Abrahame*) omnes familiæ terræ. ET.18,c,18. Abrahā omnino futurus eſt in gentem magnam & fortem, benedicendæq́; ſunt in eo omnes gentes terræ. ET 22.d,18. Benedicētur in ſemine tuo (*Abrahame*) oēs gentes terræ. ET.26,a,4: Benedicentur in ſemine tuo (*Iſaace*) omnes gentes terræ. ET 28,c,13: Benedicentur in te (*Iaacobe*) omnes familiæ terræ,& in ſemine tuo. ET, 49, b, 10: Non recedet ſceptrum ex Iehudáh, & Legislator è pedibus eius, donec veniat

LECTORI PIO S.

VTrumque in Chriſto Deo & Domino noſtro piâ, ſanctâ & caſtâ meditatione & veneratione obſervandum nobis venit, túm quòd, divinitatis ſuæ ratione, Patri & Spiritui ſancto connaturalis, counus, conſubſtantialis & coëternus; aſſumtæque carnis reſpectu, verus homo, caroq́; de carne noſtra, & os de noſtris eſt oſſibus. Proinde tàm æternæ eius divinitatis, IN PRINCIPIO ENIM ERAT VERBVM, ET VERBVM ERAT APVD DEVM, ET DEVS ERAT VERBVM: *quàm in tempore ſervilis aſſumtæ formæ,* VERBVM *enim idem* CARO FACTVM EST, *teſtimonia ex ſacris utriusq; teſtamenti Biblijs, in ſuperiori, quam vides, claſſe, teſtimonia collegimus & adſcripſimus. In inferiori etiam, (inter utrámq; enim currunt & deſcendunt imagines maiorum Chriſti ſecundum carnem) nominibus repetitis, libros, capita, paragraphos & verſus Bibliorum, ut & alios alicubi autores, ut in conſpectu corám habeantur, breviter annotavimus. In hac etiam tibi gratificaturi parte.*

1. Adam. Gen. 2, b, 7. 1. Par. 1, a, 1: Luc. 3, f, 38.
2. Seth. Gen. 4, d, 25. 1 Par. 1, a, 1: Luc. 3. f, 38.
3. Henos. Gen. 4, d, 26, 1 Par. 1, a, 1: Luc. 3, f, 38.
4. Cainan. Gen. 5, b, 9. 1. Par. 1, a, 2: Luc. 3, f, 37.
5. Mahalaleel. Gen. 5, b, 12. 1. Par. 1, a, 2: Luc. 3, f, 37.
6 Iared. Gen. 5, b, 15. 1. Par. 1, a, 2: Luc. 3, f, 37.
7. Henoch. Gen 5, c, 18. 1 Par. 1, a, 3: Luc. 3, f, 37.
8. Mathuſala. Gen. 5, c, 21: 1 Par. 1, a, 3: Luc. 3, f, 37.

Siloh,& ei (erit aggregatio populorum.

NVM·24,c,17. Procedet ſtella ex Iaacob,& ſurget ſceptrum ex Iſraele; & confodiet angulos Moab,& deſtruet omnes filios Seth.

DEVT·18,c,15: Prophetam ê medio tuî, è fratribus tuis, ut ego (Moſes) ſum, SVSCITABIT tibi Iehovah Deus tuus, illum audietis. IB· d, 18: Prophetam ſuſcitabo illis de medio fratrum ſuorum, ſicut tu, (Moſes) & ponam verba mea in ore eius,& loquetur eis omnia, quæ ego præcepero illi.

I REG·II, g, 35: Suſcitabo mihi Sacerdotem fidelem, (qui) ut fuerit in corde meo, & in animo meo, faciet. Et ædificabo ei domum ſtabilem, ambulabitque coram Chriſto meo omnibus diebus.

II Sam·7,b,12: Quum exacti fuerint dies tui, (David) dormierisque cum patribus tuis, ſtabiliam ſemen tuum poſt te, quod egredietur ê ventre tuo,& firmabo regnum eius. Ipſe ædificabit domum nomini meo. Et firmabo ſolium regni eius usque in ſeculum. Ego ero illi in Patrem, & ipſe erit mihi in Filium.

I Par·17,b,14: Stabiliam eum in domo meâ, & in regno meo, usque in ſeculum, atque thronus eius erit firmus in perpetuum.

PSAL·2,b,7: Narrabo ipſum decretum, (quod) Iehováh dixit ad me: Filius meus es tu, ego hodie genui te. IB·c,12: Oſculamini Filium, ne forte iraſcatur, & pereatis de via, quum exarſerit vel paululum ira eius. Beati omnes qui ſperant in eo. ET, 44, b,7: Solium tuum, Deus, in ſeculum & ſeculum; virga æquitatis (eſt) virga regni tui. Diligis iuſtitiam & odio habes impietatem,

9, Lamech: Gen·5,c, 25: 1 Par· 1,a, 3: Luc·3,f, 36.
10, NOAH: Gen·5, d, 29: 1 Par· 1, a,3: Luc·3,f, 36.
11, Sem: Gen·5, d, 32: 1 Par· 1,b,24· Luc·3, f, 36.
12, Arphaxad: Gen·11, b,10: 1 Par·1,b,24: Luc·3,f, 36.
0 Cainan: 0 0 0: 0 0 0: Luc·3, f, 36.
13; Sale: Gen·11,b,12: 1 Par·1,b,25: Luc·3, f, 35.
14, Heber: Gen·11, c, 14: 1 Par· 1,b, 25: Luc·3, f, 35.
15; Phaleg: Gen·11,c, 16: 1 Par· 1, b,25: Luc·3,f, 35.
16: Ragau: Gen·11, c,18: 1 Par· 1, b, 26: Luc·3,f, 35.
17: Saruch: Gen·11, c,20: 1 Par· 1,b, 26: Luc·3, f, 35.
18: Nahor: Gen·11,c, 22: 1 Par· 1, b, 26: Luc·3,f,34.
19: Thara: Gen·11, c, 24: 1 Par· 1,b, 26: Luc·3,f, 34.
1: ABRAM: Gen·11,c, 24: 1 Par· 1, b, 26: Luc·3,f,34.
2: Iſaac: Gen·21, a, 3: 1 Par·1, c,30: Matth·1,a, 2: Luc·3, f, 34.
3: Iaacob: Gen·25,d,26: 1 Par·1, c,34: Matth·1,a,2: Luc·3,f, 34.

propterea vnxit te, Deus, Deus tuus, oleo gaudij, prę participibus tuis. ET 88,f,36: Semel iuravi per Sanctitatem meam, ſi Davidi mentiar: Semen eius in ſeculum erit, & thronus eius, ſicut Sol, coram me. ET 96,c,7: Incurvate vos ei omnes Dij. ET 101, d, 26: Antea terram fundaſti, & opus manuum tuarum ſunt cæli. ET 109,a,1: Dixit Iehováh Domino meo, ſede ad dexteram meam, donec ponam inimicos tuos, ſcabellum pedibus tuis. IB· a, 4: Iuravit Iehováh, & non pœnitebit eum; tu es Sacerdos in æternum, ſecundum morem Melchiſedec. ET 131, c, 11: Iuravit Iehovah ipſi David veritatem, non avertetur ab ea: DE FRVCTV ventris tui ponam ſuper ſedem tuam. IB, d, 17: Oriri faciam coram ipſi David, parabo lucernam Chriſto meo.

III REG· 15,a,4: Propter Davidem dedit Iehovah, Deus ipſi Abiiam lucernam in Ieruſalaim, ſuſcitando filium eius poſt eum, & ſtabiliens Ieruſalaim.

ESA· 4,a,2: In illa die erit GERMEN Iehovæh in decorem & gloriam evaſori Iſraël. ET 7,a,14: Audite domus David: ET ECCE VIRGO erit pręgnans, et pariens Filium, & vocabit nomen eius IMMANVELIS. ET 9,b,6: Parvulus enim natus eſt nobis, FILIVS datus eſt nobis; & fuit principatus ſuper humerum eius, & vocabit nomen eius Admirabilis, Conſiliarius, DEVS, Fortis, Pater æternitatis, princeps pacis. Ad multiplicandum principatum, & pacis, non erit finis, ſuper ſoliũ David, & ſuper regnum eius, ut confirmet illud, & corroboret in iudicio et iuſtitiâ, ex hoc tempore & usque in ſeculum: Zelus Iehovæh exercituum facit hoc. ET 11,a,1: Egredietur virga de ſemine Iſai, & ſurculus de radicibus

4: IVDA: *Gen· 2, d, 35: 1 Par· 2, a, 1: Matth· 1, a, 2: Luc· 3, f, 33.*
5: ER: *Gen· 38, a, 3: 1 Par· 2, a, 2.*
Onan: Gen· 38, a, 5: 1 Paral· 2, a, 2.
Seláh: Geneſ· 38, a, 5: 1 Paral· 2, a, 2.
6: *Phares &*
Zara: Gen· 38, g, 29: 1 Par· 2, a, 4: Matth· 1, a, 3: Luc· 3, f, 33.

7: *Esrom: Ruth 4, d, 18: 1 Par· 2, a, 5: Matth· 1, a, 3: Luc· 3, f, 33.*
8: *Aram: Ruth· 4, d, 19: 1 Par· 2, b, 9: Matth· 1, a, 3: Luc· 3, f, 33.*
9: *Aminadab: Ruth 4, d, 20: 1 Par· 1, b, 10: Matth· 1, a, 4: Luc· 3, f, 33.*
10: *Naaſſon: Ruth 4, d, 20: 1 Par· 1, b, 10: Matth· 1, a, 4: Luc· 3, f, 33.*

eius crescet. Et requiescet super eum Spiritus Iehovæh. IB 1,10: Et erit in die illâ, cum (qui egredietur de) radice Isai, qui stabit in vexillum populorum, ipsum gentes requirent, eritque requies eius in gloriâ. ET 42, a, 1: Ecce servus meus, innitar ei, electus meus, (in quo sibi) complacuit anima mea. Dedi Spiritum meum super eum, iudicium gentibus proferet, & insulares Legem eius exspectabunt. ET 45, b, 8: Rorate cœli desuper, & nubes stillent iustitiam, aperiat sese terra, & proveniant salus & iustitia, (quas) germinare faciet (terra) simul. Ego Iehováh creavi eum. ET 61, a, 1: Spiritus Domini Iehovæh super me; eo quod unxerit me, ad annunciandum mansuetis misit me, ut alligarem contritos corde, ut prædicarem captivis libertatem, & vinctis apertionem carceris.

IEREM 23, a, 5: Ecce dies veniunt, dixit Iehovah; & suscitabo Davidi germen iustum, & regnabit Rex, & prosperê aget, & faciet iudicium & iustitiam in terrâ. In diebus eius salvus erit Iehudáh, & Israël habitabit confidenter. Et hoc est nomen, quod vocabunt (eum) IEHOVAH justus noster. ET 31, d, 22: Creabit Iehovah novum in terra: fæmina circumdabit virum. ET 33, c, 14: Ecce dies veniunt, dixit Iehováh, & confirmabo verbum bonum, quod loquutus sum ad domum Israël ad domum Iehudáh: IN diebus illis & in tempóre illo, germinare faciam ipsi DAVID germen justitiæ, & faciet judicium atque justitiam in terrâ: In diebus eius salvus erit Iehudáh, et Ierusalaim habitabit confidenter, & iste qui vocavit eum, est Iehováh iustus

Zabdi: Iosu 7, a, 1: 1 Par 2, b, 7.
Charmi: Iosu 7, a, 1: 1 Par 2, b, 7.
Achan: Iosu 7, c, 20: 1 Par 2, b, 7.
IOSVA: Deut ult c, 9: Iosuæ toto:
Othoniel: Iud 3, b, 9.

II:

LEVI: Gen 29, d, 34: 1 Par 2, a, 2.
Cahath: Gen 46, b, 11.

Amram: 1 Par 6, a, 2.
AHARON: 1 Par 6, a, 3: Exod 4, d, 14.
MOSES: Exod 2, b, 10.
Eleazar: 1 Par 6, a, 3: Exod 28, a, 1.
Ithamar: Exod 10, d, 16.
Pinehas: Num 25, b, 7: 1 Esd 7, a, 5.
Borith: 2 Esd Proph 1, a, 2.

noster. Quià sic dixit Iehovah : Non excidetur ipsi David vir, qui sedeat super solium domus Israël. Et Sacerdotibus Levitis: Non excidetur vir à facie meâ, qui offerat holocaustum, & incendat oblationem, & faciens sacrificium omnibus diebus. ET 23,a,5: Ecce dies veniunt, dixit Iehováh, & suscitabo David germen justum, & regnabit rex, & prosperè aget, & faciet iudicium & iustitiam. In diebus eius salvus erit Iehudáh, & Israel habitabit confidenter. IB· 8, VIVIT IEHOVAH.

EZECH· 34, f, 22: Servabo pecudes meas, & non erunt ultra in rapinam, & iudicabo inter pecudem & pecudem. Et SVSCITABO super eas pastorem unum, & pascet eas, ipseque erit eis in pastorem. Ego autem Iehovah ero eis in Deum, & servus meus David Princeps eorum. Ego Iehováh loquutus sum. Et 37, f, 24: Et seruus meus David erit Rex super eos; & pastor unus erit universis ipsis. Et David servus meus erit Princeps eis in seculum.

DAN· 9, f, 25: Ab exitu sermonis de reducendo, (populo) & ædificandâ Ierusalaim, usque ad Christum Ducem hebdomadæ sexaginta duæ: (ei) redibit, reædificabitur platea & murus, (idque) in augustia temporum. Post hebdomadas vero sexaginta duas excidetur Christus. Et roborabit pactum multis hebdomadâ unâ. ET 10, a, 5: Vidi, & ecce VIR quidam vestitus lineis, & lumbi eius accincti auro obrizo, corpus autem eius sicut Tharsis, & facies eius velut aspectus fulguris, oculi vero eius ut lampades ignis, & brachia eius, & pedes eius, sicut æris candentis. Vox item verborum eius, ut vox multitudinis.

11: Salmon.
12: Salmonis F.
13: Salmonis N·
EHVD. Iud· 3, b; 15.
Debbora, Iud· 4, a, 4. Prophetissa.
& Barac Dux belli factus. Iud· 4, a, 6.
Gedæon. Iud· 5, b, 11.
Abimelech. Iud· 9, a, 1.

Thola: Iud· 10, a, 1.
Iair: Iud· 10, a, 3.
Iephtha Iud· 11, a, 1.

II.

Abisuah. 1 Par· 6, a, 4.
Bucci. 1 Par· 6, a, 5: 1 Esd· 7, a, 1.
Ozias. 2 Esd· Proph· a, 2.
Arna. 2 Esd· Proph· a, 2.

IB· c, 16: Et ecce, tanquam similitudo filiorum hominis tetigit labia mea.

MICH· 5, a, 2: Tu autem Bethleem terra Ephratáh. Ex te (tamen) mihi egredietur, ut sit dominator in Israël, & egressus eius ab initio, à diebus seculi.

MALACH 3,a,1. Ecce ego mitto Legatum meum, & verret viam ante faciem meam, & veniet ad templum suum, Dominator quem vos quæritis, & Legatus fœderis quem vos optatis. Ecce venit; dicit Iehováh exercituum.

IIII ESD· 2, d, 26: Et dixi Angelo: Ille juuenis quis est, qui eis coronas imponit, & palmas in manus tradit? Et respondit mihi: IPSE EST FILIVS DEI, quem in seculo confessi sunt.

VERBVM, SECVNDA IN VNA DIVINITATE PERSONA, VNVSQVE ET AETERNVS, CVM PATRE ET SPIRITV SANCTO DEVS.

IOH· 1,a,1: In principio erat VERBVM, & VERBVM erat apud Deum, & DEVS erat VERBVM. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil, quod factum est. In mundo erat; & mundus per ipsum factus est, & mundus eum non agnovit.

CHRISTVS CONCIPITVR DE SPIRITV SANCTO, FACTA VNIONE VERBI ET CARNIS.

Ioh. 1,b, 14: Verbum caro factum est. LVC· 1,c,31: ET ait angelus ad Mariã: Ecce concipies in utero, & paries Filium, & vocabis nomẽ eius Iesum. Hic erit magnus, &

14. *Boosi avus. Vide Lyram.*
Elimelech, Ruth 1, a, 2.
15. *Boosi pater. Vide Lyram.*
Discalceatus. Ruth 4, b, 8.
ABESAN. Iud· 12, c, 8.
Elon Iud· 11, d, 11.
Abdon. Iud· 12, d, 13.
Simson. Iud· 13, d, 24.

II.
VZZI. 1 Par· 6, a, 5: 1 Esd· 7, a, 4.
Zeraiah. 1 Par· 6, a, 6: 1 Esd· 7, a, 4.
Meraiot. 1 Par· 6, a, 6: 1 Esd· 7, a, 3.
Marimoth. 1 Esd· Proph. 2, a, 2.
Azia. 1 Esd· Proph· 2, a, 2.
Amerias. 1 Esd· Proph. 2, a, 2.
ELI: 1 Reg· 1, a, 3.

vocabitur Filius altissimi. Spiritus S. superveniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoque quod nascitur ex te, sanctum, vocabitur Filius DEI, Dixit autem Maria: Ecce ancilla Domini; fiat mihi secundum Verbum tuũ. (ET INCARNATVS est Christus.) Matth. 1,c,18: Christi autem generatio sic habet: Quum esset desponsata mater Iesu Maria Iosepho, antequam convenirent, inventa est in utero habens de Spiritu sancto. Ioseph autem, vir eius, quum esset iustus, & nollet eam traducere, voluit occultê dimittere eam. Hæc autem eo cogitante, ecce angelus Domini apparuit in somnis Iosepho, dicens: Iosephe fili David, noli timere accipere Mariam conjugem tuam. Quod enim in eâ natum est, de SPiritu sancto est. Pariet autem Filium, & vocabis nomẽ eius Iesum: ut adimpleretur quod dictum est à Domino per Prophetam, dicentem: ECCE VIRGO IN VTERO HABEBIT, ET PARIET FILIVM, ET VOCABITVR NOMEN EIVS IMMANVEL.

CHRISTVS NASCITVR EX VIRGINE. MATTH. 1,d.25: Accepit Mariam coniugem suam Iosephus, & non cognoscebat eam, donec peperit Filium suum primogenitũ, & vocavit nomen eius Iesum. LVC. 2,a,6: Factum est autem, cum essent Bethlemiæ, impleti sunt dies ut pareret. Et peperit Filium suum primogenitum, & pannis eum involutum reclinavit in præsepio.

NASCITVR IN BETHLEEM. Luc. 2, b, 10: Et dixit Pastoribus angelus: Nolite timere. Ecce enim Euãgelizo vobis gaudiũ magnum, ꝙ erit omni populo. Quia natus est vobis hodie salvator, qui est Christus Dominus

Mahalon: Ruth. 1,a, 2.
Rutha. Ruth. 1, a, 2. Ioseph. lib. 5, cap. 14.
16. Boos. Ruth 2,a,1: 1 Par. 2,b,12: Matth. 1,a,5: Luc. 3,f,23.
17. Obed. Ruth 4,d,17.
18. Iesse. Ruth 4,d,22: 1 Par. 2,b,12: 1 Reg. 16, a, 1. M. & L.
Samuel: 1 Sam. 1,c,20.
Saulus. 1 Reg. 9,a, 2.
19. DAvid. Ruth. 4,d,22: 1 Reg. 17,b,12: 1 Pa. 2,b,15. Mat. 1,a,6:

11.

Ophni: 1 Reg. 1, a, 3.
Pinehas: 1, Reg. 1,a, 3.
Achitob: 1 Reg. 14, a, 3: & 22,b, 11.
Ichaboth. 1, Reg. 4,d, 21: & 14,a, 3.
Amariah: 1 Par. 6,a,7.
Ahitub: 1 Reg. 14, a,3: & 22, b, 11.
Achimelech: 1 Reg. 21,a,1: & 22, b, 11.

in civitate David. Et venerunt in Bethlehem; & invenerunt Mariam & Ioſeph, & infantem poſitum in præſepio. Matth· 2, a, 1: Quum ergo natus eſſet in Bethleem Iudæ, ecce Magi ab oriente venerunt Hieroſolymã, dicentes: Vbi eſt, qui natus eſt Rex Iudæorum? Venimus enim adorare eũ. Et congregans Herodes omnes principes Sacerdotum & ſcribas populi, ſciſcitabatur ab eis, ubi Chriſtus naſciturus eſſet. At illi dixerũt: In Bethleem Iudæ: (Sic enim ſcriptũ eſt per Prophetam: Et tu Bethleem terrę Iuda, nequaquã minima es in principib· Iuda: ex te enim exiet Dux, qui regat populum meum Iſraël.) Et invenerũt Magi puerũ cum Mariâ matre eius in Bethleem.

CHRISTVS VERVS DEVS. Ioh. 8, g, 58: Antequam Abraham naſceretur, ego ſum. Et 10, f, 30: Ego & Pater unũ ſumus. 38: Operibus meis credite, ut cognoſcatis & credatis, ꝙ Pater in me eſt, & ego in Patre. Et, 12, d, 34: Nos (Iſraëlitę) audivimus ex Lege, quod Chriſtus manet in æternũ. Et 13, d, 31: Nunc clarificatus eſt Filius hominis, & Deus clarificatus eſt in eo. Si clarificatus eſt in eo, & Deus clarificabit eũ in ſemetipſo, & continuô clarificabit eum. ET 14, a, 9: Philippe, qui videt me, videt & Patrem meum. Pater in me eſt, & ego in Patre ſum. ET, 18, f, 36: Regnum meum non eſt de hoc mundo. Si ex hoc mundo eſſet, miniſtri mei utiq; decertarent, ut non traderer Iudæis. Nunc autem Regnum meum non eſt hinc. Dixit itaque ei Pilatus: Ergo Rex es tu? Reſpondit Ieſus; Tu dicis, quia Rex ego ſum. ET, 20, g, 28: Reſpondit Thomas, & dixit; Dominus meus & Deus meus.

CHRISTVS invocat & compellat Deum ſuum Patrẽ, Matth· 11, d, 25. Luc· 10, d, 21: Confiteor tibi, Pater, Do-

1. Salomon. 2 Reg· 12, f, 24, 1 Par· 23, a, 1: Matth. 1, a, 6.
2. Roboam. 3 Reg· 11, g, 44. 2 Par· 9, g, 31: Matth· 1, a, 7.
3. Abia: 3 Reg· 14, g, 31: 2 Par· 11, d, 22: Matth· 1. a, 7.
4. Aſſa. 3 Reg· 15, b, 8: 2 Par· 14, a, 1. Matth· 1, a, 7.
NATHAN. *2 Reg· 5, c, 14, Luc· 3, f, 31.*
Matthatha. Luc 3, f, 31.
Menam. Luc. 3, f, 31.
Melea. Luc· 3, f, 31.

II.

Sadoc· 2 Reg· 8, d, 17: 1 Par· 6, a, 8.
Azariahu. 3 Reg· 4, a, 2. I.
Ahias. 1 Reg· 14, a, 3.
Abiathar. 1 Reg· 23, a, 6.
Ionathas. 2 Reg· 15, f, 27.
Achimelech: 2 Reg· 8, d, 17: 1 Par· 24, b, 6.
Ahimaas. 2 Reg· 15, f, 27.

cœli & terræ. Ita, Pater, quoniam ſic placitum fuit ante te. Matth. 26,d,39: Mar. 14,d,36: Luc. 22,e,24: Abba Pater, omnia tibi poſsibilia ſunt: transfer calicem hunc à me. Luc. 23,c,26: Pater, in manus tuas commendo Spiritum meum. Ioh. 11,e,41: Pater, gratias ago tibi quoniam audijſti me. Et,12,d,4: Pater, ſalvifica me ex hac horâ. Pater, clarifica, nomen tuum. Et,17,a,1: Ieſus ſublevatis oculis in cælum, dixit: Pater, venit hora, clarifica Filium tuum, ut Filius tuus clarificet te. Vide totum hoc caput.

CHRISTVS dicitur Filius Dei. Primò, VOCE CÆLESTI & PATRIS, Matth. 3,d,17: Mar. 1,b,11: Luc. 3,e,22: Ieſu baptiſato & orante apertũ eſt cœlũ, & deſcendit Spiritus ſanctus, & vox de cœlo facta eſt: Tu es Filius meus dilectus, in te complacui mihi. Matt. 17,a,5: Mar. 9,a,5: Luc. 9,e,35: Et venit vox de nube, dicens: Hic eſt Filius meus chariſſimus, in quo mihi benè complacui; ipſum audite. Ioh. 12,d,28: Venit ergo vox de cœlo, dicens: Et clarificaui [te meum Fil.] & iterum clarificabo. IOH. 1,e,33: Qui miſit me Baptizare in aquâ, ille mihi dixit: Super quem videris Spiritum deſcendere, & manentem ſuper eum, hic eſt qui baptizat in Spiritu ſancto; ET EST FILIVS MEVS.

II. PROPRIA CONFESSIONE. Ioh. 3,b,16: Sic Deus dilexit mundum, ut Filium ſuum unigenitum daret, ut omnis, qui credit in eum, non pereat, ſed habeat vitam æternam. Non enim miſit Deus Filium ſuum in mundum. ut judicet mundum, ſed ut ſalvetur mundus per ipſum. Qui credit in eum, non judicatur. Qui autem non credit, jam judicatus eſt, quia non credidit in nomine unigeniti Filij Dei. ET, 6, e, 40: Hæc eſt autem voluntas

CENDENTES EX CERTAE

5. Ioſaphat. 3 Reg. 15,e,24. 1 Par. 17 a, 1. Matth. 1,b,8.
6. Ioram. 4 Reg. 8,c,16: 2 Par. 21, a, 1: Matth. 1,b.8.
7. Hozias. 4 Reg. 8,f,24: Par. 22, d, 11: Matth. 1,t,8.
8. Ioas. 1 Reg. 11, a, 2: 2 Par. 22, d, 11.
ELIAKIM: Luc. 3,f,31.
Ionan. Luc. 3, f, 30.
Ioſeph. Luc. 3, f, 30.
Iuda. Luc. 3, f, 30.

II.
Azariah. 2 Par. 26, c, 17. 1 Par. 6, a, 9.
Iohanan. 1 Par. 6, a, 9.
Azariah III. 1 Par. 6, a, 10.
Amaria. 2 Par. 19, d, 11.
Iehoiada. 4 Reg. 11, a, 4: 2 Par. 24 totũ.

eius qui misit me, ut omnis qui videt Filium [Dei] & credit in eum, habeat vitam æternam. Et [Ioh. 8, d, 36.] Si vos Filius [Dei] liberaverit, verè liberi eritis. Et, 9, g, 35: Tu [cæce] credis in Filium Dei? Respondit ille & dixit: Quis est, Domine, ut credam in eum? Et dixit ei Iesus: Et vidisti eum, & qui loquitur tecum, ipse est. Et 10, f, 33: Responderunt ei Iudæi: Tu, homo cum sis, facis te ipsum Deum. Iesus Respondit eis: Nónne scriptum est in Lege vestra: Ego dixi Dij estis? Si illos dixit Deos, ad quos sermo factus est? & non potest solvi scriptura? quem Pater sanctificavit & misit in mundum, vos dicitis quia blasphemo? quia dixi Filius Dei sum? Matth. 26, f, 36: Mar. 14, f, 61: Luc. 22, g. 17: Dixerunt autem omnes: Tu ergo es Filius Dei? Qui ait: Vos dicitis, quia ego sum. Rursus summus Sacerdos interrogabat eum, & ait illi: Adjuro te per Deum vivum, ut dicas, nobis si tu es Christus Filius Dei? Iesus autem dixit illi: Ego sum, tu dixisti. IOH. 11, a, 4: Infirmitas hæc non est ad mortem, sed pro gloria Dei, ut glorificetur Filius Dei per eum.

III. TESTIMONIO ANGELORUM. Luc. 1, c, 23: Hic erit magnus, & Filius altissimi vocabitur. Ib. d, 38: Ideoq; & quod nascetur in te sanctum, vocabitur Filius Dei. Matt. 1, d, 20: Quod in eâ natum est, de Spiritu sancto est, & vocabitur nomé eius Imanuel. Luc. 2, b, 11: Natus est Salvator.

IIII. HOMINUM PROFESSIONE. Marci: Mar. 1, a, 1: Initium Euangelij IesuChristi Filij Dei. Petri & aliorum in naviculâ: Matth. 14, d, 33: Venerunt ad eum & adoraverunt eum, dicentes: Verè Filius Dei es. Petri & aliorum discipulorũ: Matth. 16, c, 16: Mar, 8, c, 19: Luc. 9, c, 20: Tu es Christus Filius Dei vivi. Petri: Ioh. 6, g, 69: Et nos credimus &

ET DISTINCTÆ FAM

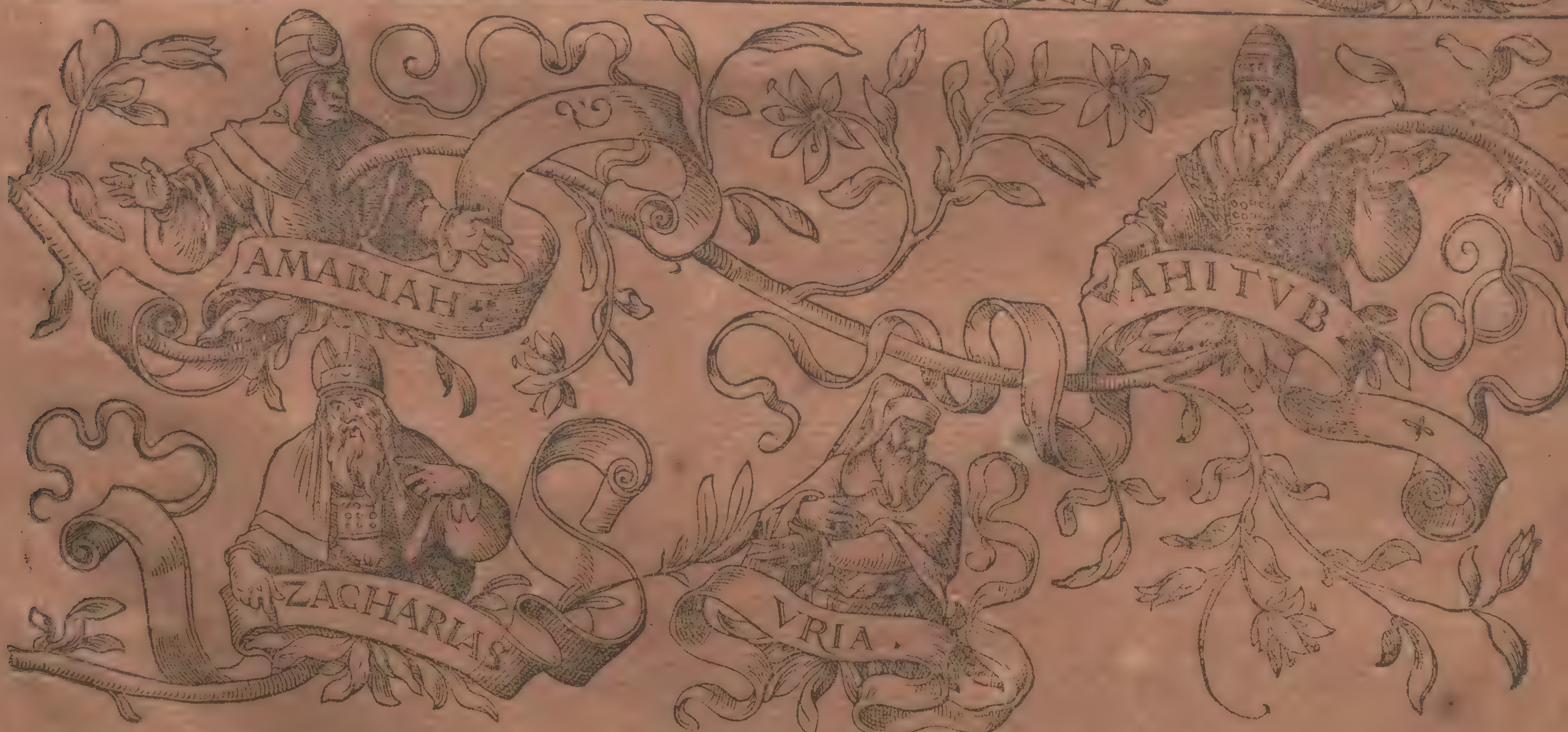

9. Amasias. 4 Reg. 14, a, 1: 2 Par. 24. g, 25.
10. Azarias. 4 Reg. 14, f, 20. 2 Par. 26, a. 1.
11. Ioatham. 4 Reg. 15, g, 32: 2 Par. 26, d, 32: Matth. 1, b, 9.
Simeon. Luc. 3, f, 30.
Levi. Luc. 3, f, 29.
Mattha, Luc. 3, f. 29.
Iorim. Luc. 3, f, 29.

II.
Amariah. 1 Par. 6, a, 1: 1 Esd. 7, a, 2.
Zacharias. 2 Par. 24, f, 20.
Vria: Esa. 8, a, 2.
Ahithub 1 Par. 6, a. 1: 1 Esd, 7, a, 2.

cœgnovimus, quia tu es Christus Filius Dei, Elisabethæ: Luc·1,e,42. Vnde hoc mihi, ut veniat mater Domini mei ad me? Iohannis Bapt· in utero materno. Luc· 1, e, 44. Exultavit in gaudio infans in utero meo. Nathanaelis: Ioh·1,g,49: Rabbi, tu es Filius Dei. Samaritanorum: Ioh· 4,f,42: Ipsi audivimus & scimus, quia hic est vere salvator mundi Christus. Quinque millium quos pavit: Iohan·6, b, 14: Hic est vere Propheta, qui venturus est in mūdum. Populi: Ioh·7,f,40: Multi è turbâ dicebant: Hic est Christus. Marthæ: Ioh·11,d,27: Ego credo ꝙ tu es Christus, Filius Dei vivi, qui in mundū venisti. Cēturionis. Mar· 15,d, 39: Mat: 27,f,54: Verê hic homo Filius Dei erat. Ioh· Euāgelist: Io·1,b,15: Et vidimus gloriā eius; gloriā, quasi unigeniti à Patre; plenū gratiæ & veritatis. Ib; 11,34: Et ego vidi, & testimonium perhibui, ꝙ hic est F·D·Ioh·21, in f· Hæc scripta sunt, ut credatis, quod Iesus est Christus Filius Dei, & ut credentes vitam habeatis in nomine eius.

V. ILLVSORIE. A Pont·Max·Matth· 26,f,63: Adiuro te per Deum vivum, ut dicas nobis, si tu es Christus Filius Dei? Mar· 14,f, 61: Tu es Christus Filius Dei benedicti? Ab insanâ turbâ in domo Pontificis: Luc·22, g, 70. Tu ergo est Filius Dei? Stantium ad crucē: Matt·27,e,40: Si Filius Dei es, descende de cruce. A vulgo in domo Pilati: Ioh·19,b,7: Filium Dei se fecit.

VI. A SATHANA invito etiam: Marc·1, c,24: Quid nobis & tibi, Iesu Nazarene? Venisti perdere nos? Scio ꝙ sis S·Dei. Matt·4, a, 4: Luc· 4, a, 3: Si Filius es Dei, dic lapidib·ut panes fiant. Et mox: Si Filius es Dei, mitte te hinc deorsum. Mar·3,b,11: Et spiritus immundi, cum illū videbāt, ꝓcidebant ei, et clamabāt, dicentes: Tu es Filius Dei

II.

12: Achaz: 4 Reg·15, g,38: 2 Par· 27,d,9: Matth· 1, b,9.
13: Ezechias: 4 Re·18,a,1: 1 Par·28,d,27: Mat·1, b, 9.
14: Manasse: 4 Reg·20,d,21: 2 Par· 32: Matth· 1,b,10.
15. Amon: 4 Reg·21, d, 26: 2 Par· 33, d, 20: Mat·1, b, 10.
Eliezer. Luc· 3,f, 29.
Ieso. Luc· 3,f, 29.
Her. Luc· 3,f,28.
Elmadam. Luc, 3, f, 28.

Iesaiah. Esa· 1, a, 1· Michaeas. Mich· 1, a, 1.
Sadoc: 1 Par· 6,a,12: 1 Esd· 7, a, 2.
Ioel. Ioel toto.
Abdias. Abd. toto. a, 12: 1 Esd· 7, a, 2.
Sallum. 1 Par· 6,a, 12: 1 Esd· 7,a, 2.
Nahum. Vide Synopsin Bibl· nostram.
Habacuk. Hab· toto.

Matth·8,d,29: Quid nobis & tibi, Iesu Fili Dei? Mar·5,a, 7:Luc·8,d,28: Quid mihi & tibi est Iesu Fili Dei altissimi? Lu·4,f,34: Quid nobis & tibi, Iesu Nazarene? Scio te q̄ sis sanctus Dei. Ib·g,41: Exibāt aūt & Dęmonia à multis, clamantia: Tu es Christus ille Filius Dei. Sed obiurgans non sinebat ea loqui, ne manifestarent illum, quod scirent ipsum esse Christum.

Christus palam profitetur, Deum esse parentem suum tam corā discipulis & auditorib· sanctis, quā apud impios hypocrytas & aptos hostes, passim apud Euāgeliograph·

Christus adoratur ut verus Deus: A MAGIS: Matt·2, b,11, Intrātes in domū, invenerunt puerum cū Mariâ matre eius, & ꝓcidentes adoraverunt eū, & apertis thesauris suis, obtulerunt ei munera. A leproso: Matth·8,a,2 Mar·1,d,40: Lu·5,d,20: Vir plenus lepra, videns Iesum, deprecans eum, & genu flexo, procidēs in faciem suā, adoravat eum. A navigantibus: Matt.14, d,33: Qui autem in naviculâ erant, venerunt & adoraverunt eum, dicentes: Vrê Filius Dei es. A cœco illuminato: Ioh·9,g,36: Credo Domine: & procidens adoravit eum: A Thoma: Ioh·20g, 28. Dominus meus, & Deus meus.

CHRistus verus ut Deus ita homo, proprio eius tetimonio, quoties phrasi scripturæ Filiū se hominis appellans, verum esse hominem ita ut Deum affirmat; æque atque verus ita Deus ut homo creditur, quoties auditur & consideratur Filius Dei; unus Christus, Deus & homo, unus Dei & hominis Filius.

Nec alienum ab hoc est, q̄ propter promissionē verbi incarnandi & nascituri Christi & Regis nostri, ex semine Davidis, Filius ēt Davidis ille nimirū, quem Davidi susci-

NOMINE PASSIM VEN

16. Iosias. 4 Reg·21,d,26: 2 Par·33, d, 25. Matt·1, b, 10.
Sallum. Ier·22,c,11: 1 Par·3, c, 15.
Ioachas. 4 Reg·23,f,30: 2 Par·26, a,1.
17. Iakim. 4 Reg·23,g,34: 2 Par·26,a,4.
Mathanias. 4 Reg·24,d,17: 1 Par·3,c,15.
Cosam. Luc·3,f,27.
Addi. Luc·3,f,27.
Melchi. Luc·3,f,27.

II.
Hilciiah: 4 Re·22,b,8: 1 Par·6,a,13: 2 Par·34, d, 18: Esd·7,a,1.
Sophonias. 4 Reg·22,a,1: 2 Par·34, a 1. Soph·toto.
Ieremias: Ier·1,a,1: 4 Reg·22,a,1: & 23.g,34: 2 Par·34, b, 7: & (36,a,4.
Azariah: 1 Par·13, a, 6: 1 Esd·7, a, 1.
Zeraiah. 4 Reg·25,c,18, 21: 1 Par·6,a,14: 1 Esd·7,a,1.
Ezechiel: Ezech·toto. Daniel: Dan·toto.
Zephaniahu: 4 Reg·25,c,18, 21.

taturum ſe Deus ꝓmiſit, expreſſê ſalutatur, Dominúsq;, & Deus invocatur. Hoc ipſo enim verus ſimul & Deus eſſe & homo agnoſcitur & prædicatur. A muliere Chananæa, Matt' 15, 22: A cœco in viâ Ierichonia uno, Luc' 18, 39; Duobusque alijs cùm Ierichone exijſſet, Matt' 20, 30: A populo, cùm Hieroſolymam vectus ingrederetur aſinâ.

Porrò, ut verus homo, qui Deus tamen eſt, circũciditur, exulat, revertitur in patriã, curat ſacra & religionẽ; baptiſatur, jeiunat, tentatur, docet; dolores, famem, ſitim perſecutionem & calumnias ſuſtinet; proditur, capitur, patitur, fundit ſanguinem, moritur, ſepelitur; reſurgit à morte, apparet vivus, aſcendit ſurſum ad cœlos, inde rediturus ad iudicium vivorum & mortuorum.

Atq; ut Deus, qui et homo tamen eſt, facit miracula, mittit Spiritum ſanctum ſedet ad dexteram Patris & dona dat hominibus. Cui ſit laus & honos, in ſecula infinita, Amen.

CHRISTVS VERVS DEVS, SECVLORVM CONDITOR; VERVSQVE IN SECVLO FACTVS HOMO, DEI ET DAVIDIS FILIVS DOMINVS ET SERVVS, &c. Act' 2, e, 30: Propheta igitur cum eſſet, (David) & ſciret, quod jurejurando juraſſet ſibi Deus, (ſe) de fructu lumbi ipſius, quo ad carnem, Chriſtum ſuſcitaturũ, (quem) collocaret ſuper ſedem eius, præſcius loquutus eſt de reſurrectione Chriſti. Hunc Ieſum ſuſcitavit Deus. Poſtquam igitur dexterâ Dei fuit exaltatus (Chriſtus) & promiſſum Spiritum ſanctum accepit à Patre, effudit hoc, quod nunc ſpectatis & auditis vos. Certô ſciat ergo tota domus Iſraël, quod & Dominum & Chriſtum fecerit illum Deus. Hunc (inquam) Ieſum quem vos crucifixiſtis.

18: Iechonias: 1 Par' 3, c, 6: & 2, 36, b, 8: 4 Reg' 24, b, 9: Ier' 22, g, 28: & 37, a, 1.
Neri: Luc' 3, f, 27.
19: Salathiel: 1 Eſd' 3, a, 2: & 2, 3, a, 4: Agg' 1, a, 1: 1 Par' 3, c, 17. Matt' 1, b, 12.
Pedaia. 1 Par' 3, c, 18.
1: Zorobabel: 1 Eſd' 3, c, 8: Agg' 1, a, 1: 1 Par' 3, c, 19: Matth' 1, b, 12: Luc' 3, f, 27.
Hanania: 1 Par' 3, d, 19.
2: Rheſa. Luc' 3, f, 27: 1 Par' 3, d, 19, 21.
Ieſaiah. 1 Par' 3, d, 21.

11.

Iehoſadac. 1 Par' 6, b, 15.
Haggæus. Hag' toto.
Zacharias. Hag' toto.
Malachias. Malach' tot'
Esdras. 1 Eſd. 7, a, 1: & 3, 8, a, 1. & 2 Eſd' pr' a, 2.
CHORES. *Eſa' 45, a, 1.*
Nehemias. Nehem' toto.

Et 3, b, 13: Deus ille Abrahami, & Isaaci, & Iaacobi, Deus, (inquam) Patrum nostrorum, glorificavit Filium suum Iesum, quem vos prodidistis & abnegastis, in conspectu Pilati, quùm ille iudicasset absolvendum. IB. d, 22: Moses etenim ad Patres dixit: Prophetam suscitabit vobis Dominus Deus vester, ex fratribus vestris, sicut me; audietis eum in omnibus quæ loquutus fuerit vobis. Futurum est autem, ut quisquis non audierit Prophetam illũ, disperdatur ẽ populo. Vos estis filij Prophetarum & pacti ꝗ pactus est Deus ergo patres nostros, dicens ad Abraham: Et in semine tuo benedictionem consequentur omnes familiæ terræ. Vobis primũ suscitatum Filium suum Iesum misit, qui benediceret vobis, unumquemq; avertendo ab ipsius sceleribus. ET 4, c, 27. Coacti sunt verè adversum sanctum Filium tuum IESVM, quem unxeras, Herodes & Pontius Pilatus, cum gentibus & populis Israël. Nunc, igitur, da Domine, da servis tuis, ut cum omni libertate signa & prodigia edantur per nomen sancti Filij tui Iesu. ET, 8, g, 37: Respondens autem (Eunuchus) dixit: Credo Filiũ Dei esse Iesum Christum. Et 13, d, 23: Huius (Davidis) ẽ semine Deus secundum promissionem excitauit Israëli servatorem Iesum. IB. e, 33: Deus adimplevit filijs illorum, (id est) nobis suscitato Iesu, ut etiã in Psal. primo scriptum est; Filius meus es tu, ego hodie genui te. ET 18, g, 28: Magna contentione Iudæos magis ac magis redarguebat (Paulus) publice, ostendens per scripturas, quod Iesus esset ille Christus. ET 20, f, 28: Attẽdite igitur vobis ipsis & toti gregi, in quo vos Spiritus sanctus constituit Episcopos, ad pascendum Ecclesiam Dei, quam acquisivit suo ille sanguine.

PHRASI COMMVNI, A REG

Rephaiah: 1 Par. 3, d, 21.
Arnan: 1 Par. 3, d, 21.
Obadiah. 1 Par. 3, d, 21.
Pelatiah. 1 Par. 3, d, 21.
N. N. anomius primus, quem calculus desiderat.
3: Ioanna. Luc. 3, f, 27.
4: Iuda. Luc. 3, f, 26.
5: Ioseph. Luc. 3. f, 26.

II.

Iehosua. 1 Esd. 3, c, 8: Agg. 1, a, 1: & 2, a, 2: Nehem. 12, a, 1: Zach. 3, a, 1.
Ioachim. Ioseph. lib. 11, cap. 3.
Eliasib. Nehem. 3, a, 1: & 12, b, 22
Ioiada. Nehem. 12, b, 22.

LIBER PRIMVS

ROM' 1, a, 1: Deus Euangelium suum antè promiserat per Prophetas in scripturis sanctis de Filio suo, facto ex semine Davidis quo ad carnem, declarato Filio Dei potenter, quò ad Spiritum sanctificationis per resurrectionem [à] mortuis, [nempè] Iesu Christo D· N· IB· 9. Testis mihi est Deus cui servio spiritu meo in Euangelio Filij ipsius. Et, 8, f, 32: Proprio Filio non pepercit [Deus] sed pro nobis omnibus tradidit eum. ET 9, a, 5: Etiam Israëlitarum Patres ij sunt, ex quibus est Christus quo ad carnem; qui est supra omnes laudandus Deus in secula, Amen. ET 15, b, 16: Vt concorditer uno ore glorificetis Deum et Patrem D· N· I· Christi.

I. COR' 1, b, 9: Fidelis Deus, per quem vocati estis in communionem Filij ipsius Iesu Christi Domini nostri.

II. COR' 1, a, 3: Benedictus Deus ac Pater Domini nostri Iesu Chtisti, Pater ille misericordiarum, ac DEVS omnis consolationis. Et 2, 8: Scitis gratiam Domini nostri Iesu Christi,

GAL' 1, a, 3: Gratia vobis & Pax à Deo Patre, & D· N· I· CH. IB c, 15: Placuit Deo retegere Filium suum in me. ET d, 20: Vitam quam nunc vivo in carne, vivo in fide Filij Dei qui dilexit me. ET 4, a, 4: Postquam venit plenum tempus, emisit Deus Filium suum factum ex muliere, factum Legi obnoxium, ut eos qui Legi erant obnoxij, redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus. Quoniam autem estis filij, emisit Deus spiritum Filij sui in corda nostra, clamantem Abba, Pater.

EPH' 1, a, 1: Benedictus Deus ac Pater Domini nostri Iesu Christi, qui benedixit nos omni benedictione.

PHIL' 2, b, 11: omnis lingua confiteatur, quòd Domi-

VS ET DVCIBVS DESCEN

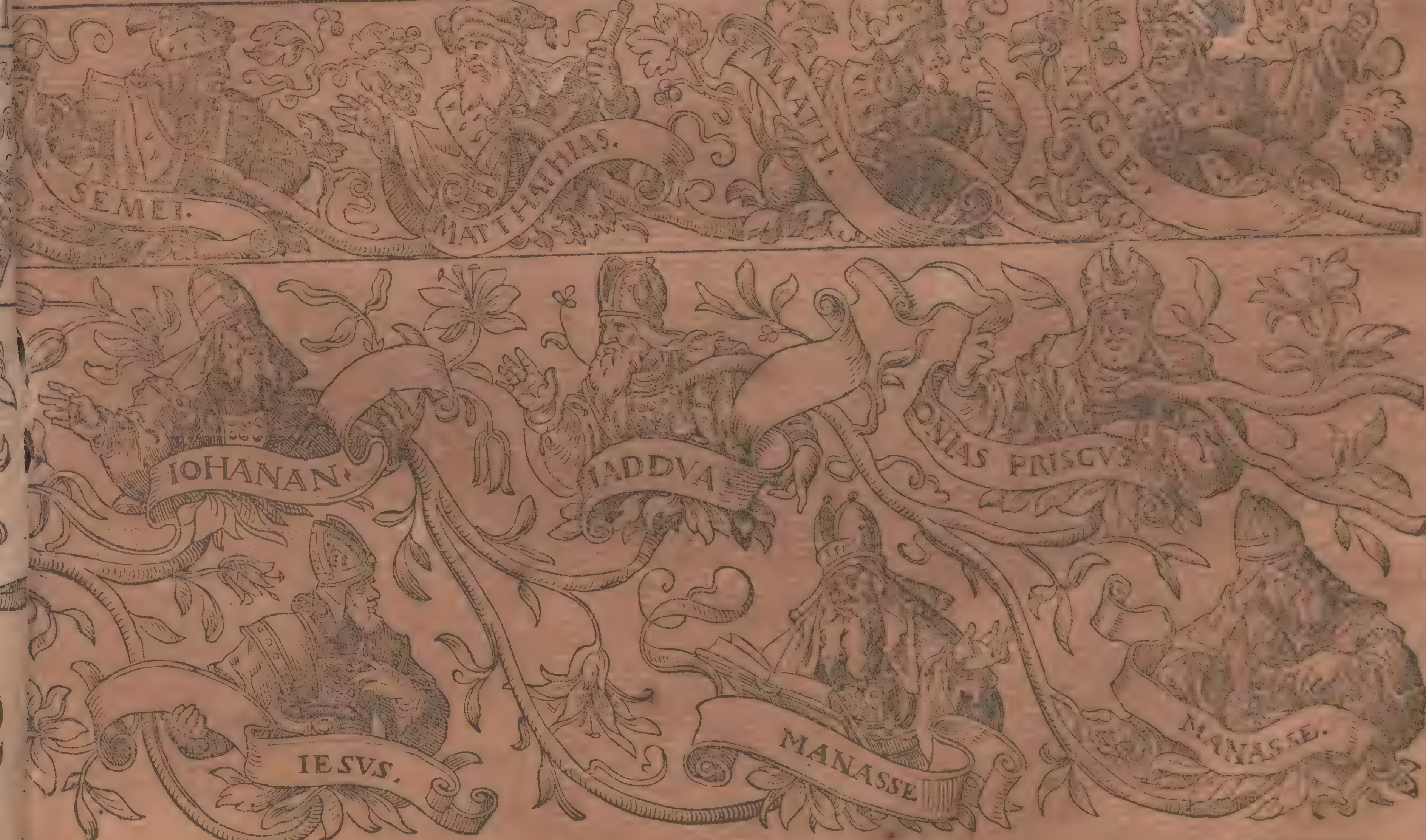

N· N· secundus anomius.
Sechaniah. 1 Par. 3, d, 21.
N· N· tertius anomius hic.
Semaaiah. 1 Par. 3, d, 24.
6. Semei. Luc. 3, f, 26.
7. Matthathias. Luc. 3, f, 26.
8. Maath. Luc. 3, f, 26.
9. Nagge. Luc. 3, f, 26.

II.
Iohanan. Neh. 22, b, 22.
Iesus.
IADDVA. Ioseph. ant. 11, cap. 7.
Manasse. I. Neh. 13, d, 28; Ios. ant. 11, cap. 7.
Onias priscus. Eccle, 50, 4, 1: Ioseph ant. 12, ca. 2.
Manasse II.

nus [ſit] IeſusChriſtus ad gloriam Dei patris.

COL. 1, a, 3: Gratias agimus Deo & Patri Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſemper pro vobis orantes. ET 2,b, 9: In Chriſto inhabitat omnis plenitudo Deitatis corporaliter.

I. THESSAL. 1, d, 9: Quomodo converſi fueritis ad Deum, relictis idolis, ut ſerviretis Deo vivo & vero, & exſpectaretis Filium eius è cælis, quem ſuſcitavit â mortuis, [nempè] Ieſum, qui liberat nos ob irâ ilâ venturâ.

I. TIM. 4,d,16: Sine controverſia magnum eſt pietatis myſterium: Deus conſpicuus factus eſt in carne, juſtificatus eſt in ſpiritu, conſpectus eſt ab angelis, prædicatus eſt gentibus, fides illi habita eſt in mundo, ſurſum receptus in gloriam. TIT. 3. b, 4: Poſtquam bonitas & erga homines amor apparuit Servatoris noſtri Dei, ex ſuâ miſericordiâ ſervavit nos, per lavacrum regenerationis & renovationis Spiritus ſancti, quem effudit in nos copiosè, per Ieſum Chriſtum Servatorem noſtrũ, ut juſtificati ipſius gratiâ hæredes efficeremur, ſecundum ſpem, vitæ æternæ.

HEBR. 1,a,1: Deus ultimis diebus hiſce loquutus eſt nobis per Filium, quem conſtituit hæredem omnium, per quem etiam mundum condidit. Qui cum ſit ſplendor gloriæ, & character perſonæ illius, ſuſtineatque omnia verbo illo ſuo potente, purgatione peccatorum noſtrorũ per ſe ipſum factâ, ſedet ad dexterã maieſtatis illius excelſiſsimæ. Tanto præſtantior factus angelis, quanto excellentius pre illis ſortitus eſt nomen. Nam cui dixit unquam angelorũ: Filius meus es tu, ego hodie te? Ac rurſum: Ego ero ei Pater & ipſe erit mihi Filius? Rurſum autem, quùm inducit primogenitum in orbem terrarum, dixit: Et adorent eũ omnes angeli Dei. Et de angelis quidem dixit: Qui nunci-

DENTES COLLATERALES PR

Abiud. Matth. 1, b, 13.
Eliachim. Matth. 1, b, 13.
Aſor. Matth. 1, b, 13.
Nearia. 1 Par. 3, d, 24.
10. Eſli. Luc. 3, f. 25.
11. Nahum. Luc. 3, e, 25.
12. Amos. Luc. 3, e, 25.
13. Matthathias. Luc. 3, e, 25.

II.
Eleazarus. Ioſ. ant. lib. 12, cap. 2. & 3.
Simon Iuſtus; Eccle. 50, a, 1; Ioſ. ant. lib. 12, cap. 6.
Onias II.
Simon II. Ioſeph. ant. lib. 12, cap. 4, in f.
Onias Ieſus. 2 Mach. 4, e, 34.

os ſuos facit Spiritus,& miniſtros ſuos ignis flamam. Ad Filium autem: Thronus tuus, Deus, in ſeculũ ſeculi: Virga recta virga regni tui. Dilexiſti juſtitiam, & odiſti iniquitatem. Propterea unxit te, Deus, Deus tuus olco exultationis ultra conſortes tuos. Et: Tu initio, Domine, terrã fundaſti, & opera manuum tuorum ſunt cœli. Ipſi peribunt, tu autem permanes; & omnes ut veſtimentum veteraſcent, & velut amictum circumvolves eos, & mutabuntur. Tu autem idem es, & anni tui non deficient. Ad quẽ autem angelorum dixit unquam: Sede ad dextrã meam, úsquequo poſuero inimicos tuos ſcabellum pedum tuorũ. ET, 4, d, 14: Habentes igitur Pontificem magnum qui penetravit cœlos, Ieſum Filium Dei, teneamus hanc profeſſionẽ. ET, 5, b, 5: Chriſtus non ſibi hunc honorẽ rapuit ut fieret Pontifex, ſed is qui dixit ei: Filius meus es. Teneamus (hanc) profeſſionem: quamvis Filius eſſet, tamẽ didicit ex ijs quæ paſſus eſt obedientiam. ET 6, b, 6: Vt qui rurſum crucifigunt ſibimetipſis Filium Dei. ET 7, a, 3: Melchiſedech aſſimilatus eſt Filio Dei, manet Sacerdos in perpetuũ. IB· d, 28: Sermo iuriſiurandi poſt Legem (concepti) Filium (conſtituit) qui in æternũ eſt ſanctificatus. ET· 10, c, 29: Quanto putatis acerbiore ſupplicio dignus cenſebitur, qui Filiũ Dei conculcârit & ſanguinem fœderis, per quem fuerat ſanctificatus, profanum duxerit; & Spiritum gratiæ contumelia affecerit?

1 Pet· 1, 3: Benedictus DEVS & Pater Domini noſtri Ieſu CHRiſti, qui ex multâ ſuâ miſericordiâ regenuit nos in ſpem vivam, per reſurrectionem Ieſu Chriſti ex mortuis.

1, IOH· 1, a, 3: Communio noſtra ſit cum Patre, & cum

	II.
Elioënai. 1 Par· 3, d, 23.	*Onias IV. Vide libros Machab.*
Hodaviahu: 1 Par· 3, d, 24.	*Ieſus-Iaſon. Ioannes Menelaus.*
Zadoch. Matth· 1, b, 14.	*Matthathias. 1 Mach· 2, a, 2.*
Achin. Matth· 1, b, 14.	*Iudas. 1 Mach· 2, g, 66.*
Eliud. Matth· 1, b, 14.	*Ionathas. 1 Mach· 9, e, 28.*
14: Ioſeph· Luc· 3, e, 24.	*Simon. 1 Mach· 13, a, 1.*
15: Ianna. Luc· 3, e, 24.	*Iohannes. 1 Mach· 16, a, 1: Ioſeph· ant· lib· 13, cap· 16, & 17.*
16: Melchi. Luc· 3, e, 24.	

Filio eius Iesu CHristo. IB· c, 17: Et sanguis Iesu Christi Filij eius purgat nos ab omni peccato. Et 2, d, 22: Hic est antichristus negans Patrē & Filium. Quisquis negat Filium, is ne Patrem quidem habet. Si in vobis manserit quod audistis (iā inde) à principio, vos quoq; in Filio & Patre manebitis, ET, 3, d, 23: Hæc est igitur doctrina Dei, ut credamus nomini Filij eius Iesu Christi, & diligamus alij alios. ET. 3, b, 8: Ad hoc patefactus est Filius Dei, ut dissolvat opera Diaboli. ET, 4, a, 2: Omnis spiritus, qui confitetur Iesum Christū in carne venisse, ex Deo est. At quicunque spiritus non confitetur Iesum Christum in carne venisse, (is) ex Deo non est. IB, b, 9: Per hoc patefacta est charitas Dei in nobis, quod Filium suum unigenitum misit in mundum, ut vivamus per eum. In hoc est enim charitas, non quod nos dilexerimus Deū, sed q ipse dilexerit nos, & miserit Filiū suum, ut esset ꝓpiciatio pro peccatis nostris. IB·c, 14: Nos vero spectavimus & testamur, q Pater misit Filium ut esset Servator mundi, Quisquis confessus fuerit, q Iesus est Filius Dei, Deus in eo habitat, & ipse in Deo, ET 5, a, 1: Quisquis credit Iesum esse Christū, ex Deo natus est. Et quisquis diligit genitorem, diligit etiā eum q ex eo genitus est. IB· 5, Quis est qui vicit mundū, nisi qui credit, q Iesus est Filius Dei? IB, b, 9: Qui credit in Filium DEI, habet testimonium in seipso. Qui non credit Deo, mendacē facit eum, quia nō credidit testimonio, quod testificatus est de filio suo. Est autem hoc testimoniū, (nempe) quod vitam æternā dedit nobis Deus; & hæc vita in Filio eius est. Qui habet Filiū, habet vitā; qui non habet Filium Dei, vitam non habet. Hęc (ego) Iohannes scripsi vobis, qui creditis in nomen Filij

Eleasar. Matth· 1, b, 15.
Matthan. Matth 1, b, 15.
Iacob. Matth· 1, b, 15.
17: Levi. Luc· 3, e, 24:
18: Mathat & Hesta. Luc· 3, e, 24.
19: Heli. Luc· 3, e, 23.
Panther. Damasc· lib· 4 Orth· fid· cap· 15.
Barpanther. Damasc· lib· & cap· eod.

I I.
Aristobulus I. Ioseph· ant lib· 13, cap· 18.
Iamneus. Ioseph. ant· lib· 13, cap· 19. & s
Hyrcanus. Ioseph· ant· 14, toto, & 15, cap. 3.
Aristobulus II. Ioseph. ant· lib. 14, cap· 8.
Alexander. Ioseph· ant· 14, cap· 10.
Antigonus. Ioseph· ant· 14, cap· 17, & s
Aristobulus III. Ioseph· ant· lib· 15, cap· 3.

i, ut sciatis, quod vitam habetis æternam; & ut credatis in nomine
ij Dei. IB· d, 20. Scimus quod Filius Dei venit, & dedit nobis mentē,
cognoscamus illum qui verax est; & sumus in verace illo, (id est)
io eius Iesu Christo. Hic est verus Deus & vita æterna.
II IOH· a, 3: Sit vobiscum gratia, misericordia, pax, à Deo Patre
D·N·I·CH· Filio Patris, cum veritate & charitate. IB· b, 7: Mul-
mpostores ingressi sunt in mundum, qui non confitentur Iesum
iristum venisse in carne. Qui eiusmodi est, impositor est & Anti-
ristus.
APOC· 1, b, 6: Iesus Christus fecit nos Reges & Sacerdotes Deo
Patri suo. ET 2, d, 18: Hæc dicit Filius Dei. ET, 3, a, 5: Qui vicerit,
ofitebor nomen eius coram Patre meo. ET 22, c, 16: Ego Iesus
isi angelum meum, ut testificaretur vobis hoc in ecclesijs. Ego sum
rps & progenies illa Davidis, stella splendida & matutina.

Isachar & Nasaphata. Bibliotheca Lobcovitiana.
Anna. Ecclesia.
Elisabetha, Zacharias. Luc· 1, a, 5.
Iohannes Baptista. Luc· 3, a, 2.
Ioachim. Ecclesia.
Ioseph. Matth· 1, c, 16,
Maria. Matth· 1, c, 18: Luc· 1, e, 27.

IESVS CHRISTVS IMMANVEL. *De quo Moses, Propheta & Psalmi. (Luc· 24.)*

HODIE DEVS HOMO FACTVS,
ID QVOD FVIT PERMANSIT,
ET QVOD NON ERAT ASSVMSIT.

VErbum, *quod ante omnem, illud, est originem;*
Verbum *Iehovah; apud Iehováhm; & hoc quidem*
Iehováh Verbum, *in seculo est factum* Caro.
Verbum *nec ita* Caro *est, ut est* Factum Caro;
Non sic Caro Verbum est, ut unitum est ei.
Non sic Caro ipsa, ut ipse Christus est Homo;
Verbum Caro factum *sed est Homo & Deus:*
Homo Deúsque hic unus ille Christus est,
Cunctis adorandus per ævum seculis.
Qui carne cretus est suâ, Davidico
E sanguine, in prosapiâ Abrahamicâ;
Et quem potentiæ suæ miracula,
Virtúsque, declarant Iehovæh Filium, &
Deum, *secundum* sanctitatis Spiritum,
Quo mortuos sic suscitat, quibus priús
Vitæ indidit spiraculum, ipso Spiritu;
Suam, ut posuit animam, & recepit, propriam.
In Quo, *caro pro morte nostrâ, tradita*
Mortem in probrosam, & cum profuso sanguine,
Est facta vivifica & salutifera, omnibus
Vitam & salutem â dante eo acceptantibus.
Qui sic Homo est, idem ut tamen sit omnium
Rerum potens, sciénsque, præsénsque omnibus.
Et hanc quidem in nos membra sua efficaciter
Sic contulit, vitâ ut suâ, quam tradidit
In mortis atræ tam cruenta vincula,
Vitâ suâ, inquam, vividâ, nobis detur,
Nostrâque factâ, æternitatem seculo
Tandem, beatis, in futuro vivere,
Victâ sibi nobísque morte, & in suæ
Nostræque vitæ vividam vitam, suo
Quam peperit omnem cum triumpho vivido;
Mortalis hæc necetur ut mortalitas,
Vitalis instauretur & vivacitas.
Quòd porrô, nobis, ipse vitam Immanuel
Noster, priore illâ novát que & præparat
Præstantiorem, ut quam vel ipse Maxumus
Iehováh vivit; hinc profectum, nos manet,
Quod cœlicus, nobis, Adamus, munere
Dei *datus, Deúsque Homóque, non modô*
Paradysi, ut ille, sed omnis est hæres poli.
Et, quandò nunc non hìc Adami terrei
Sanguis manemus terreus, sed cœlici
Huius novi sanguis caróque ex gratiâ
Adoptionis tàm Deivæ, & tàm novæ
Cognationis nunc sumus facti, unico
Dono & bono, tàm Maxumi tàmq. Optumi
Mysterij, quo nostra factus est carô
Verbum Deus. *Cui laus & æva gloria.*

LIBER II.

DAVID,

DEI GRATIA, REX JUDA ET ISRAEL.

VNIVERSIS ET SINGVLIS POTESTATIBVS ET MAGISTRATIBVS, TAM ECCLESIASTICIS QVAM POLITICIS, UNIVERSOQUE DEI POPULO ELECTO, MESSIAM Sanctum è stirpe nostrâ Regiâ, virginis primogenitū, Christum Dei filium, ex tota mente colentibus, Salutem & gratiam â Iehováh, Amen.

PRo concione stans Deus sanctissimá, Ps. 81, 1.
Magni potentes orbis inter judices,
Vt judicaturus suam sententiam
Simul ferat, provinciarum præsides
Et præsidum, hoc compellatore, principes.
Quâ sæviunt gentes feræ dementiâ? Ps. 2, 1.
Vulgi manus quis vanus armat impetus?
Regum Ducumqúe plurimi, cur in Deum, 2.
Deique, in ipsum Christum Iesum, Filium,
Concursione bella tot novâ movent?
Rumpamus, inquiunt, eorum vincula, 3.
Rumpamus & leges eorum, quæ novo
Strictos novis nos implicant loris jugo,
Et servitutem, quam polo debere nos
Dictant, eam abjiciamus excussam procul.
Multi sinistrè perperamqúe judicant, Ps. 81, 2.
Contra bonumqúe æquumqúe per fas & nefas,
Pœnis statutis ut solutos impios
Pronuncient, piosqúe damnent ac bonos,
Ex numerario favore & gratiâ.
At ipse, cui sedes polus, qui torqueo Ps. 2, 4.
Regoqúe dexterâ potente sidera,
Minas eorum tàm protervas rideo,

Et vana tot conatuum molimina,
Iratior consumo quæ stato die.
6. Vngam meum Regem fragrante balsamo,
Vt imperet meis Sioni Legibus.
7. Quem Filij compello voce, & inquio:
Tu Gnatus es meus, hoc genui te nam die.
8. Tuum petijsse à me, meum dare est tibi.
Tibi daboque hæreditatem gentium.
Tua orbis hæc sunt universa prædia.
9. Sceptro rebelles ferreo Reges preme,
Pro Regiâ & forti tuâ potentiâ,
Et, ut luto, confringe, fictam testulam.
10. Vos ergo, Cæsar, cumq; Rege Principes,
Omnes Magistratusque, diligenter hæc
11. Servate fixa mentibus, vestroque sic
Vni Monarchæ obtemperate, cum pio
Metu, datum vobisque gratulamini.
12. Hunc obvij Natum meum osculamini,
Ne forsan, irato DEO, vos à viâ
Exorbitetis rectiore, & tardiùs
Intelligatis, hos beatos unicos,
Qui spem suam fortes in ipsum collocant.
Ps. 18, 3. Porrò probatis judicate legibus,
Caussas & Actorum benignas pauperum,
Illasque productas fidê tutoriâ
Defendite, atque postulatos improbè
Probissimis sententijs absolvite.
4. Ignobiles, quibusq; sors est infima,
Sed innocentes, impiâ tyrannide
Pressos diu multumq;, dextrâ vindice,
Ab impiorum divitumqúe, cognita,
Potentiumqúe injuria defendite.

Me sed

Me sed monentem quæ manet nunc gratia? 5.
Dictis recalcitrant mali sanctissimis,
Spernunt docentem, eliminato lumine
Palpant tenebras. Orbis ut fundamina
Sursum deorsum sic ferantur omnia.
An est parum, quòd, de meo, vos, nomine, 6.
Clementià illustres vocavi Prodeos?
An est parum, quòd, ut per orbem maximâ
Autoritate excelleretis, maximi
Prolem genusque vos vocavi Numinis?
Quî fit proinde, meo ut datam quam munere 7.
Multi obtinent, tàm sorte contenti nihil
Vivant? obliti, non casas modò pauperum,
Sed Regum & aulas, mortis, æquâ, pallidæ,
Nunc calce, nunc sævo feriri malleo?
Exurget ipse, exurget ipse cælitum 8.
Rector potens, meus reversus Filius,
Per quem creavi, mundus hic quæ continet,
Cuiusque juri hæreditario omnia
Cedunt, suâ orbem ut judicet sententiâ,
Pro concione stans Deus lectissimâ, 1.
Magni potentes orbis inter judices,
Vt, judicaturus, suam sententiam
Simul ferat, provinciarum Præsides
Et præsidum hoc affatus ore est Principes.
Ad hæc, Iehováh sic loquutus Numini Ps. 109, 1.
Est Filij sui, meique & omnium
Vestrum Domini: Ad meam potens tu dexteram,
Terris relictis, à triumpho nobili
Huc elevatus, in polis hîc adside.
Hostes tui dum cæterosque nominis,
Victis Averno, Morteque, & mundi minis

Vanis inanibusque, nobili tuâ
Resuscitatione ab imis mortuis,
Tibi & pedi scabellum utrique stravero.
2. Fasces tui imperi tibi divinitus
Dati, à Sionio profecti limite,
Sese orbis extendent ad omnes angulos:
Tuæqûe voci candidæqûe Ecclesiæ
Omnes rebelles opprimen t& conterent.
3. Est principatus te penes, potentiâ
Regnoque tu mecum potiris, maximè
Tuæ à die virtutis & victoriæ,
In sanctitatis quâ refulges gloriâ,
Mentes beatas inter & tot angelos.
Vt, vi supernâ, vere primo, tollitur
Eous ille ros, poloque decidens,
Humectat arva: sic tua est nativitas,
Verbum caro sic factum in alvo est virginis,
Meam mihique sic regigno Ecclesiam.
4. Iehova juravit, nec is sententiam
Vnquam suam rescindet: Vnus es meus,
Æternus es, mi care Fili, Pontifex.
Vt Rex fuit simulque Mysta, fausta qui
Addixit Abramo suo Melchisedech.
Ps. 88, 36. Levavit & suam Iehova dexteram
Semel, suæ per sanctitatis gloriam
Et Divitatem, quâ Iehova, quâ Deus
Ipse est, Sacramento obligando me sibi:
Non mentietur Davidi qui veritas:
Ps. 131, 11. Germen tibi, iustum, tuoque semini,
Te mortuo, ad patresque collecto tuos,
Exsuscitabo, cuius aureus thronus,
Cum sole, stet per æviterna secula:

Non

Non me fidê in vocem ſuam fruſtrabitur.
Cornu ſalutis, in Sione & in tua 17.
Domo, atque aſyla ſacra refugio erigam.
Vtque es mihi rex unctus & chariſsimus,
Facem parabo ſic tibi, quæ gentibus
Illuminandis una cunctis ardeat.
Vobis hic heros eſt datus natusque, qui Pſ.109,
Potentior ſuccenſus irâ, tot Duces, 5.
Regesque tot, tot, unus ille, exercitus
Et copias, ſui lacerti fulmine
Fudit, cecidit, atque ſtravit fortiter.
Is judicabit & feret ſententiam, 6.
Et exequetur judicata protinùs.
Is cuncta gentium replebit cædibus;
Pœnas ei capitis luent graviſsimas,
Qui ſe caput putant & orbis principes.
Sed non niſi variæ crucis doloribus 7.
Victis, ab alveo fluentis orbitæ
Hauſtis & undis, in ſiti ardentiſsima,
Poſtliminio ſuam occupabit gloriam.
Sublimiore hinc aſtra ſuperat vertice.
Hæc filio, & de Filio, dixit, ſuo. Pſ.100,
Audite nunc, nobis Deus quid imperet, 1.
Vt voce crebrà, ſingulis, me, & omnibus
Vobis, & exemplo, præire juſſerit,
Vt ipſius nos obligemur Numini.
Primùm, Iehova ſumme, noſtra perſonet
Odà frequente lingva, corde ex intimo,
Quàm ſis benignà præditus clementià,
Iuris tui quàm ſit probata juſtitas,
Tibi utque debeatur omnis gloria. 2.
Deinde, ſanctâ vitâ & innocentià,

Futurus exemplo meis ſum ſubditis.
Fidêque ſummâ porrò prudenter meos
Sic inſtruam domeſticos & ſubditos,
Et ipſi ut aſsueſcant piis virtutibus.
3. Recti tenax amansque nullo crimini
Involvar, ipſe, omnes peroſus improbos,
Dei reluctantes piisque legibus.
Nec eſt enim, aut erit meis in ædibus
Salvus viris locus relictus impiis.
4. Quos perfidè ſuo præeſſe muneri
Deprændo, transverſumque euntes callidè,
Illos & exautoro pulſos, & meis
Negociis, illis abactis, præſides
Siſtam viros bonos, pios & integros.
5. Mordace quos detractione clanculûm
Exploro famam proſcidiſſe proximi,
Hos talionis lege totos ſupprimam.
Quos faſtus æger atque inanis gloria
Vexat, mei theatra tecti non ferunt.
6. At qui mei regni probatis commodis
Student, eos clemente dignor lumine,
Meâque menſâ, dexterâque. Hunc accio, &
Provinciis lego miniſtrum & muniis,
Cuius mihi eſt fides probata & cognita.
7. Aulis remotus is meis arcebitur
Et orbe noſtro, qui doloſis fraudibus
Exercet artes perfidas. Aſpectui
Se ſubtrahat noſtro, ſuis qui malleis
Cudit Fabellus nil niſi mendacia.
8. Fures malos, adulteros, ſicarios,
Et parricidas, & profanos quoslibet,
Vel mane ſummo extermino, ut purgent meam

Tùm civitatem & regna, tùm Dei sacrum
Montem, relegandi ad Gethas, alastores.
Hæc, magne Cæsar, vosqúe Reges, & Duces, Ps. 2, 10.
Proceresqúe Romani Imperi, mecum piis
Considerate cogitationibus. 11.
Summo tonanti pareamus, cum pio
Timore, eique serviamus seduli.
Eiusque proni exosculemur Filium: 12.
Ne fortè flamis concitetur, & viâ
Relictâ eamus perditum: sed tempori
Intelligamus, hos beatos, unicè,
Qui spem fidemqúe unum in Iehovam dirigunt.
Rectisqúe cuncta examinemus lancibus, Ps. 81, 3.
Questus & Actorum atque caussas pauperum,
Orbas maritis & suis Parentibus,
Iure adjuvemus: atque factos criminis,
Certi reos damnemus æquis legibus.
Iussique mecum sic vovete maximo &
Soli Deo, & promissa vota reddite.
Nostrisqúe sceptris, urbibus, provinciis
Favebitis, benignitate pro suâ Nu. 6, in fin.
Omnes suis qui muneratur præmiis.
Iehováh vobis sospiter dicat benè.
Iehováh vultu vos benigno illuminet,
Vestri misertusque ornet auctos gratiâ.
Iehovah vultum in vos suum convertat, &
Pacem perennem largiatur omnibus.
Ex urbe Solimá: luce mensis tertii
Primà creato ab orbe bis millesimo,
Centesimo octiesqúe, nonagesimo:
Et septimo: Regnorum, & Israëlis hîc,
PRIMO, & Iehudææ, exeunte septimo.

AD OMNES VERE SVMMI BONI, ET PHILOSOPHIAE CHRISTIANÆ clientes & Studiosos,

IN LIB· II, PROOEMIVM.

OMNIS BONI SVMMVM BOnum quærentibus,
Summæ salutis faustitatem maximam,
QVÆ vera sit mortalium felicitas
Et summa judicanda, et eius optima
Via atque ratio consequendæ, plurimum
Est disputatum, à plurimis doctissimis
Viris, per orbem hunc universum, & optimis,
Amore solius beatitudinis;
Potissimum Romæ atque Athenis, omnium
Ferace Virtutum, sub illo, illustrium &
Virorum & Heroum, subinde, seculo.
Ni fors tamen & illustriores Ethnicos,
Si conferantur hos ad illustrissimos
Iehováh quos illustris illustres facit,
Non dixeris potius vel obscurissimos.
SED, esto, sint, vulgo profano judice,
Prælustriores inter obscuros suos;
Tamen unus hanc, illam alter utilem magis,
Honestiorem, & vita nostra quâ minus
Queat carere, judicârunt; ut ferè
Tot esse eorum appareat sententias,
Quot in theatrum unquam scholarchas publicum,
Foris domique, prodysse cernimus.
ATQVE, ut nihil partes per omnes integrum est,
Humanus hic ut est status, res & ferunt,
Sic hic modò, modò ille, metis à suis
Collimat & telum jacit remotius,
Ineptiusque quam putavit. Vt satis
Vel constet hinc, quousque possit ingeni
Conatus humani, improbusque progredi
Labor. Simulq ut destitutus lumine
Aurâque cœlesti Iehovæh maximi,
Medio die in meris tenebris ambulet.
O cæcitatem in orbe summam. Sunt enim,
Qui differunt contentione maximâ,
Eos, potentes ordines qui civium,
Et singulos simul, retinere in offici
Sui probato & destinato munere,
Amore virtutis, queant, solâ togæ,
Domi, & senatus inclyti & pacis fidè,
Cum gloriâ vere obtinere maximam
Laudem beatioris & summi boni.
SVNT plurimi deinde, & è contrario,
Qui rectius, putant, eos qui Martiâ,
Instarque fulminis feriente dexterâ,
Ferrum in feros hostes Gethasque robore
Forti atque constanti, & suæ periculo
Vitæ, solent sumtis in armis stringere;
Vt impio adversarioque exercitu,
Latronibus, sicarijs, prædonibus
Fusis, diu suis periclitantibus
Aris focisque; cum triumpho nobili
Pacem reportent candidam, ob res fortiter
Et optimè cum laude gestas, plurium
Summæ beatos judicari calculo.
SVNT laude magnâ, fateor, hæc dignissima,
Nunc pace, nunc bello, prout res postulat,
Caros parentes, conjugem cum liberis,
Dulcesque amicos, & clientes, patriam
Totamque, cui, post optimum & summum Deum,
Vitam & fidem debemus omnem, nunc dolis
Et fraudibus, nunc perfidâ tyrannide
Pressos tueri & asseruisse, ut integris
Rebus suis uti frui queant, suo
Salvoque jure, & cum suâ vi commodo.
SVNT laude magnâ, fateor, hæc dignissima,
Nobisque contingunt polo & dono Dei.
QVI SE beatiore fors existimant
Vitâ, & bono summo bonos se perfrui,
Detur sibi si concupita consequi,
Terrâ marique sive opes Plutonias,
Deo nihil, rate atque plaustris convehant;
Seu vanidam venenatur auræ famulam;
His gemmulā magni ut lucri illam, & prædium,
In quo latet thesaurus ille reconditus,
Mercentur, ut suamque Christo gloriam
Ex corde dent, autor Deus sit optimus.
ALIOSQVE QVI deliria & vertiginem
Passi, DEVM ventrem retorti deligunt,
Pro propriæ & pecudum Voluptatis modo,
Qualis Epicuræi gregis sectarius,
Nos nunc in haras non ad aras mittimus.
SVNT porrò, qui doctâ suæ sapientiæ
Famâ atque laude, quam relicta semina
Adamo & Evæ post suos lapsus, eis
Novata & illustrata naturæ bono,
(Non gratiæ, quæ filios tantam Dei
Illustrat in summi Boni consortium)
Edunt, ut admirationi gentibus
Fiant, putent se sic boni summi gradum
Supremum adeptos, in beatitudinis
Summæ protervâ floruisse gloriâ.
Nunc in domos ipsos, (ut orbis vanitas
Præsens opinatur) supremas siderum
Scandisse, nunc suo ferire vertice
Vnum polum, pede alterum calcare se;
Se flamularum cælicarum semina,
Industriâ advexisse suâ ad imum solum.
Sed, si suo cunctas moveri cardine
Mortalium res has caducas, & nihil

Durare cursu, ut cepit ire, perpeti;
Et neminem, ante extrema vivum funera,
Verè beatum posse dici cernimus,
Atque, ut decet, consideramus rectius,
Nisi Dei solo regantur Numine:
Et illa, tàm constanter hìc negabimus,
Vero boni summi venire nomine,
Quàm re vides ipsâ omnia imbecillia,
Incerta, mutarique in horas singulas:
Et maxime, si se improba hæc persuasio,
Furtimve aperteve ingerat creberrimè, ut
Laudem suæ vel dexteræ vel consili,
Felicitati, quæ Dei est, adscribat; &
Iehovâh quod per vas & organum sibi
Lectum facit, miraculo creberrimo,
Referant id idolo levi acceptum & vago.
Qualis vetustas illa stulta & Ethnica,
Virtutis & prudentiæ tam masculæ
Laudem virilem, nescio cui Palladi,
Tam pertinace, tradidit, suffragio;
Iuditha quam, Dei potentis munere,
Armata ferro & corde præsentissimo,
Truncato & hoste, manu sibi fortissimâ
Peperit, solo salo polisque testibus.
Hic & Iovem, Martem alter, ille Cynthium
(Spreto Iehovâh, exercitus qui unus regit,
Autor datorque qui unus est sapientiæ)
Fingat sibi; Bonoque summo perdito,
Consciscat & gignat sibi infimum malum.
AT, si Deum ducem sequaris, qui suâ
Monstrat manu, quis ipse sit; quæ postulet
Vetetque; summum & unicum quod sit Bonum;
Ipsius ut fias & ipse particeps:
Discrimen ingens hìc licebit cernere,
Maiusque, quam centrum profundum dissidet
Extremitate ab ultimâ cælestium
Celsissimarumque orbium, & sedis Dei.
Atque, ut sacræ, mysterijs plenissimæ
Mundo abditis cæco & profano, literæ,
Instar maris sunt vasti & alti, ut nescias,
Quid fluctuanti conferant vel commodi,
Vel quos metus: sic Spiritu solaminis
Quo sunt eæ medullitus plenissimæ,
Instructiori, dulciores nectare,
Rectissimâque rectiores regulâ,
Fiunt, viâque tutiores regiâ;
Et ad Boni summi, atque munitissimæ
Arcem beatitudinis sanctissimam,
Rectâ ad Deum verum atque vivum & unicum
Ducunt, in illa æterna cæli gaudia,
Omnem vagi mundi fidem vincentia,
Potu cibisque ut perfruamur vividis,
Famem sitimque prorsus auferentibus;
Et occupemus integro asse, jugiter,

Summumque summi & omnis omne Bonum Boni.
SED quando sese ipsæ legenti sedulo
Et diligenter, atque sancto lumine,
Mundo atque casto corde, commendant satis,
Vt non peregrinis opus sit laudibus,
Huc sola Regis Davidis proœmia
Nunc illa describam, suo Psalterio
Præfixa: cui si obtemperaveris duci,
Hæc esse veriora, jam quæ diximus,
Quam credidisses, ipse confitebere.
HÆC is canit, quæ nesciere Pyndarus,
Orpheus, Linus, multique, quos antiquitas
Mirata, falsò censuit meros deos.
Tu te modo Lyrâ sonanti eburneâ,
Auro coronata Indicoque, ut postulant
Vates Deusque, attentiorem sistito.
IN orbe nunc nostro, inquit, hæc felicitas, Psal 1,1.
Ex infimâ vel plebe quovis judice,
Est magna, quæ bono & pio contingere
Par est viro: Si persequuturus suum
Ius atque fas, aut vindicaturus suæ
Famæ pudicæ candidæque injuriam;
Non in Senatu illiterato & impio,
Sanctæque veritatis hoste tetrico,
(Ad mentionem, ut ille, veri maximi,
Quid, inquijt, magni? quid ipsa est veritas?)
Reique corrupto potentis munere,
Suo nocenti, callido & vafro diem,
(Coram manu frangente jura singula,
Astutijs plenissimæ vulpeculæ)
Cogatur, id rebus suis urgentibus,
ACTOR forensem dicere aduersario.
HVIC altera est felicitati proxima
Felicitas; prudentiusque & sanctius
Vixisse, quàm suam, tenace sic pice
Et sponte carbonariâ fuligine
Notatus, atros inter ut satellites,
Aliosque solis victitantes fraudibus,
Vitam inquinârit, ut scelesti criminis
REVS queat damnandus accusarier.
FELicitatem utramque vincit tertia hæc
Beatitas, omnique felicissima
Mortalium & cælestium sententiâ:
Non impij, qui nec poli nec tartari
Metas videt, partes subire IVDICIS;
Non ambysse, per cathedras pestiles,
Vel prima fulcra, juncta vel subsellia;
Leges madentes Christiano sanguine
Dictasse nec primum, nec illas alterum,
Morsis labellis, voce raucâ, subdolâ
Linguâ, ore nigricante, vultuque effero,
Crudelius suo approbasse calculo;
Non liberos parentibus, non fæminas
Orbas maritis, non egenos quos libet

Sanctos Levitas, & docentes optuma,
De ponte dejecisse, solam in gratiam
Potentium cæcâ magis pecuniâ,
Quàm lucidis Iustiniani Legibus,
(Vt nunc Doegos nutrit immanissimos,
Verres feros, nefarios Vatinios
Et artibus malis, dolisque callidis
Qui detrahunt famæ piorum innoxiæ,
Sacri peculijque fiunt grandines,
Sparsæ locustæ, Simsonis vulpeculæ,
Capitibus à sese, ecce, diversissimi,
Caudis nocentibusque conjunctissimi,
Tristes & Harpiyæ, feræque belluæ,
Quarum patet tàm culta prædæ vinea.)
FRAVDIS reos, falsique aperti conscium,
Sociumve prædæ, nunc sacræ nunc publicæ,
Nunquam, meræ fraudi bonorum, absolvere.
SATIS beata est hæc triplex felicitas,
Longè sed hunc felicior beatitas
Manet virum, cui sola vitæ regula
Legis Dei divina sunt oracula,
Insculpta cordi parte magnâ saxeo,
Suâque naturâ; sed ipsius Dei
Benignitate & gratiâ sic cereo
Facto, ut pij typus novetur Numinis;
Rursusque se suamque carnem sordibus
Et labe plenum, omnique cassum lumine
Agnoscat, & suum Creatorem simul;
Quis ille sit, quid poscat & quid improbet.
QVAlis juventuti Scholarcha ductili,
Incautiorique ipsa quàm sese ut regat,
Metum incutit, vitæ ut prioris obsequi
Cæcæ voluntati & vagis affectibus
Dediscat, & novis pijsque hortatibus,
Sanctis & exemplis sequendo obtemperet,
Ex patrijs ut vivat usque moribus.
Quo fit, piorum ut mentibus discentium
Formâ novè impressâ, pia & recentia
Vt mille virtutum resurgant semina,
Rebus gerendis publicis aptissima.
SIC namque Lex, sensu priore pessimo
Planè retuso, carnis & licentiâ
Hac arte frenatâ, suos scholasticos,
Quo, proh, laborent ex reatu, cognito,
Summi boni autorem & datorem quærere
Cogit minis, & proximâ formidine
Pœnæ; suis & constitutis præmijs,
Sed non nisi asse toto eam servantibus
Totam; manu, linguâ atque cogitatibus
Totis. Proinde in proximum sint judices
Tales, eos quales polo sententia
Et lata norma præcipit strictissimè.
ADhæc, suæ sic puritati deditus
Vt quisque sit, vult & jubet, ne proximum

Quâ forte lædat nausâ; vel vesperam
Immundus ipse non relotus transigat.
Seu proprio vitio atque culpâ puteas,
Seu fortè contactu, & propinquo scandalo,
Vt te docet tua ipsa conscientia.
PORRO, pijs sic præparatis mentibus,
Novoque planè substituto Spiritu
Et filiali, cuius instinctu bono
Dei paternam discimus cognoscere
Piamque mentem, quam suoque cætui,
Ipso explicat sat hoc, quod ipse gratiæ
Suæ piam in nos conferat clementiam,
In Patrioque, & in sequestris nomine
Tam divitis, qui nostra possit debita,
Et tam pij, qui pergat illa propriæ
Solvisse carnis tam cruentâ victimâ.
CVIus figuræ certæ & umbræ cælitus
Sunt institutæ, ut admonerent indies
Mystas ut ipsos, sic popellum, tempore
Certo affuturæ veritatis, & Dei
Vnius agni, qui reatum tolleret
Omnem orbis universi, & iras Numinis
Cælestis in pacem meram converteret;
Nunc candidi agni, nunc capri, boum modò,
Modò turturum mactatione & alitum
Aliarum; adhæc oblatione plurium
Libaminum, thuris cremati, & quæ polo
Demissa flama incendit, in signum, Deo
Hæc facta per fidem probari singula.
HVNC convenit solum invocare, huic gratias
Egisse, nos totos & huic committere.
Tandemque læti sponte nostrâ pergimus,
Metu proculque illiberali, (qualis est
Servis malis) solo supremi Numinis
Amore, sancta cogitare, dicere,
Vitâque totâ, quæ Dei tùm filios
Decet, Patrem tùm quæ ter ornet optimum
Ter maximumque, diligenter exsequi.
QVAM prosperâ, quæso, beatitudine
Ornatur ille, cui voluptas unica est,
Doctrina sacra Legis atque Euangeli?
Hanc expetit, suspirat hanc, seu provehat
A solis ortus cardine aureum diem,
Seu se salo Phœbus recondat intimo.
Hanc cogitat lucem vigil per integram,
Hanc fessior sub nocte totam somniat.
HIC arbori videbitur simillimus,
Ad fertilis fixæ fluenta Iardinis,
Iustos suo quæ fert adulta tempore,
Post gemmulas auro novo dignissimas,
Florumque odores, fructuumque copiæ
Cornu, novos statimque condo diviti
Promoque, adhuc restantibus prioribus,
Durante sufficit vicissitudine,

Semper comata, semper & plenissima
Succi virentis & vigentis jugiter.
IS quippe Christo deditus, Baptismatis
Illique testimonio est sic insitus,
Firmissimis ut hæreat radicibus
Cœlo; unde ei robur vigorque maximus
Adspergitur, pericla cuncta ut sufferat
Constantior, quem tot metalla sphærica
Ornant suis reconditis virtutibus.
HINC protinus fidé remuneraria
Motus, pia sanctâque gratitudine,
Rerum Creatori & Parenti Maximo,
Accepta cuncta sic refert, sic gratias
Agit, suam sic ipse vitam dirigit,
Vt, quæ facit, fatur, tacens quæ cogitat,
Primùm Deo, suæ saluti proximè,
Tandem bonorum commodis inserviant;
Atque omnia ipsi sic cadant prosperrimè.
NON ille honos, non illa gloria impios
Scurras, suisque perditos affectibus,
Cæcæ & voluntati malè indulgentibus;
Ille haud reos vani atque falsi crimine;
Fures malos; adulteros; sicarios;
Non parricidas & suis maioribus
Factos rebelles; non profanos; non, sibi
Qui, clamvè apertevè impij, mendaciter
Vanèque sumunt Christiana agnomina;
Idololatras neutiquam; non de Deo
Longè secus minusvè quisquis judicat
Quàm dignus est, verbo suoque postulat.
Non illa sors, inquam, beata & prospera
Illos manebit. Ac licet sic efferant
Cristas suas, qualis superba & æmula
Pinus, sed & flore atque fructu inutilis,
Et torta, sese extollit instar fertilis
Lauri, cedrivè natæ in altis Libani
Iugis, tamen petita præda verbulo
Fient cuivis jugiter, quod prodijt
Ab ore summi maximique Numinis.
VT illa namque injecta mox edacibus
Flamis, favilla facta perditissima
Pulvisculus merusque, nullius magis
Vsus, quietem prima cui mater suam
Tellus negat glumas vel inter infimas.
Nunc est Noti sicco volantis turbine
Ludus, fero nunc tota fusis mergitur
Vndis ab Austro: sic malorum gloria
Ingloria, & frustrata spe, fugacior
Incertiorque cursu inanis ventuli,
Præceps loco turbata prorsus corruet.
IN Ius, ad hæc, sic prodeuntes impij,
Coram Senatus circulo sacerrimi
Sancto & pio, recti tenace, & prædito

Immobili & prudente fortitudine,
Summi Dei timore constantissimo,
Sanctæque amore veritatis optimo;
Quique odio injusti atque iniqui non potest
Flecti, dato, in partem sinistram, munere;
Seu postulent, seu postulentur, propriâ
Caussâ cadent; iustissimam sententiam
Ferri audient, injuriarum vindicem,
Tantumque abest, tam sancta munia ut fori
Sanctissimi, in tantâ coronâ Iudicum
Et optimatum, quos Deus Deos vocat,
Ipsi gerant, damnationi obnoxij.
NEC fortè fortunâ hæc cadunt. Qui temperat
Manu potente & liberâ rerum vices,
Terrâ, mari, polo, inque abyssis infimis,
Primus vias novit piorum, ut qui movet
Figitque gressum primus, atque protinus
Gubernat instituta primus omnia.
Eius quod olim præterijt nos admonet,
Futura nunciat, quod instat corrigit.
Præsens suæ præstóque adest Ecclesiæ,
Verbo sibi quam convocat, quam perpete
Auctamque providentiâ cœlo suo
Prædestinat; solatur hanc, & hostium
Quâvis tuetur liberam formidine.
Quâ parte & Angelis ministris utitur,
Nunc nube, nunc flamis, novo nunc sidere
Factis, caterv atim modò volantibus,
Vt per mare, & per arma & enses prævij
Vijs piorum prosperis inserviant.
AT impiorum tota consultatio
Vulpina, iterque tam scelestum, ut nil suprà,
Ferocitati quod quidem simillimum est
Meræ lupinæ; eventus & præsumtior
Fallaciorque quàm futurus certior,
Queîscunque promissis sibi successibus
Ita carebunt prorsus, vt lapsu simul
Gravissimo, simul caninis morsibus
Duces & autores cadant miserrimè.
Hic semper infestos tyrannos exitus
Manet, piæque hostes feros Ecclesiæ.
HÆC ille Rex vates; viam qui regiam
Docet pio compendio ad summum Bonum,
Summam beatitudinem, adque ipsum Deum.
Quam pluribus sacræ frequenter literæ
Et plenius, fidâque dextrâ, & additis
Signis sacris, bonâ peregrinantibus
Fidé atque spe cum charitate flameâ,
Monstrant, vt in vitæ futuræ patriam,
Quo tendimus, nobis venire denique
Detur, Deoque & maximo frui Bono.
O LITeras illas sacras, dignissimas
Auro ut gravi gemmisque preciosissimis

Sic sedulâ volvi & revolvi dextera:
Donec, quod ad scriptum attinet, primùm scias,
Quovis quid in libro, & libri factâ in caput
Distinctione, comprehensum floreat.
Vt sic, Deum dixisse, sic fecisse eum,
Nobis sit in promtu, rogatis, reddere
Caussam, & quod irrisoribus respondeas.
Deinde, quæ sincerior sententia,
Succo atque odore vivido plenissima,
Ex eius horto amplissimo & sacerrimo,
Spiret fidem, spem, charitatem maximè.
Qui fructus huic, morbo quis illi serviat
Exterminando. Quæ probæ radiculæ,
Nunc hæc, modo illa recreare pectoris
Animosa confortando possint robora,
Mixtæ piâ doctâque temperantiâ.
Noxam comæ quæ caulium recentium
Valvis repellant & Venenum pestile.
Vt sic Deum voluisse, sic factum accipi
Debere, sensumque omnibus patere, qui
Mentem occupatam non gerunt caligine,
Sibi nec exstinguunt oblatam gratiam,
Dicas, & exigatur ægra quæstio.
Tandemque tertiò, & quidem potissimùm,
Pugnare scriptis scripta si fors videris,
Sensu & putes diversitatem consequi:
Ignotior seq. offerat obscuritas
Et umbra, ut illa ad solis auram conferas,
Illamque lucernam, pedi quæ semitam
Veram atque certam monstrat vna, quam polo
Verbum profectum incendit; ut mysterium
Mysterio, novo vetustum, Moyses
Christo dato, explicetur, illam ad regulam,
Quam conferunt, quæ vera sunt discentibus,
Cœli creati illi atque Conditor Elohim;
Et sic tibi sese offeret consensio
Sperata, & illucescet, unus omnium
Qui veritatum est una Christus veritas,
Hunc veritatem ex pectore inquirentibus.
Quam quisquis inventam suâ asserit manu,
Et quem manu asserit probata veritas,
Huic dabitur ex merâ favoris gratiâ,
Longam piè vitam diu sic vivere,
Metamque concessam polo contingere,
Rectæ viæ insistendo, nobisque omnibus
Christum piè & constanter invocantibus.
Æternitate qui Deus; qui sangvine
Creatus hic in seculo simulque homo.
Qui Dauidi sic suscitatus mortuo,
Tumbis & addito Patrum; atque è virgine,
Quæ Davidis tamen ipsa verè filia,
Non è viro, sed Spiritus sanctissimi
Virtute conceptus, datusque & natus est;

Vt

Vt Divitate non modò ante Davidem,
Ante Abrahamũ, et ante Adamum; sed quidem
Fuitque & est, cum Patre, sancto & Spiritu
Ante omnium rerum creatarum vices,
In unitate Divitatis, per suam
Æternitatis ævitatem, unus Deus.
HOC me prœmio, mei charissimi
Fratres, Patresque, filijque, quos sibi
Nobisque, per se, per suæque Ecclesiæ
Sacrum ministerium regignit, vos mihi,
Vobisque nos, & utriusque commodo
Vtrosque, nostrum noster omnium Parens,
Qui nos potens, ex servituti obnoxijs,
In liberi status clientes liberos,
Cœlestis hæredesque regni & filios,
In Filio eligit suo & per Filium,
Præeunte nobis voce quo suâ simul,
Orando dicimus: Abba, noster ô Parens,
Cuius domus stat in polis cœlestibus,
Tua maximi sanctique fiant nomina;
Tuis tui nos cinge regni terminis;
Tua jussa fiant in soloque ut in polo;
Nostrum usque nobis hoc tribue panem die;
Nobis remitte, ut nos reis noxas damus;
Nos ne gravi tentationi inducito,
Sed â Malo tuere liberos, Amen.
HOC, Christiani, inquam, mei charissimi,
Prolixiore, quod damus, prooemio,
Aureis juvat vestras piè doctissimas
Nunc detinere, & instituti liberam
Huius mei vobis rationem reddere,
Quo nil volo quæro ve maius, quàm piam
Vt hoc juventutem scholarum & sedulam,
Præeuntibus vobis, synopsi duplici
Et explicatâ utrâque, ut inter hos duos
Euangelistas summa sit consensio,
Ad lectionem diligentem Biblici
Voluminis, novi & vetusti, percitem.
Deinde, ut accuratior dulcescat hæc
Consideratio huius & mysterij;
Æternus ut λόγος sit hic factus caro;
In gratiam verè unici illius Boni,
Quod est, ut æternum, omnis ita boni, Bonum.
Vestroque ut hortatu sua ad negocia
Alacriores porrò literaria
Eant, redeant, pergantque amare maximum,
Quod est Deus, (non quæ vagus miratur hic
Vanus levisque mundus) & summum Bonum.
Cui laus, honos, virtus, potestas, gloria.

A M E N.

HISTO.

HISTORIÆ GENEALOGIAE DOMINI NOSTRI IHESV CHRISTI, DEI ET DAVIDIS FILII,

LIBER SECVNDVS.

SAncto Matthæo Apostolo & Euãgelistæ, ut videm⁹, principiò satis est demõstrasse, promißionẽ primã primis Patribus factam, eandẽq; Abrahamo & Dauidi, de venturo Meßiâ, expreßißimè renovatam, exhibito tandem Salvatore Israëlis, esse impletam. Proinde idem librũ generationis Iesu Christi ab Abrahamo orditur. Lucas autem Christi genus secũdum carnẽ, repetit, non tantum ab Adamo usq;, sed & à Deo ipso, cui mũdati & expiati reconciliamur. Tum, q̃ Adam Dei creatura & Zælem, & per gratiam, quam cũ imagine mox peccans amisit, recuperatã, fit filius: tum etiam, quia Christus, ut justũ SEMEN [Gen. 3, c, 15.] & GERMEN, [Ier. 23, a, 5: & 33, c, 14.] Adamo,] Gen. ubi sup.] Abrahamo, [Gen. 13, a, 7.] Davidi, [Psal. 31, d, 17.] & alijs promissum, & quasi secundum Legem, Quum habitaverint, *[Deu. 25, b, 5.] suscitatũ, conceptumq; de Spiritu sancto; [Luc. 1, d, 35.] ita tàm naturalis Dei Filius, quàm, naturâ & essentiâ, unus cum Patre & Spiritu sancto Deus est.*

Tertiam rationẽ aßignat Augustinus, [de cons. Euang. lib. 2, ca 4.] inquiens: Meritò et adoptiõis originẽ ipse suscepit, qã ꝑ adoptionẽ efficimur filij Dei credẽdo in Filium Dei. *Quasi dicat: Etsi Christus Adami, Abrahami, Davidis, Iosephi, & aliorum ordine descendentium, nec naturalis propriè, nec quatẽus à nullo illis, secundũ carnem agnato, viro suscitatur, Legalis, ac ne adoptatus quidẽ seu ex gratiâ filius est: quia, tamen, omnes Electi, per & propter ipsum naturalem Dei Filium, Christum Dominum nostrum, & qui priusquam omnes illi ac nos crearemur ac nasceremur, & quidẽ ab æterno fuit, [Ioh. 1, a, 1: & 8, g, 58.] ex gratiâ, per fidẽ, iterum adoptamur in filios Dei, voluit & initium & finem totius lineæ à se fieri, ut suã simul* φιλανθρωπίαν, *(quâ, propter nos, nõ solum Legi se obnoxium subjecit, sed & in adoptatorum Dei filiorum serie,* non fuit ipse filius adopti[vus] *caput se & primogenitum collocat.) planam ac testatam faceret.*

IN eandem sententiam S. Hilarius, [lib. 1. de Tri.] dicit: Potestatis dignitas nõ ꝑditur, dum carnis humanitas adoptatur. *Non enim humanitas Christi dicitur adoptari, ratione illius singularis naturæ, quæ fuit assumta à Verbo in unitate personæ, sed ratione consimilium; quia per illam unionẽ sunt adoptati alij homines. Et August. [lib. 13, de Trin. ca 9.] Si naturâ Dei Filius, propter filios hominum, misericordiâ factus est hominis Filius; (hoc est enim, VERBVM CARO FACTVM EST, & habitavit in nobis.) quãto est credibilius, naturâ filios hominũ, gratiâ Dei filios Dei fieri, & habitare in Deo; in quo solo, & de quo solo, esse possunt beati, participes immortalitatis eius effecti.*

Et sic videmus, duplicem à Deo, & ad Deum duci lineam; unã rectâ & naturalem ad Filium suũ Iesum. In principio enim erat VERBVM: & VERBVM CARO FACTVM EST. Alteram gratiæ & adoptivam ad Adamum; caute legendũ xp̃s n[on] in quantum [h]o[mo] filius [dei] adoptiuus dicitur *& ab hoc ad eius posteritatem ad Iosephum usque. Quibus tandem, secundum Legis & exemplarũ typicorum veritatem, suscitatum illud SE-*

MEN justitiæ & GERMEN; VERBUM suum incarnatum, Christum Dominum & Servatorem nostrũ. Atq; ut ad meditationem & devotionem accuratiorẽ & exactiorem tanti mysterij exsuscitemur, & principiũ et finem nostræ adoptionis quæ in Christo nobis nato & dato, [Esa·9,b,6.] nobis contingit, indice quasi digito, ductu Divini Spiritus, uterq; Euangelista, unus adscendendo alter descendendo, demonstrat.

Et hic q dē Genesis Christi liber, septem sigillis obsignatus & clausus manet omnibus, quibus Agni cælestis ministerio, adytis clavi Davidis reseratis, idem non resignatur & aperitur.

PROINDE, quùm non solum Iudæos, in reprobo sensu pertinaces, omniaq; Novi & æterni F·D· Testamenti calumniantes, nec ferentes Euangelij solem, offendat; sed ex nostratibus et Christianis etiã nonnullis, piè quasi hæsitantibus, mirum videatur, quòd Christi Iesu Domini nostri genus, secũdũ carnẽ, ex diversis lineis ad Iosephũ deducitur; illorum studium jure non potest non probari, qui ita SS· Matthæum & Lucam, hac etiam in parte, conciliare conantur, ut, si non illis criminandi, his tamen dubitandi ansam eripiant.

Quatuor verò, invenio rationes à diversis diversas afferri, ad solvendã hanc Euangelicam quæstionem. PRIMA illorũ est, qui binomines, vel etiã trinomines Salomonem & descendentes Reges, Rhesamq; & sequẽtes Duces, & reliquos, fuisse existimant, unamq; & eandem esse, apud Euangelistam utrumq; seriem. Et hanc suam opinionẽ probare conãtur ex eo, quòd, ut Matthã & Mathat similia fermè habeãt nomina, ita, unũ eundẽq; ipsos esse, verisimile sit. Hæc ratio quassa est.

Sed illi S· Augustino non videntur ad refutandos cavillatores, piorumq; animis dubitationem eximendam, satis facere; qui ita scriptum reliquit: [Quæst·vet·Test·lib·5, ca· 45·] Quod si quisquam putet, esse tantã similitudinem nominis, ut ab scriptoribus in unâ literâ erratum sit, ut fieret tam parva, & penè nulla diversitas, quid de istorum patribus dicturus est? Nam secũdum Lucam, Mathat filius fuit Leui; secundum Matthæum autem, Matthan ex Eleazaro genitus invenitur; atq; ita, sursum versus, diversi sunt patres & avi, & deinde maiores usque ad Zorobabelem, qui ferè est vigesimus, sursum versus, à Ioseph, apud Lucã, apud Matthæum autem undecimus. *Hæc ille.*

SECUNDA aliorum, qui Matthæum Iosephi, Lucam verò Mariæ, vel contrà maiores enumerasse volunt. Atq; isti sentẽtiam suam eo confirmare student, quòd putant, honorem hoc aliquem modo offerri & tribui sexui præstantiori et dignitati maritali; ideoq; generum soceri filium, uxoris loco & nomine, dici. Idem enim esse, quod dicit Matthæus; Iacob genuit Ioseph maritũ Mariæ, ac si dixisset; genuit Mariam cuius Ioseph maritus est. Vel, ut Lucas habet: Ioseph fuit Helis, scilicet fili⁹, pro eo, quod scribi debuisset; Maria conjux Iosephi Helis fuit filia.

Sed hæc secundæ classis opinio, pari, quâ objicitur, facilitate, etiã potest à lectore rejici. Nam & rationibus tota caret, & scripturæ exemplis; infirmiorq; est, quàm ut Iudæorum compescat calumnias, vel saltẽ piè hæsitantem erigat & confirmet. Nec enim hic affinitatis, sed generis & prosapiæ liber & catalogus contexitur. Et socer generum, nec scripturæ nec politico loquendi more, generare dicitur. Atque constat, Mariæ virginis parentes, Ecclesiæ universæ testimonio, nec Iacobum fuisse, nec Helin, sed Ioachimum & Annam conjuges. Ad hæc, ut inquit Augustinus, scripturæ mos nõ est, fœnas in genealogiâ pro maritis ponere; sicut nullus Euangelista eas interposuit. *Id quod certè fieret, si inter Christum et Helin interponi voluissent Mariam, cuius nomini expuncto substitutum Iosephi sit.*

Atq; idem sentit & affirmat D. Ambrosius, [lib·3, in Luc·] his verbis: Qur autem Iosephi magis quàm Mariæ generatio describatur, quũ Maria de Spiritu sancto gene-

generaverit Christum, & Ioseph à generatione Christi videatur alienus, dubitare possemus, nisi cõsuetudo nos instrueret scripturarum, quæ semper viri originem quærit. *Et mox*; Quàm deforme autem, si relictâ viri origine, origo fœminæ quęreretur; ut videretur patrem non habuisse, ille totius mundi populis prædicandus? Vides, & à patribus ad filios, & à filijs ad patres, originis descriptionem, veteri more, contextã. Vides, ubique familiam per virorum generationes esse decursam. *Hæc Ambr.*

Quiq; ex his putant, Ioachimum maritum Annæ Levitidis, Elisabethæq; matris Baptistæ sororis, alio nomine Heli, vel etiã Eliakimum dictum, fratremq; germanum Iacobi esse, quorũ pater fuisset Mathat ille à Lucâ, à Matthæo Mathan appellatus, statuunt nescio quid dubium. Etsi enim fuisset trinomius, Ecclesia tamen, haud dubiè, retinuisset notius illud, & cuius apud Lucã fit mentio; nec, de industriâ, rem apertam & claram tantis involvissent tenebris. Nã suprà indicatum est, Matthanem & Mathatem non esse unum, cujus Iacob & Heli sint filij. Neq; ipse Lucas nomen eius alio commutatum suppresißet.

Atq; hic Hebræorum recentium adscribere juvat commentum, qui Mariam Benjamitiden fuisse, nullâ vel verisimili, nedũ probabili adductâ ratione, nugantur. Mirumq; est, ut alioqui ad calumnias Euangelio intentandas nati sunt, quod non potius Leviticam illam quàm Iehudæã esse affirmant; præsertim quum Lex, [Lev. 21, b, 14.] præcipiat, ut summus Sacerdos virginem in virginitate suâ & è gente suâ, hoc est, Leviticam quoque ducat uxorem; atq; ex literis nostris Euangelicis non inania eius hauriri queant argumenta. Testantur enim, Mariam cognatã fuisse Elisabethæ, [Luc. 1, d, 36.] ex filiabus Aharon, natæ in Sacerdotali familiâ tribus Levi. [Luc. 1, a, 5.] Sed quoniam vident, parum se hoc ipso nobis facessere negocij posse, studio & consulto tacent. Vt enim sciunt, nihil Eri & Onani fratribus, Chilioniq; Elimelechi filio obfuisse, relictam illorũ viduam Thamarã Cananæã, huiusq; Rutham Moabithiacam, & utrãq; gentilem ex genere incircumciso esse, ex quibus, gemini illis, Phares & Zara, à parente Iudâ, huic, à Patruele Boâ, Obed ille, filij & hæredes suscitati sunt: ita facilè perspiciũt, lõgè recti⁹, citraq; omnẽ violationem Legis divinæ, [Num. 63, b, 3, c, 8.] potuisse Iosephũ extraneam, ex Iacobi progenie modò natã, deligere sibi & ducere uxorem, si ex ipsâ, Deo sic liberè decernente, nasciturus fuisset Christus. Lex enim illa non simpliciter, & citra omnem conditionẽ loquitur; non licere fœminis nubere extraneis, hoc est, ex reliquis duodecim tribubus alicui, sed in casu, si ipsæ habuissent hæreditatem prædiorum vel urbanorum vel rusticorum; ne scilicet confunderentur tribus, id est; ne una tribus hoc medio & dotis jure acquireret & occuparet domos vel agros alij tribui adsignatos, quæ certis funiculis & limitibus distinxerant Moses & Josua. Cuius Legis religione, Regi impio vineam suam vendere, & in aliam tribum transferre noluit Naboth. [3. Reg. 21, a, 3.] Planum enim & testatum est, fœminas ipsas, quibus fratres fuere superstites, nubere potuisse quibus voluisent.

Sic Aharon, Levis pron. duxit Elisabetham sororem Nahasonis, Aminadabi filiam, Judæque trineptem. [Exod. 6, d, 23.] Et Jojada Levita & sacerdos Josabamam sororem Ochoziæ, Jorami Regis Juda filiam [2. Par. 22, d, 11.] Quin & David Rex, ductâ Micholâ, sorore Jonathanis Benjamitiade, factus est gener Regis Saulis. Hinc multi arbitrantur, poligamiam Regibus nonnullis Juda propterea fuisse usitatiorẽ frequentioremq; ut reliquis tribubus ardorem & desiderium excitarent, in promißi Meßiæ adventum; Vtque multis fieret spes, se quoque vel maternos saltem avos & maiores fieri posse Salvatoris sui Domini nostri Jesu Christi. Neq; Levitis ulla erat hæreditas,

Vt ... quæ

Mariam ex tribu Levitica: —p Annam Matrem.

quæ potuisset transferri in aliam tribum, præter concessam dotem et paraphernalia.

Adhæc, uxores alioqui maritorum nomen et familiam, communi omnium gentium consuetudine, sibi vendicant, in quâcunq; aliâ domo natæ. Quin et negare nequeunt, Leviticæ tribus dignitatem Sacerdotalem et summi Pontificatus, [Exod· 28, et 29, totis,] primogenituræque, [Num· 3, b, 12, g, 45] minorem non esse, maiestate Regiâ Judæ promissâ· Tantum enim tribuisse etiã Pharisæos et Scribas stirpi Leviticæ, Scriptura testatur, ut Johannẽ Baptistam, Zachariæ Sacerdotis filium, modo consensisset, Meßiam, contra Herodianorum hæresin, (de quibus Tertullianus in Apologetico, et Epiphanius lib· 1, cap· 20.] arripuissent et suscepissent. Atque Janna Hyrcano, postrèmo ducum ex posteris Davidis, ab Antiochi Epiphanis exercitu interfecto, principatum politicũ tenuerũt annos circiter CXXXIII, Machabæi, nati in tribu etiam Leviticâ. Ex duabus ergo præcipuis Patriarcharum familijs ortus appareret Archipropheta noster, Christus Jesus; unâ Levi Pontificali, cuius ungere et benedicere, alterâ Judæ Regiâ, cuius salvare et gubernare est.

Atque creditu facilimum, veritatique et pietati non contrarium est, Mariam maternos quidem Leviticos, paternos autẽ Iehudæos avos et maiores habuisse. Johannes Damascenus sic agnatam fuisse Josepho commemorat, ut hunc tertio, illam quarto, à Levi Melchis filio, Jannæque ultimi Ducis nepote, distare gradu (ut infrà ostendemus) appareat.

TERTIA Augustini est, quâ ex Adoptionis vel arrogationis consuetudine, cùm apud gentes [Exo 2, b, 10.] tùm in Patriarcharum Ecclesiâ olim usitatâ, [Gen· 48, a, 5] Legibusque nostris politicis postea confirmatâ, [ff, de adopt· & emanc· & C, eo.] & quæ per extensionem LL· Mosis, Et filiæ Zelaphead· [*Num· 27, à, 1. &*] Quum habitaverint: [*Deut· 25, b, 5.*] *locum habet, Josephum Jacobi quidem naturalem, Helis verò adoptatum seu arrogatum filium censet. cuius hæc sunt verba: [de consensu Euang· lib·* 2, *cap·* 3.] Quos autem movet, quod alios progenitores Matthæus enumerat, alios autem Lucas, facilè est ut advertant, duos patres habere potuisse Iosephum, unum à quo genitus, alterum à quo fuerit adoptatus. Antiqua est enim consuetudo adoptandi, etiam in illo populo Dei, ut sibi filios facerent quos ipsi non genuissent. *Et paulo pòst :* Neque enim absurdè quisquã dicitur, non carne sed caritate genuisse, quem filium sibi adoptaverit *Hæc Augustinus.*

Sed quoniam ipsi Augustino etiam non satis firma hæc videtur ratio, Christusque Josephi non adoptatus est filius, sed eidem, juxta promißiones Patribus factas, suscitatus, affirmat, Josephum multò conjunctiùs patrem Christi dici, qui ex eius conjuge natus sit, quàm si esset et aliunde adoptatus.

Proinde QVARTAM idem Augustinus adducit & proponit, [Quæst: Vet Test. lib· 5, cap· 45.] quâ alterum eorum, *scilicet vel Jacobum vel Helin,* quos diversos commemorant Matthæus & Lucas, ita propinquos fuisse alteri dicit, ad ducendam eius uxorem, ut alios etiam, sursum versus, parentes atque maiores iste, alios ille habere potuerit, ut Iosepho esset alter ex naturâ pater, alter ex Lege.

Cui adstipulatur D. Ambrosius, [lib· 3, in Luc·] Illud, *inquiens,* quoque advertimus, quòd S. Matthæus, Iacobũ, qui fuit pater Iosephi, filium Matthanis esse memorauit; Lucas vero Iosephum, cui desponsata erat Maria, filium Helis; Helin autem filium Mathatis esse descripserit. Quomodo unius duo patres, Heli & Iacob? quomodo etiam duo paterni avi, Matthan & Matthat? sed si requiris, invenies, quod juxta præscriptum Legis veteris, duo fratres, diversos filios uterinos, ex unâ uxore, generaverint. Traditur n. Matthã, qui à Salomone genus duxit, Iacobum generasse filium, & uxore supsti-

verò · te de-

te decessisse, quam postea Mathat accepit uxorē, ex quâ generatus est Heli. Rursus, Heli fratre sine liberis decedente, copulatus est fratris uxori Iacob, & generavit filium Ioseph, qui juxta Legem Helis, secundū naturam autem Iacobi filius dicitur, quoniam semen fratris defuncti, frater, juxta veteris Legis seriem, suscitabat. Ita duorum filius dictus est, non ab utroque generatus, sed, quia alterius secundum generationem, alterius secundū Legem factus est filius. In quo præscripto Legis, futuram perpetuitatem defunctorum seminis, nobis esse promissam, quia fratris defuncti semen frater suscitabat post mortem; hoc nō intellexit populus Iudæorum, sed secundum literam accipiens, gratiam corrupit oraculi. Alius enim erat frater, qui defunctorū fratrū semen resuscitaret; non frater secundum carnis germanitatem, sed secundū gratiæ puritatem. *Hæc Ambr.*

Atq; idem olim à maioribus acceptum tradidit Iulius Africanus, qui floruit circa annum Christi CC XX. citante Eusebio Cæsariense, [lib. 1, cap. 6, sub fi. & seq. 7, toto] his verbis: Quoniam verò Matthæus & Lucas Euangelia conscribentes, variè nobis Christi genealogiam tradiderunt, & à multis inter se discrepare putantur; ferè autem quisque fidelium, propter veritatis ignorantiā, aliqd in eos locos comminisci contēdit, age, & de istis historiā, quæ ad nos usque pervenit, adducamus, quam Africanus, per epistolam ad Aristidem, de concordia genealogiæ in Euangelijs positę, scribens memoravit; simulque, quàm coactæ sint ac falsæ aliorum opiniones, ostendit. Historiā verò, quā ipse acceperat, his verbis exposuit.

Nomina, inquit, generum in Israële, aut naturâ sunt aut lege recēsita. Naturâ, per successionem germani seminis. Lege, per vicem eius, qui in defuncti sterilis fratris nomen, prolē excitabat. Etenim, quia nōdum data erat perspicua resurrectionis spes, futuram promissionē mortali resurrectione imitabantur, ne defuncti nomen intercideret. Quoniam igitur eorum, qui generationi isti inserti sunt, alij tanquam germani filij patribus suis successerunt, alij verò, per alios quidem generati, alijs autem nuncupati sunt; facta est utrorumque mentio, & eorum q̨ verè, & eorum q̨ nominetenus generati sunt. Et, ad hunc modum, neutrum Euāgeliorum falsum est, sive, quòd secundū naturam, sive quòd pro Legis consuetudine numerat. Sunt enim genera hæc, cùm Salomonis, tùm Nathanis, resuscitationibus eorum, qui sine liberis decesserunt, secundisque nuptijs, & seminum excitatione, ita inter se connexa, ut merito ijdem alijs atque alijs, his tanquā PVTATIVIS, istis tanquam veris patribus sint deputati. Atque ita utræq; narrationes propriè veræ, in Iosephum variè quidem, attamen exactè determinatæ sint.

Vt autem perspicuum sit quod dico, generum consequentiam exponam. Factâ generationum recensione à Davide, per Salomonem, tertius à fine reperitnr Matthan, qui genuit Iacobū Iosephi patrem. A Nathane vero filio Davidis, secundum Lucam descendendo, tertius à fine est Mathat, cuius filius est Heli, Iosephi pater. Ioseph enim filius est Helis, filij Mathatis. Iosepho itaque nobis scopi vice posito, ostendendum est, quomodo uterque, illinc Iacob à Salomone, hinc Heli à Nathane, generatione deductâ, pater ipsius fuisse scribatur. Et primùm, quomodo Iacob & Heli duo fratres fuerint, deinde patres horum Matthan & Mathat, cùm diversis orti sint generibus, avi Iosephi fuisse probentur.

Matthan itaque & Mathat, eâdem ductâ uxore, fratres genuerunt ex eâdem matre; Lege non prohibente, mulierem viduam, sive á marito dimissam, sive post obitum mariti, alij conjungi marito. Primus igitur Matthan, ex Esthâ, (id ·n· no-

minis ei mulieri fuisse traditũ est) genere à Salomone ducto, Iacobũ genuit. Post obitum verò Matthanis, Mathat, cuius genus ad Nathanem refertur, quúm ex eâdem quidem tribu, alio tamen genere, sicut prædiximus, esset, viduâ in uxorem ductâ, filium Helin genuit. Ad hunc modum reperiemus, Iacobũ & Helin ex diverso genere, eâdem tamen matre, fuisse fratres, ex quibus Iacob, quúm Heli frater sine liberis decessisset, uxore illius acceptâ, tertium ex eâ Iosephum genuit; secundũ naturam quidem & generationis narrationem sibiipsi; (unde & scriptũ est: Iacob verò genuit Ioseph) secundum Legem verò, Heli fratri defuncto, cuius filius fuit Ioseph: illi siquidem Iacob, quúm frater esset, semẽ suscitavit. Quapropter neque ea generatio, quæ ipsam concernit, abrogabitur, quam Matthæus Euangelista recensens, Iacob autem, inquit, genuit Iosephum; Lucas vero, qui erat filius, inquit, sicuti putabatur, (nam & hoc addit) Iosephi, qui fuit Mathatis. Generationem enim quæ secundum legem erat, non licebat significátiùs exprimere. Et generandi verbum, in huiusmodi susceptione liberorum, ad finem usque silentio presfit, relatione ad Adamum usque, qui Dei fuit, factâ. Hæc autem ratio nec probatione caret, nec temerè producta est.

Et circa finem epistolæ hæc adjicit: Matthan, qui à Salomone descendit, genuit Iacobum. Mortuo Matthane, Mathat, qui à Nathane originem ducit, ex eâdem muliere genuit Helin. Fuerunt igitur ex eâdem matre fratres Heli & Iacob. Heli sine liberis mortuo, Iacob illi semen excitavit, nato Iosepho: sibi quidem secundum naturam, secundúm Legem vero ipsi Heli. Hoc pacto utriusque filius erat Ioseph.

Hæc Africanus ille, in suâ ad Aristidem epistolâ, quam periisse jure dolendũ est, (teste Eusebio qui claruit anno Domini CCC. XX. centum annis illo posterior) rectissimè dicit. Nisi quis velit calumniari, quòd, ut de Christo Lucas, [ca 3, e, 23.] ita Africanus quoque hic dicit: Filius videbatur. Naturalem enim putabant Josephi filium, qui à Deo, secundum promissionem, datus ei, et ex virgine conjuge natus erat. Nã qui secundũ Legem nuncupabatur et fiebat alicuius filius, non simpliciter videbatur, sed verè erat defuncti filius, etsi naturâ non, jure tamen verbi Dei instituentis. Nec enim natura verbo Dei præjudicat, sed ipsum verbum, Deusque ut universæ naturæ cursui, ita Lege suâ huic etiam ordini dominatur, qui vocat ea quæ non sunt, ut sint. Neque temerè et ociosè hoc, aut sine singulari mysterij præsentis consideratione, tàm accuratè ab utróque Euangelista scribitur, ut unus Josephum à Jacobo genitum, alter Helis esse filium dicat; sed ut perspicuum sit, Josephum à Davide verâ descendere lineâ, unumq; & idem Euangelistas ipsos velle & demõstrare. Quin & Angelus expressè Josephum [Matth 1, d, 20.] Davidis filium appellat et compellat. Atque apud Lucam dicitur: [ca 1, c, 27.] Cui nomen erat Joseph, ex domo Davidis. Nunquam hæc tàm studiosâ fidê dicta scriptaque essent, si nihil aut parum ad Christi genus facere judicarentur. Uterque enim, et Angelus et Lucas, separant Josephum à naturali et communi, secundum carnem, generatione, siquidem virginem matrem testantur et describunt. Proinde et Lucas [ca, 3, c, 23.] Jesum Josephi filium putatum esse dicit, vulgo naturalem eius existimante. Secundum Legem, ergò, Josephus pater Jesu rectè dici potuit, qui, secundum eandem Legem, maritus erat Mariæ virginis matris Jesu, ita, ut secundum Legem quævis virgo viro desponsata, etiam ante nuptias, uxor eius dicitur et habetur, ut testatur et pronũciat Lex, Quùm fuerit puella [*Deu 22, d, 24.*] *de violatâ alterius sponsâ; quia humiliavit, inquit, uxorem proximi sui. Jn eandem sententiam à Lucâ scriptum est* [*ca 2, d, 27.*]

Quùm

Quùm inducerent puerum Jesum PARENTES eius, [Josephus & Maria] in templum. Atque ipsa Maria mater his Jesum compellat [Luc. 2, g, 48.] Fili, cur fecisti nobis [mihi & Josepho] sic? ecce pater tuus [Josephus] & ego dolẽtes quærebamus te. Secundum Legem, inquam, rectè hæc dicta accipiuntur; Secundum naturam enim Josephus esse Jesu pater minimè potest: Christus enim è Spiritu sancto conceptus, ex matre virgine natus est. Quamobrem ipse matri & Josepho, non de Josepho sed alio & vero patre, cœlesti nimirum respondet: [Luc. 2, g, 49.] Quid est quòd quærebatis me? nesciebatis, quod in ijs quæ Patris mei [qui in cœlis est] oporteat me esse? His ergò, rationibus rectè, videmus, patrẽ Jesu appellari potuisse Josephum, secundum Legem ipsam conjugij, ex cuius uxore nat⁹ est, quamvis novo & peculiari quodã modo, & virginis quidem partu, cuius nullum extitit, extat aut extare unquam poterit exemplum. Ex terræ massâ creatus est Adamus, ex Adami costâ simul Eva. Ex viri & fæminæ thoro progenerati nascimur ab illis omnes. Ex virgine Filium suum, Verbum incarnatum, nasci voluit Deus Pater; alioqui omni peccato & labe libera & pura non fuisset generatio. Voluit eidem ex Lege quoque patrem esse, eiusq. verè patrem dici. Voluit sponsum & maritũ Mariæ consciũ esse virginei conceptus & partus. Voluit stante, eum, & durante, pterq. morem communem, puro & sanctificato matrimonio Mariæ cum Josepho, nasci, ac proinde omnem suspicionem abesse & declinari reatus et peccati contra Legem. Voluit matri et infantulo in fugâ in Aegyptum, et in Aegypto ipsa, tandemque reversis in patriam, adesse ducem, custodem et curatorem; et qui peregrinationis suæ certas et honestas, apud barbaros, caussas, non Herodis hostis impij crudelitatem, sed artem suam architectonicam exponere potuit.

Et Aphricanum, quidem, scriptorem fidei nequaquam dubiæ sed authenticum, agnoscit & fatetur liberè, Theologorum summus Augustinus, [lib. 2. Retract.] Hoc, *inquit*, in eorum libris inventum est, qui recenti memoriâ, post adscensionem Domini, hâc de re scripserunt. Nam etiã nomen ejusdem mulieris, quæ peperit Iacobum patrem Iosephi de priore marito Mathane: (qui fuit pater Iacobi, avus Iosephi, secundũ Matth.) & de marito posteriori Matthate peperit Helin, cujus erat adoptivus, [*rectius sec. L. F.*] Ioseph, non tacuit Aphricanus.

In eandem sententiam scripsit Gregorius Nazianzenus, De Genealogia Christi, his verbis:

At, quonam pacto duplici patre fluxit Ioseph?
Lex ea Mosis erat, si quem mors atra tulisset
Hebræâ de gente satum, natisq. carentem,
Protinus ut frater, vel sanguinitate propinquus.
Vxorem extincti capiens, censumq. domumq.
Funderet huic sobolem, ne, nullâ prole relictâ,
Obrueret totum tumulus cum corpore nomen.
Quare de Christo arcanum mihi tale repertum est.
Máthanus, eximiâ Salomonis stirpe creatus,
Esthæ junctus erat, quo cæcâ morte peremto,
Duxit eam Mathat, Nathinæo sanguine cretus.
Máthanus hâc genuit Iacôbum, Mathat Helinque,
Quem rapuit, nullâ, mors aspera, prole relictâ.
Ergo domum illius capit uxoremq. superstes
Iacôbus, frater tantum maternus, eique
Iosephum genuit. Sic Ioseph filius ejus
Verus erat: tamen hunc tribuit lex optima fratri.
Atque ita Matthæus naturam scribere Christi
Instituens, veram seriem numeravit avorum:
At Lucas populi Legem ritumq. notavit.
Cur genus à magno deducit Davide Christus,
Visus ut est nostro Deus immortalis in orbe,
Progrediens castæ per viscera sancta parentis?
Cur pater illius Ioseph, de more, vocatur,
Quùm non Iosepho, sed sit de virgine natus?
Ex Mariâ porro Levides? Namque Abarônis
Haud dubiè genus illa suum de stirpe trahebat.
Angelus est testis. Siquidem, natale propinquum
Dum Præcursoris divæ narrare parenti
Pergit, ab excelso demissus vertice cœli,
Ad veterem matres Abarônem rettulit ambas.
Nil, inquis, commune tribus regalis habebat
Cum sacrâ, inter se thalami nec jure coibant.
Falsum. Nam quamvis distincta erat utraq. classis,
Vtraque jure tamen thalami sibi junxit Aronis
Nasson, ab illustri qui sextus fluxit Iudâ.

Aßiriæ postquam tandem manus impia ferro
Evertit Solymas, tum nec distinctio certa
Servata est tribuum, generis nec sectio prisca.
Sic ille ex Mariâ est regali sanguine cretus.

Et paulò pòst:

Sic etiam ad claros Reges, ex parte paternâ,
Ipse sui generis ducit primordia Christus.

Et hos quidem recto sequuntur tramite Damascenus & Lyra, quos infra tam continuæ consensionis testes producemus etiam. Atque manifestè apparet, ob unam huius tàm admirandi mysterij causam, Deum voluisse & sanxisse olim, ut secundum Legem, Quum habitaverint, *parentes fierent,* [*Deut. 25,b,5.*] *qui naturâ & secundum carnem non essent.*

Porrò, post recitatam genealogiam, etiã modum commemorat Matthæus, ut ex solâ virgine natus sit Christus. Ordine enim recensitis, quâ serie, & quibus patribus & maioribus, singuli descendissent geniti, quãdo ad Christum ventum est, tum Iosepho ita, ut Iacobum Isaaco, Isaacum Abrahamo genitum, scribere nec potuit nec debuit. Novitatis ergò & miraculi facit mentionem, aliterque se, quàm illorum quos adduxisset, Christi habere nativitatem; atque ita sanctißimam hanc conceptionẽ & massam animatam Verboq; unitam separat ab omnibus alijs, quæ communi ordine & instituto fiunt. Ac proinde in eius nativitate semen viri, atq; adeo vir sive pater secundum carnem excluditur, & æternus Pater, effectu Spiritus sancti, ex virgine Maria, Abrahami & Davidis filiâ, producit nobis illud semen Abrahæ benedictum, benedictionem omnium gentium, id est, Filium suum, & æternum, & ex virgine jam hominem in tempore factum, ut per eum omnes gentes, quæ maledictioni ex Adamo subjacebant, remißione peccatorum & benedictione donarentur æternâ; quemadmodum Abrahæ promiserat; [*Gen. 22,d, 18.*] *In semine tuo, qui, ut inquit Paulus,* [*Gal. 3,c,16.*] *est Christus, benedicentur omnes gentes terræ.*

Atq; Apostolus hîc manifestè adimit gratiæ & benedictionis munus carnali generationi & succeßioni posteritatis Abrahami, quæ, propter reatũ, legisq;, cui subjacet maledictionẽ, benedictione ipsâ indiget, eamq; Christo, nato & dato ex semine Abrahæ, secundum carnem, hoc est verbo, secundum pmißionẽ, carni facto tribuit. In Christo enim, ut ipse per generationem viri carnalis natus non est; ita generationis illius quæ carnis & omnibus alioqui gentibus naturâ cum Abrahami filijs communis est, dignitas & prærogativa omnis, finem sortita cessavit; hæc unâque mansit, quæ promißionis est.

Hinc Abraham rectè & jure, Dei voce [*Gen. 17,a,5.*] *pater futurus multarum gẽtium, & à Paulo,* [*Ro. 4,c,17.*] *pater omnium in Christum credentium & regeneratorum dicitur, cui tanquam ex lapidibus reprobatis, adoptione gratuitâ, liberi illi & hæredes promißionis suscitantur, repudiatis pseudojehudæis. Ut enim Christus ab Abrahamo descendens, non carnis gignere & mundi filios, sed Spiritu & gratiâ legitimos hæredes Abrahamicæ fidei regniq; cœlestis regenerare pergit: ita totus Ecclesia Catholica populus Christianus, in Filio ipso Christo, per Spiritum sanctificationis, æterno Deo & Patri renatus, dicitur semen Abrahæ. Huic succedimus continuâ & catholicâ serie & vivo ordine, sed promißionis & electionis jure tantum, nõ carnis etiam; non ita ut Christus, qui Verbo & Divinitate, priusquam Abraham nasceretur, est, & qui tàm secundum carnem quàm promißionẽ à Patre multarum gentium, non ut filius tantum, sed qui divinus & æternus eiusdẽ est & Dominus, & Deus, pro benignitate & in homines amore & affectione, factus & natus homo, descendit. Nam & de nobis dictum est,* [*Gen. 15,a,5.*] *Sic erit semen tuum. Et pulvis Iaacob, quem numerare nemo queat,* [*Gen. 28,c,14. Num. 23,b,10.*] *nos simul sumus, propter & per eum, qui etsi Deus est & Dominus noster, formam*

Atq; *tamen*

tamen servi, operatione Spiritus sancti, Patre illa præfiniente, assumsit, & minister, ut circumcisionis, ita præpucij factus etiam, [Rom. 15, b, 8: Matt. 15, c, 24.] tàm dominium suum quàm ministerium à mari ad mare extendit. [Psal. 71.]

Nos ergo semen Abrahæ suscitati sumus, ex gratiâ, per & propter Christum naturâ Dei Filium, qui vocatur & est verum illud semen Abrahæ, semen Isaac, semen Judæ, semen David, & quidem semen atque filius Adami, ad quem Lucas, [cap. 3, g, 38.] catalogū generis continuat, Semenq; ipsum mulieris conterens caput Serpentis. [Gen. 3, c, 15.] Nam verus homo est, quod ipse significat more scripturæ, [Ezech. 2, a, 1. & alibi.] quoties se Filium hominis in Euangelistis vocat. [Matt. 16, b, 13, & passim.]

Quodq; Filius Dei ex semine Davidis & Abrahami factus docetur quo ad carnem, [Rom. 1, a, 3.] de naturæ in Christo humanæ ipsa veritate, non de incarnationis communi modo, sed quæ præter rerum & naturæ seriem facta est, accipi vult gentium ipse doctor & Apostolus. Sic Ecclesia rectè & piè cum D. Ambrosio canit.

Miretur omne seculum,
Talis decet partus Deum.
Non ex virili semine,
Sed mystico spiramine,
Verbum Dei factum est caro;
Fructusqúe ventris floruit.

Quum namq; ex Davide non esset vir, qui idoneus foret ex fœminâ gignere Salvatorem Israëlis & mundi; Deus ipse, secundum promissionem creberrimè repetitam, suscitat Davidi semen, ac per Spiritum sanctum fœcundam reddit virginem, gignentem Immanuelem nostrum, Deiq; Filium altissimi; cui dat æternus Pater sedem Davidis patris ipsius etiam, ut regnet super domum Iaăcob in æternum, cuius regni nullus sit finis. Quæ virgo, quanquam non concipit ex viro Davidico, quia tamē ipsa erat Davidis filia, desponsata viro de domo Davidis, ex suâ ipsius substantiâ, Deo sic operante, & efficiente, juxta promissionem, dederit massam τῷ λόγῳ, Christusqúe viro Davidico, ex eâ suscitatus, natus & datus est, est hic & dicitur, ut Dei, sic Iosephi & Davidis etiam verus Filius.

Utque in Iosephi Parentum Matthanis & Mathatis primò, mox in Iosephi & Mariæ historijs tàm diligenter à pijs & religiosis post Apostolos Patribus, hæc consignata videmus: ita dubium non est, illa simul, quæ in vet. Testamento & sub lege alia accidisse notarunt, accuratiore eosdem consideratione observasse.

Tacemus nunc, ut ab Asmodæi nece, post septē unius puellæ sponsos, primis noctibus interfectos, unus & octavus maritus Saræ illius Raguelis filiæ, Tobias junior superstes servatus sit.

Sed hoc tamē consideratu & memoratu, & ut in conspectu nobis sit frequentissimo, dignissimū esto, quod à Sadducæis illusoriè Christo objicitur. [Matth. 21, c, 24.] Septem, inquiunt, apud nos fuere fratres & agnati, quorum singuli singulis ordine succedentes, singulorum facti sunt & proximi proximorum hæredes, sed non, nisi superstitem ex lege duxissent viduam, quæ mortuis primogenitum & hæredem, ex propinquo proximo, redderet. Omnibus illis septem ordine, & statim etiàm, & sine omni prole decedentibus, tandem decedit omnium quoque relicta vidua. In mortuorum ergo, quam plerique futuram putant, resurrectione, cuius illa, quùm omnes eam habuissent, primine? & cuius ex sequentibus? an vero ultimi futura est conjux? & cui genitura est primogenitum?

Ad hunc casum, auditoribus potius alijs, quàm sarcasmis Sadducæanis gratificaturus, statim respondet. Primúmque erroris & crassæ incredulitatis ipsos arguit; & quod tàm scripturæ literam, quàm virtutem & mysticā eius vim & sensum omnino nesciant. Quandoquidem in animam malitiosam, profanā & impurā, sapientia, sapiētiaq; et veritatis Spiritus, habitaturus

ibi, non divertat. [*Sap.* 1, a, 4.] *In resurrectione namque mortuorum nec uxores ducturos, nec nuptum daturos beatos illos homines, futuros ut angelos Dei in cælis.*

Deinde syllogismo firmissimo demonstrat, hunc ritum in mysterio primùm velle & docere, ut continuã perpetuitatem in hoc, quamdiu durat, orbe, ita perpetuam æternitatem in illâ cælesti, sine fine mansurã & duraturam vitâ. Quandoquidem verus noster & vivus Deus, non cum umbris & morte, sed cùm verè vivis patriarchis verèq; vivorum verè vivis successoribus, pactum suum pepigit; EGO ERO DEUS *tuus et seminis tui: ut ipsi avi & maiores in nepotum & minorum, minoresque & nepotes in avorum & maiorum vivi vitâ, quæ illis à vivo & vero Deo promissa est, in fide & per fidem vivant virtutis Filij Dei, veram mercedem vitæ, utrique, à vero & vivo Deo, accepturi, qui seipsum credentibus veram & vivam mercedem facit. Ac proinde, quùm Deus vivorum sit Deus; idemque Abrahami et seminis eius Deus sit, Abrahamum tàm ipsum, quàm qui eius vestigia sequuntur, verè vivere.*

Tertio sumit occasionem alterius mysterij, quod sub illâ tegitur & significatur Lege, ad veritatem ipsam & Messiam transferendi: Messiam quippe Davidis futurum Filium, cui mortuo ex virgine suscitandus sit; sed & Dominum eiusdem simul esse, quandoquidem ab ipso Deo secundum promissionem, ab ipso, inquam, Deo et Domino Davidis, Davidi Christ⁹ suscitandus sit, qui ipse Christus æternâ proinde hæreditate, & Deus sit Davidis & Dominus; qui non sola caro sed & Verbum illud quod erat in principio, & apud Deum, & Deus ipse. Verbum enim illud caro factum est.

Qui idem Verbum caro Christus, ut Davidi & Patribus per incarnationem & Nativitatem; ita ijsdem et nobis, atq; fidelibus omnibus, & vitæ nostræ, per resurrectionem à mortuis, & in his primogenitus quidem, atque adeo per seipsum & sibi ipsi, non per substitutum alium suscitatus est. Ipse enim & sibi & nobis mortem nostram, quam suam fecit, moriendo destruxit, nobisque & sibi vitam suam, quam nostram fecit, resurgendo reparavit.

Utrumque autem admiratione dignũ venit & est: & mulierem Chenaanæam, [*Matt.* 15, c, 22.] *cæcumque in viâ Ierichoniâ,* [*Luc.* 18, f, 35.] *pueros que in templo, post Christi in urbem asinâ vecti adventum,* [*Matth.* 21, b, 15.] *nonnullosque alios, Christum tàm Davidi promissum & suscitatum Filium, quàm Dominum eiusdem agnovisse & celebrasse; Legemque typicã,* Quum habitaverint, [*Deut.* 25, b, 5.] *de suscitando semine fratri, sine primogenito, mortuo, mediocriter, Spiritus Divini ductu & gratiâ intellexisse: & ipsos Legum & juris Divini consultissimos vulgo judicatos & habitos, studio & de industriâ, hac etiam in parte, tàm cæcos, effæminatos fuisse & infantes.*

Postquam enim Sadducæos Christus, [*Luc.* 20, c, 27: *Mar.* 12, b, 10: *Matth.* 22, c, 23.] *de resurrectione mortuorum Lucianico more & ingenio ludentes, Legemque dictã ex Mose,* Quum habitaverint, [*Deut.* 25, b, 5,] *caussæ suæ patrocinio ineptissimè allegantes, crassissimi, de mysticâ illius sententiâ & veritate convicisset erroris & stupiditatis; resurrectionemque mortuorum magnificè, adeoque demonstrasset, & confirmasset, ut & turba percelleretur ob eius doctrinam, & Pharisæi ipsi affirmarent, optimè ipsum dixisse & respondisse; atque ita Sadducæis os obturasset, ad Pharisæos orationem convertit. Et quamvis nulla inter eos de priore sensu Legis, de resurrectione futurâ, lis erat aut controversia, qua tamen de eius mysterio altero parum sciebat instructos, ansam ipsis magis solicitè deinceps de eâ cogitandi daturus, quærit:* Cuius ipsorum sententia Christus sit Filius? *Recteque respondentes, Davidis, nimirum*

mirum esse Filium, nequaquam reprehendit; veruntamen quærere pergit, num illis cõstet, quo is modo, & unde, Davidis sit Filius, quandoquidem David ipsum suum appellet Dominum? Quasi dicat: De illo inter nos convenit, Christum Davidis esse Filium. Nec hoc vobis obscurum esse potest; Deũ Davidi se Filiũ germenque justũ suscitaturum promisisse. Ad hæc, quicunque, ex Lege, à fratre fratri mortuo primogenitus excitetur, utriusque illum, & suscitantis, & demortui, illius naturalem, huius Legalem esse & dici filium. Nunc ergo mihi dicite, quomodo Christus, & unde sit Davidis Filius? Utrúmne per virũ naturali propagatione? an verò, quòd ex Davidis filiâ, ipsi Davidi, superventu Spiritus sancti, & inumbratione virtutis altissimi, suscitatus, & Verbo, in Abrahami & suâ filiâ, carne facto, Abrahæque semen assumente, Puer natus & Filius datus est? An non Christus, propter promissionis constantiam & veritatem, & impletionem Legis, Davidi suscitatus? eiusque sic est Filius? Nónne idem incarnatus de Spiritu sancto, Filiusque Dei, & primogenitus, hæresque omnis creaturæ, & cui Pater omnia in manus tradidit, (quia λόγος ille, qui fuit in principio, & apud Deum, et Deus ipse, per quem Pater & secula condidit, [Ebr. 1, a, 2: Psal. 32, a, 6.] caro factus est.) rectè quoque à Davide, duplici sic jure & titulo, ut Dominus, ita Deus eius, in Spiritu, agnoscitur & prædicatur?

Possitne Christus, Davidis secundum carnem Filius, parentis sui Dominusque & Deus dici? nisi idem secundum VERBVM, quo est cum Patre & Spiritu sancto unus Iehováh, Deus esset? Creatorque, Redemtor, & Sanctificator Davidis? An non æquè, propterea, idem coæternus coæterni Patris est unigenitus, cuius est λόγος, cumque eodem & Spiritu sancto unus unâ naturâ Deus? atque in tempore Davidi & eius posteritati, per incarnationem, suscitatus, & dono gratuito contigit Filius?

Sed, quamvis pleraque turba illũ audiret cum voluptate, adversariorum tamẽ nemo poterat ei respondere quicquam; neq; ausus fuit quisquã, ab illo die, eum amplius interrogare. Tum quod Spiritum & veritatem scripturæ ignorârunt; tum, quia ex odio & cæcitate, Jesum noluerunt agnoscere Christum illum, Dei simul & Davidis Filium. Quâ de caussâ, coram Pilato, [Ioh. 19, b, 7.] quòd Filium se illum Dei, & germen illud justum, Davidi à Deo olim promissum, & jam suscitatum, falsò, (ut falsissimè ipsi producebant) facere ausus fuisset, [Ioh. 10, g, 36.] nec sit; & ex Lege suâ blasphemiæ, [Lev. 24, c, 16.] & in Cæsarem læsæ maiestatis crimine, [Ioh. 19, c, 12.] illum accusant.

Sed vide miraculum. Quemadmodũ Bileã Pseudopropheta mercenarius, [Nu. 23, a, 5: 24, a, 2,] & Caiphas, anni illius passi Christi Pont. Max. [Ioh. 11, g, 51.] alijs, non sibi fuere Vates; quorum linguam, non mentem, movit & affecit Spiritus Sanctus: ita Pilatus judicans, non secundum producta, non secundum conscientiam, sed ut manum ipsius & vocem duxit & flexit Spiritus etiam Divinus, Regem Christum Iesum Iehudæorum esse, titulo publicè cruci supra caput Christi appenso, testatus est; nec retractare sententiam finitivam suam, ad ravim usque Iudæis etiam reclamantibus, voluit aut potuit.

Atque eandem Legis interpretationem veram esse constantemque, confirmant quæ in Mose, Prophetis & Psalmis, plurima de Christo, & eius futurâ nativitate & cõceptione, scripta sunt.

Ego sistam, dicit Dominus per os Ieremiæ Prophetæ, surgere faciam, stabiliam, erigam, suscitabo Davidi obdormienti & collecto ad Patres suos, germen justũ, Messiam sanctum & Divum, exspectationem & desiderium gentium, cornuque & asylũ catholicum, lychnumque lucentem & ardentem, quæ illuminet omnem hominẽ venientem in hunc mundum, & qui potestatem

tem faciet ex gratiâ Filios Dei fieri omnibus, qui credunt in eum qui naturâ Dei est Filius.

Quùm Regi Achabo per Prophetam Dominus victoriam, victoriæque signum, quod ille modò posceret, additurum se promisisset, signumque ex hypocriticâ religione repudiaret Rex; æternæ eum liberationis, addito signo, in mysterio admonitur9 Deus, Ecce, inquit, virgo concipiet & pariet Filium, & vocabitur nomē eius Immanuel, quod est, si interpreteris, Nobiscum Deus. [Esa 7,c,14.] Hunc Immanuelem nec oculis nec fidê vidit & amplexus est Rex profanus.

Præsentem & oculatam liberationem confirmat per futuram, & quæ fidei est. Sic apud Ezechielem, [37, toto.] reversionem in patriam, è Babylonico exilio, certò & brevi futuram, demonstrat ex typo futuræ nostræ resurrectionis à mortuis, in æternæ vitæ Regnum illud. Facilia per ea quæ hominum judicio difficilima videntur. Atq; utroque loco fidei & stipulationis bonæ conscientiæ cum Deo, quam Paulus [Hebr. 11,a,1.] definit, facere ut exstent quæ sperantur, & demonstrationem eorum esse quæ non apparent, certitudo nobis commendatur.

Plura & notiora ea testimonia hic subjicienda, imaginibus superioris libri, & in fasciculum collecta, adscripsimus, quæ cum alijs, commodè ad mysteria huc pertinentia, & quibus Christi nativitas & adumbratur, & claret, applicari possunt.

Et propter memorabiles notationes in statu Religionis & Reipub. vet. Test. temporibus, universas progenies ab Adamo ad Christum, Matthæi exemplo, in quatuor classes secabimus; quarum singulæ, pro temporum suorum & hominum conditione, propria & peculiaria nobis exempla proponunt & exhibent. Primum ab Adamo ad Tharem; secundum ab Abrahamo ad Davidem; tertium à Davide & Salomone ad Salathielem & captivitatē Babylonicam; quartam à Zorobabele per Duces ad Helin Iosephi ex Lege patrem. Ubi videmus, singulis classibus denas & novenas progenies, (excepto in primâ Cainane,) cōtineri. Quod omni procul etiam superstitione dictum & scriptum à nobis accipi volumus.

CLASSIS PRIMA.

O vos Hebræus sanguis, vos semen Abrahæ,
Quos non carne sibi, fidei sed jure regignit
Omnes, qui agnoscunt ipsum redamantque parentē,
Ipsius & fidei invictæ vestigia sancta
Tramite constructo fortes insistitis, atque
Partem vos facitis promissæ & nomina terræ,
Discite quæ vobis clarent; omnique prophano,
Et Iuvenali illi, & Iuvenalis castra sequutis,
Tradidit obscuro quæcunque volumine Moses.
O vos cælestis charissime sanguis Adami,
Discite cælestis quæ sint mysteria vitæ,
Quæ fidei reserata patent; utq; omnia Christus
Morte suâ consummarit, quæq; Patre jubente
Præstiterit; nostræ ut donaverit illa saluti.
A bobus veteres cultros removete Ministri.
Hic & principio cunctoque carentia fine
Sacra cadunt: hic fit sanctissima victima Christus,
Idem, qui serie æternâ est durante Sacerdos.
Porro non umbris opus est, eliminat illas
Lux vera, ut noctes splendor solaris opacas.
Hic templam triduò fractum, suffimen, acerra,
Ignis, mensa, cinis, panes, sal, fumus, & ara,
Quæ cœlo incendit labens nova sacraq; flamma.
Arca, thronus, labrum, lychnus, mare, concha, liquores.
Hic quæ Divinis dantur viventia rebus,
Libamenta simul, tosto sacra libaque farre,
Est panes faciem Domini & quærentibus ædem.
Fit clausis exacta & necta catharmata portis,
Et quæ nectorum sunt viva intincta cruori.
Ejicitur totâ caper emissarius urbe.
Alitis in laceri mersus simul evolat ales,
Contractæ præsens ut sit purgatio lepræ.
In mersas educta agitur bos ruffa favillas,
Nullo pressa jugo. Sub mundi exordia cæsus
Agnus hic est, factus primorum prima Parentum
Vestis, carne statim flamis cælisque crematâ.
Est & Adæ lachrimæ, clamans est sanguis Abelis,
Est Isaac, ariesque Isaaci injectus in aram.
Est Evæ, est Sacræ, Ruthæq; Rachelis & Hannæ,
Quæque alijs alia ex animo, suspiria, fumant.
Est et juge duplex sacrum, et quod sabbatha possūt,
Luna recens; atque in triplices illa annua fastos.

Pars

Pars Mystis cedit; pars ritè levatus in auras,
Pars jactu motus, nunc totus manditur igni.
Est lapsum cælo & præstans dulcedine manna,
Et manans pleno vitalis flumine petra,
Quæque novas labes & mersos abluit unda.
Est laudes, grates, est quæ votiva feruntur,
Est pro peccato, pro delicto, hostia, sive
Sit Mystæ, Ducis, aut Populi, pro crimine, lapsus.
Præ reliquis Deus hunc ornat consortibus unum,
Vt requiem veram libertatemque novatam,
Atque Reis Stygis & mortis, vitamque polumq.
Gratuitò, & postliminio post funera donet.
O VOS, ô Christi sanguis, qui semina cælo
Ducitis: ô quanta est nostri præstantia sanctæ
Personæ Christi? qui verus homoque Deusque,
Qui Mose est maior servo, quia Filius; atque
Mortali, æternus quoniam, illo Melchisedecho.
Qui verbum est illud, per quod sunt secula tota
Condita, quod factam tandè est, sub tempore, noster
Sanguis, os atque caro, virtute & numine sancti
Flaminis, in mundum hunc almâ de virgine cretus.
Filius ille Dei, Davidis Filius ille,
Perpetuæque autor solus vitæ atque salutis.

Quùm, porrò, nulli non in sacris literis nobis propositi typi, quorum veritatem & Spiritum demonstrat & suppeditat Euangelium patefactum de Christo Jesu Immanuele, tum hi maximè, qui incarnationem æterni Verbi, cælestibus fascijs involutam continent, piè & religiosè observandi nobis commendantur. Scripturæ, inquit Christus ipse, [Ioh, 5, g, 29.] testimonium perhibent de me. E quibus vel hos solos nunc repetam & commemorabo, qui in Christi maioribus, secundum carnem, his imaginibus nostris comprehensis, communiores nobis fiunt obvij.

Primo homini Adamo, è pulvere terræ Verbo Jehovæ creato, non etiam ex hac, sed ex illius dormientis costâ, conjux Eva conditur; [Gen. 2, d, 22.] quam ex osse suo factam, carnemque suam, primo statim intuitu agnoscit, [Gen. 2, d, 23.] Atque, utrique, nec è costis, nec è limo telluris, sed conjugij munere divinitùs instituto, [Gen. 1, d, 28.] hæredes & novi homines, terræq; cultores & domini nascuntur. [Gen. 4, a, 12: d, 25, 26.]

Quæ novata generatio typo nati & dati nobis Christi non caret.

Quoniam enim Adam ipse gratiam illam originalem, quâ horribiliter lapsus excidit, & cui suâ planè ipsius culpâ mortuus est, in ipsos posteros etiam, quos tamen, ante jacta fundamenta mundi & temporasecularia, in filios elegit & prædestinavit sibi Deus, [Eph. 1, a, 4.] eam ipse propagare nequaquam potuit: Deus eos preciosissimo sanguinis Filij sui redemit precio, gratiæque suæ, adoptando novè & regenerando, restituit.

Hunc suum Filium, nec è terra fingi, nec ex humanâ fieri costâ, nec ex voluntate viri generari, sed è virgine, superventu & virtute Spiritus sui altissimi, Verbo suo carne nostrâ facto, nasci mundo & nobis, æternus Pater voluit.

Quem ut ardentioribus verbis & votis, peteret & expeteret à Deo, vidit, sanguinem stillantibus oculis, primogenitum suum Cainum manus suas fratris Abeli sanguine, secundogeniti sui, conspersas impiare; quùm per fidem augustius sacrificiū Abelus obtulisset Deo quam Cainus; & p quam testimonium obtinuit quòd esset justus, testimonium perhibente Deo de donis eius: & per hanc fidem mortuus adhuc loquitur. [Heb. 11, a, 4]

Factus est autem Adamus, sexto creatarum rerum orbis universi die, & harum omnium cum Evâ ultimus; uterque ad imaginem Dei, adque dominium subjectarum rerū, & ad immortalitatem. Quùm eodem die, ad vocem Iehovæ, tellus eadem jumēta, reptilia, & bestias agri, ita, ut quinto & proximo superiori, pisces mutos, & canoras volucres, aquæ liquidæ produxissent. Et quùm quarto die ita plenam nocti lunam, ut diei solem condidisset ducem: tertioque terram solumque, salo & fluminibus segregasset. Quùm idem secundo firmamentum, inter superas & inferas expandisset aquas; primâque tenebras abegisset à luce; atque ita singulis diebus diversas

res semper sapientissimè creasset. Vt vel hinc vicem suam perpetuò consideraret homo. Futurum enim, ut diaboli fraude circumventi, peccatisque & maledictioni subjecti, promissam benedictionem ex semine mulieris, Draconis veneficum & vulnificum sibilumque caput conculcaturo; pro tenebris lucem, pro labore quietem, pro morte vitã, pro terestri paradyso cæli regiã, pro reatu justitiã consequuti; pro admiratione creaturarum, in æternã Creatoris & Dei admiratione & cõspectum rapti trãsferamur, quicunq; regenerati credimus in nomen Christi Iesu Domini & Dei nostri.

Atq; hic ea adscribere convenit & oportet, quorum Capnion meminit, [lib. 3, de arte Cabal.] his verbis: DE cœlis illis invisibilibus & intellectualibus, qui sunt entitates spirituales, psaltes ait: Cæli enarrãt gloriam Dei. Vbi non scribitur Samaim, id est, cæli, q sunt orbiculares; quod memorabiliter notavit Rabi Ama, in lib. Reconditorum Psalmi XIX: sed Hasamaim; quibus additur articulus Ha, ut in summario argumento Genes. legitur: In principio creavit Deus Hasamaim, id est, cælos illos eximios, illos famigeratos, illos admirabiles, nunquam visos, nec mortalibus oculis videndos. Alij namque cæli, qui non scribuntur per HA articulum, sunt quidem firmamentum, sed tamen vocantur nomine cæli; quare scriptum est: & vocavit Deus firmamentum cælos: & dicitur ipsius cæli firmamentũ invisibilis, inquã, quod appellatur Cæli cælorum; unde sequitur ita: Fiant luminaria in firmamento cæli. Nimirum illa extensio in modum pellis, tanquã literis inscripta luminaribus & stellis, pp localem expansionem dicitur Rakia, quod nos à firmitudine firmamentũ appellamus. Nam cælum invisibile non egebat luminaribus, quoniã per se spiritualiter est illustre, ac mentaliter à prima caussa illuminatur. Ideò nominantur intelligentiæ separatæ, de quibus ait autor caussarum: Omnis intelligentia plena est formis, quæ dum intelligit, dicitur audire & loqui. Quare Moses ait: Audite cœli quæ loquar. Et David: Cæli enarrant gloriam Dei. Et Deus apud Oseam: Exaudiam cælos, & isti exaudient terram; & que s. Hæc Capnion.

Porrò, ut non à plenis sed à novatis lunis, dies earum Moses numerare nos docuit: ita in æquinoctio autumnali, mundũ, quando cum anno plena sunt omnia & integra, factum esse proptereà negari non potest, quòd lunationis exemplo, in veris æquinoctium, quando cum sole & ad solem novantur omnia, initium anni per Moysen, Deo decernente & præcipiente, [Exo 12, a 2.] novè collocatur. Nam & nobis aliud novi & æterni seculi initium, omniq; cariturum fine, suisque & æternis bonis abundans, exspectandum restat.

HENOCH sincerè versatus, fidê duce, pietate comite, erga Deum & corã Deo, transfertur animâ & corpore vivus in cælum. Ita locum hunc interpretatur Paulus: [Hebr. 11, a, 1.] Per fidem Enoch fuit translatus, ne videret mortem, nec fuit inventus, propterea quòd transtulerat eum Deus. Priusquam enim transferretur, testimonium obtinuerat quòd placuisset Deo. Typus Christi in cælos suscepti, æternæq; vitæ specimen post has ærumnas. Argumentum & Synopsis Prophetiæ Henochi huius, de novissimo adventu Filij Dei ad judiciũ, exstat in epistola Iudæ: ECCE venit Dominus cum sanctis millibus suis, ut ferat judicium adversus omnes, & redarguat, quicunque ex ipsis sunt impij, de factis omnibus duris, quæ loquuti fuerint adversus ipsum peccatores impij.

NOE, magnam apud Deum consequutus gratiam, & de quo Lamechus parens, seculi sui calamitatibus mirè pressus et afflictus, ita vaticinatur: Hic consolabitur nos ab opere nostro, & à dolore manuũ nostrarũ, de terrâ cui maledixit Iehováh, vidit ante diluvium eam hominum pro-

sanita.

ſanitatem, ut quo vixerunt ſceleratiores, hoc auguſtiora ſibi filiorum Dei, & Deorum facerent nomina. [Gen. 6, a, 2.] *Vidit Gygantum barbaram & immanem ferocitatem & tyrannidem.* [4.] *Vidit univerſum mundum incredulum & impœnitentem, impietatis ſuæ, juſtas, juſtiſsimo Deo & vindici pœnas dare.* [23.] *Servatus ipſe cum octo animabus, exſtructâ arâ ſacra Deo facit,* [Gen. 8, d, 20.] *quorum odorem ſuavitatis odoratus eſt Dominus; hoc eſt; ſuo Spiritu ſeu flamis cæleſtibus, ut Eliæ illas* [4 Reg. 1, c, 10.] *accendit victimas,* [Gen. 8, d, 21.] *Accipit confirmationem conjugij,* [Gen. 9, a, 1.] *prohibitionem homicidij,* [a, 6.] *dominium rerum.* [a, 2.]

Atque hic, alter humani generis & ſeculorum ſequentium & noſtrum parens, pijs, quotquot ante eum vixerunt, omnibus, nomen & ſtirpem ſuſcitat quaſi & conſervat, religionemq; prius obſcuratam & collapſam reſtaurat & illuſtrat. [Gen. 10, a, 1.]

Cuius rei gratiâ, etiam, ante Moſen, ritus conſervandarum familiarum per propinquos obſervatus, [Gen. 38, b, 8.] *poſteà, ut id religioſius fieret, Lege divinâ* [Deut. 25, b, 5.] *expreſſe cautum eſt. Verba Legis hæc ſunt:*

Quùm habitaverint fratres pariter, & mortuus fuerit unus ex eis, non nubet uxor mortui extrà viro extraneo: cognatus eius ingredietur ad eam, & capiet eã ſibi in uxorem, affinitatemq; contrahet cum eà. Erit autem, primogenitus, quẽ pepererit, ſtabit nomine fratris defuncti, ne deleatur nomen eius ex Iſraële. Quòd ſi noluerit vir ille accipere cognatã ſuã, tunc adſcendet cognata eius ad Senatores, ac dicet: Renuit cognatus meus ſuſcitare fratri ſuo nomen in Iſraële; non vult affinitatem contrahere mecum. Tunc accerſent illũ Seniores urbis eius, & loquentur cum eo. Et ſtabit, ac dicet: Nolui accipere eam. Accedet poſteà cognata eius ad ipſum, in oculis Seniorum, & ſolvet calceamentum eius â pede ipſius, & ſpuet in faciem eius; loqueturque, ac dicet: Sic fiet viro, qui non ædificaverit domum fratri ſuo. Et vocabitur nomen eius in Iſraële; DOMVS DISCALCEATI.

Quod ad ſcriptum Legis huius attinet, plana ea eſt & manifeſta; ut nimirum primogenitus, natus ex ſterilis mortui viri viduâ, quæ ad ſecundas, & quidem cum fratre mariti prioris proximo, tranſijt nuptias, nomine etiam fratris defuncti ſterilisque cenſeatur; eiusque nominis & bonorum, in lineam illam collocatus, fiat hæres, poſteritatemque propaget & conſervet; ne abjectus â Deo, indignusque, cuius poſteritas Chriſtum in carne venientem videat, reputetur.

Quod ad ſententiam ſeu voluntatem typicam, multiplices in ſcripturâ ſolvuntur ex hac Lege quæſtiones: Quòd nimirum alij ſunt patres ſecundum Legem, alij ſecundum naturam patres. Et calumniæ, quas Sadducæi Chriſto & Phariſæi ſtruunt, confutantur. Non enim minus verè pater eſt, quem ſuâ Lege & voluntate ſeu decreto Dominus patrem ſcribit & declarat, quàm ille qui naturâ genuit. Natura enim Verbo & decreto Dei nihil præjudicat, ut ſupra dictam eſt, & infra ſuis in locis demonſtrabitur. Ratio autem, cur cõſervari familias & ſemen defunctorum, p̄ fratres & agnatos potius voluerit, quàm per extraneos, hæc videtur: quòd propiùs & rectiùs demortuorum filij, illis hâc Lege ſuſcitati, caro illorum & os dici poſſunt, quàm ſi extranei eos procreaſſent.

Ad hæc, frater fratri devinctior obligatur, ad retinendum nomen & memoriam eius, quàm ullus alius; charitatis etiam Lege.

Veriùsque propinquus & rectiùs propinqui adire hæreditatem, eiusque ſibi nomen ſcribere poteſt, & quo propinquior eo exoptatior, quàm ex alienigena conceptus & cretus, & q̃dẽ in minorẽ fraudem hæredum agnatorũ, & Legis de ſucceſsionibus.

Et allegoricè quidem hanc Legem alij ita interpretantur, ut Fratrem mortuum Christum accipiant, cohabitantem cum Apostolis & inter multos fratres, [Rom. 8, e, 29.] qui non habere potuerit semen, id est, Filios, nisi moreretur: [Esa. 53, c, 10.] Quũ posuerit seipsum sacrificium pro delicto anima eius, videbit semen quod prolongabit dies. Post eius mortem Apostolos successisse, accepisseque in ministerio officium generãdi filios in Ecclesiâ, ipsi Christo, Christiq; nomine appellandos. Siquidem Christiani dicimur, non Paulini aut petrini. Vide Lyram hic.

Hi enim, etsi patres dicantur, (ut apud Paulum: [1, Cor. 4, c, 15.] Etsi decem millia pædagogorum habueritis in Christo, non multos tamen patres: in Christo enim Iesu per Euangelium ego vos genui. Et, [Gal. 4, c, 19.] Filioli mei, quos iterum parturio, usquequo formetur Christus in vobis.) quia tamen, quotquot regenerantur ex verbi Christi semine. [Luc. 8, b, 11.] non mortali sed immortali illo, per monem Dei vivi & manentis in æternum, [1, Pet. 1, d, 23.] renascuntur; ministerij quodam respectu illorũ quidem dicuntur filij, verè autem & rectè Dei filij & novè geniti in Christo. Quia primogenitus quisque, secundum Legem, fit fratris defuncti. Ac proinde, eos, qui nolint Christo gignere filios, & propagare Ecclesiam doctrinâ & bono vitæ exemplo, dignos esse, in quos Ecclesia exspuat; & qui confundantur coram cælo & mundo; juxta illud: [Luc. 9, c, 26.] Qui erubuerit me ac meos sermones, eum Filius hominis erubescet, quando venerit cum gloriâ suâ & Patris, sanctorumque angelorum. Utque interim cum totâ posteritate, hoc est, cum omnib⁹ sui similibus, vocentur & sint DISCALCEATI, hoc est, quorum Deus operâ nolit uti in messe suâ Euangelicâ; ut tandem & mercede & gratiâ destituti, in æternum pereant. Quum, contrà, speciosi pedes commemorentur, [Esa. 52, b, 7.] pedes Euangelizantis, publicantis pacem, Euãgelizantis bonum. Et Paulus, [Eph. 6, c, 15.] nos hortetur, ut simus calceatis pedibus, præparatione Euangelij pacis.

Alij sic exponunt: Ut Moses mortuus esse sine liberis, Lege sterili & pædagogo tandem cessante; Christus autem semen ei suscitasse, Lege impletâ, & Spiritu cælitus effuso in corda credentium, dicatur. Non quòd Mosi filios suscitârit, sed quibus datum est Dei filios fieri, cui Moses, ex sterili Lege, sine fide, Ecclesiam novi & æterni fœderis, novam, æternam, veram & vivam cogere non potuit, sed Christus; et per Spiritũ quidem adoptionis & libertatis, in quo clamamus Abba, Pater. [Rom. 8, c. 15.]

SEM cum fratre Iéphethe, quos Hamus illusum Patri Noah solicitat & invitat, verecundiæ & pietatis studiosi & memores, benedictione divinâ ditantur & dotantur; Hamo, contrà, servo servorum et fratribus facto, [Gẽ. 9, d, 25.] maledictionem universi cœli in se provocante. Atque gens Chananæa postmodò anathemati devota, funditus exstirpata est. Nec verò dubium est, Iephetem paternæ doctrinæ bibliothecam diu mansisse. Hunc Semũ nonnulli fuisse putant Melchisedechum. Sed negat hoc epist. ad Hebr. quæ gen⁹ Melchisedechi avitum prorsus ignorari affirmat.

CLASSIS SECUNDA.

ABRAHAM per fidem vocatus auscultat Deo, [Gen. 12, a, 1.] ut abiret in locum quem accepturus erat pro hæreditate; & exulat, nesciens quò sit venturus. [Heb. 11, b, 8.] Et Christus in propria vênit, et sui eum non receperunt.] Ioh. 1, b, 11.] Volucres cœli nidos habent, vulpes foveas; Filius autem DEI non habet quò reclinet caput suum. [Matth. 8, c, 20.] Liberâ Abrahamus Dei electione, ex idololatrâ fit Patriarcha & caput populi Dei, [Iosu. 24, a, 2.] quoniam illi promittitur Christus, benedictionẽ allaturus omnibus gentibus, terra item Chanaan quintâ vice. [Gen. 12, a, 7: & 13, d, 15, & 15, b, 7: eo. d, 18: & 17, b, 8.]

geli-

8.] *Circumciditur in obsignationem justitiæ fidei.* [Gen·17,b,10.] *Angelos excipit hospitio.* [Gen·18,a,2.] *Intercedit apud Filium Dei pro Sodomitis sexies, sed Dei voluntati tandem cedit, justitiaq; et veritatis honorem justum verumq; tribuit.* [d,33.] *Per fidem, quùm tentaretur, & quâ credidit in spem contra spem,* [Rom·4,c,18: Gen·15,a,5.] *obtulit Isaacum,* [Gen·22,a,10,] *quùm illud secum perpendisset: Deum vel â mortuis excitare posse. Vnde illum etiam similitudine quâdam recepit.* [Hebr·11,c,17.] *Victor benedictionem accipit â Melchisedecho, cui dat decimas de omnibus.* [Gen·14,d,19.] *Exultavit ut videret diem Christi; et vidit atq; gavisus est.* [Ioh·8,g,56.]

Mutati nominis Abram in Abraham, rationem reddit Deus ipse: [Gen·17,a,5.] *Neq; vocabitur nomen tuum Abram, sed erit nomen tuum Abraham, quia patrem multarum gentium posui te. Et Paulus:* [Rom·4,b,11.] *Vt esset pater omnium credentium, qui incedunt vestigijs fidei patris nostri Abrahami.*

Atque insitio oleastri in veram oleam, [Rom·11,c,17.] *& vocatio gentium,* [Rom·9,f,24, & alibi,] *quòdque Baptista asseverat, Deum etiam ex lapidibus suscitare posse liberos Abrahamo,* [Matth·3,a,9.] *similitudinẽ cum effectu incarnationis Christi, aliunde quàm ex viro factæ, videlicet de Spiritu sancto, non obscuram habet. Fit enim, ut nos, naturâ mortui, & in ignem conjiciendi rami, gratiâ Dei, Christo vivificanti, et ab interitu vindicanti nos, ita inseramur, ut per meritum incarnati verbi, filij Dei & hæredes regni cœlestis facti, æternam vitam & beatitudinem consequamur.*

ISAAC etiam, ut est exemplum electionis divinæ, ita nati et dati etiam Christi typus mysticus. In Christo enim naturali & libertatis Dei Filio, Deus ipse sibi eligit semen & Ecclesiam ex gratiâ, reprobatis impijs et profanis omnibus, qui extra septa naviculamq; ovium & gregis Christi errant & fluctuant. Non quia sunt [Ismaël, Ismaëlisq; genus, & horum similes] *semen Abrahæ,* [Rom·9,b,7.] *omnes sunt filij, sed in Ishác vocabitur tibi Abrahamo semen.* [Gen·21,b,17.] *Hoc est, non qui filij carnis, ij filij Dei, sed, qui filij promißionis, numerantur in semine. Nos igitur,* [Rom·9,b,8: Gal·4,d,28.] *secundum Ishác, promißionis filij sumus. Non sumus ancillæ ejectæ filij, sed liberæ,* [Gal·4,d,31.] *quæ est mater omnium nostrum,* [26.] *usque ad finem mundi, qui promißionibus Dei credimus, quas accepturi sumus in vitâ æternâ.*

IACOB Israëlis nomen accipit â luctâ cum angelo; [Gen 32,f,28: 1. Par·1,c,34.] *privatur Iosepho, à fratribus vendito;* [Gen·36,28.] *proficiscitur ad eum in Aegiptũ.* [Gen·46,a,1.] *Avus hic Ephraimũ & Manassen, ex Iosepho nepotes in Mysraime natos, expreßis verbis filios sibi adoptat,* [Gen·48,a,5.] *iniquiens: Nunc ergò, Iosephe fili, duo filij tui, qui nati sunt tibi in terrâ Misraim, mei sunt, sicut Reúben et Simon erunt mei. Liberi autem tui, quos genuisti post eos, tui erunt; de nomine fratrum suorum vocabuntur, in possessionibus suis. Vocetur in eis nomen meum, et nomen patrũ meorum Abraham & Ishac.* [c,16.]

Hæc juris etiam gentium adoptio, adoptionis & electionis Divinæ & gratuitæ simulacrum quoddam est. Sic Paulus, [Rom·9,a,2.] *Israëlitarum, inquit, est adoptio, & gloria, & fœdera, & Legis constitutio, et cultus, & promißiones, quorum* [sunt] *patres & ij, ex quibus est Christus, quo ad carnem. Qui est supra omnes Deus laudandus in secula. Amen.*

Porro duarum gentium mysterium, quas Iehovah in utero dicit esse Ribcah, & ut populus alter altero futurus sit robustior, utque maior serviturus sit minori, exponunt Oseas [cap·12,a,3.] *& Paulus* [Rom·9,c,10.]

IVDA fratribus autor fit, ut cisterna

nâ extractus Ioseph, in quâ necandus erat fame, venderetur Israëlitis, ne esset manus eorum in fraternum sagvinem. Gen·37,c, 26.] Fidejubet apud parentem pro Benjamine ducendo in Aegiptum. [Gen·43,b,9.] Atque servituti se obnoxiū offert, pro servitute Benjaminis apud Iosephum, quem non cognoscebant fratrem: tum ut suam liberaret apud parentem interpositam fidē, tum ut dolorem ipsi parenti, quem concepturus fuisset ex Benjamine captivo, averteret. Qui suâ oratione, affectuum plenissimâ, ita commovet Iosephum, ut in lacrymas ferretur densissimas, et se tandem fratribus, quos diu suspensos tenebat, agnoscendum daret. Huius, in Parentem et fratres, pietatis præmium accepit à Deo, sceptrum suæ tribui & Davidi traditum; & natum datumque ex suis lumbis, sibi & nobis omnibꝰ Meßiam, D·N·Iesum Christum· [Gen· 44, d, 18.]

Interemtisque à Iehováh per Asmodæum, propter sceleratam impietatem, Ere & Onane, Iuda parens, metuens, ne Selah tertio superstiti filio, germanoque illorum fratri, idem accidat; dum Thamarā nurum Chenaanæam, tertijs tertijq; filij nuptijs fraudare studet, ipse tunc viduus, Eri & Onani mortuis, ex nuru meretricem se simulante, semen, & quidem geminos, Pharen & Zaram suscitat. Qui Iehudah quidem naturales, Eris verò & Onanis, more maiorum, & secundum Legem, Quum habitaverint, *per Mosen posteà repetitam,] Deut:25,b,5.] suscitati, verique & legitimi sunt filij & hæredes.*

Pignori postulat, et pignori accipit baculum, annulum & Zonam: baculum seu sceptrum, sceptri à Iudæ progenie, & Christo, Iudæorum & omnium coram Deo nomen suum profitentium, Rege, in æternum non auferendi, typum: annulum, æternitatis & unionis conjugalis Christi cum Ecclesiâ, sponsalitiam arram: & zonam castitatis perpetuæ & fidei symbolum. O vere divinā feminæ sapientisꝗ prudentiam.

Nec

Nec *enim, Ambrosio teste, [lib·3, in Luc·]* Thamar illa opera meretricis exercuit, sed munera fæcunditatis elegit; *utpote, non ignara vaticinij Iaacobi promittentis Iudæ sceptrum, & Regiam posteritatem, ipsumque Regem verum Meßiam, cuius mater gestijt ipsa fieri, & quem fidê vidit, oculis etiam intueri percupivit.*

Si qui sunt, qui Thamaræ huius factam incesti crimine accusant, quid accusent viderint. Sanctus Ambrosius certè, castiùs ipsius & sanctiùs meminit. Non enim temporalis, *inquit*, usum libidiuis requisivit, sed succesionis gratiam concupivit. Erat enim deformè, liberos non habere: quod etiam LL· civilium fuit autoritate mulctatum. Promiserat eam filio suo Iehudá, sed diu pactarum fœdera distulerat nuptiarum; per morā promisisi defunctus est sponsus. Nondum virginitatis, nondum viduitatis, ante Christi adventum, vernabat gratia. Dolens se sine filijs remansisse, dolum, studio generationis, commenta est, & Iehudam consilio prævertit, ut se eidem offerret ornatam, posteaquam defunctam eius cognovit uxorem. Vides ubique mulieris vitam probari, quòd non alienum præripuit thorum; non meretricio studjo, quasi meretrix adornata est. Non enim vagam captavit libidinem, sed diu soceri fraudata promisis, ex eâ familiâ quam delegerat, converso dolo, fructum voluit succesionis adipisci. *Et mox:* Denique ipse Iehudah confessus est, dicens: Iustificata est Thamar magis quàm ego, propterea quod non dedi eam Selæh filio meo. Neque addidit ultrò cognoscere illam. [Gen· 38, f, 26.] Itaque illa experiri exactorem ipsum suæ voluit castitatis. Deniq; nunquam postea virum experta est, amictū viduitatis assumsit â coitu. Ille unius horæ impatiens, qui annos â puellâ exegerat castitatis, luctum expulit, vestem mutavit, comam totondit, rogum dese-

ruit,

ruit, thorum amator descendit. Sed non ita istam defendimus, ut illum accusemus; imo utrumque excusemus. Non autem nos, sed mysterium, quod copulæ illius fructus expressit. *Hæc ille.*

Ut enim, quod Ere mortuo Onan frater noluit; quod Seláh frater per ætatem primò nequijt, eumque postea parens facere vetuit, hoc ipse Iehudah parens præstitit: ita, quod DISCALCEATVS, [Ruth. 4,b,7.] ignarus mysterij renuit; quod item, vel ipse David, quod Ioseph, horumq; fratres & agnati facere nequaquam potuerunt, hoc Iehováh omnium Pater, promissionis suæ memor, INCARNATO VERBO in utero virgineo, patefactâ mysteriorum veritate, implevit, ut nasceretur & daretur nobis mediator Dei & hominum, Deus & homo, Christus Iesus, [1, Tim. 2,b,5.] & primogenitus inter multos fratres. [Rom. 8,c,29.]

Porro, Selam parenti Iehudæ nepotes genuisse, liber Paralipomenôn, [1, Par. 4, d, 21.] expresse testatur. Et in Numeris, [ca. 26,c,20.] familiæ Selanitarum fit mentio. Vnde apparet, Eris eum & Onanis fratrum mores & impietatem non imitatum. Atque ipsum nomen Seláh, quod excalceautem Ebræis sonat, consideratione dignũ est. Is enim fideê intuens in venturũ Messiam, patris sui Iudæ familiæ conservandæ & augendæ studiosus fuit; potestatemque quasi habuisset, utrumque fratrem, Erem & Onanem, mortuos etiã, reos extrahendi calcei facere, quos tamẽ nihilominus Deus, propter tam insignem & horrendam turpitudinem, promissionisque Divinæ, de nasciturò Messiâ, tàm ingratos & immemores, graviori reservavit fato, quàm si publicè fuissent excalceati.

Nascuntur ergò Iudæ ex nuru Thamarâ duo naturales, Erique & Onani Iudæ filijs, ex relictâ viduâ, ijdem, & ore maiorum & secundum Legem, Legales filij, Phares & Zaráh gemini; qui, quùm filiorum Iudæ filij sint & hæredes, avi sui Iudæ nepotes quoque fiunt: atq; utrumque, propter mysterium significatum, tàm sine crimine, propter primum affinitatis gradum, affinitatis inquam, quam nec ex Rachele & Leâ sororibus in primo consanguinitatis gradu, consanguinitatis inquam, uni marito Iaacobo, magno Patriarchæ illi nuptis, ex incæstuosis turpiter nuptijs; nec ex adulterio & cum crimine, ex duabus ancillis, vivis uxoribus, nati, Deo factum utrumq; ratum habente, dici possunt.

Atque uterque nec Mamzeres, hoc est, ex alieno viro per adulterium nati habentur, de quibus Lex, Non ingrediatur, pronunciat; [Deu 23,a,3.] Ne se conferant in congregationem Iehovæ, ad decimam usque generationem: nec ad spurios exhæredes relegantur, ut Iephtáh primum; [Iudic. 11,a,1,2.] sed inter naturales naturalis patris Iudæ, legitimosque legitimorum parentum Eris & Onanis filios, avique & patrum hæredes scribuntur & accipiuntur; & in certas, quas faciant, recensentur domos, [Num. 26,c,20.] ab ipso Mose. Fuerunt, inquit, filij Iehudáh per familias suas: de Seláh, familia Selanitarum; de Peres, familiâ Pharsitarum; de Zéráh, familiâ Zarhitarum. Atque huc respexisse S. Ambrosium, quando in tam religiosam Thamaræ, patrocinaturus huic, mentionem incidit, quod & jure facit & rectè, dubium non est.

Sed objiciat quis, in exemplum affinitatem in primo gradu non trahendam esse. Respondemus: nec illud Iaacobi ex duab⁹ uxorib⁹, in primo consanguinitatis gradu, duabusque ancillis concubinis, vivis uxoribus, duodecim patriarchas generãtis: nec Abrahami mactantis Isaacum. Dic Deum tunc ea voluisse & jussisse, rationque reddita, & quæstio soluta est, quicquid scurrentur alij.

LEVIS, tertij Iaacobi filij, nepotes, primogenituræ jus, & vocationem ad sacerdotium, [Num. 8,c,16.] præ Rubene & Simeone accipiunt à Domino, cum reliquarum

rum tribuum primogenitis commutati. Et, quia jus vocandi & eligendi, Deus, habere se liberum, testatur, [Malach·1, a, 2: Rom·9, c, 14.] proinde & sceptri politici administratio, dignitate proxima â Sacerdotio, Iehudæh, quarto Iaacobi filio, â Patriarchâ ipso promittitur.

Ut ergo Sacerdotij Levitici varia sacra, illæque Ducum & Regum illustres et admirandæ victoriæ, typi fuerunt & sunt æterni nostri Pontificis & Regis Christi: [Ebræ tota,] ita eum ex duabus his familijs, secundum carnem, nasci quoque, æternus Pater voluit.

Qui, ut æternum etiam Aharonis, & in rei veritate, secundum ordinem Melchisedechi, obtinet & exercet, jugi sacrificio, sacerdotium & Pontificatum: ita sceptrum â Iudæ posteritate, etiam nunc, quando venturus & mittẽdus, venit & missus est Silo & Christus, non est sublatum. Christo Deo & Domino nostro, ex tribu Judâ nato, æternum illud, et quod manibus eius, nec Herodes & Pilatus, nec universa Dæmonum & damnatorum turba extorquebit unquam, sceptrum & imperium, judiciumque novissimum vivorum et mortuorum, gerente & exercente, gestaturo & exerciturо sine fine, in & per omnem æternitatem.

Atque Levi illi tres fuere filij, [Gen· 46, b, 11.] quorum posteri, in tabernaculi & Templi sacrorum administratione, ut certa, ita distincta habuerunt munera. [Nu· 4, toto.] Ex horum medio Cahathe, Moses & Aharon, Zacharias & Elisabetha, Iohannis Baptistæ parentes; item Anna, mater Mariæ virginis, ex quâ Christus mediator Dei & hominum, [1 Tim·2, b, 5.] natus est, descendunt.

MOSES, sub tyrannide & persequutione Ecclesiæ Pharaonicâ, trium mensium infans expositus, divinitùs conservatur, et ab ipsâ Parohnis adoptatur filiâ; factâque cæde, ex gentis suæ zelo, fugit in Midianẽ, [Exo·2 toto,] atque ex pastore ovium soceri sui sacerdotis, vocatione Divinâ, fit Dux liberati populi â servitute Aegiptiacâ; quẽ multis, coram Parohne, miraculis & signis factis, per mare rubrum, sicco pede salvum traducit, submersis â tergo hostibus. [Exo· 4, & seq·] Legibus tandem religionis, vitæ & morum, eos instruit, accepto ministerio suo, visibili miraculo, et immediatè â Deo. [Exo·19, & seq] Multis victorijs cælo adjutus claret,] Exo· 17, c, 11: Num· 21, c, 24, g, 35.] usque ad Iordanem, ubi suum, moriturus, officium resignat suo ministro Iosuæ. [Deu·34, c, 9.]

Qui Christi etiam exulantis, & in patriam revocati, [Matt·2, e, 15.] liberantisq; nos è rubro lacu inferni, instruentisque Lege datâ in corda nostra, [Ier·31, f, 23.] & cui honorem veræ illius liberationis & æternæ, ut vero & uni Iehosuæ cedit, manifestissimus typus est.

Mosi Duci liberationis futuro, & quod balbutiret caussato, dux sermonis & orator adjungitur frater Aharon. [Exo·6, d, 20.] Nec hodie Regibus & Principibus indignum suâ celsitudine videri debet, regi & duci ab Ecclesiæ & Filij Dei voce. [Deu· 17, d, 18: Matt.18, d, 17.]

AHARONIS etiam vocatio, [Heb· 5, b, 4.] inauguratio & investitura, [Exo· 28, & 29 totis] & sacrificia omnia, [Levit· toto ferè,] repræsentarunt solum, summum & æternum nostrum Pontificem Christum Jesum.

Utque moriente Aharone & summo quovis Pontifice & sacerdote, exules, in urbibus refugij & asylis, propter commissas cædes, â reatu & vindictâ sanguinis absoluti, liberam redeundi domũ & in patriã, nacti sunt potestatem: [Levit 30, d, 28.] ita nobis, per mortem Christi & oblationem corporis & sanguinis eius, pendentis & fusi in cruce; Cherubine versatilem vel vindicem â paradyso amovente gladiũ, [Gen· 3, g, 24.] cælestis nobis iterum patriæ, Lege nos amplius non postulante, aperta patet janua.

ELEAZAR, etiam, cum parente et fratribus vocatus, solennique ritu consecratus & præsentatus à Mose, [Exo. 28, a. 1: & 29 toto,] summus Pontifex legitur & confirmatur ab Aharonis morte; [Num. 20, d, 26: Deut. 10, b, 6,] tandemque, ut per Mosen promiserat & præceperat Dominus, [Num. 34, d, 17,] cum Duce Iosuâ, sorte, singulis tribubus aßignat suas provincias terræ Chenáan. [Ios. 14, a, 1.]

Typus Christi, uncti â Spiritu Iehovah, [Esa. 61, a, 1.] jurati & æterni Sacerdotis, [Psal. 109.] parantis nobis in cælis beatum locum, [Ioh. 14, a, 2.] inter omnes sanctos angelos, & beata agmina eorum, quos ante jacta fundamenta mundi, reprobatâ damnatorum turbâ, elegit sibi Deus.

Huius filius PINEHAS, zelans zelum, & flagrans studio religionis Iehovah, quùm vidisset quendam de filijs Israël venientem, & adducentem fratribus suis Midianitiden, in oculis Moseh, atque in oculis totius congregationis filiorum Israël, flentium ad ostium tabernaculi Ecclesiæ, surrexit de medio congregationis, & accepit lanceam manu suâ, ingressusque est post virum Israël in tabernaculum, & transfixit ambos, virum Israel, & mulierem illam in ventre eius. Et repressa fuit plaga à filijs Israël; quum eo die, suspensis jam principibus tribuum, ipsi Iehovah, coram sole, strictis gladijs, mandante Deo, viginti quatuor millia ex idololatris & scortatoribus occisa essent. Quapropter Iehováh pactum firmavit ei pacis, Antistitem fore sacrorum in suo populo, ut ei ac semini ipsius amplitudo sacerdotij in perpetuum maneret.

Vtque juxta pactum cum Davide denuò factum, [Psal. 131, c, 11.] jus regni hæreditarium, ex Iaacobi patriarchæ vaticinio, quo tribui Iudæ sceptrum promisit Deus, [Gen. 49.] ad utrumque eius filium, ex tribu Iudà etiam, Salomonem unū, & Christum alterum, pertinet: ita jus Sacerdotij hæreditarium, Aharoni eiusq; semini promissum iterumque Pinehæ, huiusque semini repetitum est, eô quòd Zelatus est pro Deo suo, & expiavit filios Israël. [Nu. 25.]

Typus Sacerdotis Christi zelantis pro domo suâ precationis, & exturbantis mercatores & numularios, quibus religio venalis est; & exturbaturi omnes ex beatâ illâ communione sanctorū in vitâ æternâ, qui non credunt in suum, unigeniti Filij Dei, salvificum, & Spiritu Iehovah unctū & salutare nomen.

Illaque duo potißimum, idolalatriæ et scortationis cognata scelera, impunè mundus nunquam designavit. Et hodiè maiorem iram & vindictam Dei, quàm quæ observatur aut curatur, in nos provocant. Nam & Zelotes est Deus; [Exo. 20: Deu. 5.] & in natum nobis & datum suum Filium, nō nisi intentißimis nos respicere vult oculis; & quæ sursum sunt, ubi Christus est sedens ad dexteram Patris, piè quærere. [Coloss. 3, a, 1.]

Nota est Rahábæ Ierichoniæ, hospitæ virorum illorum, quos ad explorandam urbem ipsam, confinisque regni terram, Iehosua miserat, in populum Dei virtus & pietas, [Iosu. 2, toto.] Nota est vicißim Iehosuæ & populi constans in ipsam & religiosa veritas & gratitudo. Capta enim urbe, duo illi juvenes, mandato Iehosuæh, ingressi domum Rahabæ, notatam fune coccineâ, eduxerunt eam, & patrem eius, & matrē eius, & fratres eius, & omnia quæ erant ei, & omnes familias eius eduxerunt, & posuerunt eos extra castra Israël; quùm urbem ipsam universam, factam anathema, flamis tandem tradidissent. [Iosu 6, toto.]

Notißima est, & frequente consideratione dignißima, Dei Opt. Max. verè Divina in eam benignitas & admiranda providentia. Nam & à Salmone, quem exploratorum fuisse alterum verisimile est, præstante & egregio juvene, ducitur uxor; & in genealogia Christi, cuius fit avia, certo & peculiari gentium honori, sanctißima & honorificentißima, æque atque

Thamaræ & Ruthæ, in tam sanctißimo et Divinißimo scripti argumento, eius celebratur memoria. [Matth·1, a, 5.]

Salmonis huius abnepos est ELIMELECH, parens Mahalonis. Hic Mahalon, Obedis, quem naturâ gignit Boosus, ex Rutha relictâ suâ viduâ, secundum Legem, Quùm habitaverint: [Deut· 25, b, 5.] Legalis pater fit. Quorum historia, dictæ L· perspicuus est commentarius.

MAHALONE enim Elimelechi F· apud Moabitas, in exilio quasi spontaneo, [Ruth· 1, a, 1.] ductâ uxore Moabithide Ruthâ, sine prole mortuo, [5.] Rutha vidua eius, (quæ & ipsa typus est Ecclesiæ, ex gentibus adoptandæ & colligendæ, & quæ suos quoque DEO sit allatura fructus: alioqui enim Moabitas, [Deut· 23, a, 3.] exsecratur Moses) cum Naóme socru, posthabitâ religione & gente suâ, Bethleemiam, mariti defuncti patriam petit, [d, 19.] ipsiusque socrus consilio, novas cum agnato et patruele mariti Mahalonis, nuptias quærit, [3, a, 1.] Oratque eum, ut expandat oram pallij super se, quæ se agnoscat ancillam eius. Ille bono eam animo jubet esse. Veruntamen agnatum & affinem propinquiorem esse in vivis, cuius tentandus & explorandus prius sit animus. [c, 9.]

Porrò, dum eam Mahalonis patruus & agnatus proximus, (DISCALCEATI nomen adeptus) hæreditatemque totã repudiatam & neglectam, proximo suo ex fratre nepoti, Mahalonisque patrueli Booso, detracto sibi calceamento, commendat & cedit. Boosus Senatum populumque publicè & solenniter testes invocat, quod bono jure ac titulo, ille ipso die, acquirat & vendicet sibi omnia Elimelechi patrui, patrueliumque Mahalonis & Chilionis, de manu Naomis affinis viduæ, bona. Quòdq; ducat affinem viduam Moabithiden Rutham, ad suscitandum nomen ipsius defuncti, de fratribus suis, & de porta loci sui. Ex quâ naturalem sibi, agnatoque Mahaloni Legalem gignit et suscitat filium Obedem: nihil verit⁹, quòd propter gẽtis Maobiticæ idolum Baal-Pæor, tritavus suus Naasson, Iehovæh sententiâ latâ, strangulatus fuerat, [Num· 25, a, 4.] Plus enim valere debet & solet, apud pios & cordatos viros, legis divinæ vox & mysterium, inque gentes electos misericordia Dei & gratia, atq; nostra ipsorum malorũ ἀμνηστία, quàm ut cæcis affectib· biliq; et vindictæ indulgeamus.

Quadruplici verò casu ritus excalceationis ille variatus est. Aut enim in simplici emtione, vel redemtione etiã, prædiorum, & ad confirmandum quemvis contractum, extractum aliquis dedit calceum proximo suo, redimenti ea. Et hoc erat cessionis testimonium in Israël.

Aut affinis & agnatus, relictæ viduæ, mortuique sine prole mariti, proximus, secundò, ad summum, quæsitus, & responso dato coram Senioribus & testibus, sponte cessit jure suo, nullâ in se institutâ actione in portâ, nemine vindicãte spretæ fœminæ injuriam. Et sic ipse extractum sibi calceum tradidit, aut viduæ, adhuc incertæ de sponso, aut ducturo eam uxorem, si nuptias recusaret prior. Vt hic.

Aut interpellatus super hoc, & conventus ab ipsâ viduâ, sprevit & repudiavit eam. Ut ergò injuriam eā a se in ipsum transferret, Legis cum divinæ publicè reũ fecit. Atque ipsa exalceavit eum, & exspuit in faciem eius, & dixit: Sic fiet viro, qui nõ ædificaverit domũ et familiã fratris sui.

Aut agnatus & affinis alius, (nullo etiã interveniente pacto, quod ducturus esset eam, si nollet propinquior) propinquiorem illum vocavit in jus; qui aversanti & nolenti eam, eripuit detractũ pede calceum, publicè & solenniter protestans, liberam sic viduæ factam potestatem nubendi, si velit, alij, cuicunque vellet.

Atque, ad huius Legis & ritus mysterium, respexisse nonnullis videtur Iohannes Baptista. Ex spectante enim populo, & cogitantibus omnibus, in corde suo, de Iohanne Baptistâ, num ipse esset Christus ille; interro-

terrogantibusque Pharisæis, cur baptizet, si non sit Christus? neque Elias? neq; Propheta ille? respondit, dicens: Ego baptizo aquâ, in resipiscentiâ; sed in medio vestrû stat, quem vos nescitis, ipse baptizabit Spiritu Sancto & igni. Ipse [is] est, qui post me venit, qui prælatus est mihi, quia præstantior me est; cuius non sum dignus, qui incurvatus solvam corrigiam solearum. [Matt. 3, c, 11: Mar. 1, a, 7. Luc. 3, d, 16.]

Videor fortasse vobis usurpare mihi velle Messiæ munus, collecturi sibi Ecclesiam, quam describit & canit Salomon. Sed facitis mihi injuriam. Adest, multis piorû votis diu desideratus, sponsus & caput Ecclesiæ Christus, cui salutem confert, quam ita diligit, ut semetipsum sit expositurus pro eâ, ut eam sanctificaret, purgans lavacro aquæ per Verbum; ut sistat eam ipsam Ecclesiam sponsam sibi gloriosam, non habentem maculam aut rugam, aut quicquam eiusmodi, sed ut sit sancta & inculpata. [Eph. 5, e, 23.]

Non equidem tali me dignor honore Non sum ego ille Christus, sed missus sum, [qui apparerem] coram eo. Qui habet spôsam sponsus est. Amicus autem sponsi, qui stat & audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi. Hoc ergò gaudiû meum impletum est. Illum oportet crescere, me verò minui. Qui supernè venit, supra omnes est, qui è terra est, terrenus est, & terrena loquitur. [Ioh. 3, d, 28.] Ad suos venit, & sui eum non acceperunt. Quotquot autem eum acceperunt, dedit eis [hanc] dignitatem, ut filij Dei fierent, [nempe] ij, qui credunt in nomen eius. Qui non ex sanguine, neque ex libidine viri, sed ex Deo geniti sunt [Ioh. 1, b, 11.] Renati non ex semine mortali, sed [ex] immortali, per sermonem Dei vivi, et manentis in æternum. [1 Pet. 1, d, 23.]

Porrò videmus, hic à neutro Euangelistarum veritati vel minimum scriptum fuisse contrarium, si ita DAvidem Isais, Isain Obedis, Obedem Mahalonis, Mahalonem Elimelechis, Elimelechem Salmonis filios esse, dixisset, vel alter vel uterque, ut ijdem Boosi Obedem filium ponunt.

Tamque in naturæ non, illic, quàm nec hic in Legis injuriam, factum fuisset quicquam.

CLASSIS TERTIA.

ET DAVID quidem Rex, universâ fermè vitâ suâ & rebus gestis, Christi, quem repræsentat, typus est. Quin & nomen statim ipsum non parum cum Christo commune habet, quòd Theophilû & [Deo] dilectum sonat. Nam & vox Patris cælo lapsa ad Iordanem, audiente universâ Hierosolymâ, eorum qui illuc ad Baptistam audiendum converterant, intonuit: HIC est Filius meus dilectus, in quo mihi benè complacitum est; Hunc audite. [Matth. 3, d, 17.] Quam vocem, cælestis Pater, transfigurato Christo in monte Thabor, in colloquio Christi cum Mose & Elia habito, Petroque, Iohanne & Iacobo spectantibus & auditoribus, cum magnâ maiestate repetijt. Hic est Filius meus dilectus, in quo acquiescit anima mea. [Matth 17, a, 5: 2 Pet. 1, d, 17.]

Pascit oves patris & suas. Et Christus est Pastor ille bonus, qui ponit animam suâ pro ovibus. [Ioh 10, b, 11.] Sicuti Pastor, gregem suum pascet, brachiô suo congregabit agnos, & in sinu suo portabit; fœtus deducet. [Esa. 40, c, 11.] Servabo pecudes meas, & non erunt ultrà in rapinam. Et suscitabo super eas servum meum David, ipse pascet eas. [Ezech. 34, f, 22,] Servus meus David erit Rex super eos, & pastor unus erit universis ipsis. David servus meus erit princeps eis in seculum, [Ezech. 37, f, 24]

Leonem & ursum animosè interficit, & arietem ex ore ipsorum eruit. [1 Reg. 17, e, 34.] Et Christus animas nostras eruit de ore Stygij leonis, ne absorbeat eas tartarus. De manu mortis liberabit eas, & de morte redimet eas.

Ungitur primum in domo patris sui, in me-

medio fratrum suorum, jussu Iehovah, à Samuele, & mansit Iehovah Spiritus super eum, à die illâ & deinceps. [1 Reg. 16,c,13.]

Et Christus apud Lucam, [cap. 4,c,18,] de se dictum allegat & interpretatur ab Esaia: [cap. 61,a,1.] Spiritus Domini, Iehovah, super me, eo, quòd unxerit Iehovah me, ad annunciandum mansuetis misit me: ut prædicarem annum beneplaciti Iehovah: ut consolarer omnes lugentes, daremque eis gloriam pro cinere, oleum gaudij pro luctu, pallium laudis pro Spiritu constricto; & vocabuntur, [in] eis arbores justitiæ, plantatio Iehovah, ut glorificer, etc.

Ungitur secundo in Regem Iuda & Benjamin Hebrone, [2, Reg. 2,a,4.]

Et Regis Christi seu Meßiæ nomen accipit David & homo Rex, cuius tantum est typus; ita ut ipse Christus, typi sui & servi sui servus factus & minister, Davidis appellatur nomine.

Psallente Davide, fugit Spiritus malus à Saüle, [1 Reg. 16,d,23.] Et Christus tentatorem diabolum in deserto & quocunque ductus est, dulce sonante Verbo suo fregit & abegit. [Matth. 4,b,10: Luc. 4,b,13.] Obsessis eum, & multos sæpè, Legionemque totam ejecit [Luc. 11,b,14: Mar. 1,c,25: Matth. 8,d,28: Luc. 8,c,30.] conterit caput, [Gen. 3,c,15] & destruit opera Serpentis & Diaboli [1 Ioh. 3,b 8.]

Interficit fundâ Goliathem Pelisthæum, maiore, non contra sed supra fidem, fidè, quàm admiratione omnium, & quidem fidè ipsâ & admiratione omnem exsuperante sensum & communem experientiâ. [1 Reg. 17,g,29.] Et Christus, victoria nostra, conterit fortitudinem hostium Ecclesiæ suæ, & dispergit eos in virtute suâ: vitasque eorum cum gemitu, & fremitu fugat indignatas sub umbras, ubi in extremâ glacie, extremisque flamis, illis, in perpetuo paroxismo, candenti & congelato affixis lecto, dolendũ, ejulandum erit, in extremâ etiam, in sua membra suasque animas, torturâ & morsu.

Varias insidias salvus effugit, ut sæpè aliâs, tum maximè, quando videtur totus in manu Saülis esse. [1 Reg. 23, d, 27.] Et Christus, Herodum dolones & sicas; Iudæorum è saxo præcipitationem; lapidum jactus, divinâ suâ virtute declinavit. [Matt. 2,c,13: Mar. 6,c,31: Ioh. 8,g,59.]

Transit torrentem Cedron, voluntati se Dei cõmendans & committens. [2 Re. 15,c,23.] Et Christus passurus pro nobis. [Ioh. 18,a,1.]

Exulat apud Achin Regem Geth; [1 Reg. 27,a,2] creatur dux belli; [28, a, 1.] suspectus principibus Pelisthinorũ ex castris dimittitur. [29,a,3.] Et Christus à multis ex gentibus recipitur, qui eius experiũtur opem, corpore & animâ; & agnoscitur Divinus Dux & Salvator: ab Herodibus et Pontificibus ridetur & repudiatur.

Persequitur Amalecitas incendiarios. [1 Reg. 30,c,10.] Et Christus malos malè perdet, & civitatem eorum succendet. [Matt. 21, d, 41: & 22, a, 7.]

Victor dividit spolia [1 Reg. 30,g, 26.] Et Christus ascendens in altum, captivam duxit captivitatem, dona dans hominibus, alios faciens Apostolos, alios verò Prophetas, alios autem Euangelistas, alios autem Pastores ac Doctores, ad coagmentationẽ sanctorum, ad opus ministerij, ad ædificationem [inq̃;] corporis Christi [Eph. 4,c,8.]

Eligiturque in Regem universi Israëlis, & ungitur tertiò. [2 Reg. 5, a, 3.] Et Christus catholicus & universalis, & Hebræorum & gentium Rex, datam accipit sedem Patris sui Davidis: regnat super domum Iaacob, super Abrahæ, tam carne & Spiritu simul, quàm Spiritu tantum, filios: cuius regni non erit finis.

Accipit promißionem de Christo, suo & Domino & Filio, quem utrumque esse agnoscit. Et Christo dantur gentes hæreditas, & possessio termini terræ. [Psal. 2,8.] inimici eius scabellũ pedũ eius, [Ps. 109,1.] omnisq; potestas in cælo & in terrâ. [Matth. ult.]

Et promißionum quidem maximè illustrium una est in Psalmo CXXXI; Iu-

ravit Iehovah ipsi Davidi veritatem; nō avertetur ab eâ: De fructu ventris tui ponam super sedem tuam. Altera in Psalmo LXXI: Deus judicium tuum Regi da, & justitiam tuam Filio Regis. Dominabitur à mari usque ad mare, & à flumine usque ad terminos terræ.

Hæ & aliæ promissiones non ita, ut nec illa in II. Regum [cap. 7, b, 12, &c.] repetita à Deo, Davidi per Nathanem, de futuro Rege, cui⁹ Salomō typū gerit, ipsi Salomoni simpliciter et absolutè dantur & competūt. Augustiores .n. maximâ ex parte, sunt illa, et multo maiora cōmemorant, quā quæ Salomoni tribui possunt aut concessa sunt.

Quùm exacti fuerint dies tui [inquit] dormierisq; cum patribus tuis, statuam semen tuum post te, quod egredietur è ventre tuo; & firmabo regnum eius. Ecce promittitur semē Davidi tandem mortuo, et Rex ille æternus. Salomon autem vivo Davide natus est, primoq; statim cum Patre simul regnavit anno. Benedictus Iehováh Deus Israëlis, inquit David, [3 Reg. 1, g, 48.] qui dedit hodie sedentem super thronum meū ME VIVENTE. Alius ergo à Salomone futurus erat Rex, nimirum ille, de quo, deficientibus jam Regibus, & imminente captivitate Babylonicâ, concionatur Ieremias; [cap. 23, a, 5; & 33, c, 14.] Ecce dies, inquit, veniunt, dicit Iehovah; & suscitabo Davidi germen justū. Quasi dicat: Etsi multis antè seculis Davidis dies exacti sunt, nec post se reliquit semen, quod esset tam sanctum & justum, ut justitiam et sanctitatem nostram primævā, in Adamo perditā, repararet, nobisq; restitueret; omnes enim peccaverūt ac deficiūtur gloriâ Dei: [Rom. 3, d, 23.] Deus tamen dixit & promisit, se ipsum, ut Patrem verum, vivum et æternū, Davidi, ut filio gratiæ, & in seculo hoc mortuo, suscitaturum talem Filium, qui Deus & homo, Dei & hominis sit Filius, mediatorque Dei & hominum.

Ipse, inquit Deus, ædificabit domum nomini meo; & firmabo solium Regni eius usque in seculum. Salomonem quidem magnificentissimum illud & primum templū ædificasse constat, at nō æternum. Nam & secundo dirutum, & solo tandem æquatū est, nec reparari poterit unquam. Quod ergo semen illud, suscitandū Davidi mortuo, & in æternum regnaturum in domo Dei, dicit, ut de templo illo Salomonico, ita de Salomone ipso, intelligi nequit. Typum concedimus Salomoni, (quem pulcherrimè depingunt Lyra & alij eruditi) veritatē æternā Christo tribuimus. Christus enim, Dominus & Deus noster, qui in gloriâ & solio Davidis sedet, omnium fidelium unicus Rex & monarcha, cuius regni non erit finis, significatus est per Salomonem, verè pacificum illum totius Israëlis Regem, cuius soli & uni quidem regno judicia sua manifestavit Deus. [Psal. 147, 9.] Christi autem Evangelij sonus exivit in universam terrā sub totis cælis [Rom 10, d, 18.] Qui cæli, etsi eis nec loquelæ sunt, nec sermones, gloriam tamen enarrant Dei, exeunte sono eorum & regulâ eorum, etiam quam latè patent; [Psal. 18, 4.] ut nemo tam vecors sit, qui, cum cælos, hos adspexerit, I[illegible]vam esse, concionantibus his, non intelligat.

De Salomone tandem, hoc partim verè, partim in typo dicere pergit: Ego ero ei in Patrem, & ipse erit mihi in Filium. Quandoquidem non solum filius, sed & successor in regno Davidis factus est, & sapientiâ donatus eâ, quæ admirationi fuit & est universo orbi. Christo autem verissimè competere id, testantur dicta: [Psal. 2, b, 7.] Iehováh dixit ad me: Filius meus es tu; ego hodiè genui te. Et; [Matth: 3, d, 17, & 17, a, 5.] Hic est Filius meus dilectus, in quo acquiesco. Et: [Phil. 2, b, 9.] In eo inhabitat omnis plenitudo Deitatis corporaliter. Quoniam in eo placuit [Patri] ut omnis plenitudo inhabitaret. Nec enim Salomon ita naturâ, ut Christus; sed æquè atquè nos, ex gratiâ regni sit filius.

Quod ergo sequitur: Qui cum iniquè egerit, arguam eum virgâ hominum, &

plagis filiorum hominũ; misericordia autem mea non recedet ab eo, quemadmodũ abstuli à Saüle, quem sustuli à facie tuâ: tam de Davide, quàm Salomone, totâq; eius posteritate intelligitur, quos paternè Deus peccantes corripuit; nec misericordiam suam abstulit ab ijs, ut à Saüle, cuius regnum statim cessavit, nec posteritati eius regia dignitas restituta est unquam.

Etsi enim gravißimè illi, & sæpè peccârunt, nihilominus tamen, ex ipsorum lineâ & posteritate, natus est Christus. Atque huc respexit David, cum precaretur: [Psal. 131, 10.] Propter David servum tuum, non avertas faciem Christi tui. Et de Abiiâ Rege, Davidis pronepote, scribitur: [3 Reg. 15, a, 4.] Propter Davidem, hoc est, propter promißiones, dedit Iehováh ipsi [Rehabeamo] LVCERNAM in Jerusalaim, suscitando filiũ eius [Abiiam] post eum, & stabiliendo Ierusalaim.

Si quis piâ hic allegoriâ delectatur, non incommodè illa transferre potest ad Christi paßionem; quem Deus fecit peccatum, hoc est, tam reum nostrorum peccatorum, ac si ipse iniquè gesißet, ut nos fieremus justitia Dei in eo: hoc est: ut nos per eum consequeremur misericordiam Dei, et remißionem peccatorum; & serviremus illi in sanctitate & justitiâ coram eo, omnibus diebus vitæ nostræ. Luc I. [illegible]

Pergit ergo: Et firma erit domus tua, & regnum tuum usque in seculum coram te; thronus tuus erit firmus usque in seculum. Quàm autem firma & fidelis fuerit Salomonis domus, referta mulieribus alienigenis et idolis, notum est. Contrà, quam hæc Christi sint propriißima, nemo non, nisi cum Pseudojehudæis cæcutiens, videt. Et David ipse, in Psalmis, totum se explicat, & de æterno Christi Regno, & vivo veroque Dei templo ita concionatur, ut perspicuum fiat omnibus pijs, sui ipsius, eũ, verißimum & certissimum, interpretem, respicere ad solum Christum & veritatem ipsam, cuius Salomon typum quendam, et umbram futurorum bonorum gessit.

Præsertim, in Psalmo LXXXI, toto, in quo, ut more nostro Augustini verbis multũ utamur, [libro de Civit Dei XVII, cap. VIII.] tam multa dicuntur, quæ Salomoni omnino convenire non possunt; Domino autem Christo apertissimâ perspicuitate conveniunt, ut evidẽter appareat, quòd in illo figura qualiscunque adumbrata sit; in isto autem veritas præsentata. Notum est enim, quibus terminis regnum conclusum fuerit Salomonis: & tamen in eo Psalmo legitur, ut alia taceam: DOMINAbitur à mari usque ad mare, & à flumine usque ad terminos orbis terræ. Quod in Christo videmus impleri. A flumine, quippe, dominandi sumsit exordiũ, ubi baptizatus à Iohanne, eo monstrante, cepit agnosci à discipulis, qui eum non solũ magistrum, verum etiam Dominum & Deum appellaverunt. Nec ob aliud, vivente adhuc patre suo Davide, regnare cepit Salomon, nisi ut hinc quoque satis eluceat, non esse Salomonem ipsum quem Prophetia præsignat, quæ ad patrem eius loquitur, dicens: ET ERIT, quum impleti fuerint dies tui, & dormies cum patribus tuis, suscitabo semen tuum post te, qui erit de ventre tuo, & præparabo regnum ipsius. Quomodo ergo, propter id quod sequitur: HIC ædificabit mihi domum: Iste Salomon putabitur Prophetatus? & non potius propter id quod præcedit: Suscitabo semen tuum post te: alius pacificus intelligitur esse promissus, qui non ante, sicut iste, sed post mortem Davidi prænunciatus est suscitãdus? Quãlibet enim longo interposito tempore Iesus Christus venerit, proculdubio post mortem Regis David, cui sic, ut est promissus, eum venire oportebat, qui ædificaret domũ Domino; non de lignis & lapidibus, sed ex hominibus, qualem illum ædificare gaude-

gaudemus. Huic enim domui dicit Apostolus, hoc est, fidelibus Christi: Tēplum enim Dei sanctum est, quod estis vos. *Hæc Augustinus, apud quem vide, libro eodem, capitib⁹ quatuor sequentibus, plura.*

SALOMON igitur, typus Christi, sedit super solium Davidis patris sui, et firmatum est eius regnum valde. [3 Reg. 4, a, 1.] Regnavit tempore pacifico, & gloriam adeptus est, postquam Deus circumjecta loca reddidit pacata, ut nomini ipsius Iehovah statúeret Aedem, et sanctuariū in perpetuum pararet, [Eccli. 47, b, 15.] Dominatus omnibus regnis et Regibus, qui erant trans flumen, â Thiphsáh usque ad Azzáh. Et habitabat Jehudáh & Jsraël confidenter, quisque sub vite suâ, et sub ficu suâ. Dedit autem Deus sapientiam ipsi Salomoni, & intelligentiam multam valde; & latitudinem cordis, secundum arenam, quæ est juxta littus maris. Et amplior fuit sapientia Salomonis sapientiâ omnium filiorum orientalium; et omni sapientia Aegiptorum. Sapientior item fuit omni homine, atq; adeo ipso Ethane Ezrahite, & Hemane, & Chalchole, & Dardâ filijs Machólis. Fuitque nomen eius in omnibus gentibus per circuitum. Loquutus quoque est tria millia parabolarum; et fuerunt cantica eius quinque & mille. Loquutus est præterea de arboribus, â cedro, quæ est in Lebanone, ad hyssopum quæ egreditur de pariete. Loquutus est insuper de animalibus; & de volatilibus; & de reptilibus; & de piscibus. Et venerunt ex omnibus populis, ad audiendam sapientiam Selomohnis, ab universis Regibus terræ, qui audiebant sapientiam eius. IN nomine Domini Dei, qui Iehováh Jsraëlis cognominatus est. [3 Reg. 4, c, 24.]

Verum hæc, tamen, Salomonis omnis sapientia, quid est ad sapientiam illam, & intelligentiam illā, per quam Iehováh cælos fecit? [Psal. 135, 5.] ad consilium illud Jehovæ quod in seculum fuit? Psal. 32, 11.] Quid ad illam sapientiā quæ erat in principio? & quam Jehováh possedit â principio viæ suæ? Quid ad sapientiam illam quæ erat apud Deum? et tunc quidē, cùm mundum efficeret? [Sap. 9, b, 9.] Erat enim apud Jehováhm [veluti] alumnus, quā qui invenit, invenit vitam, & haurit voluntatem â Jehováh. [Joh. 1, a, 1: Prov. 8, c, 22: d, 30, 35.] Quid ad solem minutißima stellula? Quid, vel uniuersi & extremi cælorum orbes, ad illum circulum, cuius centrum ubique? circumferentia nusquam? O sapientia, quæ ex ore altißimi prodijsti, attingens â fine usq; ad finem, fortiter, suaviter disponens omnia: [Sap. 8, a, 1.] Veni ad docendum nos viam prudentiæ.

Porrò, numero, ordine & nominibus consentientibus et ijsdem, Reges ipsos â Salomone recenseri & appellari videmus, ut in libris Regnorum, [3, & 4 Reg. paßim] ita in illâ epitome librorum Regum Juda. [1 Par. 3, b, 10: et 2 Paral. suis in locis] Nec opus est, ut fingamus, unam lineam eosdemque esse, variatis & mutatis tantum nominibus, quos uterque Euangelista enumerat. Huic enim opinioni, ut Pharis, [Gē. 38, g, 29.] & Obedis, [Ruth. 4, d, 22.] exempla, ita universa Regū historia contradicit.

Et glossulæ autor hîc in margine: S. Matthæus, inquit, ducit Christi genus â Salomone secundum Legem, ad Salathielem nimirum: S. Lucas autem deducit id secundum naturam â Nathane Salomonis fratre; Lex enim illos etiam filios appellat, qui â fratribus, ex relictis conjugib⁹, gignuntur. [Deu. 25, b, 5.]

Atque Matthæus, â Davide, per Salomonem, Reges, & Legales maiores Salathielis recēset, Lucas naturales eiusdem, et Pedaiæ, per Nathanem deducit, ê cuius posteris, Neri, Salomonis lineam Regiam, cum Jechoniâ mortuo jam exstinctam, exsuscitat & conservat, secundum Legem. A quo tandem nati succedunt, solutâ captivitate Babylonicâ, Regio non repetito nomine, Duces; ut veritati Regni Christi, suo

modo respondeant typi; atque appareat, Regem & Ducem Christum, merè donum esse Dei miserentis nostri; nec aliud præter Christi regnum esse nobis exspectandum, nec ab hoc, cum impijs et blasphemis Iudæis, ad Tiberium provocandum. Timeam' Deum: honoremus Regem. [1 Pet. 2.d,17.]

De alterà glossæ parte sciendum; Nathanem, non ex relictà Salomonis conjuge, Roboamum, sed è suà ipsius, & quæ Salomonis nunquam fuit, Matthatanem genuisse. Infrà, hæc glossæ sententia impletur ita in Salathiele, ut ea suprà, in Obede & Phare manifesta conspicitur.

Et insigne, quidem, et memorabile dictæ Legis exstitat progymnasma, apud Samuelem Prophetam [lib. 2, cap. 4] *Postquàm enim Absalom interfecisset fratrem Amnonem, et ex Lege*[Exo. 21,c,12. Lev. 24,d,17.] *esset occidendus ipse; Joabus, & Regi & filio consulturus, & apud utrumque inituru gratiam, si utrumque utrique reddat & quasi donet, mulierem Thecuitiden prudentissimam, ficto casu & sermone subornat & instruit, ut, quasi duos ipsa haberet filios, Regi significaret, & pro alterius vità, qui alterum in agro, post longas rixas, nullo, qui aut diremisset litem, aut testis actæ rei fieret, præsente tunc, occidisset, supplex intercederet. Cui morem gerit fœmina; & ut Regem in suas partes flectat, Legis huius favore & pietate, Legis alterius, de vindictà sanguinis, rigorem, arte facundà frãgit. Quùm enim ipsa, inquit, non habeat filium tertium, & sit vidua, futurum, ut, ex summo Legis jure, ipsa privetur benedictione & felicitate illà, quà promittuntur filiorum filij timentibus Deum:* [Deut. 28, a, 2: b, 11] *& in se quadret & torqueatur, q̄ de reprobis dicitur:* [Psal. 108, b, 13.] *In generatione tertià deleatur nomen eius: atq; ita filiorum suorum posteritas cesset in populo suo, & in portà loci sui; & extinguatur pruna sibi relicta; nec poni viro suo nomen & residuum super faciem terræ. Orare ergo, ne Rex multiplicet propinquos sanguinis ad perdendum; neve disperdant filium suum, & posteritatem simul totam.*

REX pius & clemens, misertus viduæ calamitosæ, filium eius absolvit à cæde; & jubet pro eà; promissisque se staturum ait, juramentoque, per nomen Iehováh, ratum stabilit & firmat.

Mulier, quùm sibi obligasset ita Regem, ne posset jam retrahere sententiam, dicit; Regem ipsum simile & idem meditari, contra se ipsum & populum Dei. Non enim reconciliatum hactenus filio suo exuli, & latitanti in urbe refugij. Quasi dicat: Deus promisit tibi & populo suo, nasciturum ex lumbis tuis Messiam. Quod si ipse vis sangvinem tuum tuo ulcisci sangvine, quid, quæso, aliud agis, quàm ut sciens volens, perdas te et filium tuum pariter de hæreditate Dei? Annon ipse tibi invides, tàm promissum Messiam, quàm generosam & Regiam posteritatē, quibus nasciturus sit, & dandus ipse Christus?

Nunc ergò Iuris æquitatem poscere & velle, ut de filio proprio eandem ferat sententiam, quam pronunciasset prò extraneo. Declinet igitur, tàm imprudentiæ, quàm crudelitatis notam, & quod foru tantum saperet, & in suos nullam exerceret pietatem. Et revocet domum exulem sontem, absolvatquè eum; & ne obstet saluti, tam Reipublicæ, quàm privatæ & domesticæ.

REX, prudentià fœminæ, causæ æquitate, & affectu naturali motus & victus, Absalomi quoque dat vitam. Statimque Ioabis hæc instituta consilio, cuius prudentem, usuque longo exacuatam fidem et dexteritatem, cognitam habuit & perspectam, intelligit. Qui Ioab, etsi non ignarus fuit promissionis, Davidi factæ Divinit', de Messià illi suscitando et donando; fides tamen eius longissimo intervallo distat ab Abrahami illà, Patris omnium credentium, fide; qui credidit in spem, contra spem etiam.

Vbi videmus, sanctissimos plerosque homi-

homines, sæpè quidem certos fuisse, per fidem, de Dei promissis, sed nonnunquam errasse in personis. Sic Eva, nato Caïno, sperat se acquisivisse virum à Iehováh, [Gen. 4, a, 2.] qui nimirum conculcaturus sit caput Serpentis. [Gen. 3, c. 15.] Quin & magna populi Israëlitici pars, factas promissiones Davidi, de Rege & Regno æternis, tunc temporis, in filijs eius implendas fore putabat. Rectè, proinde, à Deo Deique providentiâ constitutum & decretum animadvertimus, & voluisse Deum, ut ex degenere Davidis posteritate, alium et verum Regem exspectarent, cuius personam & officium pij & sancti Prophetæ exactissimè, requisitis etiam sæpè omnibus annotatis & expressis, ita descripserunt, ut pijs & bonis omnibus satisfactum tandem esse, exempla multa probent & demōstrent; eos nimirum non hominem nudum, sed qui Deus & homo sit, Messiam exspectasse.

Consideremus ergò & nos gratiam & veritatem, quæ per Christum nobis data est. Atque mysterium hoc tam sacrosanctum, & mirando amemus, & amando admiremur & suspiciamus; QVOD, QVI FILIVS Deo Patri suo coæternus est & consubstantialis, etiam Davidis factus est Filius, ut tàm eum quàm nos omnes filios faceret Dei. Quòdque idem qui Patrem habet Deum, hominem etiam secundum Legem, parentem habere, nosq; fratres suos esse voluit, ut tàm nobis quàm Davidi illi Patrem reconciliaret et efficeret Deum. Cui sit laus & gloria.

Davidi NATHAN etiam, post Simam & Sobabem tertius, sequente Salomone quarto, ex Uriæ priùs uxore, Hierosolymis natus est. [1 Par. 3, b, 5. 2 Reg. 5, c, 14.] Cuius rectâ descendens linea (ut & reliquorum fratrum, æquè atque huius et Salomonis minores, propter agnationis, successionis & affinitatis jus, ad suscitandum lineæ Regiæ, quandocunque desineret illa, semen et posteritatem, in Pædaturæ libris, omni procul dubio, connota fuit) ad Nerin usque, à Lucâ, hoc loco, (propter contingentem Legis, [Deut. 25, b, 5.] in Iechonia et Neri casum) ordine repetitur & recensetur.

Jnter Davidem & Iosiam medius, & ab utroque nonus est JOAS Rex, quem nonnulli, unum Philonem, incertæ illum fidei scriptorē, (alium alij fuisse putant quā Philonem) sequuti, non Hoziæ [seu Ochoziæ] Regis naturalem, sed Iudæ, septimi à Nathane filium volunt. Verum illi manifestam scripturæ vim violenter, faciunt. Expressè enim inter filios Hoziæ naturales, & nequaquam illi secundum Legem suscitatus, numeratur. [2 Par. 22, d, 11.] Constatque, eum tunc unum natum fuisse annum, quùm ab Iehu interficeretur pater. [4 Reg. 9, f, 27.] Nam sexto à Patris interitu, & quo ipse regnare cepit, septem annorum fuit. [4 Reg. 11, d, 21.] Ad hæc, quomodò illi, nisi vivo natus fuisset patri insidias, ut reliquis fratribus, avia struxisset Athalia? Quomodo sex totos annos, quibus post filium Ochoziam tyrannidem suā exercuerat Athalia, in templo, ab amita & affine Pontifice, servari? quomodo sexto ab obitu Parentis anno, nondum conceptus, nedum natus, septem annorum esse potuit? Nec verò Ochoziæ Regi, qui ipse filios habuit, inter quos etiam numeratur Ioas, ab agnato Iudâ, secundum Legem, suscitari potuit. Factum enim fuisset contra Legis, Quùm habitaverint: *[Deut. 25, b, 5] & scriptum & sensum, & literam & spiritum; quæ vult & habet, ut tantummodo decedentibus sine primogenito, semen suscitetur. Miror, doctissimos plerosque viros, unius illius exautoranda autoritate, in opinionem tam absurdam, à manifesta veritate descendere. Sed judicent nunc ipsi, & videant cum scripturâ hic sentire etiam Iosephum. [Antiq. Iud. lib. 9, cap. 7.]*

Regum lineam & posteritatem Salomonis, autor Paralipomenon, eo ordine quo libri Regum, recenset ad Iechoniam usque,

præteritus minoribus à Matthatane omnibus usque ad Nerin. Quo vitio laborant pleraque secula, ut divitiores curentur & observentur, prætereanturque & negligãtur humiliores; Deo longè aliter judicante; qui Mariæ virginis humilitatem, à mũdo spretam & pressam, respexit, & ad tantem evexit celsitudinem, ut illustrißima omnium illustrißimi filij mater fieret.

Duos illos autores Genealogos consulit & habet Matthæus; Atque Neris primogenitum, Salathielem, naturâ, ex Lege Iechoniæ factum, in lineam Salomonis finientem substituit & collocat, ut diximus. At Lucas, Legis ipsius [Deut· 25, b, 5] tàm typi quàm veritatis etiam, quæ Christus est, amore & honore, ostendit, Salathielem, nõ tantum secundum Legem Salomonis, sed etiam Naturâ Nathanis, & ex utroque Davidis esse filium.

Quòd autem idem Matthæus hìc, tres illos insignes Reges Ioam, Amasiam & Azariam, catalogo suo non inseruit, fecisse hoc eum putamus, non tàm, propter decem & quatuor illos patriarchas ab Abrahamo ad Davidem; ut non pauciores ab hoc fortè Reges ad captivitatem Babylonicam, ab huiusque tempore tot quoque ad Christum gradus exstitisse, nón sine mysterio significaret: (de quo August· de cons· Euang· lib· 2, cap· 4] quàm ut ostenderet, insignes & memorabiles subinde mutationes politiarum incidisse; et quidem, primatum cessante & abruptâ lineâ, illam exsuscitatam esse & conservatam per agnatos fratres: cuius in primo & Patriarcharum ordine duo habuimus exempla; atque adeo non obscuros typos, superius ante circumcisionem in Adamo & Noáh. In Regum & tertiâ classe, idem videmus fieri in Salomonis & Nathanis fratrum posteris; item in Salathiele & Pedaia fratribus ipsis Germanis. Tandemque & tertiò, statim in primo reducũ ex Babylone Duce Zorobabele, idem accidisse; Iacobumque ex Hananiæ & Abiudis posteritate, ipsi Heli, ex Rhesæ & sequentium Ducum familiâ nato, Josephum genuisse & dedisse.

Atque hæc, non nisi singulari Dei consilio facta videmus. Quemadmodũ enim annuis, lunaribus, juge & omnibus alijs sacrificijs, perpetuum unici & jugis sacrificij Filij sui desiderium, fidem & spem, [Esa· 45, b, 8.] in suo populo acuere & alere; ita singulis ætatibus, hac dictæ Legis crebrâ observatione, promißionem patribus factam, & significatum mysterii de suscitando illis germine justo & Meßiâ, sub mysterio, in animum docilem suggerere, eundemque, eorum quæ didicit, memorem, animosâ instruere & roborare fidê contra vulgi fidem, voluit.

Et Azariam, quidem, binomium fuisse, testantur libri Regn· et Paralip. quemadmodum & Ducum unũ atque alterum binomines factos, apertè exprimunt historiæ. Quod, verò, Salomon Nathanis fratris, Rehabeamus Matthathanis patruelis, Azariasque hic Levis vel Matthæ synchronorum; & infrà Abiud, apud Matthæum, Rhesæ Mesullami Ducis, quem Lucas habet, sequentesque sequentium agnatorum nomina sibi adscripserint, nec rationibus nec exemplis, ut antè diximus, ac ne conjecturis quidem, planum reddi potest.

IOSIAE memoria, est quædam mixtura odoramenti, artificio unguentario confecta; [Eccle· 49, a, 1.] omni ori, mellis in modum, dulcis erit, &, ut in convivo hilari, vino Musica. [2.] Hic ad convertendum populum summam rectitudinem adhibuit, atque abominandas impietates sustulit. [3.] Direxit cor suum ad Dominum, temporibus impiorum pietatem stabilivit. [4] Præter Davidem, Ezechiam & Iosiam omnes scelerate deliquerunt; [5.] nam deseruerunt Legem altißimi, Regesque Iuda defecerunt. [6] Alijs itaq; tradidit cornu eorum, & gloriam genti alienæ. [7]

In huius Iechoniâ nepote, & Mathaniâ,

niâ, Iakimo, Ioachaso & Sallumo filijs, sterilibus, mortuam posteritatem vivificat iterum NERI, *Salathielis & Pedaiæ fratrum parens naturalis, naturalem â Nathane, Salomonis Regis germano, proficiscentem lineam ad Iacobum & Helin, per suos nepotes & minores, propagat; ruptãq; & collapsam Salomonis & Regum illam in Iechoniâ tandem, divinâ Legis divinæ constitutione & beneficio, restaurat, suscitato ipsi, ex relictâ uxore viduâ, primogenito Salathiele, familiamque & lucernam, ex quâ lux vera nascitur Christus, propter fœdus Dei cum Davide,* [*Psal.* 131, *d*, 17: 3 *Reg.* 15, *a*, 4: 2 *Par.* 21, *b*, 7] *et conservat & accendit. Videmus, quàm modò decreverit & languerit, modò creverit & vires suas recuperârit domus Davidica; quã sæpè in merâ penè collapsam rudera, restaurârit Dei benignitas, quæ omnia in omnibus moderatur.*

Quo fit, ne recedat sceptrum ex Iudâ, nec Legislator è pedibus eius, [*Gen.* 49, *b*, 10.] *ac ne exhibito Mesiâ Christo quidem, contra Herodianorũ sectam; sed & regni spiritualis & Ecclesiæ summa administratio, & docendi Euangelij munus, Christi Domini sint maneantque, in omnem et infinitam illam æternitatem.*

SALATHIEL *ergò, ita ut suprà Phares & Zara,* [*Gen.* 38, *g*, 29] *item Obed,* [*Ruth.* 4, *d*, 22] *binos, duos etiam habet patres, naturalem unum Nerin, Legalem Iechoniam alterum. Semen enim Regium ex posteritate Salomonis, partim fraude,* [2 *Par.* 21, *a*, 4] *ad unum aliquando exstinctum, cum Iechoniâ Eliakimi filio, perijt totum; secundum verbum Ieremiæ:* [*Ier.* 36, *g*, 30] *Non erit ei* [*Eliakimo*] *qui sedeat super solium David. Iechonias enim filius eius titulotenus magis quam re ipsa rex fuit. De quo,* [*Ierem.* 22, *g*, 30] *sic dixit Iehovah: Scribite virum istum orbum, virum cui nihil prosperè cedet in diebus suis. Non enim prosperè aget de semine eius vir sedens super solium David, ut qui dominetur ultrà in Iehudáh.*

Sed huic tamen ruinæ auxiliarem & fultricem adhibet manum Deus ipse, dum Salathielem, illius semini de mortuo surrogat & sufficit, ex Lege, & propter promißionem suscitatum.

Atque PEDAIA, *Neris naturâ & integer filius esse negari nequit; quia Azir-Salathielis frater est,* [1 *Par.* 3, *c*, 18.] *quem Lucas Neris esse filium dicit;* [*Luc.* 3, *f*, 27.] *naturâ nimirum ita, ut Lege Iechoniæ Regis & agnati seu fratris. Quòd autem inter Mathaniæ-Zedechiæ filios recensetur, hoc fit, propter Regiam ex Lege posteritatem, ut essent jam, ex eadem Lege, quasi certi fratres Salathielis, qui, eo sorte sterili, familiam Regiam rursus labantem erigerent.*

CLASSIS QVARTA.

ZOROBABEL *ab utroque Euangelistâ,* [*Matth.* 1, *b*, 12. *Luc.* 3, *f*, 27.] *ut & ab Esdrâ,* [1 *Esd.* 3, *c*, 8: & 5, *a*, 21.] *& Aggæo,* [*Agg.* 1, *a*, 1.] *Salathielis; ab autore Paralipomenon autẽ Phadaiæ, fratrũ germanorum filius memoratur;* [1 *Par.* 3, *c*, 19.] *huius nimirum naturâ, illius non nisi Lege. Atque, à Dei beneficio proximè, huius, Iehudæi, manu, quibus captivitas mors fuit, in libertatem & vitam revocati, Hierosolymam & patriam, templique Sionem sedem, postliminiò recuperârunt. Hic non Regis sed Ducis titulum, modestiùs de se, propter venturum verum & invictißimum Regem & Salvatorem Mesiam, sentiens, memorque vinculorum & exilij, usurpavit. Atque hoc honore eius posteri etiam facilè fuere contenti.*

Augustinus, [*Qu. V. T. lib.* 5, *cap.* 45.] *ut utramque, unam ab Heli, alteram à Iacobo, sursum versus, integras, ad Davidem usque, nullo interveniente Legis typo mystico,* [*Deu.* 25, *b*, 5.] *fieri potuisse dicit, ut alius fuerit eodem nomine, habens eius-*

dem nominis patrem, cuius & ille habuisset, hoc modo:

DAVID.

Salomon, &c.	*Nathan, &c.*
Iechonias.	*Neri.*
Zorababel.	*Zorobabel.*
Hananias, &c.	*Rhesa, &c.*
Mathan.	*Mathat.*
Iacob.	*Heli.*

IOSEPH.

Sed & hoc infirmius est, quàm ut tot rationes, ex tot exemplis, passim adductas infringat. Nam illum ipsum Zorobabelem, qui Rhesæ Mosullami pater, & ex captivitate reducum Dux fuit, autor Paralipomenon, ut suprà annotavimus, Phadaiæ filium, eundemque Esdras & Aggæus Salathielis fuisse, expresse testantur, sed diverso tamen, ut diximus, respectu. Atque Hananias & Rhesa fratres, unius non duorũ Zorobabelum recensentur filij. [1, Par. 3, d, 19.] Duo ergo diversi Zorobabeles nequaquam sunt, sed unus & idem ille est, quem uterque Euangelistarum scribunt. ut falitur!

Unius huius Zorobabelis duo filij, duarum etiam agnatarum familiarum capita, & quasi Patriarchæ fiunt. Unus Rhesa, parentis Ducis Dux filius ipse, & sequentium parens & avus etiam, & qui sequuntur ab illis ad Elin usque. Alter Hananiáh, cui duo etiam filij, quorum maioris Iesaiæ, Paralipomenon autor, [lib. 1, cap. 3, d, 19.] posteros ad nonum usque gradum continuè ponit, ad sua usque secula; minorisq; natu Pelatiæh coram mundo sobolem obscuriorem fortè habitam reticet, ex quâ coram Deo illustriore tamen, & ab Abiude, autore Matthæo, nascitur & surgit Iacob Iosephi naturâ pater, avus secundum Legem Christi; qui in illius se genus & stemma vicinius confert, omnium, qui indigniores hic quàm sunt, æstimantur, animosæ consolationi.

Inter Abiudem hunc & Pelatiam, tres anomios interponimus, non tàm, quod ab alijs, calculo præcipiete, desideratur, quàm quòd non infrequenter alibi, & quidem in his institutis genealogijs factum, nonnullosque subinde omissos constat. Ut enim inter Boosum Obedis patrem, Salmonisque trinepotem anomios illos, quos LYRA observandos monet; interque Ioramum & Achazem Reges, tres illos Hoziam, Ioam et Amaziam; & paulò pòst, (in vulgatæ versionis codicibus,) Eliakimum seu Iakimum Iosiæ etiam filium; Iechoniæque patrem, nõ adscriptos videmus: idem & hoc loco, & quidem sine crimine & hæresi, fieri potuit. Atque Esdras ipse, ab Aharone se decendisse demonstraturus, sex, inter Azariam & Meratothum Sacerdotes, non adducit nomina; [1 Esd. 7, a, 2.] præcipuorum factâ mentione contentus.

Porrò idem hic in Ducum unâ, secundum Lucem, alteráque ex Abiude apud Matthæum, successione observandum est, quod suprà in duplici â Davide lineâ. Utque priores illæ duæ suprà in Zorobabele, ita hic posteriores duæ in Iosepho conjunctæ, in unas & singulas confluunt.

Quo loco simul extrà omnem controverversiam manifestum fit, libros Paralipomenon, qui extracta epitome sunt librorum Mosis, item Verborũ dierum, Pædaturæ & aliorum, præsertim librorum Regum Iuda, [qui æquè atque Regum Israël libri non magis exstant) nec ab Esdrâ nec Nehemiâ, ut nonnulli putant, sed Iosephi secũdi huius nominis, & decimiquarti penultimique Ducis, vel etiam Iannæ ultimi, quintique & decimi, tempore vel circiter conscriptos esse.

Videmus enim Ducum ipsorum lineam collateralem, â Zorobabele ad Hananiam & Iesaiam, & descendentes reliquos Abisarim, seu principum fratres & agnatos, usque ad Hodaviahum, Achinis & Iannæ, ipsius Iosephi mariti Mariæ atavorum coætaneum, continuari. Id quod ab Esdrâ & Nehemiâ, tot seculis ante mortuis

tuis, fieri minimè potuit. Quomodo enim illorum consignassent nomina, de quibus, nondum natis, nihil explorati habuissent? Atque videmus, ab autore id, religione Legis illius divinæ potißimùm factum esse, ut nimirum deficiente fortè rectâ Ducum lineâ, agnati certi & propinquiores Abisarim, qui eam, æquè, atque Neri Regum stirpem, ex dictâ Lege conservarent, præsto & scripti haberentur.

Qui honos, Dei gratiâ, etsi non Iesaiæ; posteritati tamen Pelatiæ contigit, ut Iacob suo agnato Heli, qui unus ferè tunc vixit ex Rhesæ minoribus, mortuo, Iosephum primogenitum & hæredem, ex d. L. Quùm habitaverint, *suscitaret.*

Huic namque Heli, nato ex Ducum lineâ, ultimique illorum Iannæ Hyrcani abnepoti, quoniam moritur sine primogenito, à Iacobo agnato suscitatur Ioseph; ut suprà quoque Regum lineæ, & ipsorum ultimo Ieconiæ, nascitur & substituitur ex Neri, secundum Legem, Salathiel. Quò significatur. Quamvis Christus Regum & primatum familiæ tribus Iuda sit expreßè promissus; illis tamen ipsum datum esse & contigisse, ex gratiâ magis quàm naturâ. Utque collaterales, Regibusque & Ducibus agnatæ familiæ intelligant, non minus ad se, quàm ad Reges & Principes Christi donum pertinere. Quod & beatißima & sanctißima virgo Maria & Deipara agnoscit, quùm canit. [Luc 1,c,48.] Quia respexit humilem ancillam suam. Quod autem hic cognatio inter Iacobum & Helin tam altè, nimirum à Zorobabele, ut suprà Ieconiæ & Neris à Davide usque, repetitur, vero non dissentaneum est, propter deletam fermè Davidis stirpem, propinquiores, utroque tempore, aut defuisse, ad defunctorum uxores sibi copulandas, aut si fuerunt, Discalceatorum illos potiùs, in ætate tàm degenere, & omnem negligente pietatis religionem, ignominiam suscipere, quàm agnatis hæredes suscitare voluisse. Nec est quòd quisquam putet, eosdem & unos illos, & eadem esse utriusque seriei nomina, paululum quibusdam literis sive errore sive studio mutatis. Etsi enim hoc fieri videtur potuisse, in proximis his duobus Matthane & Mathate, de cæteris tamen idem dici non potest. Nam & sæpißimè fit, ut diversißimi una etiam eademque habeant nomina, nec uni tamen sint & ijdem: id quod nemini novum esse potest. Ut taceam, numerum etiam nominum illi opinioni clarâ voce reclamare.

Et explicatu difficilimum quidem ipsi etiam Augustino visum est, [Qu. V. T. lib. 5, cap. 45.] non fuisse aliquem propinquiorem, qui duxisset uxorem fratris sui, quàm eum, qui esset ex Zorobabele consanguineus tam longinquo gradu, non aliquâ infrà propinquitate conjunctior. Quùm sit apud Lucam penè vigesimus à Josepho, apud Matthæum autem, interpositis & adnumeratis ijs, quos omisit, decimus & sextus. Proinde Lyra Jacobum & Helin, non, ut quidam nobis objecit, docendi & casus figurationis caußâ, sed quòd instituti sui, ut S. Ambrosium, qui maiorum etiam suorum traditionem allegat; sic Julium Aphricanum apud Eusebium autores habet, fratres uterinos, ex agnatis Matthane & Mathate, ut in affixâ videmus tabellâ, genitos ponit.

Et hanc, equidem, fraternitatem inter Jacobum & Helin uterinam ab Apostolis voce traditam, maiori studio cosignarunt, quàm illas inter Iechoniam & Nerin, Boosum & Mahaloneni, Erem & Onanem; quando non hæc ita, ut illæ in scriptis Biblicis expressæ habentur; & ne typus, ante natum Christum hic proximus, silentio negligatur. Utq. in eodem tàm propinquo & præsente typo, tanquam in levigatißimo speculo, magisque perspicuè & accuratiùs, mysterium verbi incarnati, & considerando admirarentur, & admirando considerarent cùm Iosepho & Mariâ, sancti & beati illi homines Zacharias, Elisabetha, Simeon Hannâ, & alij.

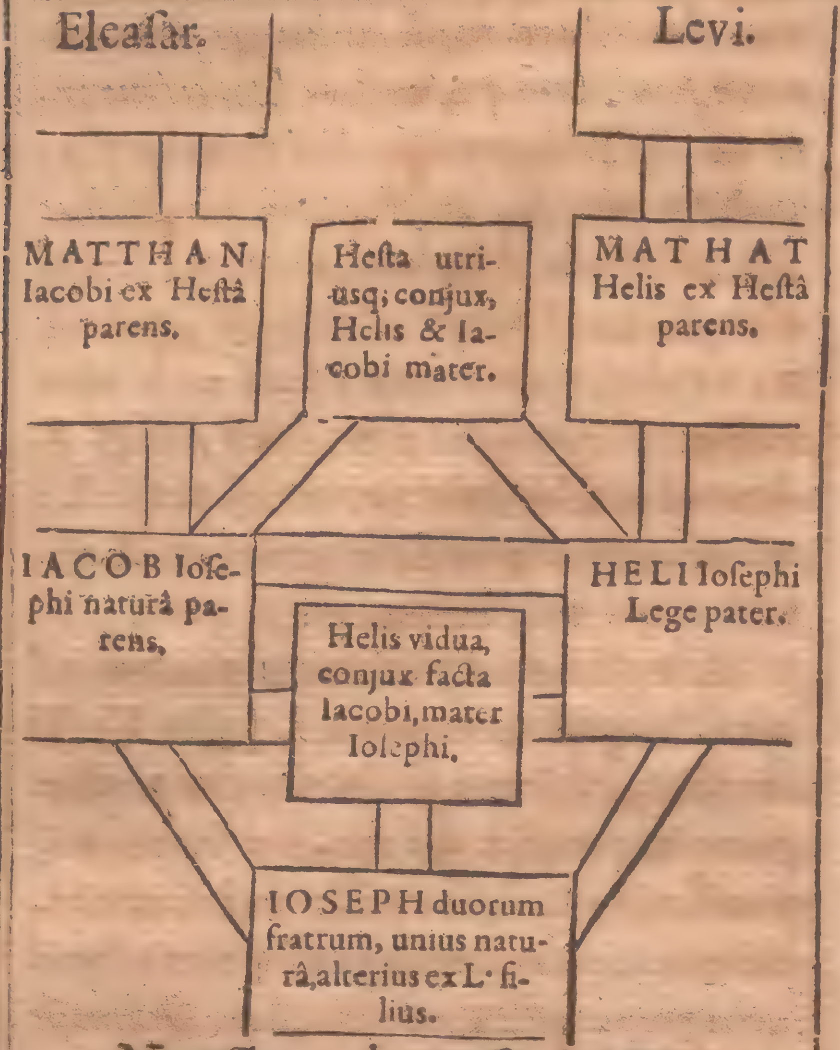

Nec est, quod nos offendat Lex una, Turpitudinem uxoris, [Lev. 18,b,16.] atq; altera: L· Qui item acceperit; [Leu· 20,d, 21.] quæ fratris uxorem duci à fratre vetant; quarum, ut & honestatis publicæ violatæ reum, Herodē graviter repræhendit Baptista. [Mar· 6,c, 18.] Illa utraq; enim simpliciter decernit, vel de repudiatis, vel de adulteris & desertricibus; vel ijs etiam, quæ maritis genuissent suos liberos & primogenitos. At hæc annexas habet conditiones. Atque scriptura testatur, in hoc casu, fratrem germanū etiam teneri ad suscitandum hæredem fratri mortuo.

Sic, apud Prophetam & autorem libri Ruth, Naöme sine hæsitatione fatetur, nullam se nuribus viduabus spem promittere posse, ut fratrum maritorum suorum conjuges iterum fiant; quùm ipsa sit vidua & profecti senij. Et quidem, si ex viro adhuc marito, proximâ tunc nocte, conciperet & masculos pareret, ipsas prius ætate tamen obrui, quàm illi maturæ pubertatis annos ingrederentur.

Sic Onan, Eris germani sui viduam, procul omni crimine facti, Patriarchâ Iudâ volente, quid si jubente quoq;, duxit uxorem. In quo non nuptiæ sed scelerata

muti

muti peccati impietas taxatur & damnatur.

Ac ne unus quidem ex vetustissimis illis et optimis est, qui Iacobi huius factum incæstus, & violatæ pudicitiæ & honestatis accuset, quòd uterini fratis acceptâ in uxorem viduâ, sibi & fratri genuit hæredem & filium Iosephum; & hunc quidem Iosephum, qui Christi, secundum promissionem voce factam & repetitam, typisque confirmatam & signis, pater est. Imò omnes illi qui eius mentionem faciunt, & quos suprà allegauimus, uno & communi calculo & suffragio, tam piam Legis, Quùm habitaverint, [Deut· 25,b,5.] exequutionem, in Iosephi patribus probant & commendant.

Ad Iosephum, porrò, potiùs quàm ad Mariam, uterque Euangelistæ Genealogias continuant. Primò, quia notum esse debuit, Virū illum, cui quasi sterili & mortuo suscitare semen voluit Deus, esse de domo Davidis. Alias enim Christus Davidis filius dici nequaquam potuisset.

Deinde, quia, in sacris literis etiam, semper videmus, paternorum semper, nusquam autem maternorum avorum generi liberos, seu Legales illi sint, sive naturales, propriè accenseri.

Quicunque enim ex filiabus nascuntur, in maritorum domum, stirpem & nomen transeunt.

Et hinc evidentissima sumitur ratio, Iudæ posteros, in hoc ad Christum stemmate, nec ita Moabitas, propter Ruthā Moabithidem; nec propter Rachabam Ierichoniam aut Thamaram ipsas, Cananæos; nec Salomonem, Nathanem et eorum fratres Hetthæos, ut nec illos ex gentili patre, matre Iudæâ cretos, Iudæos; nisi fortè proselyti facti & circumcisione donati sint, dici posse. Christumque nihilominus Iosephi & Davidis contribulem & filium esse, etiamsi Diva Maria è Leviticâ & sacerdotali stirpe, tam Ioachimo quàm Annâ ex eadem ortis tribu, parentibus fuisset nata. Quod etiam, si ita esset, ut suprà diximus,

suo

suo non careret mysterio. Nam & Rex est, Christus, nosterque Iosua, [Psal. 2,b,6.] & Aharon sacerdos, [Psal. 109,a,4.] sanandique & docendi sibi, hoc est salvandæ et ungendæ suæ Ecclesiæ munus, in templo, publicéque & privatim, jure usurpavit, [Ioh. 18,d,20.] nemine illi etiam puero [Luc. 2,g,46.] contradicente.

Tertiò, quia morem esse scripturæ videmus, ut si quis duxisset alienigenam, vel etiam ex Iacobitis extraneam, frequentissimè eius fiat mentio; tum, propter insignem aliquem intervenientem casum, ut Thamaræ, [Gen. 38. toto] Ruthæ, [lib. to] Batseba quæ fuit Vriæ, [2 Reg. 12, d, 15.] & aliarum: tum eò etiam, ut materni avi, propter cognationem, suis minoribus notiores essent. Sic Michola, [1 Reg. 18,g,27.] Iosabamæ, [2 Par 22,d,11.] & aliarum; ut Rachabæ, Thamaræ, Ruthæ, nomina, passim exprimuntur. Alioqui, si viri notum sit genus, atque is contribulem ducat, secundum L. Et omnis filia, [Num. 36,c,8.] satis est, eius originem & maiores indicatos fuisse, nullâ, unde conjux genus ducat, mentione factâ.

Vt, porrò, fœminæ illæ, ex conjugij cum Hebræis vinculo & societate, Abrahæ quoque, per fidem, & promissionis Divinæ, factæ sunt filiæ, matresque filiorum, & maximè Christi nepotuli lætantes aviæ: ita & viri alienigenæ, hoc est, ex gentilibus et Gojim procreati quidem; sed, ab idolorum vanitate, tamen, ad veri et vivi Dei cultum traducti, et admissi in synagogam, circumcisioneque donati, ab illis Proselyti & Hebræorum consortes sunt appellati. Hos Deus pro indigenis haberi mandavit, in Exodo; [cap. 12, g, 48.] & institutione Paschæ, his verbis: Quùm peregrinabitur apud te proselytus, et faciet Pesah ipsi Iehovah, circumcidetur ei omnis masculus, & tunc accedet ad faciendum illud; eritq; sicut indigena terræ: Lex una erit, indigenæ & proselyto, qui peregrinatur in medio vestri. Et in Levitico [cap. 17, b, 8.] Quicunque è domo Israël, aut de proselytis qui peregrinantur in medio vestri, holocaustum non adduxerit, ad faciendum illo Iehovah, tunc excidetur vir ille è medio populi sui. Item [Exo. 12, g, 49.] Vnum & idem judicium sit civi & proselyto. Et, [2 Par. 30, d, 25.] Lætati sunt itaq; universus cætus Iehudáh, & Sacerdotes & Levitæ, & proselyti. De his pronunciat Dominus apud Ezechielem, [cap. 14, c, 7.] Si quispiam de domo Israël, & de proselytis, separaverit se, ne eat post me; dabo faciem meam contra virum ipsum. Et apud Matthæum [cap. 23, b, 15.] Væ vobis, hypocritæ, quia circumitis mare & aridam, ut faciatis unum proselytum; & cùm fuerit factus, facitis eum filium gehennæ, duplo magis quàm [sitis] vos. Melius audiunt ipsi, & commendantur mundo, à Lucâ in Actis illi, [cap. 2, b, 10.] Erant verò Ierosolymis commorantes Iudæi viri religiosi, ex omni natione [eorum] qui sub cœlo, [sunt.] Et advenæ Romani, Iudæiq; & proselyti. Mariam, quoque Maddalenam proselytam fuisse testatur Ecclesia in Hymno panegyrico & prosaico. Et horum quidem propterea Deus, ut in veteri tam crebrò, in novo tandem Testamento etiam meminisse voluit Deus, ut intelligamus, non in consortium tantummodo sanguinis & carnis agni Transitus, gentes, sed & in communionem carnis & sanguinis, generisque & cognationis Filij Dei, & Dei ipsius, ex mera ipsius gratiâ admissos, & Ecclesiæ Christi insertos esse & inseri, qui credunt in nomen unigeniti Filij Dei, reprobatis et reprobandis pertinaciter incredulis Pseudojehudæis. Dico vobis, inquit Christus, [Matth. 8, b, 11.] quod multi ab Oriente & Occidente venient, & discumbent cum Abrahamo, Isaaco & Iacobo in regno cœlorum. Filij verò regni ejicientur in tenebras exteriores.

Hæc honori nostro & consolationi nostræ dicta & perscripta divinitus, huc applicanda, utiliter duximus, ut nostra vocatio & convocatio in Ecclesiam rata Deo

esse & haberi, tot exemplis & typis declaretur.

Iam quis hic non videat, si Maria paternis avis Benjamia, vel ex ullâ aliâ quam Iudæ orta tribu, (vel fortè altero proselyto etiam) fuisset, Spiritum sanctum id silentio, præsertim in causâ hac non vulgari, sed cuius nullum in totâ rerum naturâ simile exstat aut exstare potest exemplum, non præterijsse; multo minus voluisse, ut maternum Mariæ per se illustrissimũ, ignotum & obscurum Ecclesiæ esset et dubium genus; imò minimè omnium Iosephi. Alio ergo paterno, quàm Iudæ non probato, quod ad paternos maiores attinet, Iudæ ex prosapiâ, Davidisque lumbis descendisse eam, non tam præsumendũ quàm firmiter statuendum est.

Quòd autem cognata dicitur Elisabethæ Levitidis, scimus vocem cognationis, quâ nostri interpretes utuntur, nunc in genere tàm cognationem quàm agnationem, nunc in specie illam tantummodo significare συγγένειαν, *quæ ex maternâ familiâ est. Quis verò neget, non speciem potius quàm genus hìc notari. Sed de his abundè etiam suprà dictum est.*

Cum amicis, qui propterea Levitiden eam fuisse arbitrantur, quòd non sine misterio Aharonis & Levis mentionem factam videmus, [Luc. 1,a,5.] & quòd Maria Elisabethæ cognata sit, [eo. d,36.] nihil contendam tamen.

Etsi, etiam, secundum carnem eum fratrem & contribulem demortui oportuit esse, qui ipsi suscitaret semen, ex quacunque familiâ nata esset vidua: Deus tamen cuius ex gratiâ genus sumus, ipsi Davidi Davidisque filio Iosepho, germen illud justum suscitavit, ut tàm pluris gratiam habeamus ipsâ naturâ, quàm Deus, ad cuius imaginem primum conditi, nunc renati sumus, quovis homine maior, et regeneratis nobis, novâ planè, per Filium, & in Filio, cognatione propinquior est.

Stet ergo, & firma stet porrò sententia,

tia, Ecclesiæ catholicæ continuâ fide & testimonio recepta & obtenta, Ioachimum Mariæ Virginis patrem, & ex tribu Iudæ et Ducum quidem genesi ortum. Annam autem Ioachimi uxorem, beatæque item Virginis matrem rectè credi & haberi, sororemque Elisabethæ, de filiabus utramq; Aharonis, ex sacerdotali tribu Levi.

De quarum parentibus proximis, etsi parum vulgo notum constat, dicam tamen quid ego acceperim.

Duxit me in suam Bibliothecam Magnificus & illustris Baro Bohæmicus, Dominus Georgius à Lobkovitio, & suprem⁹ Curiæ provincialis & Regiæ Præses per Regnum Bohæmiæ, quam habet in arce Libochovitia ad Oegram fl. liberumq; mihi permittebat, ut si quid reperirem quod ad libri nostri institutum faceret, illud exscriberem, obtulitque ipse nobis volumen Genealogicum & Chronicum vetustissimũ & manu scriptum, in quo legimus hæc ita annotata.

Isachar, cui conjux Nasaphat, Annæ & Elisabethæ pater, juxta versiculum:

Isachar, est justus, Annæ pater iste vetustus.

Alium item, de illarum matre:

Nasaphat en ego sum fructum peperi generosum.

Hæc, ut diximus, ex illustri Bibliotheca, Barone ipso permittente & volente, hospes huc annotata habeo.

Elisabetha, porrò, Zachariæ Sacerdotis uxor, naturâ sterilis, & præter ætatis fidem à diebus festis tabernaculorum, ad nuncium ab angelo Divinitùs allatum fit gravida, mater facta Iohannis Baptistæ, ex marito Zachariâ; honorem hunc & hanc Dei gratiam congratantibus ei tàm vicinis & cognatis quàm optimis omnibus. Miraculum miraculi typus.

Zacharias enim, de vice Abiâ, [1 Par 24,b,10.] fungens sacerdotio in ordine vicis suæ ante Deum, intra sancta sanctorum, responsum accipit, ministerio Gabrielis Angeli,

geli, à Spiritu sancto, uxorem eius concepturam & pariturum ei filium, cui nomen faciat Iohannis. Usum linguæ, propter tarditatem fidei, amittit, quem tamen, post scriptum nati filij nomen, recuperat. Ac proinde de eius officio, quod præstiturus esset mox Christo nascituro, deque beneficijs divinis, quæ misso & dato Meßiâ mundus accepturus esset, sanctißimâ ipse Propheta cecinit odâ; omnibus spectantibus & audientibus, cum timore & gaudio admirantibus, & cum desiderio & spe expetentibus eventum rei tam miraculosæ; & quis puellus iste futurus sit. Hunc tam religiosæ considerationis animum auxit illis, quùm scirent & recordarentur, Isaacum, Simsonem & Samuelem etiam, [Iud. 13, b, 3: Gen. 15, a, 5. 1 Sam. 1, c, 20,] salutaria Dei organa, non dißimili Dei providentiâ orbi & Ecclesiæ datos.

Zachariæ, ille, & Elisabethæ, Iohannes Baptista filius, magnus coram Iehováh, & abstemius, repletur Spiritu sancto ab utero, & in utero matris suæ; multos filiorum Israël convertit, ut credant exhitam & præstitam sibi promißionem dato Meßiâ, quem præcedat ipse Baptista in virtute & Spiritu Eliæ. [Luc. 1, b, 15, &c.] Vestitus pilis camelorum, vescensque locustis & melle sylvestri, [Mar. 1, a, 6.] Euangelium de regno Dei denunciat, & baptizat, additis gravißimis irarum cælestium minis non resipiscentibus. [Matth. 3, a, 1: Mar. 1, a, 4: Luc. 3, a, 2: Ioh. 1, d, 28, 3: d, 23.] Non vult pluris haberi quàm est. [Ioh. 1, c, 19: 3, d, 28.] Digito monstrat Christum Filium Dei & victimam, [Ioh. 2, e, 34, 36] baptizat eum à quo erat baptisandus ipse, [Matth. 3, d, 14] ad quem suos etiã mittit discipulos. [Matt. 11, a, 2.] Tandem ab Herode II, Antipatro, fraude Herodiadis interficitur. [Matt. 14, b, 8.] Quem Heliæ nomine dignatur Christus ipse. [Mal. 4, a, 5: Matt. 11, c, 14.] Ab infantum màrtyrio, [Matt. 2, c, 16.] testis Jesu Christi & veritatis proximus.

MARIA ergo, virgo, Joachimi & Annæ conjugum filia, Elisabethæque ex sorore germanâ, natarum ex tribu Levi & Aharonis domo, neptis, mater fit Meßiæ, Domini nostri & Dei nostri Jesu Christi, quem concipit à nuncio Gabrielis Archangeli, superventu Spiritus sancti, & inumbratione virtutis altißimi. [Luc. 1, c, 28.] Invisit materteram Elisabetham, [d, 39.] agnosciturque ab eâdem mater Domini sui & Christi, [43.] Magnificat animâ et prophetico cantu Dominum, exultante spiritu suo in Deo salutari suo. [e, 46.] Proficiscitur cum Iosepho Bethleemiam describendo, nomenque suum professuro & se censendo Cæsari Augusto; & parit Christum primogenitum suum, & quidem primogenitum inter multos fratres, Dei ex gratiâ filios omnes. [Luc. 2, a, 4.] Fugit, insidias & acinacem Herodis evasura, in Aegyptum. [Matth. 2, c, 14.] Revertitur illinc in terram Israël Nazarethã. [d, 20.] Interest sacris annuis Hierosolymis, Christumque filium duodennem secum adductum, & à se domum reversurâ relictum, reversa in urbem, reperit in templo docentem & disputantem cum admiratione omnium. Luc. 2, g, 46.] Aßistit, gladio pertranseunte animam eius, cruci Filij; & Johanni Apostolo commendatur, commendato vicißim sibi ut matri. [Ioh. 19, e, 26, 27] Gaudium in æternum non periturum concipit à resuscitato Filio in vitam; & ab adscensu in cælos, misso Spiritu sancto perseverat, ut ceperat, unanimiter in oratione, cum Apostolis, beatis mulieribus, sobrinis suis & fratribus, donec in consortium Adami & Evæ, Enochi, Mosis & Eliæ, & quos Christus suæ adscensionis ministros, resurrectionis suæ socios, adhibuit, in cælos etiam assumta est.

Aliquantulum verò, tàm superioris quàm nostri huius seculi scriptores & pictores variare, in consobrinitate & affinitate Apostolorum & Baptistæ, cum Mariâ & Christo, & inter se, quis nobiscum non videt?

Sunt qui eos accipiunt, ut his compræhenduntur versiculis:

Anna solet dici tres concepisse Marias;
Quas genuere viri; Ioachim, Cleophas, Salomeque.
Has duxere viri; Ioseph, Alpheus, Zebedæus.
Prima parit Christum, Iacobumque secunda Minorem.
Tertia Maiorem Iacobum, volucremq; Iohannem.

Nos optimos quosque & doctissimos consulentes, piamque & sanctam antiquitatem sequuti, hunc retinuimus modum.

Alphæus, unius Jacobi Apostoli pater est, [Matth· 10, a, 3: Mar· 2, b, 14: Luc· 6, c, 15.] qui ad differentiam alterius, ætatis ratione, minor dicitur; item Iustus, & Alphæi filius, & frater Domini, [Gal· 1, c, 19,] interfectus ab Anania summo Sacerdote, (qui Pontificatu privatus, sacerdotum decimas rapuit) propter confessionem. [Hist· Eccl· lib· 2, cap· 21. [Ioseph· ant· cap· 16,] Huius fratres uterini fuerunt Ioses, qui Iacobo in episcopatu successit, functus eo plùs XL· annis. Vixit usque ad Traiani tempora; interfectus à Iudæis propter Christiani nominis professionē etiam; anno ætatis CXX. [Hist· eccl· lib· 13· cap· 11,] Simon Thaddæus, Iudasque; [Col· 4, c, 11.] cognomento Ioseph, qui vocatur Barsabas, qui cognominatus est Iustus. [Act· 1, c, 23.] Quorum patrem Cleopham, [Ioh· 19, d, 25.] Josephi patris Christi fratrem, [Hist· Eccl· lib· 3, cap· 9.] alij alium, alij eundem esse volunt, cui se Christus proficiscenti, in die resurrectionis suæ, Emaunta, comitem & convictorem obtulit. [Luc· 24, c, 18.] Horumque matertera est Diva & beatissima virgo Maria, mater Dei sui est nostri. Quatuor horum nomina, testimonio vulgi, Matthæus habet; [cap· 13, g, 55,] Nonne hic est ille fabri filius? nonne mater eius dicitur Maria? & fratres [hoc est consobrini] eius Jacobus, & Ioses, & Simon & Iudas?

SAlome, cuius mentio fit apud Marcum, [cap· 15, d, 14: & 16, a, 1.] conjux est Zebedæi; [Matth· 20, c, 20.] quorum filij sunt, [Mar· 10, c, 35.] Jacobus dictus Maior, interfectus gladio ab Herode Agrippâ, anno post resurrectionem Domini, duodecimo; [Act· 12, a, 2.] & Johannes Euangelista, qui vixit post resurrectionem Christi, annos duos & septuaginta; mortuus Ephesi, jam nonagenarius, anno Trajani quarto, Christi, centesimo tertio.

Quod ad Ioachimum Mariæ patrem pertinet, consultò sequutus sum Damascenum, [lib. 4, orthod· fid· cap· 15,] Qui enim Iacobi fratrem eum faciunt, Mathanisque & Matthatis, quos unum putant, filium, ipsis illis, quomodò lectori & veritati satis fecerint, altiùs perpendendum & judicandum relinquo.

Veruntamen, si libros Genealogiarum, seu, ut Esdras illos appellat, Pædaturæ, [3, Esd· 5, d, 29,] item seriem & historiam summorum Pontificum haberem⁹, [1, Machab. 16, d, 24,] conjecturis, ex sententiarum diversitate, facile supersederemus.

Joannes Baptista & Maria virgo, duarum sororum filij, consobrini sunt.

Nec verò inconsultum omnino, & ab instituto nostro alienum & impertinens fuerit, Divæ virginis & Christi hanc tàm cognationis cum Leviticâ tribu, quàm cum Iehudaâ, Josepho marito & patre, alijsq; agnationis hanc tabulam affigere.

PORRO, quòd Matthæus ab Abrahamo usque ad Christum, generationum seriem in tres classes & ordines distribuit, quorum singulis quatuordecim gradus assignat, hoc eum, non, ut ad numeri certi & præcisi superstitiosam aliquam observationem nos adduceret, fecisse putandum est; sed, quòd, haud dubiè, ostendere voluit, Iehudæorum gentem, etsi, toties commutatis politiæ & disciplinæ publicæ rationibus, sub Josephi prius & Mosis, Iudicum, Regum, Ducumque tandem, & tunc, sub peregrinorum & tyrannorum gubernatione & crudelitate, satis semper habuissent, pietati

TABVLA,

COGNATIONEM INTER CHRISTVM, IOHANNEM BAPTISTAM, ET CERTOS APOSTOLOS, EORVMQVE MAIORES, CONTINENS ET MONSTRANS.

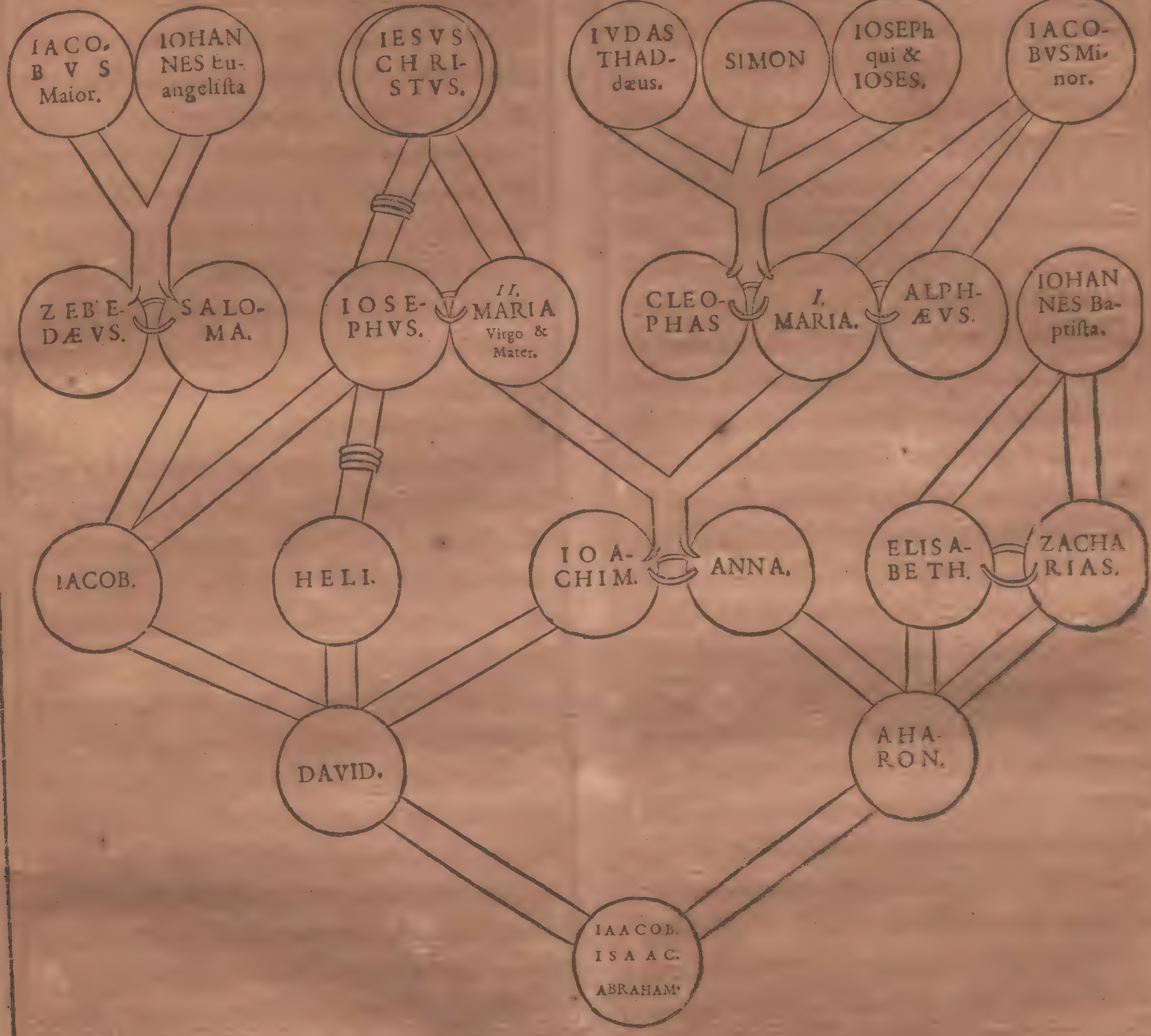

excolendæ & exercendæ occasionis & spacij, nihilo tamen, meliorem factam unquã, quàm sub Patriarcharum Aristocratiâ. Semperque mutationum insignium insignes intervenisse caussas. Ut ante Mosen & Iudices, tyrannidem illam in Aegypto Pharaonicam. Ante Reges proximam anarchiam, & ambitiosum Regni titulum, quem desiderabat populus. Ante Duces & captivitatem Babylonicam, post multam & longam religionis profanitatẽ, degenerum pij & boni patris Iosiæ, degenerum, inquam, filiorum, Regum, & Manassis improbam profanitatem sequentiũ, profana improbitas.

Ante Christum proximè, barbara illa & sæva, non modo Herodũ post Antiochos, verum etiam Aristobuli II. & Antigoni Regum Machabæorum, crudelitas & immanitas.

Eademque, prorsus, Abrahami, Noæh & Adami seculis observanda nobis commen-

mendantur. Cum Abrahamo, circumcisionis signo, tunc, renovatum fœdus est inter Deum & nos, quùm idolorum omnia essent refertissima. Noahque rursum commissa & demandata curâ, traditur denuò, quùm propter peccatum, & ut suam declararet vindicem justitiam, submersurus esset & submersisset Deus orbem diluvio. Adamo, ex innocente suâ justitiâ & sanctitate prolapso in peccatum & reatum nocentissimum, prima, de semine mulieris conculcaturo caput Draconis, & diaboli opera destructuro, post maledictionem, promissio promittitur & benedictio.

VTQVE, ex illis in Ecclesiâ regiminum & aliarum monarchiarum periodis, quarum ultimam Daniel Romanam docet, hæc unica tunc, de Messiæ tandem in carne adventu, restabat, cuius illæ aliquâ ex parte fuere typi: ita nunc hoc unicum unicè nobis, cum spe liberationis æternæ considerandum restat, cuius nos præmonet Christus ipse apud Matthæum: [cap· 24, d, 37.] Sicut erant in diebus Noæh ante diluvium, comedentes & bibentes, nubentes & nuptui tradentes, usque ad eum diem, quo intravit Noáh in arcam; & non cognoverunt, donec venit diluvium, & tulit omnes: ita erit adventus Filij hominis. Vigilate ergo & estote parati, quia nescitis quâ hora Dominus vester venturus sit. Nostrum ergo fuerit in patiētiâ nostrâ possidere animas nostras; respicere, & levare capita nostra, quoniam appropinquat redemtio nostra.

QVOD ergò felix & salutare sit, omnibus prophetarum filijs, in Spiritu & veritate Patrem invocantibus, HODIE DEVS HOMO FACTVS EST, Verbo assumente carnem animatam. Hodiè, æternus æterni Patris & Dei filius, omnium seculorum conditor, in seculo, Davidis etiam, & verè hominis fit FILIVS; qui conceptus est de Spiritu sancto, natus ex Mariâ virgine, Abrahami & Davidis filiâ, CHRISTVS IHESVS.

Huius Immanuelis, Domini nostri et Dei nostri, quem in salutem gentium unxit Iehováh, huius, inquam, in tempore nativitatem ab æterno decrevit ipse Iehováh; quam idem promisit patribus, idem effecit; eandem per angelos suos, per illos cælos, ut pastoribus vicinis, ita peregrinis Magis, cum illustrissimâ & serenissimâ gloriâ, die diei, & nocte nocti, perpetuâ vicissitudine exprimente, ex exacuante verbum & scientiam, enarravit; Filio ipso qui est in sinu Patris, imago Dei inconspicui, Dei sensum, quem nemo aliàs vidit, nemo cognovit unquam, nobis edisserente & manifestante.

Cuius nativitatem, tot mysteriorū tàm religiosis linteaminibus in v·T· implicatā & involutam, explicavit & evolvit nobis hodie cœlestis Euangelij veritas, omnibus inquam nobis, in ipsum Dei Filium, vitæ & fidei oculis intuentibus.

Vt enim Adamus ipse, & quotquot ex eius posteris sunt in numero electorum, ex filijs iræ, [Eph· 2, a, 3.] fiunt â Deo, & excitantur filij adoptivi & gratiæ; [Rom· 9, f, 26: Ose· 1, d, 10.] ita necesse est, eum, per & propter quem adoptamur, [Ephe 1, a, 5.] esse naturâ Filium, [Luci, d, 35.] & hæredem Dei, [Hebr· 1, a, 2.] et primogenitum omnis creaturæ, [Col· 1, c, 15.] & inter multos fratres. [Rom· 8, e, 29.]

Vtque idem telluri, ex Evâ conjuge, gignit novos homines; [Gen 4, a, 1.] ita, postquam venit plenitudo temporis, emisit Deus Filium suum, factum ex muliere, [Gal· 4, a, 4.] ut aliunde, quàm ex primâ, eâque peccatrice nativitate, [Ioh· 3, a, 3: et 1, b, 12] genus et adoptionem filiorum Dei [Rom· 8, c, 15.] acciperemus.

Et, ut omnibus maioribus suis & agnatis, Noah, non adscendentibus tantum, sed & collateralibus, exsuscitat & conservat progeniem & Ecclesiam: Gen· 10, a, 1.] ita Deus, per Spiritum regenerantem Filij sui, [Gal· 4, a, 6.] qui est heri & hodie, [Hebr· 13, b, 8] emittit in corda nostra, in

quo clamemus, Abba, Pater; [Rom. 8, c, 15.] *ut electorum numerus fiat & conservetur.* [Rom. 9, f, 27: & 11, d, 25.]

Et sic Abrahamo, patri omnium credentium, [Rom. 4, b, 11.] *Isaaco & Israeli, denuò ex gentibus acquiruntur & regenerantur electi & gratiæ filij, & cohæredes vitæ æternæ per fidem.* [Gal. 3, a, 3: Matt. 8, b, 11.]

Atque ipse Israël duos ex Iosepho nepotes adoptat in filios, [Gen. 48, a, 5.] *Quo factum est, ut hi, adoptionis jure, in parem terræ promissæ sortitionem et hæreditatem, cum reliquis tribubus succederent.* [Num. 32, toto: Iosu. 6, toto, & 17, a, 1.]

Utq; Zorobabel Pedaiæ naturâ, [1 Par. 3, c, 19.] *Salathielis ex Lege filius,* [1 Esd. 3, c, 8: Agg. 1, a, 1.] *Dux factus est reducis Ecclesiæ ex captivitate et servitute Babylonicâ:* [1 Esd. 2, a, 2.] *ita IESVS CHRISTVS, mediator Dei & hominum,* [1 Tim. 2, b, 5.] *DEVS,* [Rom. 9, a, 5: Ioh. 5, d, 20.] *& homo;* [Phil. 2, a, 7.] *Dei naturâ,* [Luc. 1, d, 23.] *Davidisque & Abrahami,* [Matth. 1, a, 1.] *non nisi secundum Legis illius typicæ, Quum habitaverint,* [Deut. 25, b, 5.] *mysterium, filius, DVX* [Matth. 2, a, 6.] *& REX,* [Ioh. 1, g, 49.] *nobis, ut eius ductu, è regno & captivitate Sathanæ,* [1 Ioh. 3, b, 8.] *& mortis,* [1 Cor. 15, g, 54.] *in libertatem* [Ioh. 8, d, 36.] *& vitam æternam regni sui transferremur;* [Rom. 8, d, 21: Eph. 3, c, 12.] *& ex filijs iræ,* [Eph. 2, a, 3.] *filij Dei & gratiæ fieremus,* [Ioh. 1, b, 12.] *natus et datus est.* [Esa. 9, b, 6: Matth. 1, d, 21.]

Denique, ut Erem & Onanem fratres indignos, propter extremam illam & sceleratissimam impietatem; utque Chilionem cum Mahalone, Salathielem, Pedaiam & Helin, videmus, non quidem naturâ fuisse eâ felicitate, ut facerent sibi domos; sed tamen, & nominis & bonorum hæredes, illis per parentem Iudam, hisque per fratres & proximos agnatos suscitatos esse:

Ita

Ita notandum, firmiterq; credendum est, (quoniam novo, & naturæ incognito modo nasci oportuit Christum) multo ac infinito minus illos, ac ne Abrahamum quidem vel Davidem, ne dum Iosephum, fuisse idoneos gignere ex virgine Christum Salvatorem, καὶ ἀναμάρτητον. [Ioh. 3, a, 3.]

Sed tamen Deum ipsum, nostrumque ex gratiâ Patrem, filiorum suorum misertum, [Psal. 102, c, 13.] *suscitasse Davidicæ stirpi,* [Ier. 23, a, 5.] *et omnibus electis donasse* [Esa. 9, b, 6.] *germen illud justum, & per Spiritum sanctum fœcundam reddidisse virginem, Davidis filiam, desponsatam Iosepho:* [Luc. 1, d, 25.] *viro de domo Davidis; VERBO, quod fuit in principio, & apud Deum, & DEVS ipse, & quod cum Patre & Spiritu sancto una est essentiâ, verbo illo, inquam, assumente massam animatam,* [Ioh. 1, b 14.] *& semen Abrahæ.* [Hebr. 2, c, 16.]

Ideoque, quod ex illâ natum est, ut est æternus naturâ & verè DEVS, [Luc. 1, d, 35.] *ita dicitur et creditur æternꝰ æterni Dei Filius.* [Matth. 14, d, 33: & 16, c. 16.] *Atque hoc Adamo ante lapsum etiam, adeoque nobis omnibus præstantior, quòd Adamus primum pura creatione; nosque ut et idem â lapsu, adoptione; Christus verò, nec nudâ carnis suæ creatione, nec adoptione, sed respectu Divinitatis VERBI, coæterni & consubstantialis Patri & Spiritui sancto, in tempore incarnati, naturâ Dei Filius est.*

QVI, ut Davidi Iosephoque & alijs, hâc in parte sterilibus, & dum viverent etiam quasi mortuis, PVER NATVS EST ET FILIVS DATVS EST, [Esa. 9, b, 6.] *cuiꝰ doni nos omnes participes facti sumus; secundum promissionem & typum Legis, Iosephi et Davidis, quorum naturalis putabatur,* [Luc. 3, c, 23: Matt. 13, g, 55: & 22, d, 42.] *& adscendentium ad Adamum usque, â Deo patre, cui non carne sed Verbo connaturalis est, suscitatus quoque est Filius.* [Matth. 1, a, 1.]

O ad-

O admirabile commercium? *sancta sanctè confitetur Ecclesia*; Salvator generis humani, animatum corpus sumens, de virgine nasci dignatus est, & procedens homo, sine viri semine, largitus est nobis suam Deitatem. *Verus enim & solus ipse Christus Iesus est ille Immanuel, qui, ut Verbo cum Patre & Spiritu sancto æternus, unus, verusque & vivus est Deus, ita nobiscum, idem animâ & corpore Verbo unitis, & in ipsâ Verbi hypostasi, propter unitionem cum Verbo, verus & perfectus homo est.*

Cuius unitionis, etsi nullum in omni rerum creatarum universitate exstat & conspicitur, exstare & conspici potest exemplum, similitudinem tamen habet aliquã cum essentiali illâ unione, Iehovæh, Verbi & Spiritus; hoc est; Patris, Filij & Spiritus sancti.

Et harum duarum unionum, (de quibus libro sequente, pro nostrâ imbecillitate, cum devotâ nominis & auxilij cœlestis invocatione, consideratiunculam, quam nobis concedat, quantulamque concesserit Deus, instituemus) umbram nobis potiùs quàm imaginem, propter corruptam illam & obscuratam ad Deum, in Adamo & Adami semine, primævam & originalem imaginem, Deus, in unitione corporis & animæ & utriusque facultatum & potentiarum, in nobis & nostro genere, proponit. In hunc maximè finem, ut trinitatem personarum in unitate essentiæ; essentiæque unitatem in trinitate personarum, æternitate etiam, ut nobis de æternitate in hoc cogitare datur seculo, æterniorem, consideremus, in accuratâ & devotâ meditatione personalis unionis, in unitione Verbi & carnis in uno Christo; dualitatemque naturarum in unitate personæ, personæque unitatem in dualitate naturarum cum admiratione veneremur, cumque veneratione admiremur, suspiciamus & adoremus hîc, donec, cum omnibus sanctis animabus & angelis, in pleniore luce, intueri nobis integrum fuerit utrumque, in æternâ, illâ vitâ. Hæc est vita æterna, inquit Christus ad Patrem [Iohan. 17, a, 3] ut te agnoscant verum Deum & quem misisti Iesum Christum. Hoc est; ut me tuum Filium, verum etiam tecum & cum Spiritu sancto Deum; eundemque Davidis Filium, verum hominem credant & adorent, omnes, ecclesiæ tuæ unius, sanctæ catholicæ & Apostolicæ, fideles alumni & consortes.

HAEC tam sanctè et religiosè suis typis et thecis diu in V. Test. cōdita & reservata, nunc in veritate patefacta nobis Sacramenta, ipsum Filium Iehovæh amplexum exosculemur, ne quando irascatur Dominus & pereamus & exorbitemus à via rectâ, quandoquidem soli illi beati sunt qui sperant in eo.

CVI SIT HONOR ET GLORIA, qui vivit & regnat cum PATRE in unitate SPIRITVS SANCTI DEVS, A & Z, per omnia secula seculorum,

AMEN.

LIBRI II. FINIS.

LIBER

LIBER TERTIVS.

AETERNAE SANCTITATI, SANCTAEQVE AETERNITATI SACRVM.

QVID sedulâ consideratione, quid
Iucundius, dic, temporum?
Dic, quæso. Dicam: æternitatis integræ
Indesinens meditatio.
At quis sit ille, æternitatem qui suo
Pede & modo definiat?
Nemo quidem. Proinde contrà quærimus,
Quùm nos Iehovæh oracula
Cœlestia accuratiùs moneant, ut, hoc
Dum vivimus sub seculo,
AEternitatis mox futuræ crebriùs
Memores, minus peccemus, &
Illùc anhelemus pijs suspirijs,
Vbi Deus ter maximus
In luce inaccessâ manet, quo nos tamen
Ducturus ipse est denique,
Omnique & hic æternitate æternior,
Et sanctitate sanctior,
Summe ter unus optimúsque & maximus;
Cuiúsque imago condita
Et nos sumus, qui cum futuri cœlites
Vivamus æternissimi
AEternitatem illam, ipse quam vivit Deus,
Sine initio æternissimus;
Noster Deúsque Herúsque quam nunc occupat
Nobísque totam præparat;
Qui cum Deo Deúsque, nobiscúmque homo,
Vt nos Deo sic uniat.
Nostrum genus qui factus est, ut nos simul
Fiamus eius & genus.
Quur non & observatione debitâ
Inservientes tempori,
Curemus hæc in seculo nunc secula;
Quandoquidem sint illius
AEternitatis symbola & quidem typi.
PROinde iure dixero,
Indigniores tàm caduco tempore,
AEternitate quàm novâ,
Hos esse; qui suos labores impigrè
Fluentia hæc in secula
Sic collocantes, ut pijs mortalibus
Res grata fiat, rodere

Calumnijs audent mali & feroculi;
Suísque, contrà, laudibus
Hos digniores, qui probatos deferunt
Cunctis honores, par ut est,
Qui gesta & annos in loco monstrant suo
Habenda; & illa maximè
Quæ sacra nobis per Prophetas cœlitùs
Congesta tradunt Biblia.
Quando orbis hic creatus esse cœperit;
Humanum ut & nostrum genus
Durârit ad Christum datúmque, & hactenus,
Serie suâ & propagine.
Quos inter eminent micántque, cum meo
Bucholzerus Krenzhæmio;
Quos & duces multi sequimur, ut optimos,
Sic & facilè certissimos.
Ex plurimis non hîc mihi silentio
Premendus est Zukvolphius
Ille, hoc Iohannes qui Secundus nomine,
Venâ & Poësi clarior,
Numeralibus compraendit arte distichis
Et gesta & annos maximê,
Recensitu quæ sunt simul dignissima,
Dignissima ipsáque cognitu,
Et quæ locum communiorem conferunt
Vitæ átque nobis utilem:
Quod artis ingeniosæ ut est, sic & pijs
Gratum probatur ingenIs.
Numeri notati literis & continent
En certiora, quæ docent.
Zukvolfij hîc facienda nobis mentio
Fuit, viri docti & boni.
Plures recensuisse queam, Bucholzerum
Krenzhęmiúmque qui colunt,
Et utriúsque exactiorem calculum
Vero probant hîc consonum.
Hoc maximêque qui volunt; ut his simul
Sic sub caducis Solibus,
In sedulâ observatione & calculo
Ab orbe facto temporum;
Vt in futurâ æternitate, sanctior
Deo feratur gratia.
Atque ita in eâdem sanctitate, æternior
Detur IEHOVAEH gloria,
Nobis & hâc Deus det æternissimus
AEternitate perfrui.
AMEN.

HISTORIAE GENEALOGIAE DOMINI NOSTRI IHESV CHRISTI, DEI ET DAVIDIS FILII;

LIBER TERTIVS.

QVùm ab æternâ æternitate, in quâ continuê & indesinenter est & æternat Iehouáh, tandem, in rerum â se creatarum ordine, temporis fecisset huius nostri initium, idem ipse Elohim; accuratißimâ simul consideratione, primum & proximum ab Archiprophetâ se Λόγῳ, *Adamum, tàm distinctorum dierum certam & distinctam rerum admirandam ædificationem, quàm Solis item & Lunæ, quibus tot stellæ ministrant, dominium, non solùm dierum & noctium variationi & luci, sed &, dierum, mensium & annorum signationi traditum, & observare ipsum, & observationem acceptam â DEO posteritati et nobis ut commendaret, voluit. Vehementer errârunt semper, & errant nonnulli hodiê, et quidem craßißimo fascinati errore, qui scientiam primam & artem tàm sanctorum Mathematum, nescio quibus Athlantibus invẽtoribus acceptam referunt, cuius cognitionẽ ut religiosiores Adami & Noah filij studiosiùs coluerunt, ita apud profaniores facilè collapsam, quùm necessariam tandem animadvertissent ijdem, diúque neglectam & desideratam, postea in populi Dei scholis & Ecclesijs, suo suorúmque populorum usui, Sacerdotes et Primates ad eas profecti, ut in Academias proficiscimur hodiê, didicissent, et tàm verê et rectê admirandam et venerandam artem, et quam non, nisi in domos superas et cœlestes sublatos eos, singula perlustrasse et conspexisse domestici putârunt, secum attulissent: Et hæc opinio nullam non illis autoritatem conciliavit, perpetuámque dedicavit memoriam.*

Memoriam illorum et autoritatem nos etiam retinemus & colimus, sed sine superstitione, et ne hominum propriæ sapientiæ et ingenij acumini, sed Deo unico et primo autori et datori huius artis & beneficij, suam, cum veritatis æternæ honore perpetuo, omnem omnis potestatis & virtutis laudem tribuamus & relinquamus; cuius Adamum primum archischolasticum, omniumque & nostrum, â DEO proximê, archididascalum scimus et agnoscimus; et cuius Prophetiam æquê, atque Noah et aliorum Patriarcharum visiones, compendio repetijt, suique temporis historiis, et quæ Deum loquentem audivit Moses ipse, commentarijs quinque librorum compræhensa, fideliter addidit.

Primos hos, autore Deo, Duces et fontes quærimus et sectamur; quibus et, sequentibus subinde temporibus, suos substituit comites; et quorum ministerio, suæ scaturiginem vitæ, lucísque lumen, credidit et commendavit vivæ lucidæque salutis Deus ipse.

Quúmq; alioqui preciosa sint et præstantia DONA, donator præstans quæ preciosa facit, primúmque et summum horum donorum autorẽ habeamus Deum quibúsque distribuendis et propagandis, hominum delectorum, artibusque ipsis instructorum utitur ministerio: nostrarum agnoscamus esse partium, ut ipsum maximi primùm habere et venerari Deum et Dominum, ita et suo deinde vocatos et addictos huic muneri, et quos in temporum observatione et monstratione sapienter et accuratê instructos, ornat, non negligere; æquê hos qui noui Testamenti floruerunt hactenus seculo, et qui hodiê multa, quæ cali-

ginem passa sunt, illustrant; atque illos in Veteri, quibus Divinus Iehovah Spiritus, non sua solùm seu ipsa mysteria & oracula, sed & temporum & seculorum annos & variationes inspiravit & dictavit ipse. Vtque insigni hæc dona dono agnoscimus profecta: ita homini haud maior infligi potest pœna & cæcitas, quā cui, & quo vivat seculo, tàm negligenter et pertinaciter, & ignorare, & ignorare velle.

Hanc negligentem & pertinacem inscitiam taxat & reprehendit Divinus Vates David: [Psal. 19.] Cœli enarrant gloriam Dei, & opera manuum eius annunciat firmamentum, Non sunt [eis] loquelæ, non sermones, & tamen audiuntur voces eorū: dies diei eructat verbum, & nox nocti indicat scientiam Quo ipso Deus ut visibiles, ita nō omnino mutas cœlorum illorum conciones, architectum suum celebrantium, accuratâ attentione, & erectâ facie, ut intueamur et inspiciamus, severissimè nobis commendat; præsertim quùm pulcherrima hæc Solis, lunæ & stellarum luminaria, in expansionem cœli collocata, perpetuò nobis proponat, ut dividant diem â nocte, & sint in signa, & tempora, & dies et annos Vt ergo omnia alia oraculorum & mysteriorum suorum genera, ita & has cœlorum concionātium voces, per ministerium divinitùs institutum & propagatū, nobis interpretatur Deus: A se nimirum esse creata, exornata & conservata omnia, ut ipsius sanctitas, sapiētia et potestas agnoscatur & celebretur; Nostrū fuerit huic auscultare præceptori. divinámque hanc mathematum & Chronologiæ doctrinam & cognitionem, in terras è cœlo profectam & datam, magnificentiús, quàm rudis solet vulgus, æstimare & fovere. In utroque hoc studij & operæ genere ad miraculum usque, post Gerardū Mercatorē excellit Generosâ eruditæ doctrinæ præstantiâ Iosephus, Iulij Cæsaris magni parentis, magnus F. Scaliger, ex antiquissimâ Regulorū Bavariæ familiâ nobilissimam originē trahens, cuius utrámq; professionē ademēdationem temporū observādam, ita accommodauit, ut doctissimi quique, in hoc theatro versantes & sudantes, habeant quod inventum et monstratū suspiciant, venerentur, & imitatione acuminis ipsi acuati sequantur. Proximè â Scaligero nobis probatur Bucholcerus, quē sequutus est aßiduo cursu Krenzhemius. Ad horum rationes nostra quæ sequuntur accommodamus, ita tamen, ut omnibus alijs, â quibus hi, sed sine contentiosâ tamē pertinaciâ, numeris suis, & sine schismate, variant, suū demus & relinquamus honorem, & quidem Divino sibi etiam concessum munere.

Atque nos hîc peregrina nulla, quibus alioqui carere non possumus, ad veritatem et harmoniam temporum declarandam; quandoquidem nulla non gentium omnium semper imperia, et durantia et eversa, et alia erecta, ex Dei consilio providente, consultâque providentiâ pendisse videmus; et quæ ab ijs, qui ex professo Chronologiæ studium et certitudinem illustrant, abundè sunt tractata et exposita, adducemus aut intermiscebimus; contenti hoc uno, si ea tantùm brevißimè repetere et monstrare nobis detur, quæ ad præsentem, quam sequimur et ducimus, maiorum Christi, secundùm carnem, lineam, spectant et pertinent. Porrò in quatuor illas classes et sectiones, quas suprâ instituimus, propter certas temporum periodos et incidentes mutationes, in quibus sui studiosè sunt observandi et considerandi casus, partiemur, ut quibus annorum mundi et ante natum Christum quibúsq; tam creati orbis quàm datæ per Mosen Legis Iubilæorum seculis, vixerint, non tàm numeratis quàm exactißimè ponderatis, nunc dextris et secundis, nunc sinistris et adversis mortalium sortib quas moderatur æterna æterni Dei providentia, perspiciamus; et, ut omnia Deum diligentibus bono et commodo cooperentur et eveniant, animadvertentes perpendamus.

PRIMA CLASSIS.

DECEM ET NOVEM, ORDINE, PATRVM, AB ADAMO AD ABRAHAMVM, NOMINA CONTINENS.

ANNIS,

AB ORBE CREATO, PRIMO;
ANTE N·CH· MMM DCCCC LXX.

I. ADAM. [*Gen* 2,*b*,7: 1 *Par* 1,*a*,1: *Luc* 3,*f*,48.] *Quemadmodum Adamus, noster, & primus omnium in universo genere humano parens, creationis ratione & miraculo, VERBI incarnati, Domini & Dei nostri, typum, ut diximus, gerit & mysterium: ita idem iustum et plenum nobis proponitur specimen & exemplar, de gratuitâ Dei in nos misericordiâ, quam unam & eandem cum ipso consequuti sumus omnes, qui promissioni divinitûs ipsi factæ, de semine mulieris benedicto, conculcaturo caput Serpentis, & opera Diaboli destructuro, & benedicente omnibus tribubus & gentibus terræ, cum ipso credimus. Tamque certô per lavacrum regenerationis & renovationis Spiritus Sancti, iustificatos ipsius gratiâ, vitæ nos æternæ futuros hæredes, per & propter Filiũ Dei, VERBVM incarnatum, Saluatorem nostrum; tàm certô, inquam, quàm ira Dei in nos, naturâ, ex propagatione derivatur per Adamum: per quem unum peccatum introivit in mundum, et per peccatum Mors. Qui proinde, paradyso pulsus, sortem suam patienter tolerando spem sibi factam & acceptam non abiecit, sed horrorem extremũ mortis, per fidei ducis robur, in futurum semen suum ex virgine nasciturum, perque spem comitem, in ardente Dei sui amore, cohibet & frangit. De hoc suos docet & instruit minores, annis nongentis et triginta, usque ad Nohæ novi Patriarchæ universi orbis parentem Lamechem, quocum vixit superstes annos sex & quinquaginta. Huius uxor, ósque & caro Heváh, eâdem quâ maritus, spe sustentata fovetur & alitur. Numerant utérque duos Iubilæos ante Sethum natum, Adamúsque ante mortem decem & octo, sed cum ingenti mœrore quùm caussas ob alias, tùm propter Abelem corpore exstinctum, Cainémque animâ ex desperatione mortuum magis quàm vivum. At credũt in spem etiam, ut Abrahamus, contra spem, in eum, quẽ destructurum opera Serpentis, viámq; veritatem & vitam crediderunt & cognoverunt, semen benedictum. Hunc omnium nostrum primum parentem, longa posterorum vidit et audivit series: Seth filius annos octingentos; Enos nepos, sexcentos nonaginta quinq; Cainã pronepos, sexcentos quinq; Mahalaleël abnepos, quingentos triginta quinq; Iaredatnepos, quadringẽtos septuaginta, Henoch trinepos, tercentum octo; & ex minoribus sequentes, Mathusala ducẽtos quadraginta tres; Laméchque sex et quinquaginta. Longum & magnum liberorum et scholasticorum agmen, arboris instar in sua brachia, ramos, flores & fructus sese extendens.*

ANNIS,

O· CR· C XXX;
ante N. CH· MMM DCCC XLI·

II. SETH. [*Gen* 4,*d*,25: 1 *Par* 1,*a*,1: *Luc* 3,4,38.] *Abele secundo Adami filio à fratre occisô,* [*Gen*. 4,*b*,8,] *qui per fidem, maioris æstimationis sacrificium obtulit Deo, quàm Cain, per quam testimonium obtinuit quòd esset iustus, testimonium perhibente Deo de donis eius: per quã & mortuus adhuc loquitur:* [*Heb* 11,*a*,4:] *et Caine à facie Iehovæ et parentum profugo, tertius Adamo et Evæ, magnum maximi solamen mali, nascitur filius Seth; anno mundi et parentũ centesimo trigesimo; trigesimóque à Iubilæo secundo: ante N CH ter millesimo octingentesimo quadragesimo primo. Nomẽ hic à positu accepit à matre: quia, inquit ea,*

posuit mihi Deus semen aliud pro Habele, quem occidit Cain. [Gen. 4, d, 25.] *Vixit autem cum Adamo, religionem eius & pietatem amplexus & imitatus, annos octingentos, mortuus, ætatis suæ, nongentesimo duodecimo, quùm numerasset Iubilæos decem & octo; Henosis filij octingentesimo septimo; â parentis obitu centesimo duodecimo; Mundi, millesimo quadragesimo secundo; secundôque & quadragesimo â Iubilæo vigesimo: ante N· CH· bis millesimo nongentesimo nonôque & vigesimo.*

ANNIS,

O· CR· CCXXXV;
ante N· CH· MMM DCCC XXXVI.

III. HENOS. [Gen· 4, d, 26: 1 Par· 1, a, 1: Luc· 3, f, 38.] *Nascitur Sethi parenti, Adamôque avo, anno mundi ducentesimo trigesimo quinto; patris Sethis, centesimo quinto; quintôque & trigesimo â Iubilæo quarto; ante N· CH· ter millesimo septingētesimo trigesimo sexto. Quicquid hic â parente & avo didicit, æqualibus suis & posteritati propagandum cōmendavit, déq; verâ agnitione et invocatione divini nominis et essentiæ Iehouæh certus ipse, certiores alios fecit et instruxit, vero Dei cultu observato, parētis et avi fidelis collega. Moritur anno æt· nōgentesimo quinto; Cainanis filij, octingentesimo decimo quinto; â Sethis parētis morte, nonagesimo octavo; mūdi, millesimo centesimo quadragesimo; quadragesimôq; â Iubilæo secundo & vigesimo: ante N·CH. bis millesimo octingētesimo trigesimo primo: quùm vixißetq; cum parente suo Sethe, annos octingentos septem; cum Adamo avo, sexcentos nonaginta quinque, cum Noâh, quem primus huius ordinis vidit, octavúmque â se, octoginta quatuor.*

ANNIS,

O· CR· CCC XXV;
ante N. CH· MMM DC XLVI·

IV. CAINAN. [Gen· 5, b, 9: 1 Par· 1, a, 2: Luc· 3, f, 37.] *Nascitur Kenan, anno mundi et proavi, trecentesimo vigesimo quinto; quintôque et vigesimo â Iubilæo sexto; patris Henosis, nonagesimo; Sethis avi, centesimo nonagesimo quinto: ante N· CH· ter millesimo sexcentesimo quadragesimo sexto. Moritur, æt· suæ, nongentesimo decimo; Mahalaleëlis filij, octingentesimo quadragesimo; â parentis Henosis obitu, nonagesimo quinto; mundi, millesimo ducentesimo trigesimo quinto; quintôque et trigesimo â Iubilæo quarto et vigesimo: ante N·CH bis millesimo septingētesimo trigesimo sexto; Quùm vixisset cum Henose, octingentos quindecim; Sethe, septingentos sexaginta duos; Adamo, sexcentos quinque, Nohâque, septimo â se, centum septuaginta novem annos.*

ANNIS,

O· CR· CCC XCV;
ante N· CH· MMM D LXXVI.

V. MAHALALEEL. [Gen· 5, b, 12: 1 Par· 1, a, 2: Luc· 3, f, 37.] *Nascitur anno mundi et Adami trecentesimo nonagesimo quinto; quintôque et quadragesimo â Iubilæo septimo; Sethis proaui, ducentesimo sexagesimo quinto; Henosis avi, centesimo sexagesimo; Kenanis parentis, septuagesimo: ante N·CH ter millesimo quingentesimo septuagesimo sexto. Moritur anno æt· s· octingentesimo nonagesimo quinto; mundi, millesimo ducētesimo nonagesimo; quadragesimôque â Iubilæo vigesimo quinto: ante N· CH bis millesimo sexcentesimo octogesimo primo; quùm vixisset cum parente Kenane, Enose avo, Sethe proavo, certos suos annos; Adamôque abavo quingentos triginta quinque, Nohâque sexto â se, & trinepote, ducentos triginta quatuor annos.*

ANNIS,

O· CR· CCCC LX;
ante N· CH· MMM D XI.

VI. IARED. [Gen· 5, b, 15. 2 Par· 1, a, 2: Luc·

a,2: Luc 3,f,37.] *Nascitur mundi & Adami, anno quadringentesimo sexagesimo; Sethis abavi, trecentesimo trigesimo; Enosis proavi, ducentesimo vigesimo quinto; Kenanis avi, centesimo trigesimo quinto; Mahalaleëlis patris, sexagesimo quinto; decimôq; à Iubilæo nono: ante N. CH. ter millesimo quingẽtesimo undecimo; Moritur, quũ vixisset cũ Mahalaleële patre, Kenane avo, Henose proavo, Sethe abavo, certos suos annos; Adamôque, quadringentos septuaginta; quintôque à se Nohâ & atnepote, tercentum sex & sexaginta annos.*

ANNIS,
O. CR. DC XXII;
ante N. CH. MMM CCC XLIX.

VII. HENOCH. [Gen 5,c,18: 1 Par 1,a,3: Luc 3,f,37.] *Nascitur Henoch anno mundi & Adami sexcentesimo vigesimo secundo; Sethis atavi, quadringentesimo nonagesimo secundo; Enosis abavi, ter centesimo octogesimo septimo: Kenanis proavi, ducentesimo nonagesimo septimo; Iaredis Patris sexagesimo quinto; secundôq; & vigesimo, à Iubilæo duodecimo: ante N. CH. ter millesimo trecentesimo quadragesimo nono. Per fidem hic Enoch fuit translatus, ne videret mortem: nec fuit inventus, propterea quòd transtulerat eũ Deus: priusquàm enim transferretur, testimonium obtinuerat, quod placuisset Deo; & quidem anno at trecentesimo sexagesimo quinto; septimôque & trigesimo, à Iubilæo nono & decimo, quùm vixisset cum patre Iarede, avo Mahalaleële, Cainane proavo, Henose abavo, atavôq; Sethe, certos suos annos; cum Adamo ter centum octo; ante suúmque pronepotem Noham natum, uno & quinquaginta annis.*

ANNIS,
O. CR. DC LXXXVII;
ante N. CH. MMM CC LXXXIIII.

VIII. MATHVSALA [Gen 5,c,21: 1 Par 1,a,3 Luc 3,f,37.] *Nascitur Mathusaël, anno mundi & Adami, sexcentesimo octogesimo septimo; Sethis tritavi, quingẽtesimo quinquagesimo septimo; Enosis atavi, quadringentesimo quinquagesimo secundo; Kenanis abavi trecẽtesimo sexagesimo secũdo; Mahalaleëlis pavi, ducẽtesimo nonagesimo secundo; Iaredis avi, ducentesimo vigesimo septimo; Henochi patris, sexagesimo quinto; septimôque & trigesimo à Iubilæo decimo tertio: ante N. CH. ter millesimo ducentesimo octogesimo quarto. Moritur at nõgẽtesimo sexagesimo nono, quùm vixisset omniũ mortalium in terris longissimam vitam. Mundi, millesimo sexcẽtesimo quinquagesimo sexto; sextôque à Iubilæo trigesimo tertio: ante N. CH. bis millesimo trecentesimo decimo quinto; quùm vixisset cũ Henocho patre, Iarede avo, Mahalaleële proavo, Kenane abavo, Enose atavo, tritavo Sethe, certos suos annos; cũ Adamo, ducentos quadraginta tres; Nohâq; nepote suo, quingentos novẽ & nonaginta.*

ANNIS.
O. CR. DCCC LXXIIII;
ante N. CH. MMM XCVII.

IX. LAMECH. [Gen 5,c,25: 1 Par 1,a,3: Luc 3,f,36.] *Non ille Lamech, Methusaëlis Cainitæ, qui Cainem tritavũ suum, casu fortuito & incauto, iaculo traiecisse fertur, filius, & qui in hãc prorupit vocem, ad uxores suas: Audite vocẽ meã, uxores Lamech, auscultate sermonẽ meũ, quòd virum occidero in vulnere meo, & puerum in livore meo.* [Gen 4,d,23.] *Quem locum alij ita exponunt: Sanguinary homines, ut alijs sunt terrori, ita passim omnibus sunt exosi Propterea terrebat uxores Laméchis mariti violentia, toti humano generi intolerabilis, ne factâ conspiratione omnes eum opprimerent. Et hac de re admonuerunt maritum. Qui, tantùm abfuit, ut blanditijs uxorũ mitigaretur sævus & ferus homo, ut potiùs se magis ad crudelitatẽ acueret ac obfirmaret; adeô, ut uxoribus patefecerit crudelitatem suam, iactando, sibi satis animi esse, roboris ac violentiæ, ad fortissimũ quémque hostẽ*

occiden-

occidendum si qui ipsum aggredi auderent; ac si dicat: Si â quoquā etiam viro fortißimo, vel ab adolescente, qui viribus valet vegetißimis, vulnus acciperem, illum interficerem: Non est, igitur, quòd mihi, vobis, aut liberis vestris timeatis. Videbat enim vxores suas tristes. Quidā vertunt: occidero virū in vulnus meum, et puerum in livorem meum: hoc sensu: Ego in caput meum securê recipio, si quid est periculi: meo periculo accidat quicquid poterit; quia mihi in promtu ratio est, quâ evadam. R. ST. Non hic ille Lamech est Caïnita, sed Sethita; Nascitúrque Lamech hic noster anno mundi et Adami, octingentesimo septuagesimo quarto; Sethis magni tritaui septingentesimo quadragesimo quarto; Enosis tritavi, sexcentesimo trigesimo nono; Kenanis atavi, quingentesimo quadragesimo nono; Mahalaleëlis abavi, quadringentesimo septuagesimo nono; Iaredis proavi, quadringentesimo decimo quarto; Henochis avi, ducētesimo quinquagesimo secundo; Mathusaëlis patris, centesimo octogesimo septimo; quartóque et vigesimo â Iubilæo decimo septimo: ante N. CH. ter millesimo nonagesimo septimo. Gignit Noham, æt. centesimo octogesimo secundo; de quo, seculi sui impiam securitatem et profanitatem, cum dolore et luctu, intuens, ita vaticinatus, in hanc prorupit vocem: Hic consolabitur nos ab opere nostro, & â dolore manuū nostrarum, de terrâ, cui maledixit Iehováh. *[Gen. 4, d, 29.] Moritur æt. septingentesimo septuagesimo septimo; Noæh filij, centesimo octogesimo secundo; mundi, millesimo sexcentesimo quinquagesimo sexto; sextôque â Iubilæo trigesimo tertio; quùm vixisset cum patre Mathusaële, Henocho avo, Iarede proavo, abavo Mahalaleële, Kenane atavo, tritavo Henose, Sethe magno tritavo, certos suos annos; cum ipsóque tandem Adamo, quinquaginta sex, filiôque suo Noáh, quingentos nonaginta quinque annos.*

ANNIS,

O. CR. M D VI;
ante N. CH. MM DCCCC XV.

X. *NOE. [Gen. 5, d, 29: 1 Par. 1, a, 3: Luc. 3, f, 36.] Anno mundi millesimo quingentesimo sexto; sextôque â Iubilæo vigesimo primo: ante N. CH bis millesimo nongentesimo decimo quinto, nascitur Noáh, magnam apud Deum consequutus gratiam. Qui, cùm esset quingentorum annorum, genuit Iéphetem, (quem Poëtæ Iapetum appellant) [Gen. 5, d, 23. & 10, a, 2.] Semúmque tertio anno pòst, & tandem Hamum. Anno, idem, æt. completo sexcentesimo; mundíque, millesimo sexcentesimo quinquagesimo septimo; septimôque â Iubilæo trigesimo tertio: ante N. CH. bis millesimo trecentesimo decimo quarto, ingreditur in arcam, quam clausit Dominus de foris, die XVII, mensis secundi; [Gen. 7, a, 11, 13.] egreditúrque ex eâ, claustra foris reserante Deo, anno sequente, die XXVII, mensis eiusdem secundi, cum uxore, ternis filijs & nuribus salvis, & omnibus animantibus integris. [Gen. 8, c, 14.] De quo Paulus: Per fidem divinitùs admonitus Noë, de ijs, quæ nondum videbantur, veritus, apparavit arcam, ad servandum domum suam; per quam arcam condemnavit mūdum, & eius, quæ ex fide est, iustitiæ factus est hæres. [Hebræ. 11, b, 6.] Sed quid fit? Ex tribus sanctißimi parentis filijs, minimus natu Ham, tàm severißimæ & ultricis iustitiæ & irarum Divinarum, in impium & sceleratum mundum, oblitus, quàm in liberationem tàm potentis & clementis dexteræ & virtutis Dei, omniū, quot sunt, quótque fuêre, quótque pòst alijs erunt in annis, ingratißimus, homo flagitiosus, cernens parētem vino victum, & nudato dormientem corpore, ad illudendum patri fratres invitat. Hoc est esse filium. At Iépheth & Sem, errori parentis facilè & piè ignoscentes, faciebus*

aversis

aversis accedunt, & superiniecto pallio nuditatem ipsius velant & tegunt. Parens â somno evigilans, factôque filiorum, ut Propheta, cognito, fausta dicit & precatur â Deo, ipsi Semi; faustorúmque & benedictionis participem facit Iéphetē. Hami, verô, posteritati malè imprecatur, & perpetuæ seruituti fratrum addicit. [Gen 9, d, 20.] Vixítque Noáh, post diluvium, trecentos quinquaginta annos: fuerúntque omnes dies Noæh, nōgenti quinquaginta; viginti annis ætate superans Adamum, decémq; & novem minor avo suo Mathusalâ; & mortuus est. [Gen 9, d, 29.] Annis mundi, bis millesimo sexto: sextôque â Iubilæo quadragesimo: ante N·CH millesimo nongentesimo sexagesimo quinto. Porro, ante diluviū vixit, cum patre Lameche, quingentos nonaginta quinq; annos; cum avo Mathusaleme, sexcentos; Iarede proavo, ter centū sexaginta sex; Mahalaleële abavo, ducentos triginta quatuor; Cainane atavo, cētum septuaginta novem; tritavôque Enose, quatuor & octoginta. Eundem viderunt & audierunt concionantem Sem filius, ter centū quinquaginta annos; Arphaxad nepos, ter centū quadraginta septem; Sale pronepos, ter centum duodecim; Heber abnepos, ducentos octoginta duos; Phaleg atnepos, ducētos quadraginta octo; Ragau trinepos, ducentos octodecim: &, qui ab his minores descendunt, Saruch, centum octoginta sex; Nâchor, centū quinquaginta sex; Thara, centum viginti septem; Abraham, â Nohâ decimo gradu, septem & quinquaginta annos.

ANNIS,
O· CR· M D LIX;
ante N· CH· MM CCCC XII.

XI. SEM. [Gen 5, d, 32: 1 Par 1, b, 24: Lu 3, f, 36. Nascitur Sem, anno æt. Nóæh parentis, quingentesimo tertio; mundi millesimo quingētesimo quinquagesimo nono; nonôq; â Iubilæo trigesimo primo: ante N· CH bis millesimo quadringentesimo duodecimo. Vidit Patrem Nóahm, quadringentos quinquaginta, Lamechum avum, nonaginta quinq;, & Methusaëlem proavum, centum, vixítque ipse sexcentos annos totos. Mortuus, anno mūdi, bis millesimo cētesimo quinquagesimo nono: nonôque â Iubilæo quadragesimo tertio: ante N· CH millesimo octingentesimo duodecimo: ab Abrahamo mortuo, quinto & trigesimo. Magnā vidit minorum suorum & multitudinē, & tam in religione quàm in politia pugnantem secum varietatem.

ANNIS,
O· CR· M DC LIX;
ante N. CH· MM CCC XII.

XII. ARPHAXAD. [Gen 11, b, 10: 1 Par 1, b, 24: Luc 3, f, 36.] Nascitur Arphaxad, ætat· Semis parentis centesimo; mundi millesimo sexcentesimo quinquagesimo nono: nonôque â Iubilæo trigesimo tertio: ante N·CH· bis millesimo trecentesimo duodecimo, annis. Vixit annos quadringentos triginta octo. Mortuus anno mundi, bis millesimo nonagesimo septimo; septimôque & quadragesimo â Iubilæo quadragesimo primo: ante N· CH· millesimo octingentesimo septuagesimo quarto.

CAINAN. [Luc 3, f, 35. [Nonnulli codices, apud Lucam, & maximê vulgata versio, inter Arphachsadē & Salē Caïnanem interponunt, quem tamen Moses & Paralipomenon autor non habent. Vtrùm, ergo, errore librariorum irrepserit, an verò ex libro bellorum Iehouæh, [Nu 21, d, 14.] vel illo Piorum catalogo, [2 Reg 1, c, 18.] vel alio, quorū periêre multi, restitutum sit nomen, nihil equidem pronuncio, sed lectori tamen salvum & integrum relinquo iudicium. Interim in numerum Patrum, primæ classis, eum non computamus.

ANNIS,
O· CR· MX DC XCIIII;
ante N· CH· MM CC LXXVII.

XIII. SALE. [Gen 11, b, 12: 1 Par 1, b, 25: Lu 3, f, 35.] Nascitur Sélah æt Arphachsadis parentis trigesimo quinto; mundi, millesimo sexcētesimo nonagesimo quar

to; quartôque & quadragesimo à Iubilæo trigesimo tertio: ante N·CH· bis millesimo ducentesimo septuagesimo septimo. Vixit annos quadringẽtos triginta tres. Mortuus, anno, mundi bis millesimo centesimo vigesimo septimo; septimôque & vigesimo à Iubilæo quadragesimo secundo: ante natum CH· millesimo octingentesimo, quadragesimo quarto.

ANNIS,
O· CR· M DCC XXIIII;
ante N· CH· MM CC XLVII.

XIIII. HEBER. [*Gen·* 11, *c*, 14: 1 *Para·* 1, *b*, 25: *Luc·* 3, *f*, 35:] *Eber, à quo Ebræi dicti sunt, ut doctioribus placet, Deúsque ab illis, quòd propicius eis fuit, Ebræorum Deus dicitur,* (*Exod.* 5, *a*, 3.) *Sélah parentis æt trigesimo nascitur; mundi, millesimo septingẽtesimo vigesimo quarto: quartôque & vigesimo à Iubilæo trigesimo quarto; ante N CH· bis millesimo ducentesimo quadragesimo septimo. Vixit annos quadringentos sexaginta quatuor. Mortuus anno, mundi bis millesimo cẽtesimo octogesimo octavo; octavôque & trigesimo à Iubilæo quadragesimo tertio: ante N· CH· millesimo septingentesimo octogesimo tertio.*

ANNIS,
O· CR· M DCC LVIII;
ante N· CH· MM CC XIII.

XV. PHALEG. [*Gen·* 11, *c*, 16: 1 *Par·* 1, *b*, 25: *Luc·* 3, *f*, 35.] *Nascitur Péleg æt· parentis Eberis trigesimo quarto; mundi, millesimo septingentesimo quinquagesimo octavo; octavôque à Iubilæo trigesimo quinto, annis: ante N· CH· bis millesimo ducẽtesimo decimo tertio. Rationem nominis indicat Moses;* [*Gen·* 1, *a*, 4.] *quia, inquit, in diebus eius divisa fuit terra. Exstruitur turris Babel cuius caput cõtingat cœlum, Gen·* 11, *a*, 4.] *ex merê ambitiosâ ostentatione, ingenij & virium, profanæ & sceleratæ multitudinis; & ut præsidium illis esset adversus iras Divinas, si mundus, improbitatis & impietatis repetitæ, repetitas diluvij pœnas iterum esset luiturus. Sed confundit Deus labia populi,* [*b*, 7,] *ut cœpto desistant, & dispergit eos super faciem universæ terræ.* [9.] *Vide consilij Divini admirandã & sapientißimam providentiam. Quẽadmodũ prima linguarum confusanearum origo, causam præbuit Schismati ædificantium turrim, ut diversi, diversas per orbem sedes sibi quærerent: ita à die Pentecostes novi Testamenti, & effusi Spiritus sancti, visibili miraculo, in Apostolos, ad finẽ huius úsque seculi per diversitatem linguarum cunctarum, gentes, in unitatem fidei, tanquam in unam civitatem, unius, sanctæ, catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ, sibi convocat & colligit Deus. Vixit Péleg ducentos triginta novem annos. Mortuus, anno mundi millesimo nongẽtesimo nonagesimo septimo; septimôque & quadragesimo à Iubilæo trigesimo nono: ante N· CH· millesimo nongentes. quartôq. & septuagesimo.*

ANNIS,
O· CR· M DCC LXXXVIII;
ante N· CH· MM C LXXXIII.

XVI. RAGAV. [*Gen·* 11, *c*, 18: 1 *Par·* 1, *b*, 26: *Luc·* 3, *f*, 35.] *Nascitur Regu, æt· Pelegi patris trigesimo; mundi, millesimo septingentesimo duodenonagesimo; octavôque & trigesimo à Iubilæo trigesimo quinto: ante N· CH· bis millesimo centesimo octogesimo tertio. Vixit annos ducentos triginta novem. Moritur anno mundi, bis millesimo vigesimo septimo; septimôq. & vigesimo à Iubilæo quadragesimo: ante N· CH· millesimo nongentesimo quadragesimo quarto.*

ANNIS,
O· CR· M DCCC XX;
ante N· CH· MM C LI.

XVII. SARVCH. [*Gen·* 11, *c*, 20: 1 *Par·* 1, *b*, 26: *Luc·* 3, *f*, 35.] *Nascitur Serúg, anno æt. Rëu parentis, trigesimo secundo; mundi, millesimo octingẽtesimo vigesimo; vigesimôq. à Iubilæo trigesimo sexto: ante N· CH· bis millesimo centesimo quinquages. primo. Vixit annos ducẽtos triginta. Moritur, anno mundi, bis millesimo quinquages. Iubilæo quadrages. pr· ante N· CH· milles. nongentesimo viges. primo.*

ANNIS,

ANNIS,

O· CR· M DCCC L;
ante N· CH· MM C XXI.

XVIII. NACHOR. [*Gen* 11,*c*,22 : 1 *Par* 1.*b*,26: *Luc* 3,*f*, 34.] *Naſcitur Nahór, ætatis Serugis parentis trigeſimo; ante nepotem Abrahamum, nonageſimo nono; mundi, milleſimo octingenteſimo quinquageſimo; Iubilæo trigeſimo ſeptimo; ante N· CH· bis milleſimo centeſimo vigeſimo primo. Vixit annos centum quadraginta octo; mortuus, anno mundi milleſimo nongenteſimo nonageſimo octavo; octavóque & quadrageſimo, à Iubilæo trigeſimo nono: ante N· CH· milleſimo nongenteſimo ſeptuageſimo tertio.*

ANNIS,

O· CR· M DCCC LXXIX;
ante N· CH· MM XCII.

IXX. THARA. [*Gen* 11,*d*, 24: 1 *Par* 1,*d*,26: *Luc* 3,*f*,34] *Naſcitur Thárah, ætNahoris parentis, vigesimo nono; mundi, millesimo octingentesimo undeoctogesimo, nonóque & vigesimo à Iubilæo trigesimo ſeptimo, ante N· CH bis millesimo nonagesimo ſecundo. Gignit Abramum, Nachorem, (ex cuius nepte Rebeccâ, Iacobus Abrahami nepos, Iſaaci filius natus eſt) & Haranem, Lothi patrē. Chaldæorúmque civitate VRE, propter impietatem populi, relictâ, cum Abramo filio, Saraîque uxore eius, & Lothe, ex Harane filio, nepote, migrat Haranem, Meſopotamiæ urbem, ubi piè & placidè moritur, quùm vixiſſet annos ducentos quinque: anno mundi, bis millesimo octogesimo quarto; quartóque & trigesimo à Iubilæo quadragesimo primo: ante N· CH· millesimo octingentesimo octogesimo ſeptimo.*

CLASSIS II,
DECEM ET NOVEM.
ORDINE, PATRVM, AB ABRAHAMO AD DAVIDEM NOMINA CONTINENS.

ANNIS,

O· CR· M DCCCC XLIX;
ante N· CH· MM XXII.

I. ABRAM. [*Gen* 11, *d*,26: *Matth* 1, *a*,1: *Luc* 3,*f*, 24.] *Naſcitur Abram, circumciſorum omnium, omnium inquam, non tam carne quàm corde circumciſorum & congregatorum in fœdus Dei, proximus à Deo Patriarcha, ætatis Thárah parentis ſeptuagesimo; mundi, millesimo nongentesimo quadragesimo nono; nonôque & quadragesimo à Iubilæo trigesimo octavo: ante N· CH· bis millesimo vigesimo ſecundo. Cuius annus proximus in trigesimū nonū, quinquagesimùsque primus in quadragesimum, Iubilæos coincidit. Vixit annos centum ſeptuaginta quinque* [*Gen* 25,*a*, 7.] *Sex ergo Iubilæos celebres habuit. Ducit uxorem Saraim, decem tantùm annis ſe minorem, natum anno millesimo nongentesimo, quinquagesimo nono,* [*Gen.* 15,*c*,17;] *quæ moritur, æt centesimo vigesimo ſeptimo;* [*Gen* 23, *a*, 1.] *anno mundi, bis millesimo octogesimo ſexto; ante N· CH· millesimo octingentesimo octogesimo quinto. Ter audit & accipit promiſsionem de Chriſto ſemine benedicto: unam, Gen* 12; [*a*, 3;] *alteram, eod* 18. [*c*,18;] *tertiam, eod* 22; [*c*, 18.] *Moritúrque Abraham anno centesimo circiter, et ſecundo Iubilæo, ab acceptâ illa promiſsione, de benedicendis omnibus gētibus & tribubus terræ; quùm vidiſſet Eſaum & Iacobum nepotes, quindecim*

natos annos, vixisset q; cum Thará parente, centum triginta quinque; Nahóre avo, quadraginta novẽ; Seruge proavo, centum & unum; Ragàu abavo, septuaginta octo; Phalége atavo, quadraginta octo; Hebére tritavo, horúmque maioribus Seláh & Seme, centũ septuaginta quinque; cumque Noáh septem & quinquaginta annos. Mundi, bis millesimo centesimo vigesimo quarto: quartóque & vigesimo, â Iubilæo quadragesimo secundo: ante N CH millesimo octingentesimo septuagesimo quarto: honorificê sepultus ab Ishaco & Ismaële filijs eius, in speluncâ Machpeláh, in agro Ephron, filij Sóhar Hithai, qui [erat] ê regione Mamré [in] agro quem emerat Abrahám â filijs Heth: ibi sepultus est, Abrahám & Sarái uxor eius [Gen 25, a, 9.]

ANNIS.

O CR. MM XLIX;
ante N CH M DCCCC XXII.

II. *ISAAC.* [*Matth* 1, *a*, 2: *Luc* 3, *f*, 34.] *Promittitur Ishac filius Abrahamo; [Gen 17, c, 19; & 18, b, 10] nascitúrque æt eius centesimo; [Gen 21, a, 2]mundi, bis millesimo quadragesimo nono, proximóque ante Iubilæum quadragesimum primum: ante N CH millesimo nongentesimo vigesimo secundo Audit & accipit promissionem, ter factam Abrahamo, de semine benedictionis Christo, sibi repeti, (Gen 26, a, 4,) Celebrat nuptias cum Rebeccâ æt suæ quadragesimo. (Gen 25, c, 20.) Vixit cum matre triginta septem annos; cum patre, septuaginta quinque; cum avo Thára, triginta quinque; cum Serúge unicũ. Moritur, æt centesimo octogesimo; (Gen. 25, cap.) mundi, bis millesimo ducentesimo vigesimo nono; nonóque & vigesimo â Iubilæo quadragesimo quarto: ante N CH millesimo septingentesimo quadragesimo secundo, collectus ad populos suos senex & satur dierum. Et sepelierunt eum Esáu & Iaacób filij eius in Mamré, ciuitate Arbú hæc est Hebron. (Gen 35, in fin.)*

ANNIS,

O CR MM C IX;
ante N. CH M DCCC LXII.

III. *IAACOB* (*Matth* 1, *a*, 2: *Luc* 3 *f*, 34.) *Nascitur Iaacób Isháco sexagenario; (Gen 25, d, 26.) anno mundi, bis millesimo centesimo nono; nonóque â Iubilæo quadragesimo secũdo: ante N CH millesimo octingẽtesimo sexagesimo secundo. Celebrat nuptias, primum cũ Léah, æt octogesimo quarto; (Gen 29, c, 23,) deinde cum Rahele (d, 29.) Israëlis nomen accipit ex luctâ cũ Angelo, æt nonagesimo septimo; (Gen. 32, f, 28; 1 Par 1, e, 34.) privatur Iosepho, æt centesimo octavo; (Gen 37, 34.) proficiscitur ad eum in AEgyptum, æt centesimo trigesimo, (Gen 46. toto) Moritur, æt centesimo quadragesimo septimo; mũdi, bis millesimo ducẽtesimo quinquagesimo sexto; â luctâ cũ Angelo, & facto sibi cognomine Israel, quinquagesimo; ab exhibitâ in somno sibi scalâ angelicâ et cœlesti, septuagesimo æt Iosephi quinquagesimo sexto. Vixit post parentẽ annos quinquaginta quatuor, natus annos centum & decem.*

IOSEPH. Natus æt Iaacobi CXI, (Gen 30.) mundi bis millesimo ducentesimo; Iubilæo mũdi quadragesimo quarto; venditur in AEgyptum, æt decimo septimo; (Gen 37, 38.) Castitatis & pietatis, ab hero et herâ, præmium accipit carcerem, æt vigesimo septimo; (Gen 39, b, 7.) Somnia pincernæ & pistori concarceratis exponit, infaustum huic, illi faustius, Divino Spiritu. (Gen 40, 2.) Anno sequente moritur avus eius Isaac (Gen 35, in fin) Idem Iosephus, exposito Pharaoni somnio, provehitur ad proregnum AEgypti, æt trigesimo; quod gubernavit feliciter ad octogesimum usque annum; quùm vixisset cum patre domi, septemdecim, in servitute Potipharianâ, tredecim annos. Mortuus, mundi, bis millesimo trecentesimo decimo; decimóque â Iubilæo quadragesimo sexto: ante N CH millesimo sexcentesimo sexagesimo primo.

LEVI

LEVI. Nascuntur Iaacobo, ex Leâ, Rëuben primogenitus, post hunc proximè Simeón; de quibus in testamento suo ita pronunciat parēs: (Gen. 49, a, 1:) Cōgregamini & audite filij Iaacób, audite, inquam Israëlem patrem vestrum: (2:) Reubén primogenitus meus, tu fortitudo meâ, & principium roboris mei; excellentia dignitatis & excellentia roboris: (:) levitas (fuisti) instar aquæ, non excelles; quia ascendisti cubile patris tui, ex quo polluisti stratum meum, evanuit. Sensus est: Ego te genui, quùm adhuc essem fortis, in florente scilicet ætate meâ; tu privaberis illâ excellentiâ, quæ debebatur primogenito: id est: non pertinebit ad te ius, neq; Sacerdotij, neq; regni, neque primogenituræ nā constuprasti Bilham concubinam meam. Euanuit ergò, & veluti fumus discutitur, dilapsa est ac exstincta excellentia tua omnis. Pergit in testamēto Simeón et Levi fratres, arma iniquitatis in habitationibus suis; in secretum eorum non eas ô anima mea, in cœtu eorum non uniatur gloria mea; quia in furore suo occiderunt virum, & voluntate suâ eradicaverunt murum. Maledictus furor eorū quia pertinax; & ira eorum, quia indurata est; dividā eos in Iaacob, & dispergam eos in Israël. (ibi 5, 6, 7.) Sensus est: Simeon & Levi, fratres & socij in perpetrando scelere, abusi sunt armis suis ad iniquitatē, â quorū consilio abhorret animus meus: fraude non delector, ex fuso sanguine nullam mihi quærā gloriā. Illi enim ex perverso & cæco furoris & iræ impetu, & vindictæ immoderatâ libidine, et nulla iuris et æquitatis habitâ ratione, & fœdere fracto, grassati sunt in Sichemitas: pro quo scelere ferant maledictionē: pertinacem enim iram utriúsq; & violentā initiô et úsque in finem implicabilem fuisse. In Simeone apparet quoddam, licet obscurū maledictionis argumentum: quia filijs & tribui eius principio, & statim sub Iosuá, non omninò, propria sorte contigit regio, sed provinciæ & tribui Iudæ fuerūt permisti, sicut habetur Iosuæ cap. decimo nono (in prin.) Posteà profecti in montē Seir, expulsis inde Amalecitis, eorum sorte potiti sunt, ut scribitur 1. libro Paralipomenon, cap quarto. [g, 40.] Ab hoc Levi simul, ex maternis maioribus, descendit Maria virgo, mater Christi, nato Iaacobo, æt eius octogesimo septimo; mundi, bis millesimo centesimo nonagesimo sexto; sextôque & quadragesimo post Iubilæum quadragesimum tertium: ante N. CH. millesimo septingentesimo septuagesimo quinto. Atque hic Levi, etsi hoc ipso, quòd sorte & funiculis nullam sibi designatam & certam accepit provinciam, maledictionisque pœnā luit: ex gratiâ, tamen, post Rëubénem & Simeónem repudiatos, partem beneficij, primogenitis concessi, sibi datam obtinuit, ut eius posteri, instituto per ministerium Mosis, Sacerdotio & Pontificatu certo in omnium primogenitorum locum & vicem succederent. [Nu. 3, g, 45.] Sic semper, in populo Dei, iris & pœnis Divinis comes & pedisequa sufficitur grata & læta misericordia & liberatio. Moritur Levi, æt. centesimo trigesimo septimo; [Exo. 6, c, 16.] mūdi, bis millesimo trecentesimo trigesimo tertio; tertióque & trigesimo â Iubilæo quadragesimo sexto: ante N. CH. millesimo sexcentesimo trigesimo octavo.

ANNIS,

O. CR. MM C XCVIII;
ante N. CH. M DCC LXXIII.

IV. IVDA. [Matth. 1, a, 2: Luc. 3, f, 33] Nascitur Iaacobo, æt eius 50. ex Leâ filius quartus, anno mūdi, bis millesimo cētesimo nonagesimo octavo; octavóque et quadragesimo, â Iubilæo tertio & quadragesimo: ante N CH millesimo septingentesimo septuagesimo tertio. Atque, de hoc Iehudáh, his Patriarcha testatur verbis: Iehudáh, tu, laudabunt te fratres tui, manus tua [erit] in cervice inimicorum tuorum, incurvabunt se filij Patris tui. [Vt] catulus Leonis Iehudáh; è prædâ, fili mi, ascendisti: incurvavit se, accubuit sicut leo, & sicut Leæna; quis excitabit eum? Non recedet sceptrum ex

Iehudáh, & Legislator è pedibus eius; donec veniat Silóh; & ei [erit] aggregatio populorum. Eventurum dicit, ut, quum nomen, â Leáh matre, filio Iehudáh impositum, professorem nominis Divini significet, celebris & in magnâ existimatione habendus sit â fratribus, â quibus, instar primogeniti, observetur & colatur. Et, quamvis, collocatus in sedem Regiam, non sit victurus omninò & semper in ocio, facessentibus hostibus illi negocij plurimum: victoriâ tamen eum potiturum, felicitatémque hanc fratres eius illi gratulaturos, quem agnituri sint Regem suum. Vtrumque similitudine declarat â leone & leænâ, qui & prædam obtinent, & provocari sine periculo ad certamen nequeunt. Dignitas tua, ô mi fili Iehudáh, Regia & sceptri, ut & Prophetiæ venerandum donū, quibus cognatum est Divinum Sacerdotium, è manibus tuis non extorquebitur; & pedes tui speciosi fulgebunt annunciantes pacē, custodes templi, sacrorum, & religionis universæ; ac ne tunc quidem, quandò venerit natus & datus orbi Catholico Christus. AEternum enim obtinebit & illustrabit æternus Monarcha, æternus Archipropheta et utrô que Archimysta, & Regnum, & Evangelium, & Sacrificium, æternâ serie & duratione durante & æternante. In quē quicúnque speraverint & crediderint, invocato nomine eius, beati & salvi erunt. Huic omnes auscultemus populi PRæceptori; huic obediamus REGI; in huius iugi & æterno SACrificio expiemur omnes, qui recipimur in cœtū hunc, qui in sinum & ius filiorum & hæredum Abrahami, patris omnium credentium, vocati, electi, iustificati, sanctificati, & futurâ glorificati gloriâ, omnes, tàm mortui quàm vivi, in Domino, accensemur & colligimur. Amen. Atque hoc diligenter & studiosè notandum hìc & observādum est, quòd hæc Sceptri, Thuris & Linguæ munera, unum Iudæ, alterum Levi, tertium utrîque, & quod cōmune simul illis fuit, cum ipsorum filijs seu scholasticis & Prophetis, ex reliquis tribubus simul natis quidem, sed universa tamen illa officia ad unum Christum, ex utrâque familiâ secundùm carnem natum, qui est λόγος, Silo, & semen benedictum, â quo profecta sunt ab exordio mundi ad Patres, reuersa esse, qui, ab ignominiâ extremâ, ad summam evectus gloriam, post ascensum suum in altum, dona dat et distribuit hominibus, ut vitæ, honorum & bonorum æternorū & futurorum, Ecclesia semper & perpetua habeat testimonia & exercitia.

SVA, prima Iehudáh coniux, ex quâ suscepit Erem, Onanem & Selam. (Gen 38, a, 3.)

THAMAR. Sit sanè, ut contentiosis aliquid demus, non autem concedamus, rem gestam non omninò vacare crimine: fateamur tamen necesse est, latēs sub inhonesto tectorio, mysterium, ad alia hîc mysteria illustrāda, multùm conducere. Adhæc, quoniam ei non præstitit Iehudáh, quòd tertium se ei daturum filium receperat, prolis avida, unde nasciturus sit Christus peregrino habitu, velatâque facie, & sancto dolo, dolôque non dolo, suffurata est concubitum soceri; ac pòst, arrabonis indicio, quem ab eo, priusquàm coitum admitteret, ad se sumserat, geminam prolem, Patri iam ad pœnam & cremationis quidem supplicium eam vocanti, absoluta, reddidit; & utrîque marito mortuo singulos illos. Quāvis etiam Iehudáh errore facti se purgare, nec solùm turpitudinis, sed fraudis etiam crimine nurum accusare, ut putatur, potuisset, in se tamē culpam aliquā, & ab ipsâ remotam, transfert & recipit, non sine Prophetico affectu & Spiritu, quando iustiorem eam se ipso prædicat, fidémque in futurum mulieris & Abrahæ semen probat. Videt enim, ipsam ad id respexisse, de quo sibi ne in mentem tunc venerat quicquam; sed posteà ad animum altè revocandum intelligebat. Et illa ipsa quidem culpa, ut quasi culpam esse demus, rectè & verè, propriè que tàm culpæ caret nomine, quàm Iaa-

cobi

cobi parentis cũ duabus sororibus, utrâque superstitibus, matrimonium, duabúsque ancillis concubitus, adulterij & incæstus; Abrahamíque victima, parricidij reatûs. Et hæc singula & omnia, propter mysteria ab ipsis significata, & in Christo nato & dato nobis, in veritate impleta.

ANNIS,

O· CR· MM CC XXIII;
ante N· CH· M DCC XLVIII.

V. ER. [1 Par· 2, a, 2.] Nascitur Iehudah primogenitus ER, ex Suáh uxore, viri Chennanæi filiâ; anno mundi bis millesimo ducentesimo vigesimo tertio, tertióq; & viges· à Iubilæo quadrages· quarto: ante N· CH· millesimo septingẽtes· quadrages· octavo. [Gen· 38, a, 3.] Cui parens despondit & tradidit uxorẽ Thamarem; [6,] Fuitque ER malus in oculis Iehovah, & interemtus, per Asmodæum, ab ipso Iehováh, (7.) sine relictâ naturali prole, cum ignominiâ mortuus est. Huius frater ONAN, (1 Para· 2, a, 2.) ex Chenannæâ Súah Iehudah nascitur filius. (Gen· 38, a, 4.) Qui, quũ, mortuo Ere fratre, eius duxisset, patris iussu, Viduam Thamarem, (b. 8.) sciretque, primogenitum, quem geniturus esset, non suum sed ex testamento et voluntate patris, fratris futurum filium & hæredem corrupit semen profuso eo super terram ne poneret posteritatẽ & hæredes fratri suo. (9,) Et displicuit in oculis Iehovah, id quod faciebat: idcirco interfecit etiam illum. (10.) His superstes mansit tertius frater adolescentior Sélah.

ANNIS,

O· CR· MM CC XLVIII;
ante N· CH· M DCC XXIII.

VI. PHARES. (Matth· 1, a 3: Luc 3, f, 33.) Péres Iehudah naturâ hic, & prior ex Thamare nuru, filius, secundúmque Legem, & more maiorum, ante Legem, eiusdem nepos est; utrúmque propter mysterij significationem sine crimine, ut suprà ostensum est. (libr· 2, cl· 2.) anno mundi, bis millesimo ducentesimo quadragesimo octavo æt· Iehudæ, quinquages· circiter; octavóq; & quadrages· à Iubilæo quadrages· 4. ante N· CH· mil les· septingentesimo vigesimo tertio. Péres cognominatus â matre in ipso puerperij nixu. Quùm enim gemini essent in utero, & alter Zerah, in partu manum exhibuisset prior quam obstetrix filo notabat coccineo, eamque retraxisset, atque hic, Peres primatum fratri congemino eripuisset, obstetricis testimonio signóque id firmante, illóque prior nasceretur, dixit mater: Quur perrupisti? super te sit perruptio. Et vocauit nomen eius Peres. (Gen· 38, g, 29: 1 Par· 2, a, 4.) Hinc factum est, ut ab illo tempore faustâ acclamatione gratulaturi novis nuptis & coniugibus, certatim dicerent: Reddat Iehováh mulierem quæ ingreditur domum tuam, sicut Rachél & sicut Leáh quæ ambæ ædificaverunt domum Israëlis, & facias virtutem in Ephratâ & compares (tibi) nomen in Bethléem (vel Israële.) Sitque domus tua sicut domus Péres, (quem peperit Thamár ipsi Iehudah) de semine illo, quod dederit tibi Iehováh de puella hac. (Ruth 4, c, 11.)

ZARA. (Matth. 1, a, 3: Luc 3, f, 33.) Zeráh hic Perís frater congeminus, tantum laudis & dignitatis, quantum Peres, non est consequutus; ut nec Esaus id quod Iaacobus; liberâ Dei gubernante omnia prædestinatione & providentia.

Porrò, â natali Pharis & Zaræ, ad natalem Salmonis in deserto, anni sunt ducenti quinquaginta tres, circiter intercidúntque gradus sex. Competunt ergo singulis ætatum anni quadrageni bini qui sub his intervallis filijs suis aucti sunt.

ANNIS,

O· CR· MM CC XC;
ante N· CH· M DC LXXXI.

VII. ESROM. [*Matth* 1, *a*, 3: *Luc* 3, *f*, 33.] *Nascitur Phari Esrom, anno ætciriter, trigesimo tertio; mundi, bis millesimo ducetesimo octogesimo primo; primôq; & trigesimo â Iubilæo quadragesimo quinto: ante N· CH· millesimo sexcentesimo nonagesimo. Ab hoc Hesrone Peris filio, natur âque Iehudæh nepote, secundùm Legem repetitam pronepote, descendunt David & Christus, non ex familiâ Selæh. Sic Thamaris pōdus habent vota precésq; apud Iehováhm Et tanti habet mysterium nati sui Filÿ in mundū, & quem Filijs suis suscitat* [*Ier*: 33. *c*, 14.] *æternus & in cœlis parens noster. Et Hesronitarum familiæ meminit alioqui Moses in Numeris* [*cap* 26, *c*, 21]

ANNIS,

O· CR· MM CCC XXXII;
ante N· CH· M DC XXXIX.

VIII. ARAM. [*Matth* 1, *a*, 3: *Luc* 3, *f*, 33.] *Nascitur Hesroni Aram, æt anno quadragesimo secundo circiter, mundi, bis millesimo trecentesimo trigesimo secundo; secundôque & trigesimo, â Iubilæo quadragesimo sexto; ante N· CH millesimo sexcentesimo trigesimo nono Iehudæh, secundùm Legem abnepos, pronepósque naturâ, dictus est etiam Ram,* (1 *Par* 2, *a*, 9.) *Hic Lex illa: Non ingredietur Mamzer, Deut* 23, *a*, 2.) *hoc est, ex alieno viro conceptus, in congregationem Iehouæh, úsque in decimam generationem; locum non habet: quandoquidem hæc, â Phare, prosapia, non solum â congregatione & synagogâ non arcetur, sed & in Christi descendentis lineam sistitur. Vt perspicuum sit, sanctum illum Episcopum Ambrosium, & orthodoxorum alios, piê & probê fecisse, quòd nec Iehudáhm accusandum, nec Thamaram non excusandam censent & affirmant, ut supra ostensum est.*

ZABDI, Zéræh filius, & CHARMI, Zabdis filius, Zeræh nepos. (1 *Par*: 2, *b*, 7.) *Etsi hi, ut in lineâ ad Christū rectâ descendente, non sunt, ita parum huc ad institutum nostrum pertinere videntur, addidimus tamen eos, quòd etiam Zeræh benedixisse Dominum, domúmque ædificasse apparet. Et Zabdi Charmis scribitur parens esse, apud Iosuam* (*cap* 7, *a*, 2.) *quem libri tamen Paralipomenon autor non posuit; aut, si posuit, librariorum negligentiâ hactenus idem neglectus est.*

ANNIS,

O· CR· MM CCC LXXIIII;
ante N· CH· M DC XCVIII.

IX. AMINADAB. (*Matth* 1, *a*, 4: *Luc* 3, *f*, 33.) *Arami nascitur Aminadab, ætatis eius anno quadragesimo secundo; mundi, bis millesimo trecentesimo septuagesimo quarto; quartôque & vigesimo â Iubilæo quadragesimo septimo; ante N CH millesimo quingentesimo nonagesimo septimo.*

Dicitur Amminadab, (1 *Par* 2, *b*, 10: *Ruth* 4, *d*, 19) *Huius filiâ Elisebâ nuptui elocatâ Aharoni Amramis filio, Cahathis nepoti, Levis pron sancitur nova & prima sub Lege, & in lineâ Christi, inter præcipuas illas Levis & Iehudæh tribus affinitas & cognatio.*

CAHATH. (1 *Para* 6, *a*, 1.) *Etsi Deus, ex testamento & Prophetiâ Iaacobi Patriarchæ, iratus maledixit, post Reubenem, etiam Simeoni & Levi; iustam tamen, quam concepit, iram non voluit esse æternam, sed pro suâ, qua præstat clementiâ, in temporalem mutavit; & ut in gratiam receptos sê agnoscerent, omnium sacrorum illis summa creditur & commendatur cura. Quúmque Levi ipsi tres fuissent filÿ, tria futuri minorum suorum capita, Gerson, Cahath, & Merari, ne ex ambitione, vel ignaviâ etiam, nascerentur inter ipsos schismata, singuli et distincti singula acceperunt, ministerio Mosis,*

Diui-

Divina munera. De quibus toto in Numeris capite quarto expreßè agitur, & alibi.

AMRAM. [1 Par. 6,a,2.] *Amram hic Cahathis primogenitus, Levis nep. Mosísque & Aharonis, ex Iochebede amitâ & uxore parens, Mosen filiolum suum trium mensium à matre absconditum, quùm longiùs, sine totius domus discrimine, non poßet eum servare, Mariæ filiæ, quod ipse parens & mater facere vel aspicere saltem nequierunt, exponendum dedit. Soror fraterculum fiscellæ picebitumine undiquâque oblitæ impositum in iunceto Nili fluminis deponit, (quo loco & tempore Parohnis filia ibidem inambulare & levare consueverat) infantulúmq; vagientem, inter curas et metum, latitans observat, & eventum exspectat. Regis filia, voculâ puelli auditâ, undis eum extrahit, & sanctè ignara cuius Hebræorum ipse sit, operâ Mariæ usa, propriæ matri alendum & commissum, Deo providente, reddit. & posteà inter aulicos cooptatum filium sibi adoptat.*

AHARON. [1 Par 6, a,3.] *Nascitur Amramo ex Iochebede amitâ & uxore, anno mundi, bis millesimo trecentesimo septuagesimo; vigesimôque â Iubilæo OCR. septimo & quadragesimo:* [*Exod.* 7, 6,7.] *ante N. CH. millesimo sexcentesimo primo. Vixit annos centum viginti tres.* [*Nu.* 33, 40.] *Mortuus anno mundi bis millesimo quadringentes. nonages. tertio; tertiôque & quadrages. à Iubilæo quadragesimo nono: ante N. CH. millesimo quadringentesimo septuagesimo octavo; relictis Eleazare & Ithamare filijs, & ex his nepotibus, inter quos distribuerat ministerij sacri officia Moses.* [*Num.* 1, 49: & 4.a,2.]

MOSES. [1 Par 6,a,1.] *Moséh, tribus annis Aharone fratre minor, nascitur ex ijsdem, utroque, parentibus, anno mundi, bis millesimo trecentes. septuagesimo tertio; tertiôq; & vigesimo à Iubilæo quadragesimo septimo: ante N. CH. millesimo quingentesimo nonagesimo octavo. Sequentis anni mense tertio ex aquis extrahitur.* [*Exo* 2, a, 6.] *Nutritus & educatus in aulâ Pharaonis, exacto ætatis quadragesimo, factâ clam, & ex zelo, cæde, fugit in Midianem.* [*Exo.* 2,c,15. *Act.* 7,d,29.] *In vigesimum septimū æt. eius, Iubilæus mundi quadragesimus octavus, in septuagesimum septimum eiusdem, quadragesimus nonus coïncidūt. Tertio anno pòst, videlicet, mundi, bis millesimo quadringentesimo quinquagesimo tertio, audit & accipit vocationem à voce Divinâ, cum visibili signo ardentis & non combusti rubi,* [*Ex.* 3,a,2.] *æta. octogesimo.* [*Exod.* 7,a,7.] *Paret vocatus Deo, totúmque AEgyptum cum Pharaone ipso, virtute cœlesti eius firmante ministerium, decem admirandis affligit plagis, quæ vetustis his ordine comprehenduntur versiculis:*

Prima rubens unda: Ranarum plaga secunda:
Inde culex tristis: Post musca nocentior istis:
Quinta pecus stravit: vesicas sexta creavit:
Post sequitur grādo: Pòst bruchus dente nefando:
Nona tegit Solem: Primam necat ordine prolem.

Pharaone, porrò nihilo mitiore facto in Israëlitas, Moseque sub initium proximè & statim sequentis anni, die decimo quinto mensis primi, ducente ex AEgypto universum populum Israëliticum,

Haurit Rex undas tandem milésque profundas.

Decalogi Leges acceptas à DEO, dat & promulgat publicé populo suo, & universo semper orbi; [*Exo.* 19, toto] *anno mundi, bis millesimo quadringentesimo quinquagesimo quarto; quartôque à Iubilæo quadrages. nono: ante N. CH. millesimo quingentesimo decimo septimo.*

Die primo mensis primi, anni secundi exitûs ex AEgypto, Tabernaculum arce fœderis portatile, in deserto, ædificatur & consecratur; & à nube gloriæ Iehovæh operitur & repletur, in signū præsentißimæ clemētiæ & potentißimi auxilij Divini, quam promittit omnibus timentibus & colentibus nomen suum. Eodem anno, mißi exploratores ultra Iordanem in terram Chenaan, abscißam palmitem & botrum admirādæ magnitudinis, è perticâ pendentem, aliósque

malogranatorum, ficuum et similes fructus, ad Mosen et populum reversi portant. Quæ præterea facta et gesta sunt totis quadraginta annis, abundè tradit et exponit Moses; qui moritur, ætatis centesimo vigesimo, sepeliente eum Deo; (Deut. 34, b, 5.) mundi, millesimo quadringentesimo septuagesimo octavo.

ELEAZAR, (1 Par. 6, a, 3.) Aharonis filij fuerunt, Nadab, Abihu, Eleazar & Ithamar. Mortui verò sunt tragico & cœlitùs lapso flamarum & terræ hiatus supplicio, Nadab & Abihu, propter peregrinum ignem Tabernaculo & sacris illatum, cœli vindictâ, coram Patre suo, & spectante magna illâ multitudine, mortui inquam, sine stemmate. Sacerdotio ergo functi sunt Eleazar & Ithamar fratres.

ITHAMAR. [1 Par. 6, a, 3.] Aharonis etiam ille filius & Eleazaris frater, [Num. 4, a, 2.] & collega est; [Leu. 8, a, 2.] cuius minorum mentio fit etiam primo Paralipomenon lib. cap. 24, [b, 6.] In duorum ergò horum fratrum posteritate, Sacrorum cura & administratio, ex instituto Diuino, perpetuò mansit.

PINEHAS. De Pinehæ zelo, Eleazarisque & Ithamaris mystico ministerio supra libro secundo quædam annotavimus.

BORITH. A Borithe descendit Heli, suâ sequentium ab illo serie.

ANNIS,

O. CR. MM CCCC XVI;
ante N. CH. M D LV.

X. NAASSON. [Matth. 1, a, 4.: Luc. 3, f, 33.] Dictus Naasón, [1 Paral. 2, b, 10] Nahsón, Num. 1, a, 7: Ruth 4, d, 20.] Nascitur Naasón Aminadabi, annis ætatis eius quadragesimo secundo, circiter; mundi bis millesimo quadringentesimo decimo sexto; sextóque & decimo à Iubilæo quadragesimo octavo: ante N. CH. millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto. Hic factus caput domus patrum suorum, [Num. 11, a, 7.] duxit sub signo suo, septuaginta quatuor millia sexcenta, educentium gladios, & bello idoneorum, unius tribus Iehudæh; ad Tabernaculi & Sacrorum exstructionem, suæ tribus collecta offert donaria in deserto. [Num. 2, a, 3.] Tandem verò, propter fornicationẽ cum filiabus Moabis, & quòd vocatus ad sacrificia idolorum Moabiticorum, adoravit ea, & adiunxit sese ipsi Baal-Peor; iussu Iehovæh, cum cæteris principibus scelerum socijs, suspensus est Iehovæh coram sole, ad auertendam iram furoris Iehovæh, ab Israële. [Num. 25, a, 1, & s.]

ANNIS,

O. CR. MM CCCC LVIII;
ante N. CH. M D XIII.

XI. SALMON. [Matth. 1, a, 4: Luc. 3, f, 32.] Naasóni in deserto Salmon nascitur, æt. eius secundo & quadragesimo circiter; mundi, bis millesimo quadringentesimo quinquagesimo octavo; octavôque à Iubilæo nono & quadragesimo: ante N. CH. millesimo quingentesimo decimo tertio. Huic unius & quadraginta annorum animoso viro & egregio, contigit hospita sua Rachaba data in uxorem, quæ fidei suæ in exploratores præstitæ fidei cum præstante iuvene & hospite suo, præmium nanciscitur sanctum, sanctôque iure coniugium.

ACHAN. [1 Para. 2, b, 7.] Hic Achan, Charmis fil. Zabdis N. Zaræ pron. Ouanis abn. Iehudæ naturâ abn. sec. L. atnep. etiã, turbator Israëlis, anathemate spolijsque Deo devotis & consecratis, furto & fraude raptis & occultatis, fit ipse anathema: irámque Dei non in se solùm, sed in gentẽ uniuersam etiã Israëlitarũ irritat; (ipso .n. prævaricante prævaricati prævaricationẽ accusãtur universi filij Israël) quæ nõ cessat, donec, inquisitione institutâ et factâ, deprahẽsus, saxísq;

cum filijs & filiabus, bobus & asinis, obrutus, cúmque omni suppellectili flamis tandem traditus, ê medio tollitur. Statuerunt ergo super eum acervum lapidum ingentem, úsque in diem hanc: & aversus est Iehouáh ab irâ furoris sui. Ideo vocavit nomen loci illius Vallem Achôris, úsque ad diem hanc. [Iosu· 7, d, 26.] Pœnæ Achanis fit mentio, infra apud Iosuam, cap. 22. (d, 20.)

ANNIS,

O· CR· MM D;
ante N· CH· M CCCC LXXI.

XII. SALMONIS FILIVS, qui & Naasónis nepos; Zeræhq; trinepos. Nascitur ex Rachaba, æt· parẽtis quinquagesimo 1, mundi, bis millesimo quingentesimo: Iubilæo quinquages· ante N· CH· millesimo quadringẽtes· septuages· primo. Hoc loco maximê notandũ & observandum venit etiam, Boosém proximo gradu â Salmone non descendere; huiúsque sub Iehosuâh natum filium non esse proximum, sed filium tamen eo iure, quo omnes nepotes & minores, in avorum & maiorum suorum nomen & filios scribuntur. Sic â Matthæo, in exordio & propositione genealogiæ Christi, Davidis Christum, Abrahamique Davidem filium, rectê dicit & affirmat.

Anni sunt â secundo Ducatûs Iehosuæh, mundique bis millesimo quingentesimo, & quo Salmoni ex Rachabâ filium natum esse, veri est similimum, ad natum Davidem, tercentum sexaginta anni. Qui si in tres solos, Boosem, Obedem & Isain, distribuendi essent, singuli centenos vicenos vixissent, quando procreassent sibi liberos. At tantas nequaquam tunc vixerunt ætates. Et Ruthæ historia, sub Iudicum, nõ Iehosuæh seculo gesta narratur. Ac proinde, nõ Iehosuæh, proximê, sed Iudicũ libro, et post Levitæ tristem & tragicam illam historiam, annectitur. Proinde Lyra, qui inter Salmonem Rahabæ, & Boosem Ruthæ maritos, hoc certis, de sententiâ eruditorum & veterum, rationibus requiri demonstrat, [in cap· 2. Ruth, in pr· & in 3, sub lit· S; & in cap· 2. Matth· in dict. Ruth:] Et qui Lyram sequuntur, (inter quos est Iohannes Schonspergerus Augustanus, qui Chronica sua edidit ante centum fermé annos,) inter Salmonem & Boosem quatuor anonymos interponunt; quibus nos, unum, Salmonis filium; secundum, nepotem Salmonis; tertium, Boosis avum; quartúmq; patrem Boosis cognominamus; singulísque his, ut & Boosi, Obedi, & Isai, septenos & quinquagenos circiter asignamus annos, quibus ordine descendentiũ & proximorum parentes, ut recensentur, facti sunt; quibus Salmonis filius parenti, nepotem, hic Boosis avum, atque hic simul patrem Boosis, genuerunt, quos Obed et Isai sequuntur. Cum bonâ ergo omnium optimorum veniâ, malam malorum gratiam nihil morati, ex octo his primũ, Salmonis, nimirum, ex Rehabâ Ierichoniâ filium, natum Iehosúæh ducatus anno secundo ponimus, reliquos in suos annos & sua in tempora collocaturi. Porrò tercẽtum illos sexaginta annos, in sex gradus partimur, ut singulis vel quinquageni & uni vel quinquageni dentur anni, salvis suis Iudicum singulorum omnibus.

Ioan. Schonsperg

IEHOSVA. Hosea filius Nunis, de tribu Ephraimis, cui Moses Iehosúæ nomen fecit, quintus ex duodecim illorum ordine, qui â Mose emißi erãt ad explorandam terram Chenaanem, nascitur, anno O· CR· bis millesimo quadringentesimo primo; proximóq; â Iubilæo quadragesimo octavo, viginti quatuor annis Mose minor; ante N· C H· millesimo quingentesimo septuagesimo. Succedit Mosi, mortuo anno mundi, bis millesimo quadringentesimo nonagesimo tertio, repletus Spiritu sancto, [Deut ult. d, 9.] acceptis mandatis â Iehovâh. Reubenitísque, & Gaditis, & dimidiæ tribui Menaßihs, distributis terris cis Iardinem, accitis ex his bellatoribus tamen primis, cum reliquis sequentibus, transit miraculosê flumen, & angelo horta-

tore capit Ierehonem anathema factã, seruat à Rahabâ solâ; cadentibus muris ad solã arcæ testamenti præsentiã, clamoréme populi, et taratantararum tubarúmq; clangorem. Quæ res nova & inaudita priùs, Chennanæis omnibus plusquàm Panicum terrorem incutit. Vnôq; & triginta Regibus victis et interfectis, sorte & funiculis, provincias, inter medium alterã Menahßis, & novem reliquas dividit et tradit; omnibus illis, priùs, ad circumcisionem, quam in deserto multi neglexerant & intermiserant, pio hortatu adactis; præsertim illis, quos, stantibus & erigentibus sese ad dexterã Iardinis undis, transitu sibi & suis siccis cõcesso pedibus; & ad cædem hostiũ; ádq; victoriam illustriorem obtinendam, Solis, Lunæ & reliquorum planetarum & siderũ cohibito cursu, & duplicato die, non satis ad obediẽdum Deo moveri videbat. De quo dulcißimi â Ph Mel scripti legũtur versus: Ille potest Solis radios cohibere volantes, Ille velut scopulos flumina stare iubet. Sacerdotibus & alijs Levitis omnibus per singulas tribus, certas urbes et suburbia, decretis ijsdem decimis, designat.

Anno mundi, bis millesimo quingentesimo; Iubilæo mundi quinquagesimo; ante N· CH· millesimo quadringentes. septuages. primo post partitionem terræ, magnus Sabbatharius et Iubilæus, Sabbatharijs sequẽtib; & Iubilæis Mosaicis specimen fuit & præbuit. Hoc omnium exactißimè & rectißimè, cum Krẽzhamio Bucholzerus obseruat. Cuius calculi simul docent et monstrant, annos baptizati Christi et inchoantis munus suum ministeriale et Propheticum, Iubilæum O· CR· octogesimum, Mosis trigesimum; Novique testamenti novum et æternũ, concurrere. De hoc æterno Sabbathario et Iubilæo, sumtâ occasione à solennitate illâ, quæ tùm colebatur & celebrabatur, concionatur CHRIstus in scholâ patriâ, cum magnâ fructuosæ virtutis et efficaciæ, et penetrantis auditorum imas etiam medullas, admiratione & veneratione; ad cuius Divinas voces suorum, frigidas & obtusas Pharisæorum conciunculas facilè intellexerunt & observârunt auditores plerìque & optimi omnes. Eundem etiam perorantem audiemus in æternâ illâ & cœlesti vitâ.

OTHONIEL; secundus à Iehosuâ Iudex Othniél, filius Cenaz, is fratris Chalebis, legitur Iudex, anno mundi bis millesimo quingentesimo duodecimo; duodecimôque à Iubilæo O· CR· quinquagesimo: ante N· CH millesimo quadringentesimo quinquagesimo nono.

Captis per viros Iehudah & Simeonis tribuum coniunctis viribus, à morte Iehosuæ, residuis urbibus, ad suos funiculos pertinentibus, quùm sola & unica restaret Debír, quæ et Ciriath sepher, Chalebéque, expugnatori urbis illius, promittente Achsamen filiam suam uxorem, Othníel, eius ex fratre, nepos, Debire captâ, belli & victoriæ præmium Achsamen uxorem, cum præclarâ dote, partìm sponte à patruo & socero promißâ, partìm à sponsâ & filiâ impetratâ, à socero & patre accipit. [Iud 1, in pr]

Facientibus autem filijs Israëlis malum in oculis Iehovah, servatis sibi idolis in ruinam: dereliquerunt enim Iehováhm, et serviêrunt ipsi Báali et Asthrothi; iratus est furor Iehovah contra Israélem, tradiditque eos in manum diripientium, & vendidit eos in manum inimicorum eorum. Peccatáque subinde & continuo actu cumulantibus, pœnas quóque pœnis auxit gravioribus Deus, vendiditque eos in manum Chusan-risathamis Regis Aram naharaimis seu Mesopotamiæ; sub cuius manu servi facti sudârunt annos octo. Sed agentes tãdem pœnitentiam tamen, per manum Othniélis, gubernati & adiuti Spiritu Iehouah, liberat & servat, tradente Deo in manum eius Regem barbarum. Moritur sui Iudicatûs anno quadragesimo; mundi, bis millesimo quingentesi-

mo quinquagesimo primo; ante N· CH· millesimo quadringentesimo vigesimo; vigesimôque à Iubilæo primo & quinquagesimo.

ANNIS,

O· CR· MM D LI;
ante N· CH· M CCCC XX.

XIII. SALMONIS NEPOS, nascitur suo Parenti, Salmonis filio, ætatis eius quinquagesimo secundo circiter; Iudicatûs Othoniélis ultimo; mundi, bis millesimo quingentesimo quinquagesimo primo; proximôque à Iubilæo quinquagesimo O· CR· qui fuit Mosis primus, Boosis proavus, abavus Obedis, Isaïs atavus, tritavúsque Davidis Regis.

EHVD, à Iehosúa tertius Iudex, [*Iud* 3, c, 15.] *anno mundi, bis millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo; secundôque O· CR· Iubilæo quinquagesimo; Mosis primo; ante N· CH· millesimo quadringentesimo decimo nono. Populo iterum graviter peccante, punitôque graviter, sed agente tamen coactâ pœnitentiam, & implorante Divinum auxilium, sequitur præsens præstánsque liberatio, suscitato illis Ehúde filio Geræ filij Ieminis, viro capto manu suâ dexterâ. Hic Eglóni Regi Moabis, cui servierunt filij Israëlis octodecim annos, munera præsentaturus, solúsque ad solum, sine omni metu & suspicione admissus, eum ancipiti dolone, ad hoc acuato & levigato, confodit impacto in ventrē & abdomen, etiam capulo, quem infixum refigere nequijt, implicitum diaphragmate & confluente arvinâ; Ehude ipso, ex voto re confectâ, exeunte foribus post se obseratis, adsuósque reverso, militibúsque tubâ clangente convocatis, decémque millibus hostium demissis orco, clarâ populus promissâque à Iehováh potitur victoria; Moabitis illô ipso die sub manum Israëlis redactis.*

Moritur anno Iudicatûs octogesimo; mundi, bis millesimo sexcentesimo trigesimo secundo, secundôque & trigesimo à Iubilæo O· CR· quinquagesimo secundo; Mosis secundo; ante N· CH· millesimo trecentesimo trigesimo nono.

Post ipsum autem fuit SAMGAR, filius Anathis, & proprio sibi Divinitùs concesso motu & zelo, percussit & stravit Pelisthæorum sexcentos viros, stimulo bovis, servavítque & ipse dextrâ robustâ & auxiliari Israëlem.

ANNIS,

O· CR· MM DC III;
ante N· CH· M CCC LXVIII.

XIIII. BOOSIS AVVS. Nascitur Salmonis nepoti, anno æt: eius quinquagesimo primo circiter; Iudicatûs Ehudis trigesimo; mundi bis millesimo sexcentesimo tertio; tertiôque à Iubilæo O: CR· quinquagesimo secundo: ante N· CH· millesimo trecentesimo sexagesimo octavo. Obedis hic est proavus Isaïs abavus, Davidísque Regis atavus.

DEBORA & BARAC. Deboráh, quarta à Iehosúâ Iudiciorum præses, mulier Prophetis, uxor Lappidóthis, sedet pro tribunali, adscendentibus ad eam tribubus Israëlis in mōtem Ephraimiæ, sub palmâ Deboráh, anno mundi bis millesimo sexcentesimo secundo; secundôquê & trigesimo à Iubilæo O· CR· secundo & quinquagesimo, Mosis secundo.

Addiderunt autem filij Israëlis facere malum in oculis Iehovæh, Ehude mortuo. Et vendidit eos Iehováh in manū Iabinis Regis Chennanæi, qui regnaverat in Hasóre, & princeps exercitus eius erat Siserá; ipse autē habitabat in Haroseth-gentiū. Et clamaverunt filij Israëlis ad Iehovhám: quia nongenti currus ferrei erant ei: & ipse presserat

Israëlē fortiter viginti annos. [Iud 4. in pr.] Belli Ducem fœmina virum, Dei consilio, sibi legit Baracem stipatum decem millibus armatorum contra Siserám Ducē exercitûs Iabinis Regis. Paret Deo & Deborah Barac, comes potiùs quàm Dux futurus militum, sub manu & consilio Deborah. Quo intellecto, Siserá cum nongentis ferro & armis instructis curribus, cum universo suo milite, castra sua locat ad torrentem Cisón. At Deboráh, divinitùs docta, pollicetur eo ipso die, certā, Baracis Ducis manu præsente & præeūte Deo, victoriā. Siseram n. cum universis armis cūq; universo milite, casuros acie gladij, ad unū ùsque, corā Baracis facie & manu. In mediâ strage, salutem Sisera pedite fugitivo sibi quærente, apud Iaëlem fœminam animosissimam, Héberis Cinæi uxorem; Deo vindice, Iaël ipsa, virili virilis animi sibi concesso robore, Sisaræ dormienti clavum ferreum per tempora & cerebrum, cranio utrinque victo tudite admoto & appulso, transfodit, solôque affigit. Deboráh, ergò, prima Dux belli et autor, cum suo Produce, hostibus fusis & cæsis; Iaëlque Sisarâ interfecto, divino & virtutis pleno patriam afficiunt beneficio. [Iud 4 toto.] Canúntque Deboráh & Barac á victoriâ, suavissimum hymnum Deo exercituum & Israëlis [Iud 5. toto] Præsunt domi & belli Reipub. populi Dei quadraginta annos.

ANNIS,

O. CR. MM DC LIIII;
ante N. CH. M CCC XVII.

XV. BOOSIS PATER. Nascitur suo parenti, anno ætat eius secundo & quinquagesimo; Iudicatûs Deborah & Baracis vigesimo secundo; mundi, bis millesimo sexcentesimo quinquagesimo quarto; quartôque á Iubilæo O. CR. tertio & quinquagesimo; Mosis tertio: ante N. CH millesimo trecentesimo decimo septimo. Obedis hic est avus; Isais proavus, abavúsq; Davidis Regis.

GIDEON, â Iehosuâ quintus Iudex [Iud 6, 7, 8.] Iudicatum accipit, anno mundi, bis millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo; secundôque & vigesimo à Iubilæo O. CR. tertio & quinquagesimo; Mosis tertio: ante N CH millesimo ducentesimo nonagesimo nono. Quùm fecissent filij Israëlis malum in oculis Iehouah, tradidit eos ipse Iehouáh in manum Midianis septem annis. [1.] Proinde prævaluit manus Midianis super Israëlem. A facie Midianis fecerunt sibi filij Israëlis antra [illa] quæ [sunt] in montibus, & speluncas, & munitiones. [2] Attenuatus est igitur Israél valdè à facie Midianis; & clamaverunt filij Israëlis ad Iehouáhm. (6.) Missúsque Propheta dixit ad eos: Sic dicit Iehováh, Deus Israëlis: (8.) Ego Iehováh Deus vester; ne timeatis aut revereamini DEos Emoræorum, in quorum terra vos habitatis, & non obtemperastis voci meæ, (10) Ad hanc impietatis & profanitatis exprobrationem per Prophetam, mittitur angelus ad Gideonem, excutientem frumentum in horreo paterno, quem salutat his verbis: Iehováh tecum, vir fortis Gideon conqueritur. Israëlem desertum, absente Deo traditum in manus Midianis Respexit autem ad eum Iehováh, instructúmque fortitudine, meticulosum alioqui, et sua præsentia tutum mittit, ut liberet Israëlem; vocationémque confirmat signo sacrificij, ex frigida rupe natis absumti flamis. Iubétque Gideonem evertere aram Baalis, & altare DEO construere. Quô factô, furiosos cives patrocinaturosque Baáli, Ioas, Gideonis pater, prudente responso & apophthegmate mitigat: Litigandum nimirum ipsi Baali principali cum Gideone; interficiendos omnes Advocatos idoli Baalis. Unde Gideonis Ierub-Baális nomen faciunt communi consensu. Porrò, Spiritu DEI indutus Gideon, bello se armat, fidê sua duplici accepto signo, in rore & vellere, vehementer corroborata Militúmque habito delectu, ex aquis haustis, cum mi-

nori numero descendit in castra Midianis; auditâq; somnij interpretatione: tortam panis significatur ã gladium Gideonis, victoriã sibi promittit; tercentúmq; tãtùm stipatus viris, facto strepitu fractarum ollarum, arreptisque manu sinistrâ lãpadib⁹, dextrâq; tubis taratãtara sonantibus, acclamantibûsq;: Gladius Iehovæh & Gideónis. *Quo viso & audito, úsq; adeó territi conficiuntur hostes, ut mutuis vulneribus cẽtum & triginta quinque millia caderent interemti: Principes illorum, Orébem & Seébem, in fugã comprehensos, interficiunt viri Ephraïmitæ. Zébahm & Salmanahm trucidat Gideon ipse. Ex Suchothitis & Penuelitis, septuaginta septem viros primarios, qui ipsum irriserant, spinis & tribulis cæsos enecat. Et piè quidẽ & sapienter, repudiato titulo Regio, Dominari Israëli, nõ se sed Deum agnosci vult Heros illustrißimus: at irreligiosè tamẽ, ex aureâ prædâ citra & contra voluntatem DEi, conflat idolum, quod ipsi & patriæ in magnam cessit fraudem & calamitatẽ. Moritur anno Iudicatus quadragesimo; mundi bis millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo; secundôque & vigesimo à Iubilæo O· CR· quinquagesimo tertio; tertiôque Mosis: ante N· CH· millesimo ducentesimo quinquagesimo nono. Considerent hic sancti magistratus & Potestates gravißimum lapsum tanti viri, ut consider atiores sint in omnibus quæ agunt, ne deserti à Deo reprobè agentes in discriminis profundum, unde emergi difficulter datur, suâ se præcipitent culpâ.*

ANNIS,
O· CR· MM DCC V;
ante N· CH· M CC LXVI.

XVI. BOOS. [*Matth·* 1, *a*, 5: *Luc* 3, *f*, 32.] *Anno Iudicatûs Gideonis trigesimo quinto, mundi, bis millesimo septingentesimo quinto; quintôque & vigesimo à Iubilæo O· CR· quinquagesimo quarto; quartôque Mosis; ante N· CH· millesimo ducentesimo sexagesimo sexto, nascitur Salmonis & Rachabæ atnepos, Obedis pater, Isaïs avus, proavúsque Davidis Regis Catholici. Boosis huius & Ruthæ coniugum memoria & historia, peculiari libro consignata, in æternâ est benedictione.*

Atque hîc, nec mirum nec reprehendendum est, Matthæum & Lucam, libri Ruth sequutos scriptorem, quatuor illos, Salmonis filium, nepotémque eiusdem, Boosisque huius parentem & avum, de quibus suprâ in Salmonis filio egimus, & quos, non sine autoritate aliorum, suis restituimus locis, præterijsse. Huic enim satis fuit, ostendisse Regem Davidem à Ruthæ marito Boose, qui ipse à Salmone, tandémque à Peréillo, Eris ex Lege, Iehudæque, ex Thamaræ nurus maiore filio, atque ita naturâ à Iehudáh duxisset genus, ordine suo descendere. Neq; illi, ex libris Genealogiarum, quos combußit Herodes, suis nominibus ipsos exprimere & addere potuerunt. Et autor Paralipomenon, in seriem suam omnes ubique non adnumerat. Adhæc, nõ rarò fit, ut filij, non solùm à parentibus proximis, sed, & ab avis & atavis, aliísque maioribus, adeôque & ipsis Patriarchis seu primis et distinctis suarum familiarum capitibus & autoribus, unis propioribus, alijs remotioribus, nuncupentur. Sic Abrahami, [*Ioh·* 8, *g*, 53.] *& Israëlis filij* [*paßim & frequentißimè in Biblijs*] *dicti sunt ex circumcisione omnes, omnibus ordine & succeßione suâ seculis.*

Et Matthæus, ut suprâ etiam monuimus, de Christo Rege concionaturus & scripturus, Davidis eum, omnium Regum & Ducum, & descendentium ad Iosephum úsque Patriarchæ & hunc Abrahami filium dicit, intermedijs omissis, quos tamen statim subijcit & recenset etiam. Et CHRISTVS Davidis acclamatur publicè & fausliter, creditúrq; et agnoscitur filius, [*Matth·*

Sane, sicut & supra est infirma ratio, nec satis collecta,

15,c,22. Luc 18, f, 35: Matth 21, b,15: Rom 1,a,1,] cuius ordine multorum trinepotũ trinepos est.

ELIMELECH. [Ruth 2, a, 2.] Hic Boosis illius Patruus, Obedísque ex Ruthâ nuru, secũdum Legem avus est. Vixítque cum fratre, sub Deborah & Gideonis Iudicatibus annis O CR Iubilaeorum, & ante N CH ijsdem (ut inter fratres fieri solet,) quos in Boosis patre observavimus. Nahassonísque frater fuisse, & sub Mose in deserto vixisse & mortuus, nequaquã putari potest. Quomodó n sub Iudicibus peregrinari, uxorésque filijs, inter Moabitas spontaneus exul, accipere & dare potuisset. Libérque Ruth, vel hac nobis nomine commendatior habeatur, quòd tàm perspicuum Legis & Naturae, & utriúsque typi & mysterij specimen exhibet. Nihilque omninó, ut diximus, vel alter velutérque Euangelistarum peccasset, si Obedẽ Mahalonis, Mahalonem Elimelechis, Elimelechum Salmonis, (intermedijs vel recensitis vel omißis) filios, ut in casibus ab utrôque similibus factum est, scripsissent etiam.

MAHLON. [Ruth 1, a, 2.] Elimelechis hic filius, Boosísque patruelis, ex hoc & Ruthâ relictâ suâ viduâ, beneficio Legis: Quum habitaverint: [Deut 25, b, 5:] Obedis pater fit post mortem, & Davidis Regis proavus. In cuius rei gratiam & honorem, Davidis seculo historia haec. si non scripta, tamen illustrata apparet; praesertim in fine: àc proinde à nobis etiam maioris, quàm à nonnullis fit, censenda.

RVTH. [Ruth toto.] Prudens haec & religiosa foemina vale dicto patriae et gẽti suae filiorum Moabis, inseri gestijt populo Iehudaeorum, docta & instituta á socero. socra & marito priore, de promisso Meßiâ. Qui typus, ut et plures alij, volunt nullum hominum genus à professione & societate Euangelij, de Christo salvatore nostro submovẽdum, aut excludendũ, modò fidẽ gerat & afferat, animúmque habeat & retineat pietatis & iustitiae sitientem & cupidũ. Atque hanc Ruthae historiã Iosephus, [lib 5, cap 13.] opinione ductus, sub Heli, et longius post factã, quã facta est, putat, ꝙ nullis adductis, quibus id probet, & observatis temporum & aetatum rationibus, quas ex genealogiarum & pedaturae libris si relictos habuisset, rectiùs accipere potuisset & reddere.

DISCALCEATVS. [Ruth 4, b, 2.] Hunc, quia uno affinitatis gradu Ruthae propior est, quàm Boos tertius à Salmone patruum Chilionis & Mahlonis, Boosísq; secundi & Elimelechi minimũ natu fratrem esse, re ipsâ docente, Lyra, veteres sequutus, asserit. Mysterium suprà libro II, propositum magis, quàm pro suâ dignitate expositum. mõstratum magis quàm declaratum lector habet, quem ad sublimiorem & exactiorem meditationem & considerationem tàm Divini mysterij invitatum volumus.

ABIMELECH, [Iud 9, toto] à Iehosuâ sextus, non Iudex sed tyrannus; anno mundi, bis millesimo septingentesimo duodecimo; decimôque & secundo à Iubilaeo O CR quinquagesimo quarto; quartôque Mosis; ante N CH millesimo ducentesimo quinquagesimo nono. Factum est à morte Gideonis, ut quintùm reversi sint ad vomitum et volutabrum filij Israëlis, qui fornicati sunt post Bealimem, posuerúntque sibi Baal-berithem pro Deo; [Iud 8, g, 33;] neque recordati sunt (ampliùs) Iehovah Dei sui, qui eruit eos de manu inimicorũ ipsorum per circuitum: (34:) nec fecerunt misericordiam cũ domo Ierubbaalis Gideonis, iuxta omnia bona quae fecerat in Israële. (35.) Abimelech quippe Gideonis illegitimus ê concubinâ Sechemẽsi spurius, popularium suorum genus et sanguinem praetendens, conciliato ipsorum favore, ex Idolaei thesauro ociosos et vagos colligit milites; in domum patris sui, in urbe Ophrâh, vi armata irruens, septuaginta fratres suos, et hos omnes ex legitimis coniugijs germanos et con-

sanguineos fratres, Heroïs tanti, Ierubbaalis, filios, in uno saxo, crudelissimè interficit; uno servato Iothâne, qui se abditum clàm subduxerat. Parricida, vulgi applausu, cædibúsq; probatis, renunciatur Rex. Iothan, ad Sichemitas, sceleris & parricidiorũ socios, ex cacumine mõtis, propositâ parabolâ synodi arborum, stultitiam eis, et crudelitate perfidiã auctam exprobrat; & de mutuis irarum & bellorum flamis, inter Abimelechẽ & Sechemitas, plenâ concione vaticinatur aculeis; ex filÿsq; sibi asylum eligit Beérem. Spiritu ergò vertiginis, & mutui odÿ inter Sechemitas à Iehováh concitato & commisso, intestinum exardescit bellum, in quo ancipiti quùm cœpisset urbem Sichemem interfectis civibus omnib⁹; oppugnarétque, superatis mœnÿs, arcem in medio urbis Thebis, à muliere, iactu fragminis mole, in cranio lethaliter vulneratus, desperans, gladio à viro se præcepit cõfodi, ne manu fœminæ victus diceretur. Mortuo Abimeleche & pace factâ, redierunt quísque in locum suum. [g, 55.] Reddidit itáque Deus malum Abimelechi, quod fecerat patri suo, interficiendo fratres suos, [56.] Sed & omne malum virorum Sechemitarum reddidit Deus in caput eorum; & evenit eis maledictio Iothanis filÿ Ierubbaalis. Regnavítque tribus tantùm annis.

THOLA, à Iehosuâ VII. Iudex. [Iud. 10, a, 2.] Surrexit autem post Abimelechem, ut Israélem salvum faceret, Tholá filius Puah filÿ Dodonis, vir de tribu Isacháris; atque ipse habitabat in Samíre, in monte Ephráime. [2] anno mundi bis millesimo septingentes decimo quinto; quintôq; & decimo à Iubilæo O· CR· quinquagesimo quarto; quartôque Mosis; ante N. CH· millesimo ducentesimo quinquagesimo sexto. Iudicavítque Israëlem viginti & tribus annis.

IAIR, A Iehosuâ VIII. Iudex. [Iud. 10, a, 3.] anno mundi, bis millesimo septingentesimo trigesimo octavo; octavôque & trigesimo à Iubilæo O· CR. quinquagesimo quarto; quartôque Mosis: ante N· CH· millesimo ducentesimo trigesimo tertio. Post Tohlám surrexit Iair Gilades, iudicavítque Israëlem viginti duobus annis. Fuerunt autem ei triginta filÿ, quibus tot civitates, singulis singulas gubernandas tradidit. Mortuúsque est & sepultus in Camóne, quùm Iudicatum obtinuisset tres & viginti annos. Pacifico hoc & religioso amisso Iudice, rursus in Idololatriam relabuntur filÿ Israëlis, ac proinde traduntur in manus Pelisthæorum & filiorum Ammonis; sub quibus attriti & confracti sunt octodecim annis. Agentes pœnitentiã, & confitentes Iehováh peccatum suum, arguit extremæ oblivionis & ingratitudinis Deus. At non cessantium tamen, clamores & delictorum liberam & ingenuam confessionem, edere, relictis idolis, exaudit Dominus, novâque illos fortitudine & animositate cingit & armat. Moritur anno Iudicatûs secundo & vigesimo.

ANNIS,

O· CR· MM DCC LVII;
ante N· CH· M CC XIIII.

XVII. OBED. [Matth. 1, a, 4: Luc. 3, f, 32.] Anno Iudicatûs Iairis decimo nono, circiter; mundi, bis millesimo septingentesimo quinquagesimo septimo; septimóq; à Iubileo O· CR· quinquagesimo quinto: quintôque Mosis: ante N· CH· millesimo ducentesimo decimo quarto; Obed hic, ex Ruthâ Moabithide, Mahlónis secundùm Legem, naturâque Boosis tertÿ filius nascitur; Isaís Pater, avúsq; Davidis Regis; In cuius gratiam & mysterÿ in Davide propositi, totus hic liber factus est, qui Ruthæ titulum habet.

IEPHTHAH. [Iud. 11, a, 1.] A Iehosuâ Iudex IX. anno mundi, bis millesimo septingentesimo sexagesimo; decimôque à Iubilæo O· CR· quinquagesimo quinto, quintôque Mosis: ante N· CH· millesimo ducentesimo undecimo. Hic Iphtháh Giladis ex meretrice spurius, vir potẽs robore, à fratribus, parenti Giladi ex legi-

timo thoro natis, paternâ tàm domo, quàm hæreditate exturbatur; ſpretúsque à ſuis, collectâ furum manu, ex prædationibus rem & famam ſibi facit & comparat. Ammonitísque bello petentibus & prementibus Giladitas, à popularibus ſuis, aſſentientibúsque reliquis, quorum eius nihil tamen interfuit, Iudex & Imperator conſtituitur, pactâ, certis legibus, conditione perpetui Iudicatûs. Confirmatus ergò Dux belli, à Rege filiorum Ammónis, per Legatos, terminos filiorum Iſraélis quos ille occupabat, reſtituendos ſibi repetit. Negante hoc Rege barbaro & ſuperbo, inflamatus Spiritu Iphtháh, in Ammonitas arma movet, obvios & proximos quósque ſibi ſubigit, plurimos acie gladij, & longo itinere, magnâque ſternit ſtrage, viginti captis urbibus. Humiliatîque ſunt filij Ammón â conſpectu filiorum Iſraël. Sed quid intereâ fit? Rebus præclarê geſtis, famam ſuam, ex ſtulto & temerario voto, minuit, dum, contra omnia & divina & humana iura, filiolam unicam, eámque virginem, mactat, Deôque ex vetito ſacrificio nauſeã, populo & virginibus luctum, annuáſque exſequias & parentationem creat. Porrò, Ephraimitas ex verâ ambitione, faſtu, et invidá ingratitudine, & quòd non vocati fuiſſent in ſocietatem belli et laudis, ſeditionem in ipſos moventes, duobus ex illis & quadraginta millibus cæſis, fregit & cohercuit. Moritur Iudicatûs ſui anno ſexto: in [unâ ex] civitatibus Giládi.

ABESAN, [Iud. 12, c, e.] à Iehoſuâ Iudex legitur X. anno mundi bis milleſimo ſeptingenteſ. ſexageſ. ſexto; ſextôq; & decimo à Iubilæo O·CR· quinquageſ. quinto; quintôque Moſis: ante N·CH. milleſ. ducenteſ. quinto. De Ibſane hoc Bethleëmitâ, quod rarum eſt, ac proinde memorabile, prædicatur, quòd triginta filias nuptui alijs forâs elocavit; trigintáque nurus, cum ſuis filijs, illarum maritis, domi ſuæ aluit: ut appareat, amicitijs eum & paci, tàm publicæ quàm privatæ, ſtuduiſſe maximê. Mortuus anno ſui Iudicatûs ſeptimo, ſepultus apud maiores ſuos Bethleemiæ.

ELON, [Iud. 12, d, 11.] à Iehoſuâ creatus Iudex XI, anno mundi bis milleſ. ſeptingenteſ. ſeptuageſ. tertio; tertiôq; et vigeſ. à Iubilæo O·CR· quinquageſimo quinto; quintôq; Moſis: ante N·CH· milleſ. centeſ. nonageſ. tertio; poſt Ibſanem iudicavit Iſraélem decem annis; natus in tribu Zebulonis; ſepultus Aialóne in terrâ Zebulúnis.

ABDON, [Iud. 12, d, 13.] à Iehoſuâ factus Iudex XII, anno mundi bis milleſ. ſeptingenteſ. octogeſ. tertio; tertiôq; et trigeſ. à Iubilæo O·CR· quinquageſ. quinto; quintôq; Moſis: ante N·CH· milleſ. centeſ. octogeſ. octavo; Abdõ hic Elónis ſucceſſor, filius Hillélis, Pirathonites, vir, quadraginta filijs, & triginta nepotibus adultis, & bello Equitibus idoneis, nobilis, iudicavit Iſraëlem octo annis, Mortuus anno ſui Iudicatûs octavo: ſepultus Pirathóne, in terrâ Ephraímis, in monte Amalecitarum.

SIMSON, [Iud. 13, & ſeqqq.] à Iehoſuâ Divinitùs vocatus, & ſuis chariſmatis inſtructus Iudex ornatur illuſtriſſimus; anno mundi, bis milleſimo ſeptingenteſimo nonageſimo primo; primôque & quadrageſimo à Iubilæo O·CR· quinquageſ. quinto; quintôq; Moſis; ante N·CH· milleſimo centeſimo octogeſimo. Sub Iudicatu tot præſtantium & illuſtrium maximâ ex parte heroũ, videmus SEPTIMO NVNC FILIOS ISRAELIS IN IDOLOLATRIAM ET ALIA SCELERA PROLAPSOS, ſeptiéſque graviſſimis ſemper pœnis graviſſimê à Iehovah affectos, & hîc, in manus Peliſthinorũ, à Iehováh, ipſos traditos quadrag. totos annos; & tamẽ, quotiès egerunt pœnitentiã, totiès eos gratiã et veniam conſequutos, à propitio & miſericorde Domino & Deo. Atque Simſonis conceptio, nativitas, educatio, vocatio, & res præclarê, gerendæ, prænunciantur, ab Angelo Iehovæh, ipſi Manóæh de Soráh, viro ex tribu Dan, cuius uxor erat ſterilis. Vocem ille ſuam primô

Manóæh

Manóah soli datam, deinde eidem, præsente uxore, repetitam, confirmat sacrificij miraculo. Natus ergo Simson crevit, et accepit benedictionem à Iehováh. Cœpitque Spiritus Iehovah roborare eum in Castris Danis, inter Soráh et Esthaóle. (Iud·14.) *Ambit uxorem de filiabus Pelisthinorum, impetratôque consensu parentum, profecturus cum illis ad sponsam, obvium inermi sibi catulũ leonis, nudis discerpit manibus; in cuius cadauere, aliquot diebus post, videt collectum examen apum & mel. In convivio nuptiali, adolescentibus cõvictoribus proponit ænigma; quid sit? De comedente exijsse cibum? & de robusto egressum esse dulcedinem? proposito præmio vel dando vel accipiendo illis, si vel solverent vel minus. Vxor, blanditijs & simulatis lachrymis, sentẽtiam ænigmatis extortam, adolescentibus prodit postulantibus triginta vestes mutatorias.* [cap·15.] *Vxoreque statim sibi raptâ, segetes Pelistinorum exurit. Ab amicis patitur se vinciri, & tradi Pelisthinis; sed ruptis funibus vno motu, maxillâ, ecce, asini inventâ, mille cũ eâ percussit viros. A victoria invocato Deo, sitim & ardorem, aquis è dente maxillæ molari erumpentibus, levat & restinguit.* (ca·16.) *Gazensium insidias declinans, portas urbis suis cardinibus emotas cum vectibus humeris impositas effert in mõtem vicinum Hebroni. Tandem insano Delilah victus amore, roboris sui symbolum, comam nutritam prodit; deficiúntque eum nervi & vires. Comprahẽsum ergó Pelisthini exoculant, captúmque & vinctum pistrino affigunt. Sacrificaturíque Dagoni idolo suo in theatrũ amplissimum, spectaculo & ludibrio omnium eum adducunt. At Simson, invocato Iehováh, robur suum recuperat, complexúsque duas columnas medias, & molem sustinentes, innixus ijs, summo conamine frangit, hoc expresso voto: Moriatur anima mea cũ Pelisthæis. Moriénsque plures tunc, quàm anteà vivus, occidit; quum perijssent illâ ruinâ tria circiter millia virorum & fœminarum epulãtium. Typus, hic, Christi, qui in se Leone pro nobis necato, & in suâ doctrina, omnium dulcedinum dulcedinem, eamque vitalem, offert & præbet; ut qui nostram mortalium moriturirorum mortem moriendo destruxit, ut vitam eorundem nostram revivisceniium, resurgendo repararet.*

Christe, mihi vivens, mihi mortue, quo tibi vivã,
Atque tibi in mortem, te fruiturus, eam.
Vt mortis mera caussa fui tibi, sic tua, contra,
Sunt vitæ & morti vitâque mórsque meis.
Ergò tibi Israël sum sic, ut tu mihi Simson,
Inque nece & vitâ tu mihi salva salus.

Moritur anno sui Iudicatûs quadragesimo.

ANNIS,

O· CR· MM DCCC IX;
ante N· CH· M C LXII.

XVIII. IESSE. [Ruth 4, *in fin·* Matth· 1, *a*, 5: Luc· 3, *f*, 32.] *Anno iudicatûs Simsonis decimo nono; mundi bis millesimo octingentesimo nono; nonôque à Iubilæo O· CR· quinquagesimo sexto; sextôque Mosis; ante N. CH· millesimo centesimo sexagesimo secundo, nascitur Isai, qui & Nahas,* (2 Reg· 17, *d*, 25.) *Boosis & Ruthæ nepos, pater Davidis; Octo hic filiorum parens, invitatur Deo iubente à Semuéle ad victimam, sanctificatus ab eodem ipse & filij eius, Semuél conspecto primo, quùm putaret, coram Iehováh iam Christum esse, dicentem audit Deum: Ne respicias ad formam: Iehováh aspicit quæ in corde. Sex proximis ordine repudiatis ad regnum omnibus, ultimo & octavo rure vocato Davide, rufo cum nitore oculorum, & ingenuo vultu & gestu, pronunciat Iehováh ad Semuélem: Surge, unge eum, quia iste est. Isaísque huius nomen non tacet vaticinium de CHRisto:* (Esa· 11, *a*, 1: Rom· 15:) *Exibit virga de radice Isai, & surculus è radice eius fructum edet, Virga continuam propaginem ad Iosephum & Mariam significat, surculus ipse CHRISTVS est.*

Historia de MICHA ET VXORE LEVITAE [Iud. 27. & seqq. totis] sub Simsone haud dubiè cõtigit. In diebus illis, inquit autor libri, [ca. 28. a, 1,] nõ erat Rex in Israële. Et: Fuit prætereà diebus illis, inquit idẽ, (cap. 21, a, 1,) quibus Rex non erat in Israële. Quòd enim Simson libertatis suæ gentis vindicem præstitit, hoc motu & Spiritu divino iussus et adiutus, et immediatè magis, quàm quód publico voto & suffragio, ut alij, ad Iudicatum electus fuerit. Nec enim publica, scripto & coacto milite, bella gessit. Neque expressè legitur sedisse pro tribunali ipse, ad iudicandas & dirimendas controversias. Atque apparet, eius insignia & celeberrima facta, alijs gratiora accidisse, alijs minùs. Ad hæc, scelus & facinus illud ad Iudicem Simsonem non delatum est, sed ad omnium tribuum status & ordines. Neque ad vindictam tàm horrendæ internecionis Dux belli vocatus est. Et quamvis leguntur filij Israëlis in barbararum gentium servitutem, propter peccata, iterum iterúmque affixos, quo tempore Iudicũ cessavit autoritas: si tamen in Interiudicatu quasi aliquo hoc factum fuisset, tàm tristis, & non nisi cum maximo horrore memorabilis casus, proximæ superiori historiæ annexus & cõtinuo ordini historiæ insertus haberetur: præsertim, cùm causa & vindicta sit publica, nec ità privatus privatorum hominum casus, ut peregrinatio Elimelechis, et quæ post eà secuta sunt, q̃ privatũ etiam rectè desiderãt commentariũ. Et quandò omnes res gestæ, ordine historiarum & temporum, & continuo commentario, quæ publicæ sunt, ut diximus, & quorum interest omnium tribuum & ordinum, ut videmus, consignatæ sunt; atque huius tàm tragici casus à Simsone proxima fiat mentio, & post Iudicum aliorum neminem, ac ne minimâ factâ mentione reposita sit, sub Simsone, factum rectè arbitramur; & procul omni dubio, quandò propriâ & effæminatâ temeritate & blanditijs unius mulierculæ, irretitus & proditus, privatus oculis, servus pœnæ factus, in imo latuit captivitatis squalore: ut tunc, etiamsi eum vocare voluissent, ipse tamen suam Ducis & vindicis operam, populo suo nequisset præstare. Rectè enim & verè tempori huic quadrat, quòd bis dicitur: In diebus illis non exstitisse Regẽ seu gubernatorẽ in Israële: Et postliminio tamẽ Simsoni redijsse vires, ad vindictam de hostibus Pelisthæis exercitã, legimus, Divinâ institutam & adiutã providentiâ.

ELI. [1 Sam. 1,] à Iehosua Iudex XIIII. Sũmus hic Sacerdos, ex tribu Levis, de stirpe Ithamaris, secundùm unos, secundùm alteros ab Eleazaro descendens, domicilium suum habuit in Silóhne, ubi tunc custodiebatur arca fœderis. Sacerdotio coniunctum administravit Iudicatum, successitque Simsoni, anno at quinquagesimo quarto; mundi, bis millesimo octingentesimo undecimo; undecimôque à Iubilæo O. CR. sexto & quinquagesimo; sextôq; Mosis: ante N. CH. millesimo centesimo sexagesimo. Senio confectus curam Sacrorum cõmisit duobus filijs, Stygij Belialis potiùs quàm religiosi Sacerdotis. De quorum turpibus & nefandis flagitijs, quùm multa quotidie audijsset, nihil tamen minùs egit, quàm ut ad meliorem, ipsos, serijs & repetitis minis & iris flecteret & cogeret mentẽ. Gravissimâ oratione, Propheta, iussu & mandato Divino, eius arguit et accusat ignaviam, & neglectam meliorem filiorum ad pietatem disciplinam & institutionem, quos uno proinde simul casuros prædicit die. Eadem repetit Deus, & dicit Semuéli discipulo Elis qui huic volenti & petenti, quæ audijsset à Domino, narrat singula. Pœnas ergo subitas, & parens indulgentiæ, & filii profanæ impietatis luunt, secundùm verbũ Iehovah. In primo cum Pelisthinis conflictu cadunt ex Israële fermè quatuor millia virorum; in secundo, quùm advexissent arcam fœderis, & arca capitur, Hophníque & Pinehas cum triginta millibus peditum cæsi occumbunt. E-

LI, auditâ filiorum morte, ipse è sellâ cadens cervicem frangit, anno ætat. nonagesimo quarto; uxor Pinehæ ex abortu exstinguitur; urbs Silóh tabernaculi domiciliũ in potestatẽ barbarorum venit. Anno mundi, bis milles. octingentes. quinquages. tristi omnino Iubilæo, eôq. O·CR· quinquages. sept. septimôq. Mosis ante N·CH· milles. centes. viges. primo.

HOPHNI et PINEHAS fratres, Elis filij, vitâ suâ flagitiosâ, et quòd nulla illis fidei, pietatis et religionis cura fuit unquam, ita exemplo proponuntur universo mundo; Deum certô et seriô, certis et serijs pœnis, omnes sceleratos, nec agentes pœnitẽtiam, gravissimê afflicturum, et in hoc, et in futuro mortis seculo: ut orantibus et petentibus vicissim veniã et gratiam propitius futurus est et clemẽs pater, tùm in hâc, tùm in illâ omnis æternitatis et indesinente vitâ.

ACHItbob, [1 Sa. 14, a, 3,] Elis nepos Pinehæ fil. Abiiah et Achimeléchis parẽs.

ICHABOD, Elis Nep. Pinehæ posthumus. Mater enim eius, ut audivit arcam Iehovah captam, virum in bello interfectum, socerum è sellâ lapsum cervicem fregisse, incurvavit se et peperit, quia effusæ erant super eã angustiæ eius; & vocavit filium Ichabód, statim exhalans animam; solicita magis de captâ DEI arcâ, et gloriâ Israëlis translata, quàm de nato sibi masculo. [1 Sã. 4, in fi.]

SAMVEL, à Iehosuâ Iudex XV, nascitur anno Iudicatûs Elis secundo; mundi, bis millesimo octingentesimo decimo tertio; tertiôque & decimo à Iubilæo O·CR· quinquagesimo sexto; sextôque Mosis: ante N CH millesimo centesimo quinquagesimo octavo. Conceptio enim eius initio statim à solenni festo facta putatur. [1 Sam. 1, toto.] Vocatus à Deo Propheta succedit suo præceptori Eli, mortuo ætatis nonagesimo quarto; suæ, trigesimo septimo. Solus præfuit universæ Reipubl. donec, senio pressus filios suos Ioëlem & Abiiah, sui Iudicatûs administratores constituit in Beersebâ, [cap. 8, a, 1,] æt. s. sexagesimo octavo: qui anni accidentibus curis & solicitudinibus molestis & gravibus, et caniciem, & corporis imbecillitatẽ, per se, advehunt, animiq. vigorem frequenter debilitant. Degenerantibus illis ab ingenio et animo paterno, acceptisq. muneribus iudicia pervertentibus, populus pertesus magis quietis et pacis, quàm ut abhorruerint ab ipsorũ flagitijs, spreto Deo poscit sibi præfici Regem: & quidem, postquàm illis mandato Dei prænunciasset IVS satis strictũ REGIS. Adhuc Regem pertinaciter illis desiderantibus, Semuél consulto iterum Deo, promittit illis Regem. Saúlem ergô amissas quærentem asinas, & ad se, suasu pueri, diversurum, responso à Deo accepto, obvium sibi factum, per Spiritum Dei agnoscit illum Regem; quem de asinis certiorem factum, ad se in cœnaculũ invitat, & inter triginta viros, primo accubitus dignatur loco. Sequente die eum domi suæ ungit in Regem, additis futuri eventus signis, quibus à Deo se credat unctũ. Quibus contingentibus accipit et Prophetiæ donum, atq. prophetat. Quod quùm intelligerent, qui noverant eum ab heri et nudiustertius, dicebãt unus ad alterũ: Quidnã accidit filio Cisis? Num etiam Saúl inter Prophetas? Patruo eius sciscitaturo multum et quærenti, quid oraculi accepisset à Semuéle, respõdit: de salvis se asinis certiorem factum; de vocatione suâ præstito silẽtio Samuele et Deo.

SAVL. Convocatis porrò tribubus et millib. Israëlis, ad comitia corã Iehováh, in Mispáh docet iterum Propheta populum, quàm graviter peccârint petendo Regẽ; (non multũ absimiles vociferantibus: Regẽ se nullum habere præter Cæsarem) quãdoquidem hactenus & semper degissent sub potente, & æque iratâ atque miserente eâ, Dei manu. Regem, nũc, quem petiissent, haberent. Sorte ergo ductâ inter omnes tribus & illarum millia, cecidit ea super tribũ Beniaminis. Inter familias tandẽ integras et privatas domos iandicapta est familia Matris. & captus est Saúl filius Cisis, vir [illegible]

 elegan-

elegante corporis proceritate & dignitate præstantissimus. Vngitúrque à Samuele Rex, (1 Samu. 10 & 11 totis) cui & regnum commendatur in Mizpate; regnúmque invitus, humilique & prophetico accipit spiritu, teste Prophetâ: Filius, inquit, anni (unius) erat Saúl quando regnavit ipse: duobus autem (tãtùm) annis regnavit super Israëlem. Quorum verborum sensus hic videtur & est: Quum filÿ Prophetarum dicãtur, non tantùm hæredes promissionũ sed & Prophetiæ dono afflati & aucti; & Saúl inter Prophetas nuper acceptus, anni hic filius appelletur, nomen etiam subauditur, Prophetarum; idémque est, ac si unius anni Propheta durasset. Quòd sequitur: Duobus eum regnasse annis: planum est. Nam, quùm Deo inconsulto, sui regiminis altero anno sacrificaret; nec exspectato Samuele; ad perditum priùs primum, prophetiæ, perdidit & Regis donum ac munus deinde alterum: quùm ille, biennio ab unctione, acceptâ à Samuele, priore tantum Propheta mansisset, utrôque Rex. Statim enim audit & male à Samuele: Stultê egisti, non servasti præceptũ Iehovæh Dei tui, quod præcepit tibi. Quia tunc stabilierat Iehováh regnum tuum super Israëlem usq; in seculum. Nunc autem regnum tuum non stabit: Quæsiuit Iehováh sibi virum secundùm cor suum, cui præcepit Iehováh, ut sit Dux super populum suum. Quia non servasti quod præcepit Iehováh (1 Sam. 13, c, 13.) In utrámque partem vehemens & acuta, iusta & irata sententia. Eandem repetit aliquantô pòst: Proiecisti verbum Iehovæh, ne sis Rex super Israëlem. Scissóque ex attractu Saúlis Prophetæ pallio: Scidit Iehováh regnum Israëlis hodie à te, & tradidit illud proximo tuo, meliori te. Non obstet hic nobis, quòd videtur longiùs Saúl regnasse. Lyram consule, & hic consulet tibi facilé. Non amplius de iure inquit regnavit, sed usurpativê. Ab eo enim tempore, quo unctus est ad regnum, & declaratus est Rex, regnavit approbante Domino; sed duobus elapsis annis, propter sacrilegam profanitatem, ipsô remoto, electus David à Deo, unctúsque aliquantô pòst à Samuele, idem Rex est. Atque tàm interregni anni relinquuntur Sauli, quàm illi & Samuelis eidem tribuuntur, qui compositi faciunt annos quadraginta. Etsi verò Saúl interregni Rex, non infeliciter sæpè sua gessit bella, felicitatem tamen illam Deo acceptum non retulit, sed, à malo raptus & ductus spiritu, in Davidem maximê apertam effudit tyrannidem, unum armis, alium odio prosequitur. Sacerdotũ sanguine exhausto nõ satiatur domi, sed universæ civitatis sitientissimus, universam, non sexũ, non ætatẽ reveritus, universam, inquã foris urbem in sui & carnificum acie gladÿ mactat, ut Abelem Cain, bipedum nequissimus tyrannus. Et hoc sit Regem esse? Hic manifestê conspicitur, quid sit; Apostatam degenerare in persequutorem sui prius ordinis. Filiarum, non Prophetarum, sed Belialis semper usus consilÿs in extremum exitium, in propriúmque tandem gladium præcipitatus & confossus ruit. Non omninò rarum, in orbe, si observentur nonnulli casus tragici, exemplum.

ACHIMELECH hic, ille est Ahitúbis fil. Pinchæ nep. Elis pron. qui à Doëgo proditionis accusatur & coniurationis, apud Saúlẽ, quòd Davidi exuli à se petenti, panes & gladium præbuisset; ac proinde cum universô Sacerdotũ collegio, & post hos, tota civitas Nobe, crudeliter interficitur. Atque hic idem est, quem Marcus (cap. 2, d, 57.) Abiatharem appellat, binomium fortè.

AHIAS, eiúsdem quóque Ahitúbis fil. Achimelechis fr. Pinehæ nep. Elis pron. custos arcæ fœderis, in bello Saúlis & Ionathæ cum Pelisthæis, in quo Ionathas, clàm patre & populo, comitatus uno armigero, confert se ad castra incircumcisorum, fidéque & animo confirmato divinitus, viginti viros, primo statim impetu, stravit humi, cæterósque terrore consternatos & vertigine, intér-

que

que se cæco furore commissos, fugavit, affluente et prosequente pugnam magnâ Saúlis exercitûs parte. Quúmque Ionathas armatorum Dux, nescius edicti paterni, defatigatior ex labore, paululum gustasset mellis, ac proinde occidendus à Saúle, propter votum & decretum, quod voverat & imperârat de nullo sumendo cibo ante reditum ex pugnâ, iudicaretur; Sacerdote & populo intercedentibus, ob rem præclarè gestam, absolvitur. [1 Reg. 14, toto.]

ABIATHAR, Achimelechis & Abiæ frater effugit manus Saúlis, tristi crudelitate & carnificinâ Doëgis illius, trucidantis unâ die octoginta viros gestantes Ephod Nobénque civitatem Sacerdotum, nullâ sexus & ætatis habitâ ratione et reverẽtiâ. [1 Reg. 22, d, 20] propter unicam pietatem Davidi exulanti præstitam, [1 Reg. 21, a, 1.] transitque ad Davidem, cui suo operam dat sacrorũ ministerio, [1 Reg. 23, a, 6.] & in dissipandis consilijs Achitóphelis (1 Reg. 15, g, 35.) Porrò à Davidis morte, delirus senex, partes sequutus Adoniæ cõtra Selomohnem, (3 Reg. 1, b, 7.) privatur sacerdotio, (3 Reg. 2, c, 27.) iuxta dictum: (1 Reg. 2, f, 30.) Sacerdotes qui contemnunt me, erunt ignobiles.

ANNIS,

O. CR. MM DCCC LXXXIII;
ante N. CH. M LXXXVIII.

IXX. DAVID. (Matth. 1, a, 6: Luc. 3, f, 31: Ruth 4, d, 22.) David Rex, Isais filius, Obedis nepos, Boosísque naturâ, Mahlonis ex Lege, ex Ruthâ utriúsque uxore, pronepos, nascitur ætatis parentis quinquagesimo primo; mundi, bis millesimo octingentesimo sexagesimo; decimôque à Iubilæo O. CR. quinquagesimo septimo; septimôque Mosis: ante N. CH. millesimo centesimo undecimo. Idem, à regni Saúlis anno secundo, subque initium tertij eiusdem; mundi, bis millesimo octingentesimo octogesimo tertio: tertiôque & trigesimo à Iubilæo O. CR. septimo & quinquagesimo: Mosísque septimo: ante N. CH. millesimo octogesimo octavo, ungitur domi paternæ primô. Atq; hâc in parte, Christi simul typum exhibet. Vt enim unctionem illam tectam & occultam habuit mundo, donec tandem à morte Saúlis Rex ille publicè & solenniter declaratus, à secunda unctione Hebrone; annis O. CR. bis millesimo octingentesimo nonagesimo: ante N. CH. millesimo octogesimo primo: & septimo anno pòst, Ierusalaïmis; mundi, bis millesimo octingentesimo nonagesimo octavo; ante N. CH. millesimo septuagesimo tertio: ita Christus, omnium unctionum unctio, in propria & ad suos venit Rex Divinus, mundusque & sui sanguinis populi eum nec agnoverunt nec receperunt. Quotquot autem receperunt & recipiunt eum, illis potestatem fecit & facit filios Dei fieri, & heredes futuræ, cœlestis & æternæ vitæ: quod túm demum, incredulo & profano mundo & vulgo planum & manifestum fiet, sed nimis serò, quando, in tremendâ ipsis die, rediturus est ad iudicium vivorum & mortuorum; ubi illi soli beati futuri sunt, qui æternum æterni Patris Filium osculati, in eodem, confidente confisi confidentiâ, sperârunt & sperant. Porrô, non solum charismatũ, sed & gratiæ dono, duravit et mansit Spiritus Iehovæh super Davidem à die illâ et deinceps; nec recessit ab eo, ut recessit à reiecto Rege, quem terruit & turbavit genius malus à Iehovâh. Et tamen,

Quandò David citharę ferit actas pollice fibras,
Fugit malignus à Saúle Spiritus.

Tribus suis natu maioribus fratribus in castra Israëlis, sub manu Saúlis, militatum profectis, revertitur David à Saúle ad vocationem suam domesticam, ad pascendum pecora patris sui Bethlehemę. Vnde manifestum fit quàm humiliter de se & sorte suâ, nihil insolentes nil elati et superbi, senserint Isai cum filijs suis omnibus; & quantâ pietate

consi-

consilium Dei, à Deo ipso manifestandũ orbi, cælârint singuli & omnes, omni exercito officio vel pietate potiùs in Saúlẽ, exautoratum iam à Deo. Occiso in bello Saúle, multum ipsi Davidi facessunt negocij & molestiarum, duces nõnulli Saulis, quos partim iustâ vi reprimit, partim cessantes in gratiam recipit, nullam usurpans pro iure suo in sontes vindictam. Sed & illorum insolentiam nihil moratus, Saúlt etiam mortuo, pessimum in optimo vincens, pro pessimo optimum semper retribuit David. Ionathæ in bello cæso canit Epinicion: ossa eius & duorum fratrum, Saúlis item, sepulchris exemta, in avi & maiorum tumulos trãsfert. Isboseden, Abneris arte duobus annis regnantem, tandémque desertum & miserè interfectum vindicat, autoribus cædis, amputatis manibus & pedibus in loco publico ad Solem suspensis. Miphiboseden, Ionathæ filium, Saúlis nepotem, claudum, & metu, non necessariò latitãtem revocat, avitâ ei hæreditate, & in urbe domicilio concesso, mensâque suâ communicat. Sed cui, tamen, malæ à Sibâ Quæstore accusato fidei & doli, omnia eripit; paulo pòst in gratiã recepto partem illorum reddit; hoc uno excepto, qđ ad mensam & colloquium nunquam eũ admisit.

Memorabile & hoc est; Quùm Rispæ, Saúlis concubinæ, duo filii, cum quinque filijs Michalis, Saúlis nepotibus, à Gabaonitis essent strangulati uno die, & ne à bestijs noctû, à volucribus interdiu, discerperentur, pallio, cadavera, vigilans ipsa, tegeret: David eius pietate motus & monitus, corpora illa duorum Saúlis filiorum, & quinque ex filiâ nepotum, à Gabaonitis reposci, & in maiorum sepulchra condi mandavit. Vltima pietas, quæ in mortuos, & à quibus non speratur, remuneratio, spontè & ex animo exercita proficiscitur.

Pro partis & actis, suo sceptro & gladio, de Pelisthinis Moabitis, Ammonitis, Syris, Edomæis & Amalechitis, cum gloriâ triumphis, multis Psalmis & alijs votis, cum laude, publicè & privatim, Deo gratias egit semper, benedixitq; Domino Deo Regi suo, quòd docuisset manus suas ad præliũ, & digitos suos ad bellum. Victis peregrinis hostibus, cum Absalone filio, per quem regno exuitur, intestinum bellum reservatur gerendũ. Verùm Deo tamen pro ipso pugnante vindictámque sumente de ambitioso & contumace filio, regno restituitur. Vno fracto hoc, ab altero huius fratre in extremo senio affligitur, sed nullo, superbiæ eius & clandestinæ machinationis successu. Dormivit itáque David cum Patribus suis, & sepultus in civitate Davidis: ætatis suæ, septuagesimo; Regnorum Iehudæ, trigesimo tertio; universi Israëlis quadragesimo; mundi, bis millesimo nongentesimo trigesimo; trigesimóque à Iubilæo O· CR· quinquagesimo octavo: ante N· CH· millesimo quadragesimo primo.

NATHAN. [Luc· 3, f, 31: 1 Par· 3, b, 5: 2 Reg· 5, c, 14.] De huius Nathanis lineâ ad Zerubbabelem extensâ, suprà lib· II, nonnihil diximus, & in sequente ab hoc descendentium serie, paucis agemus.

AHIMELECH II, Abiatharis filius, Ahimelechi I, nepos, regnante Davide, Sadoci Sacerdotis collega fit, in cõstituendis & distribuendis Sacrorũ ministeriis, inter Eleázaris & Ithamáris fratrum filios, [2 Reg· 8, d, 17: 1 Par· 24, a, 3.] ut dictum est.

SADOC. Ex posteritate Eleázaris et Ithamáris filiorum Aharonis, primariâque Levitarum familiâ, quùm iam vehementer crevissent, Rex David, de consilio & sententiâ Sadocis et Ahimelechis Pott· Maxx· adhibito notario, se et principibus præsentibus, deligi curat viginti quatuor primores; decem et sex, ex Eleazaritis, ex Ithamaritis octo; quibus sorte assignat sacra templi munera et ministeria, ut reliqui sub illorum manu viverent, Legémque discerent ipsi et docerent alios, domi et publicè: útque essent capita certæ successionis,

et per

& per vices ingrederentur in domum Iehovæh singulique suis temporibus et singulis septimanis, successionibus & vicibus; secundùm ætatem et progenitorum seriem observatis, officia sua facerent, sub manu & regulâ Aharonis patris ipsorum, hoc est, sub quovis Pont: Max: iuxta præscriptum & normã Legis Dei Israëlis.

Primò ut nullus, vel ad summũ Pontificatum, vel ad alia sacra Templi ministeria admitteretur, qui, ex libris genealogiarum genus suum, ex certâ patrum illorum & capitum serie, non duxisset.

Deinde, ut tollerentur schismata, & de muneribus contentiones, ex ambitione & suis tunc fortè seculis orta. & inter posteros Aharonitarum familijs facilè alioqui nascitura. Vtque sic, in consecrãdo Pontifice & alijs Sacerdotibus, suffragijs & liberæ electioni, nulliq. privatæ potentiæ & autoritati locus & aditus esset. Proinde & Nadab atque Abihu, propter munus sacrum temerè sibi, cum igne peregrino usurpatum, sub Mosè, pessimo exemplo perditi memorantur; quo moniti ipsi, & omnes ipsorum minores, ab æmulatione eiusmodi animos suos avertant, iustitiam & moniti discant nec temnere cœlum.

Porrò, hæc omnia ita publicè & solenniter decreta commemorata & in commentarios, coram Rege & principibus familiarum, Sacerdotum atque Levitarum, redacta sunt.

Exivitque sors prima Iehoiaribi; secunda Iedaiæh; tertia Harimi; quarta Seorimi; quinta Machiiæh, sexta Mijámini, septima Huccôsi; octava Abiiæhu; ex cuius minoribus descẽdit Zacharias, Iohannis Baptistæ pater; nona Iesuæ; decima Sechaniæh; undecima Eliasibi; duodecima Iakimi; tertia & decima Huppæ; quarta & decima Iesabábi; quinta & decima Heziri; octava & decimaet Hapissesi; decima nona Pethaiæh; vigesima Iehoziêli; prima & vigesima Iachiini; secunda & vigesima Gamuli; tertia & vigesima Delaiiæhu, quarta & vigesima Maaziiæhu. [1 Par: 24, toto.]

Simili consilio & suo ritu ordinantur Cantores, Ianitores templi, & præfecti thesaurorum. [1 Par: 25, & seq: 26. totis.] *Atque huc respicit & respici vult Paulus.* [Hebr: 5, 6, 4,] *ubi dicit: Neque sibi ipsi quisquam sumit hunc honorem, sed qui vocatur tanquam Aharon. Ita enim & Christus non sibi hunc honorẽ rapit, ut fieret Pontifex, sed is eum tribuit ei, qui dixerat ei: FILIVS MEVS ES TV.* [Psal: 2.] *Idem vult & agit alibi: Phil: 2.* [a, 2.] *Explete, inquit, meum gaudium, ut itidem sitis affecti, eandem charitatem habentes, unanimes & sententijs uni. Nihil* [gerite] *per contentionem aut per inanem gloriam, sed ex modestiâ alium se quisq; præstantiorem existimet. Ne sua quisq; spectetis, sed unusquisq; etiam quæ sunt aliorum: itáque is sit affectus in vobis, qui fuit et in Christo Iesu: Qui quùm esset in forma Dei, nõ duxit rapinã, parẽ esse cum Deo; sed ipse se exinanivit, formâ servi acceptâ similis hominibus factus, & habitu compertus ut homo, ipse se summisit, factus obediens úsque ad mortem, mortem autem crucis.*

Verùm ut alioqui in peius ruere, & retro collapsa referri videmus omnia; ità æquè olim átque hodie passim et frequenter factum est et fit, ut, aut potentium favore, aut quidvis expugnante pecuniâ, postremis illis temporibus ad Pontificiam dignitatem adspirârint; quorum fastuosam ambitionem et ambitiosum fastum, frequentiùs nunc imitantur et exercent multi, quàm ut novum et insolitum recitetur, et admirationem rei novæ spectantibus et audientibus, pariat.

Et Eusebius, ex Iosepho, commemorat; Annam illum sub quo docere cœpit Baptista, sub finem anni CHRISTI

vigesimi noni, & ad initium trigesimi, quo baptizatus est Christus in Ianuario, [Luc 3, a: 2.] à Valerio Grato amotū, Pontificatúmq; Ismaëli Baphi filio decretum, anno CHRisti trigesimo primo. Et hoc ipso non multo pòst deposito, Eleazarem Annæ filium, summum Sacerdotem constitutum anno Christi trigesimo secundo. Anno autem elapso, etiam hoc exautorato, Simoni Camithis filio Pontificatum concessum; anno Christi trigesimo tertio. Et huic, honore tanto non plus anni spacio potito, Caipham surrogatum, sub quo Christus Pilato condemnandus traditur; anno Christi trigesimo quarto. Hæc ordinis Divini rupti dissolutio per contentionem continuata & sequuta est, donec cum urbe totâ tēplum ipsum, nihil nisi merum Idolæum factum & spelunca latronum, funditùs evertitur.

Quantum etiam hodiernum degeneret seculum ab illo, in quo, quod Sadoc Davidi, Davídque Sadoci; hoc Carolo Magno Alcuinus Levita, Levitæque Alcuino Carolus Magnus fuit; quod Henrici, quod Carolus Bohæmus suis Episcopis, ꝙ Episcopi vicißim suis fuêre Imperatoribus, aliiq; suis Regibus Theologi, Theologísque Reges & Principes, verbis opus non est, rerum satis clarê loquentium vtrínque adsunt testimonia.

IONATHAN, Abiatharis filius, Davidi charus, propter fidem illi præstitam exulanti, [2 Reg. 15, f, 27.]

AHIMAAS, Sadocis Sacerdotis filius, Azariæ frater, [1 Para 6, a, 8.] Huic & Sadoci patri, & Ionathani Abiatharis filio, David exulans commendat arcam fœderis reportandam in urbem. [3 Reg 5, f, 27.]

GADIS et NATHANIS Prophetarum memoria est & manet in benedictione; quorum ille Davidem apud Moabitas exulantem, vocis cœlestis autoritate & pondere, in patriam revocat, ut liberatio ipsius tàm illustris populo fiat, & habeatur charior & commendatior. Davidíque numeranti populum, ex Famis, Belli & Pestis propositis pœnis, optionem dat; eligentíque tertiam, & eâ vehemēter sævientē, hortator fit, instinctu angeli, ut Deo servatori supplex arâ instruat suíque delicti veniâ petitâ, holocaustísque oblatis, pœnā avertat. Hic, Nathan pòst Semuelem exortus de Regno Christi, Davidi mysticê concionatur; exprobrat eidem graviter cædem adulterio additum, agenti pœnitentiam promittit facilem & propitium Deum. De exstruendo templo errorem utriúsq; corrigit Deus. Plura de Nathane in Salemóhne.

CLASSIS III,

DECEM ET NOVEM

ORDINE PATRVM, A SALOMONE AD ZERVBBABELEM NOMINA CONTINENS.

ANNIS,

O· CR· MM DCCCC XXXI;
ante N· CH· M XL.

I. SALOMON. [Matth 1, a, 6.] Natus Davidi ex Bathsebâ Selomóh, ætatis eius quinquagesimo circiter, regni vigesimo; mundi, bis millesimo nongentesimo decimo; decimóque à Iubilæo O· CR· quinquagesimo octavo; octavôque Mosis: ante N· CH millesimo sexagesimo primo; vivo patre inauguratus & unctus à Sadoce Sacerdote & Nathane Prophetâ, fit Rex, hâc solennitate. Fra-

tre

tre eius cõsanguineo Adoniiáh, filio Davidis ex Haggithâ, fratre germano Absalômis, clam patre usurpante etiam sibi Regnum, cum multorum applausu, & immolatis victimis; Bathséba, consilio Nathanis Prophetæ, ingreditur ad Regem Davidem maritum in conclave significátq; suo Domino Regi, Adoniahm nunc regnare: invitatisque Ducibus exercitûs, & Ebiathare Sacerdote, sacrificare & epulari; admonétque eum iuramenti, & quòd promisisset filio utriúsq; Selomóhni regnum: Penes Dominum parentem Regem, integram esse facultatẽ & potestatem, designare Regem ex filijs, quem ipse velit; oculósq; universi Israëlis intentos esse in Regis sententiam audiẽdam, qui eius iudicatu sessurus sit super solium Regium post eum. Alioqui si Selomóh à parente Rege non designetur publicê & solenniter Rex, se & filium suũ futuros peccatores; Adoniiáhmque, & qui cum eo faciunt, dicturos, filium meũ non fuisse dignum Regno, propter culpam nostram, quòd me cognoveris vivente viro Vriáh. Ecce autem, adhuc eâ loquente cum Rege, Nathan Propheta sequitur, intromissúsque ad Regem, eadem conqueritur de instituto Adoniiáh ambientis Regnum nescio & invito Rege, & cui nunquam id decrevisset Rex.

Quo audito, Rex David, Sadôci Sacerdoti, & Nathâni Prophetæ & Banaiáh mandat, ut Selomôhnem filium suum, Charethæis & Pelothæis stipati, deducant Gihônem, átque Sadóc Sacerdos, & Propheta Nathán, in Regem eum universi Israelis ungant, clangántque buccinâ, cum faustâ acclamatione: VIVAT REX SELOMOH. Hi imperata Regis exsequuntur; reversique collocant Selomóhnem in thronum paternum & Regium, paterno & Regio splendidè ornatum diademate; cui panegyrim canunt omnes servi Regis. Quin & David ipse sibi suóque filio gratulatur, invocato nomine Iehováh: Benedictus, inquit, Iehováh Israëlis, qui dedit hodie sédentem super thronum meum, ME VIVENTE. Succedit ergo Parenti Regi, non rapinâ, ut Adoniiah suâ id facere & fieri tẽtavit fraude, sed legitimo & naturali, usitatoque modo. [3 Reg 1, toto.] Typus CHRISTI, quem, non rapinâ & falsâ usurpatione, sed naturâ DEum, constituit Pater ipse Regem super montem sanctũ suum Sionem; & cui dat gentes hæreditatem suam, & possessionem suam terminos terræ, cuius hæreditatis & regni nullus futurus est finis. [Psal. 2, 5: Luc. 1.] Vrbes præterea, vigente pace, munivit, horrea ædificavit, classem instruxit, iustitiam, sapienter cognoscendo, prudẽtérque iudicando coluit. Philosophiam eius prædicarent libri de ARboribus, ANimalibus, VOlatilibus, REptilibus & PIscibus; Poesin, mille & quinque Odæ; Theologiam & doctrinam de Moribus, trium millium parabolarum libri, si exstarent hodiè. Quem admirantur, Hyram Rex Tyri, qui per legatos Regnum ei gratulatur; Regina Arabiæ, auditura eius sapientes orationes; omnésque omnium gentium proceres & populi, Theologi & Philosophi pij, sani, & eruditi omnes. Hoc unicum famæ eius & dignitati extremam adspersit maculam, quòd insanis amoribus externarum mulierum, Moabithicarum, Ammonitarum, Edomearum, Sidoniarum, Hitthæarum, & maximê filiæ Paróhnis quam uxorem habuit, amoribus fascinatus & dementatus, dijs alienis fana posuit, cum ingenti populi Israëlitici, alióqui ad idololatriam inclinato & propensissimo, dato & accepto scandalo. Cõgregatus tamen est ad Patres suos, teste Prophetâ; hoc est; particeps factus promissionum, patribus Davidi, Iaacobo, Ishaci, Abrahamo, Noah & Adamo, maximê factarum.

Reliqua acta Selomóhnis in libris tàm Regnorum quàm Regum Iehudæ nõ compræhensa, & quæcunque gessit, & sapientia eius, in commentarios redacta sunt actorum Selomôhnis, qui periere omnes. Dies autem, quibus regnavit Selomóh

Ierusalaim, super universum Israélem, fuerunt quadraginta anni. Dormivítque Selomóh cum patribus suis, & sepultus est in civitate Davidis Patris sui: anno mundi bis millesimo nongentesimo septuagesimo; vigesimôque à Iubilæo O·CR quinquagesimo nono; nonôque Mosis; ante N·CH· millesimo primo. Regnavítque Rehabeam filius eius pro eo.[3 Reg·11.inf.]

NATHAN, tertius ex Bathsebâ, quæ fuit Vriæ, post Simam & Sobabem, quem Salomon quartus sequitur, nascitur Ierusalaimis etiam, [1 Par·3, b, 15: 2 Reg·5, c, 14,] hoc ipso Salomone non minor, quòd ex naturali suâ lineâ Salathiel & Zerubbâbel, Selomôhnis secundùm legem: Quùm habitaverint: *[Deut·25, a, 5:] suscitati minores proficiscuntur, ut lib·II, copiosiùs dictum est & ostensum.*

AZARIAH I, Sacerdotis etiam Sadoci filius, inter Principes & præfectos numeratur, quos sibi delegerat Selomóh. [3 Reg·4, a, 2.] Ipse est qui Sacerdotio functus est in Domo, quam ædificavit Selomóh in Ierusalaim.

ANNIS,

O· CR· MM DCCCC LXXI;
ante N· CH· M.

II. REHABEAM, [Matth·1, a, 7.] Selomôhnis Regis catholici filius, mortuo patre, Rex Iehudææ creatur, à duobus tantũ tribubus, Iehudæh nimirũ & Beniáminis; [3 Reg·12, d, 13.] quùm spernentem eum matura prudentum Seniorum consilia, aggravantémq; suasu iuvenũ, publica vulgi onera, repudiassent reliquæ decem provinciæ, ab eôque, prædicẽte & scissæ vestis signo cõfirmante, hoc futurum, Abiiah Silonite Prophetâ, defecissent ad Ieroboamum profugum Selomôhnis servum, qui Regno suo Israëlis nomen imposuit. In quem, quùm subitô bellum meditaretur Rehabeamus, arma per Prophetã Semaiáhm ponere iussus est.

Anno regni ipsius quinto, Selomôhnis tẽplum, quum stetisset annos quadraginta duos; & à dedicatione, triges· quarto; à Sesaco Rege Aegypti, spoliatur primo. Atque ita degener Sapientißimi patris filius, varias stultitiæ suæ pœnas luit. Dormivitq; Rehabeám cũ Patribus suis, ac sepultus est cum illis, in Civitate Davidis; & mater eius Naamáh Ammonithis, anno regni sui decimo septimo; Iarobámi Regis Israëlis pari, mundi bis milles· nongentes· octoges· septimo; septimôq; & triges· à Iubilæo O·CR· septimôque Mosis: ante N·CH· nongentesimo octogesimo quarto.

MATTHATHA, [Luc·3, f, 31,] Nathanis filius, Selomôhnis nep· Rehabeãmi Regis Iehudæh patruelis & synchronos.

ANNIS,

O· CR· MM DCCCC LXXXVIII;
ante N· CH· DCCCC LXXXIII.

III. ABIA. [Matth·1, a, 7.] Anno regni Iarobâmis decimo octavo; mundi, bis milles· nongentes· octoges· octavo: octavôque et triges· à Iubilæo O·Cr· quinquages· nono, nonóq; Mosis: ante N·CH· nongentes· octoges· tertio; Abiiah, Selomôhnis nep· Rehabeamis filius, peccatorũ patris imitator insignis regnat; à pietate Davidis proavi tàm degener & alienus, ut indignior omni prole & posteritate fuisset, nisi Dominus ipsi Davidi lucernam, in urbe Ierusaláimis decrevisset & promisisset, ut ita daret etiam Abiiæh filium successorem, cúmq; patre & avo meliorẽ. Proinde perpetuis etiã lacessitus est bellis à Ierobamo, totos tres illos, quos improbißimè regnavit annos. [2 Reg·15, a, 1: 2 Paral·11, d, 22: & 12, d, 16.] Dormivit autem Abiiah cum patribus suis, & sepelierunt eum in Civitate Davidis. Regnavitq; Asá filius eius pro eo; anno regni sui tertio, Ierobâmi vigesimo.

MENAM, [Luc·3, f, 31.] Matthathæ fil· Nathanis nep· Selomôhnis pron· Abiiæh agnati synchronos.

ANNIS,
O· CR· MM DCCCC XCI;
ante N· CH· DCCCC LXXX.

IIII. ASSA. (Matth·1,a,7.) Anno Regis Israëlis Ierobamis viges· mundi, bis millesimo nongentesimo nonagesimo primo; primôque & quadragesimo à Iubilæo O· CR· quinquagesimo nono; nonôq; Mosis: ante N· CH· nongentesimo octogesimo; Asá Abiiâmis pessimi patris filius optimus, eloquentiâ & fortitudine præstantissimus, Davidisque abavi lucerna, olei pietatis & fidei plena, typus lucernæ veræ quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, regnare cœpit, unúmque & quadraginta annos imperavit Ierusalaimis. Fusis Aethiopum totâ myriade, decies centū millibus (2 Par·14,c,19.) universas Idolorū sordes concremavit, anni Regni decimi quinti mense tertio: (2 Par·15,c,10.) prætérquam quòd excelsa non demolitus est. (3 Reg·15 b,11.) Anno eius secūdo moritur Ieroboam, cui succedit filius Nadab; (3 Reg·14. e,20.) Nadabéque interfecto à Baasâ, (Reg·15,f,27.28) Regis Iehudah Asæ tertio, Baasa ipse regnare cœpit, quocū cōtinua Asæ fuere bella. Quumq; ipse inferior esset, hoc ēt improbius egit, q dubijs suis rebus, sacrilegijs, & fœdere facto cum Rege Syriæ, mederi voluit; regnavitq; super universum suum Israëlem in Thersah, viginti quatuor annis. Viditque Asa Rex Iehudah septē ordine Reges Israeliticos; suâ quam vixit ætate.

MELEA, (Luc·3, f,31.) Menâmis fil· Matthâthæ nep· Nathânis pron· Asæ huius Regis synchronos, quocum distat à Davide quinis gradibus.

ANNIS,
O· CR· MMM XXXI;
ante N· CH· DCCCC XL.

V. IOSAPHAT, (Matth·1, b,8.) anno Achabis Regis Israëlis quarto; mundi, ter millesimo trigesimo primo: primóque & trigesimo à Iubilæo O· CR· sexagesimo; Mosis decimo: ante N· CH· nongentesimo quadragesimo: Iehosaphat Asæ patris optimi generosus & optimus filius, regni habenas accipit. (3 Reg·15, c, 24.) at trigesimo quinto; (3 Reg·22 f,24.) Davidis atavi vestigijs insistens, exturbatis idolis, excelsisque & lucis excisis & abolitis, mittit vocatos Levitas & Sacerdotes, qui, de rectâ veri Dei voluntate & cultu, ex libro Legis, populum, per omnes civitates Iehudah, erudiant. Atque hoc religionis studio & zelo, terrorē incutit omnib⁹, tàm vicinis regnis quàm remotissimis; adeô, ut Pelisthæi & Arabes, illi sponte, missis legatis & muneribus, fierent tributarij. Vrbes muris cingit & præsidijs munit. Sed propter affinitatem tādem cum Achabe Rege Israëlis profano factôq; cum ipso fœdere, graviter à Prophetâ Iehû, ob præstitum illi auxilium, reprehenditur. Pœnitentiâq; ductus, & invocato Deo, Iudices, túm politicos quàm religionum legit & constituit; eósque hortatur, ut rectê iudicādo, religionémque sapienter interpretādo, veritatem & fidem suam, Deóque & mundo probent. Bellóque provocatus fiduciâ Divini & præsentis auxilij, votis precibusque sanctissimis & ieiunijs indictis, Moabitas & Ammonitas superat in Valle benedictionis. Vtrique hostes in fugâ, & sociorum & mutuis cædibus, cum vertigine, confecti, tātum prædæ & spoliorum post se, & ad cadavera reliquerunt, ut Rex & milites in ijs congerendis & distribuendis totos tres dies insumerent; quarto sequēte, in valle Berachâ laudibus impensis & gratiarum actionibus fusis ad Deum, cum triumpho magnificè tandem reversi & ingressi in urbem. At mox tamen oblitus Rex eorum quæ audivit à Iehû Prophetâ; atq; ex familiaritate & consuetudine cum Ochoziâ, Rege Israëlis impio & temerario, surdoq; ad Michæ Prophetæ voces, factus est ipse ad avaritiā inclinatior, eius ab Eliezere graviter etiam & duriter incusatur. fractis in Oceano utriusq; Regis navibus, et impeditâ merci-

turâ. Moritur, sepultus cum patribus suis, in civitate Davidis patris sui, relicto filio hærede Regni, non virtutum etiam, Iehorame; anno regni sui vigesimo quinto, ætatis sexagesimo.

ELIACIM, [Luc. 3, f, 31.] Meleæ fil. Menamis nep. Mathathæ pron. Iehosaphatis Regis agnatus; quocum distat à Davide senis gradibus.

AZARIAH, II, Ahimoæ filius [1 Par. 6, a, 9.] vixit ad seculum usque Iehosaphatis à quo Amarias dicitur. Amarias, inquit Rex ad constitutos Censores & Iudices, vester Sacerdos & Pontifex, in his quæ ad DEVM pertinent, præsidebit.

ANNIS,

O. CR. MMM LII;
ante N. CH. DCCCC IX.

VI. IORAM. [Matth. 1, b, 8.] Ioramis, Achabis filij, Regis Israëlis anno quinto; mundi, ter milles. quinquages. secundo; secundóque, à Iubilæo O. CR. sexages. primo; Mosis undecimo; ante N. CH. nongentes. decimo nono; IEHORAM, Iehosaphatis, optimi patris filius pessimus, collocatur ad gubernacula Regni Iehudæh, ætatis triges. octavo. [3 Reg. 21 g, 51.] regnat cum superstite parente annos tres: proximoque sequente in crudelem degenerat parricidam; obque impiam & cruentam fratrum suorum sex, [2 Par. 21, a, 2.] & aliorum principum cædem, [4] & quod Regum Israëlis, & maximè soceri sui Achabis, cultibus se idololatricis addixit, pœnis tragicis & exterminio dignissimus ipse. Exstat argumentum epistolæ Eliæ Prophetæ [Paral. 21, c, 12.] quâ gravissimè eum, in foro tàm Divino quàm conscientiæ obiurgat & accusat. At Iehovah tamen, eorum quæ promisit Davidi servo suo & semini eius, memor, non voluit Iehudahm, Iaacobum, Ishacum & Abrahamum privare sceptro promisso, Seminis benedicturi cunctis tribubus universæ terræ. [4 Reg. 8, c, 16.] Moritur anno Regni sui octavo, æt. quadragesimo sexto, alvi languore, vel tormento potiùs insanabili, sine honore sepultus, [2 Par. 21, d, 18.] iuxta literarum Eliæ vaticinium. (26. g. 12.)

IONAN, (Luc. 3, f, 30.) Eliacimis fil. Meleæ nep. Menamis pron. Iehoramis Regis agnatus & coætaneus, quocum distat à Davide septenis gradibus.

IOHANAN, Azariæ II, filius, hoc vixit & floruit tempore.

ANNIS,

O. CR. MMM LVIII;
ante N. CH. DCCCC XIII.

VII. HOZIAS. (Matth. 1, b, 8.) Ioramis, Achabis filij, Regis Israëlis anno duodecimo; mundi, ter millesimo quinquagesimo octavo; octavóque à Iubilæo O. CR. sexagesimo primo; Mosisque undecimo: ante N. CH. nongentesimo decimo tertio; ætatis suæ vigesimo secundo; AHAZIAHV hic, Iehoramis Regis Iehudæh fil. Iehosaphatis nepos; Regum Israëlis & domus Achabis impietatem sequutus, non uno longiùs regnat anno. (4 Reg. 8, f, 24.) A Iorami enim illius Regis Israëlis interfecti nece, cui suppetias tulit in bello, statim fugiens, à facie Iehû. Maggeddinem, percussus moritur, æt. vigesimo tertio; (4 Reg. 8. f, 24, 2 Par. 22, d, 11.)

IOSEPH, (Luc. 3, f, 30.) Ionánis, ex Natháne, trinepotis Davidis filius, Eliacimis nep. Meleæ pronepos, Regis Ahaziæh agnatus & synchronus, quocum distat à Davide septenis gradibus.

IEHOIADA, tutor & Præceptor Ioæ quem Regem ungit, imposito illi diademate, & commendato volumine et doctrinâ Legis, iubet occidi Athaliam, renovato fœdere inter Deum & Regem, Regémque et populum; Sacerdote Baalis, ad aram eius fractam, interfecto. (4 Reg. 11, a, 14: 2 Par. 24. toto.) Mortuus æt. anno centesimo trigesimo. (c, 15.)

ANNIS,

ANNIS,

O· CR· MMM LXV;
ante N· CH· DCCCC VI.

VIII. IOAS, à Matthæo prætermissus. Iehûis Regis Israëlis anno sexto; mūdi ter millesimo sexagesimo quinto; quintóque & decimo à Iubilæo O· CR· primo et sexagesimo; undecimo Mosis: ante N· CH· nongentesimo sexto; æt· suæ septimo; IOAS, hic, Deo finem statuente tyrannidi Athaliæ, quæ totam ferè perdiderat stirpem à Davide Regiam, [4 Reg. 11, toto,] hoc unico Ioâ seruato, [2 Par 22, d, 12,] renunciatur, ungitur & coronatur Rex, cum solenni & felici totius populi acclamatione, fausta precantis, ut VIVAT REX, Athalia parricidâ interfectâ. In Lege instituitur; templi ruinas, ex liberalissimâ Collectâ universi populi, instaurat; rectúmque facit in oculis Iehovah omnibus diebus Iehóiadæ Sacerdotis.

Mortuo Iehoiadâh Principum blanditijs corruptus Ioas, declinat, cultu vero & Divino abiecto, ad Idololatriam; irásque in se cœlestes, & in urbem totam irritat. Missos ad se Prophetas nullos audit. Zachariam Iehoiadæ Sacerdotis filium, Spiritu Dei indutum, & ipsos ad Iehovah cultum revocantem, coniuratione factâ, de mandato Regis, lapidibus obruunt. Nec recordatus est Ioas Rex, misericordiæ, quam fecerat pater eius cum eo, sed interfecit filium eius; qui quùm moreretur dixit: VIDEAT IEHOVAH, & REQVIRAT. A revoluto anno, Aramis Regis Syriæ exercitus exiguus, ingentem multitudinem populi Iehudæi & Principum fundunt, spolijs & prædâ innumerâ, ad Regem, Darmesecen missâ. Rex Ioas, magnis ab illis affectus ignominijs, ad gravem languorem à servis suis, cædem Zachariæ indignissimè illatam vindicantibus, interficitur; anno Regni quadragesimo; æt· s· quadrages· sept·. [2 Par 24, toto.] Hoc præmij fert malè relata gratia.

ZACHARIAS, hic est ille Iehoiadah Barachiæ filius, qui indutus Spiritu Iehovah, Ioam Regem, à morte Iehoiadæ, Principibus Iehudah & malis consultoribus acquiescentem, & apostatam, transgressionis præceptorum Iehovah, ac desertionis veri & vivi Dei, graviter arguit & accusat. At illi, veritatis impatientes, Regis mandato, lapidum Prophetam occidunt iactibus. [2 Par 24, c, 20.] Cuius sanguinem Christus cum Abelis sanguine, corā facie & auribus Iehovah querulo & supplici cōfert. [Matth: 23, d, 25.] Hunc & Vriam Sacerdotem, Iesaias fideles sibi testes & scripturæ suæ adhibuit [Esa· 8 a 2.]

IVDA, [Luc· 3, f, 30.] Iosephi fil Iosephi nep. Ionanis Pron· Ioæ Regis agnatus & synchronos, quocum à Davide octonis distat gradibus.

ANNIS,

O· CR· MMM C V;
ante N· CH· DCCC LXVI.

IX· AMASIAS, (à Matthæo omissus) succedit Patri IOAE, anno Ioæ Regis Israëlis secundo; mundi, ter millesimo centesimo quinto, quintóque à Iubilæo O· CR· secundo & sexagesimo; ante N CH octingentesimo sexagesimo sexto; æt· s· vigesimo quinto. Hic Amasiâhu vitam & mores patris Ioæ; cuius cædē passam uicisci tur, in utrámq. partem imitatur, ex optimo factus pessimus. Primo populum recenset, conductúrúsque militem peregrinum, sententiam, consilio & suasu Prophetæ mutat, ne nimium inniti videatur humanis præsidijs: proprióque robore & bello, à Dei invocato Numine, vincit & sternit Edomæorum, in valle salis, decem millia. Deinde, & quidem quarto statim regni sui anno, prolapsus in idololatriam, irato & indurante eum Iehovah, ne recta monentem Ioam Regē Israëlis, (quem ad bellum invitum provocabat,) parabolâ de cedro & carduo, (ut nec Pharao Mosen) audiret; victo &

cæso Iehudáh ab Israéle, Rex temerarius capitur, ductus quidem in urbem, sed datis obsidibus; templúmque & urbem prædæ hostibus victoribus exponit. Tandémque, à morte Ioæ Regis Israëlis, rebus & sacris et publicis, levitate & stultà improbitate suà perditis, anno, à bello, vigesimo quinto, populi & procerum coniuratione factâ, ex insidijs interficitur, anno regni sui vigesimo nono; ætat. quarto & quinquagesimo. (4 Reg. 14, a, 1: 2 Par. 25. toto)

SIMEON, (Luc. 3, f, 30,) Iudæh fil. Iosephi nep. Ionanis pron. Amasiæh Regis agnatus & synchronos; quocum, à Davide Rege et Patriarcha suo, noveno distat gradu.

ANNIS,

O. CR. MMM C XLV;
ante N. CH. DCCC XXVI.

X. AZARIAS, (omissus in libro generis Ch. apud Matthæum, (4 Reg. 14, f. 21: et 15, a, 1,) qui et Vzias, (2 Par. 26, a, 1.) anno Ieroboami II, Regis Israëlis vigesimo septimo; mundi, ter millesimo centesimo quadragesimo quinto; quintôque & quadragesimo à Iubilæo O. CR. sexagesimo secundo; duodecimôque Mosis: ante N. CH. octingentesimo vigesimo sexto; post undecim annorum interregnū, et suam quasi administrationem, communibus votis et consensu procerum et ordinum omnium Rex constituitur, annos natus sedecim. Principiò, Zachariæ Prophetæ dicto audiens, imperavit feliciter, multisque potitus victorijs famā sibi comparavit maximam. Deinde superbior et elatior, in religionem et sacra quóque ius et imperium sibi rapiens et usurpans, leprâ percutitur; acerráque manu eius excussa, à summo & cæteris Sacerdotibus templo excluditur. Regni administrationem vivo eo exsequitur filius eius Ioatham; anno Regni quinquagesimo secundo. (4 Reg. 15, a, 5 f, 27: 2 Par. 26, d, 23.)

AZARIAH III, Hic ille Iehoiadis est filius, & Pont. ille Max. qui stipatus choro Sacerdotum Iehovæh octoginta, virorum fortissimorum, restitit in faciem Regi Azaríæh, munus Sacrorū Sacerdotale temerê sibi arroganti, ac proinde scabiosâ & squameâ infecto leprâ, in domo Iehovæh, super ipso altari Thymiamatis, quem & templo toto extrudit. [2 Par. 26, c, 17.

LEVI [Luc. 3, f, 29.] Simeonis fil. Iudæ nep. Iosephi pron. Sub Amasiâ vixit, ætatémque Azaríæh attigit, decimo à Davide utrinque gradu.

MATTHA, [Luc. 3, f, 29.] Levis fil. Simeonis nep. Iudæ pron. Sub Azariâh leproso agnato suo, decimoque à Davide, ipse ab eôdem vixit undecimus.

ANNIS,

O. CR. MMM C XCVII;
ante N. CH. DCC LXXIIII.

XI. IOTHAM. [Matth. 1, b, 9.] Hic Prorex, patre vivo, propter lepram à publicâ consuetudine ac societate hominum segregato; mortuôque eo, solus regnat; anno secundo Pecæh Regis Israëlis; mundi, ter millesimo centesimo nonagesimo septimo; septimôque & quadragesimo à Iubilæo O. CR. sexagesimo tertio; tertiôque & decimo Mosis: ante N. CH septingentesimo, septuagesimo quarto.

Pietate comite, Deum sequutus Ducem, ædificavit portam Domus Iehovæh excelsam; & in muro arcis ædificavit multum. Vrbes prætereà munivit in monte Iehudæh, & in saltibus exstruxit palatia & turres. Regem filiorum Ammon bello superatum, adegit ad pendendum centena talenta argenti, dena millia cororum tritici, totidémque hordei, tribus annis. Roboratus est ergó Iothā, quòd præparasset vias suas coram Iehováh Deo suo. Moritur, anno Regni decimo sexto; ætatis quadragesimo primo.

IORIM. [Luc. 3, f, 29.] Matthæ fil. Levis nepos, Simeonis pron. sub Iothame à

me à Davide undecimo, vixit ipse ab eôdem duodecimo descendens gradu.

ANNIS,

O· CR· MMM CC XII;
ante N· CH· DCC LIX.

XII. ACHAZ. [*Matth·1,b,9.*] *Anno Phacêis Regis Israélis decimo septimo; mundi ter millesimo ducentesimo duodecimo; decimôque secundo à Iubilæo O· CR· quarto & sexagesimo; Mosis sexto & decimo: ante N· CH· septingentesimo quinquagesimo nono; ætat· s· vigesimo; illustris & generosi patris filius degener & sine honore Achaz, impius, infelix, perditus, regnare incipit. Idololatriam cumulat; filios consecrat Dæmonijs, dijs Damascenis, Regi improbo & atheo blãdiens, aras passim ponit, &, Vriâ hypocritâ conatus eius adiuvante, sacrificat ethnico ritu. Totus superatur & vincitur, quoties aut arma in alios induit ipse, aut oppugnatur ab alijs, & quidem à Rege Assuris, quem templi spolijs subsidio sibi conduxerat. Moritur exul; negatâque ei sepulturâ Regum Israélis Ierusalaimas funus defertur; anno Regni decimo sexto; ætatis sexto & trigesimo,* [*4 Reg·15.g,38: 2 Par·28.toto.*]

ELIEZER. [*Luc·3,f,29.*] *Iorimis fil· Matthæ nep· Levis pron· Acházis Regis agnatus & coætaneus quocum à Davide duodecimo, vixit idem ab eôdẽ gradu decimo & tertio.*

ANNIS,

O· CR· MMM CC XXVII;
ante N· CH· DCC XLIIII.

XIII. EZECHIAS, (*Matth·1,b,9.*) *Anno Oseæ Regis Israëlis tertio; mundi ter millesimo ducentesimo vigesimo septimo; septimôque & vigesimo à Iubilæo O· CR· sexagesimo quarto; quartôque & decimo Mosis: ante N CH· septingentesimo quadragesimo quarto; ætatis vigesimo, solus; quum primis decem annis sub gubernatoribus & administratoribus regnasset; cuiúsque ætatis annus decimus, cum Oseæ ultimi Regis Israëlis, tertio, incidit; hic Iehizciiahu regni habenas accipit, Achazis impij & perditi patris filius pius & bonus. Clausas diù & fractas aperit et reficit Sacrorũ valvas; Sacerdotes & Levitas, quibus sua designat stipendia, ut curæ religionis liberiùs vacent, suorum admonet munerum, qui purgatâ & expiatâ domo Iehovæh, maximum boum oviúmque numerum Iehovæh sanctificant; Phase, solenni ritu & sumtu impœnitente, eius exemplo, omnes celebrant. Ad blasphemas deindè minas Sennacheribis, à quo se alienum fecit, DEVS ipsi, per Iesaiam Prophetam, promittit victoriam, quam & manu præstat angeli sternentis, unâ nocte, centies octies quinquies mille milites in castris; Rege ipso, à fugâ, in Idolæo damna sua quærente, sublato filiorum parricidarum manu.*

Porrò, mandato accepto, per Iesaiam, Iehizciiâhu, ut iamiam moriturus disponat domui suæ, seriô precibus & lachrymis fusis ad DEVM, per Prophetam quindecim annos vitæ, & continuam pacem, audit sibi promitti à Deo, accepto signo Solis retrogradi decem gradibus. Imprudentiaq́; arguitur vehementer & acriter, ob ostentatos thesauros legatis Babylonicis. Prædicitur illi futura captivitas Babylonica, quæ à Iosiæ regno tota sequuta est. Anno quarto Iehizciiahu, Samaria obsessa, Oseæ Regis septimo; mundi, ter millesimo ducentesimo trigesimo; ante N· CH· septingentesimo quadragesimo primo, capitur, biennio post; quum durasset Regnũ Israëlis, à morte Selomôhnis, annos ducentos viginti duos. Ipse moritur in pace & veritate anno regni viges· nono, ætat· quinquagesimo quarto.

IESO. [*Luc·3,f,29,*] *Eliézeris fil· Iorimis nep· Matthæ pron· sub Iehizciiâhu Rege & agnato suo, à Davide decimo tertio, vixit ab eodem gradu descendente quarto & decimo.*

ANNIS,

O· CR· MMM CC LVI;
ante N· CH· DCC XV.

XIIII. MANASSES. (*Matth.*1,*b*,10.] *Anno mundi, ter millesimo ducentesimo quinquagesimo sexto, sextôque â Iubilæo O· CR· quinto & sexages· quintôque & decimo Mosis: ante N· CH· septingentesimo decimo quinto; Menasséh, pij Regis & religiosissimi Iehizciiæh filius, primis annis profanissimus, regnat pro Patre;* [4 *Reg*·20,*in f*·] *ætatis duodecimo;* (*cap*· *seq*· *a*,2,) *universam idololatriam â Parente bono profligatam revocat, maleficis & magicis artibus totus addictus. Proinde victus & vinctus Babylonem abducitur; pœnitentiâque ductus, conversus ad Dominum, & exauditus, Regnum recuperat: idolísque & aris comminutis & extra urbem proiectis, religionem veram provincijs & templo restituit & commendat. Moritúrque Regni quinquagesimo quinto; æt· sexagesimo septimo.*

HER, [*Luc*·3,*f*,28,] *Iesóis fil· Eliézeris nep· Iorimis pron· Sub Menasséh Rege, & agnato, â Davide decimo quarto, Vixit ab eôdem gradu quinto & decimo.*

ELMADAM, [*Luc*·3,*f*,38.] *Heris fil· Iesóis nep· Eliezeris pron· Sub eodem Menasséh Rege, & agnato suo, & â Dauide decimo quarto, vixit ab eodem sexto & decimo gradu.*

ANNIS,

O· CR· MMM CCC XI;
ante N· CH· DC LX.

XV. AMON. [*Matth*· 1, *b*,10.] *Anno mundi, ter millesimo trecentesimo undecimo; primôque & decimo â Iubilæo O· CR· sexagesimo sexto; Mosis sexto & decimo: ante N· CH· sexcentesimo sexagesimo; æt· vigesimo secundo; Amôn Menassihs filius, priorem patris vitã & mores sequutus, cunctis sculptilibus, quæ fecerat Menasséh pater eius, immolavit & ipse, & servivit eis; conversionem nõ item: nec enim reveritus est faciem Iehovæh, sicut reveritus est eam Menasséh pater eius, cuius profanitatem primam superare etiam studuit. Tandem conspirantibus servis eius in necem ipsius, domi propriæ trucidatur; qui omnes tamẽ coniurati, & cædis autores, cædis facta, â populo percussi, cæde, ex talione, passâ, pœnas luunt; anno regni secundo; æt· vigesimo quarto·* [2 *Par*· 33,*d*, 20: 4 *Reg*. 21, *d*,19.]

COSAM, [*Luc*·3,*f*,27.] *Elmadâmis fil· Héris nepos, Iesôis pronepos, Sub Amone Rege & agnato suo, & â Davide decimo quinto, vixit ab eôdẽ septimo & decimo gradu.*

ANNIS,

O· CR· MMM CCC XIII;
ante N· CH· DC LVIII.

XVI. IOSIAS. [*Matth*·1,*b*,10.] *Anno mundi, ter millesimo trecentesimo decimo tertio; tertiôque & decimo â Iubilæo O· CR· sexagesimo sexto; sextôque & decimo Mosis: ante N· CH· sexcentesimo quinquages· octavo; Iosiiáhu Rex, Amonis irreligiosi patris religiosissimus filius, cuius nativitas & nomẽ, per Prophetam Abdonem, ante annos ter centũ triginta tres, Iarobamo sacrificante bobus, prænunciata est, addito signo aræ scissæ, & effusi cineris; ad quod arefacta Regis manus, quam extendit ad comprahendendum Prophetam, accessit; quæ tamen integra illi, ad Prophetæ preces, restituitur.* (3 *Reg*·13,*a*,2.) *Annôque æt· suæ octavo, puer â populo Rex renunciatur. Regnîque octavo, sedecim annorũ adolescẽs, cœpit religionis & Sacrorum ritus, per universas provincias reformare, Excelsa, â Selomôhne Asthorêthi idolo structa, demolitus, statuas contrivit, lucos succîdit; quin & aram & excelsum in Bethêle, quo imposuit Israëlitis Iarobam, cum vicino luco, diruit, & redegit in cineres; ossibus tandem concrema-*

tis, ex-

tis, exsecravit aram illam, illis tantùm servatis, quæ ex titulo cognovit Prophetæ, hæc de Iosiâ vaticinantis. Nec ab instituto decem totos cessavit annos, donec, mactatis sacrificulis excelsorum omnibus, et abominationibus Pythonum, Magorum simulachrorũ, et idolorum omnium, ferro et igne vastatis, in integrũ restituisset omnia. Tandémq; templum instaurâri curat; librôq; Legis inter rudera reperto, attentêque perlecto, terrore concussus Huldam Prophetissam consulit; quæ ipsi quidem salutem et pacem, universo autẽ regno, ab eius morte, propter tàm insignem impietatem et profanationem sacrorũ, subsequuturam, iras dicit gravißimas. Porrò, Rex in æde Iehovæh, verba totius voluminis omnia, coram universo populo, legit ipse. Phase tandem et solennitatem azymorum, anno regni decimo octavo, maiore cultu & frequentiâ celebrat, quàm unquam antea, à Selomôhnis úsque tempore, Ierusalaïmis factum fuit. Qui, ut omnibus bonis & pijs Monarchis & Principibus, vivum exemplar, & imitatione necessarium & dignißimum præbet, curandæ religionis Divinæ & verê patriæ: ita moueantur eius casu, ne temerarij sint, nec stricto quolibet ense ruãt. sed factis missis non necessarijs, necessaria & propria agant. In bellum enim peregrinum profectus, ipse non compulsus non Regis Nechonis apophthegmate doctus; Desine à Deo qui mecũ est, ne perdat te: *pergénsque, sagittâ ictus cecidit. Mortem eius funebri oratione, quæ perijt, luxit Ieremias Propheta. Obijt anno Regni trigesimo primo, ætatis nono & triges. in ipso virtutũ & pietatis fructuoso flore, et florente fructu, cuius memoria est in benedictione.* [4 *Reg.* 22, & *seq.* 2 *Par.* 34, & *seq. totis.*]

HILCIIAH, [2 *Par.* 6, *a*, 13.] *Sallumis filius, suam Iosiæ Regi, in resarciendo tẽplo, præstat divinam operã;* [2 *Par.* 34, *b*, 9.] *repertúmq; Legis Iehovæh volumen, datũ olim per manum ministerij Mosis, Regi cõmendat,* [*c*, 19.] *Huldámque Prophetissã, Rege ita volente & iubente, respondentem, consulit ipse,* [*c*, 22, 20.]

IEREMIAS Propheta, Hilciiah fil [*Ier.* 1, *a*, 1,] *docere ac Prophetare incipit, anno Iosiæ Regis XIII. durißimámq; sustinuit muneris provinciã; anno O. CR. ter milles. trecentesimo viges. quinto; ante N.CH. sexcentes. quadrages. sexto. Eiúsque docentis anno quarto & trigesimo, transmigrationis Iechoniæ quinto, mense quarto, die quinto, Ezechiel Buzis Sacerdotis filius, munus Prophetæ & Doctoris in manu Domini accipit.* [*Ezech.* 1, *a*, 1.] *O. CR. ter milles. trecentesimo, quinquagesimo nono; nonôque à Iubilæo O. CR. sexages. septimo: septimoq; & decimo Mosis: ante N. CH. sexcentesimo duodecimo.*

AZARIIAH, Hilciiah fil. Ieremiæ fr. [1 *Par.* 6, *a*, 13: 1 *Esd.* 7, *a*, 1.]

ADDI, [*Luc.* 3, *f*, 27,] *Cosâmis filius, Elmadâmis nepos, Héris pronepos; sub Iosiâ Rege, & agnato suo, & à Davide decimo sexto, vixit ab eodem descendente octavo & decimo gradu.*

SALLVM. [*Ierem.* 22, *c*, 11, *e*, 19: 1 *Par.* 1, *c*, 15.] *In Regnorum libro secundo,* [*cap.* 23, *f*, 23, & 24, *b*, 17.] *tribuuntur Iosiæ tres tantum filij, & omittitur Sallum. Quod quidam propterea factum putãt, quòd non sit assequutus dignitatem illam Regiam. Sunt qui putant, Sallumis nom[ine] Iachasem notari. Viderint hi, nùm sati[s] tutô & rectê, quid, tàm contra autore[m] Paralipomenon, quàm Ieremiam Prophetam, affirmare ausint, quum hic Sallumem ipsum, quem ille inter filios Iosiæ expreßê scribit, putrefactum & proiectum extra portas Vrbis, asini sepulturâ sepeliendum pronunciet.* [*Ier.* 22, *c*, 11, *c*, 19.] *Nec ignorasse filiorum Iosiæ Regis nomina, Ieremiam ipsum existimandũ est. Quòd autem inter Reges vulgi non recensetur, præter illam, paulo antè adductam causam, factum haud dubiè putatur, quòd ante fratrũ captivitatẽ obijt, & regnũ ipsius ratum non sit habitum à proceribus Regni & populi: quùm alioqui primogenituræ Ius sacrũ sit et re-*

ligiosum, ætásq; ipsum ad eam dignitatem, nec vocârit nec admiserit, sese ingerentem & intrudentem. Sic vivo Davide Patre Absalom primô, deinde Adoniiah, filij degeneres regnum paternũ, vivo etiam Rege, affectantes, nec exspectãtes vocationem, Divino, exautorantur, populis & orbi, dato exemplo, coronâ & sceptro traditis & cõmendatis Selomóhni legitimè & à Deo; parentisque ipsius Davidis & Nathânis Prophetæ manu & ministerio. Ac proinde nec hi duo ut nec ille Sallúm, in Regum catalogum & numerum veniunt.

ANNIS,
O· CR· MMM CCC XLIIII;
ante N· CH· DC XXVII.

IOACHAS, Iosiæ Regis primogenitus. Anno mundi, ter millesˑ trecentesimo quadragesˑ quarto; quartóq; & quadragesˑ à Iubilæo O· CR· sexagesˑ sexto: ante N·CH· sexcentesˑ vigesˑ septimo; tulit populus terræ Iehoachazem filium Iosiæ, constitutũ Regem pro Patre suo, Ierusalaïmis. Amovit autem eum Pharao Nechâo Rex Aegypti, quùm venisset in Vrbem; & condemnavit terram centum talentis argenti, & talento auri; quùm regnasset tres tantùm menses; æt· vigesˑ tertio.[4 Reg·23,g,3 :2 Par·36,a,1.]

ZERAIAH, Azariæ fil·[1 Par·6,a,13.] Primarius Sacerdotum Princeps, cũ alijs religiosis & honestis viris, captivus à Nebuzardano abductus Babylonẽ, à Rege interficitur.[4 Reg·25,d,18.]

Zephaniah, secundus à Sacerdote & Pont· Max· Zeraiâh, cum eodem & alijs martyrij coronã accipit.[4 Re·25,d,18,21]

IEHOSADAC, Zeraiah fil·[1 Par·6,b,14.] Hic abijt, quando transtulit Iehováh Iehudáhm & Ierusalâim per manum Nebucadnezaris Regis Chaldæorum: in exsilio mortuus.

ANNIS,
O· CR· & ante N· CH·
IISDEM.

XVII. IAKIM,[Matth·1,b,11,] qui & Eliakim. Anno eodem, amoto Iehoachâze, Rex Aegyptius, fratrem eius Regem facit, super Iehudáhm & Ierusalaïm. & vertit nomen eius Iehoiakim. Sed nec hic tãt à cruce pressior et doctior, meliorẽ induit animum. Proinde Regno eius undecimo, æt· trigesimo sexto, adscendit Nebucadnezar Rex Chaldæorum, catenísque vinctum Babylonem duxit, avectis secum vasis Domini, quæ transtulit & reposuit in templum & idolæum suum.[4 Reg·23,g,34: 2 Par·36,a,5.]

In Babylonem autem, et nequaquàm Aegyptũ, captivos iterum abduci voluit Deus; honore unius tàm magnificæ & admirandæ liberationis, à servitute Parohnicâ, semel in manu Mediatoris, & ministerio Mosis factæ; & ut frangeretur stultum illorum desiderium ollarum Gosenensium. Non ipsi nos, sed Deus nobis nostrisq; pœnis, et ab ijsdem liberationi, dominatur. Abeamus in terram quã Deus nobis est monstraturus, fortunam quamvis ferentes, nobis ipsi deligamus nullam, exspectatâ diû, & præsenti pareamus vocationi.

MELCHI, (Luc·3,f,27,) Addis filius, Cosâmis nepos, Elmadâmis pronepos, sub Ioacháze & Eliakime fratribus, & utroq; agnatis suis, atque his decimis septimis à Davide, vixit ab eôdẽ nono & decimo descendente gradu.

ANNIS,
O· CR· MMM CCC LIIII;
ante N· CH· DC XVII.

XVIII. IECHONIAS. (Matth·1,b,12) & Chonias (Ier·22,g,28; & 37,a,1.) & Iehoiachin, (2 Par·36,b,9.) Eliakimis filius, Iosiah nepos. Anno mundi, ter millesˑ trecentesˑ quinquagesˑ quarto; quartóq; à Iubilæo O· CR· septimo & sexagesˑ decimóque & septimo Mosis: ante N· CH· sexcentesˑ decimo septimo; Nebucadnezaris octavo ætat· suæ decimo & octavo, Regnum hic accipit, quod tres tamen tantummodò menses diésque decẽ obtinuit. Venit enim secundò Nebucadnezar oppugnaturus Vrbem. At Iechonias, cum matre & Principibus, arce & urbe egressus, ei se dedidit. Rex ergo incircumcisus, spoliato templo & domo Re-

giâ, Ie-

giá, Iehoiachinem ipsum, cum matre & uxoribus, omnémq; Civitatem, & universos Principes, & decem millia fortissimorum exercitûs, pauperibus tantùm domi relictis, captivos transtulit in Babylonem. (4 Reg. 24, b, 8: 2 Par. 36, b, 9.) ab illustrißimâ illâ ex Aegypto liberatione, nongentesimo primo.

In Iakîmis & Iechoniæ tempora deportationem incidisse vult Matthæus, quãdò dicit, Iosiíahm genuiße Iechoniam in deportatione Babylonicâ; quùm tamen ante deportationem ipsam natus sit. Sic Salathielem, Iechoniæ natum dicit post deportationem illam, quùm durante deportatorum tempore hoc factum sit; videlicet annis aliquot pòst, quando Evilmerodach ê carcere emissum et solutũ exaltavit. Sensus est: In deportatione Babylonicâ: hoc est, qui Iechonias Babylonẽ deportatus est. Et: post deportationem Babylonicam: hoc est, qui cessante deportatione ductus est in patriam primã & urbẽ suæ tribus. Respicit enim, hîc, à primo deportationis die, tot annos durantes, à quibus, tamen, cessantibus, Salathiel in exilio natus, solutum exilium, cũ Zerubbabêle filio, in eâdem captivitate nato, vidisset: illic, item; Iechoniam, qui fuerit Iosiæ Regis filius, & quidem ante captivitatem natus, Babylonem captivum abductum.

MATHANIAS, cui Rex Babylonicus Zedechiæ nomen fecit, (4 Reg. 24, d, 17.) Iosiiæh filius, Ioachæ & Iehoiakimis frater, Iechoniæq; cui successit Patruus; eiusdémq; frater, agnationis iure & consuetudine appellatus, (2 Par. 36, b, 10) substituitur Iechoniæ ex fratre nepoti, in Regno Iehudáh. At non morem geßit verbis Iehovæh in manu Ieremiæ Prophetæ. (Ier. 27, c, 13.) A quo oraculo eidem dato audit: Frustrà eum exspectare auxilium Pahrónis Aegyptij; Chaldæos enim reversuros, expugnatámq; & captam Vrbem daturos flamis. (Ier. 37, & seqq. & 52, totis.)

Anno mundi, ter millesimo trecentesimo nonagesimo; quadragesimóq; à Iubilæo O. CR. septimo & sexagesimo: ante N. CH. quingentesimo octogesimo primo, Nebucadnezar Rex Babylonius moritur, cui succedit Evil-Merodach. Hic initio statim regni sui, eodémque anno, mense duodecimo, die vigesimo quinto, Iechoniam carcere liberatum benignè compellavit, mutatísque vestibus, tertio die pòst, ei thronũ statuit, super thronos ProRegum Babyloniæ, cui, & sua communicato mensâ, certam & iustam in singulos dies, quam diu vixit, annonã decrevit; anno captivitatis eius trigesimo septimo, æt. quinquagesimo quinto.

Atque in hoc, & nequaquam in Ioã, naturalis & continua Regum à Salomone linea abrũpitur, restituta ex Nathane. Alioqui libri Regnorum. & Ieremias, liberorum eius, si quos ipse naturâ genuisset naturales, tàm illustrißimi stemmatis honore, certam & expressam mentionem fecissent.

NERI, (Luc. 3, f, 27.) Melchis filius, Addi nepos, Cosâmis pronepos, sub Iechoniâ captivo, suôque agnato, decimoque octavo, per Selomôhnem, descendente à Davide gradu nato, nascitur, ab eodem Davide, per Nathanem desluentis lineæ gradu vigesimo.

Hic egregius iuvenis, Iechoniæque Regis ex Davide, tunc agnatus proximus, &, agnationis ritu, frater, ipso Iechoniâ agnato in vitæ iustam, honorúmque aliquam, cum stipendio Regio, libertatem restituto, & brevi post mortuo, & sine prole quidem, ducendo eius, ad conservandam stirpem et lineam ad Christum descendentem, coniugem, Divinis ad hoc Legibus et iure Divino obligatus, ad ædificandã videlicet fratri et agnato suo domũ et familiã, paret Deo, Iuri et Legi: Quùm habitaverint: (Deut. 25, b, 5,) atq;, ita ut Boos Mahaloni Obedẽ Davidis avũ, hic Iechoniæ Salathielẽ ex præscripto Legis dictæ sibi eundẽ naturâ gignit fil. O præstantem prudẽtia et pietate fœminam? o Legis Diuinæ studiosißimã et servantißimam? Noluit à mariti morte, et exacto luctus tempore, nubere, extra

familiam mariti, viro extraneo, voluit affinem suum proximum ingredi ad se, & ab ipso se capi in uxorem. Voluit primogenitum, quem paritura esset, stare nomine Iechoniæ, & honori mariti et Domini sui defuncti, dicique â Iechoniâ Rege genitũ, Lege & verbo Divino hoc ordinante & confirmante; quandoquidem & nos infinito magis alieni â Deô, recipimur, unius verbi Divini veritate et cõstantia in fratres Christi & æterni Parentis qui in cœlis est, ex gratiâ filij. Hoc ius suo Iechoniæ reservatum vult, ne deleatur nomen eius in Israële, & de portâ loci sui. Reliquos tandem quos paritura sit, futuros alterius mariti Neris. Audit & videt fœminæ vota fidémque Deus, et, ex altero marito Neri, parit Iechoniæ primogenitum Salathielem, Nerîque secundogenitũ Phadaïam, fratres Germanos, tàm Legis quàm naturæ fructu, Dei beneficio, beata & ditata mater: digna cuius admoneantur & meminerint omnes novæ nuptæ, quibus accinatur hoc gratulatorium votum: Reddat Iehovah mulierem quæ ingreditur domũ tuam, sicut Iechoniæ Regis, & Neris Nathanæi, agnatorum ex Davide Patriarchâ, uxor, quæ restauravit lapsam & fractam domum Davidis; Sítque domus tua, sicut domus Sealthielis, quem peperit cõiux facta Neris ipsi Iechoniæ, de semine illo, quod dederit tibi Iehováh de puellâ hâc. *O verê Divinam hanc votivã gratulationem. O beatos omnes illos coniuges, qui non solo sed polo, non carnis sed charitatis & fidei hæredes & successores, cœlestique & æterno Patri renovandos & regenerandos gignunt. Fiat, fiat.*

ANNIS,

O· CR· MMM CCC XCIII;
ante N· CH· D LXXVIII,

IXX. SALATHIEL. [Matth·1, b,12: Luc·3, f,27.] Quùm Iechonias, non contentus beneficio sui Domini Regis Assûris, rebellioni sui populi, instituta in ipsum Nebucadnézarẽ, assensus esset, post tres statim menses, diésq. decem, translatus in Babylonem, vixit annos viginti quinque in exsilio captivus, donec ab Evilmerodâche, ad proximos à Rege suo honores exaltatur; die vigesimo quinto mensis duodecimi; anno mundi ter millesimo trecentesimo nonages· ante N· CH· quingentesimo octogesimo primo: à Regno Davidis quingentesimo; à desolatis templo & Vrbe vigesimo quinto; Moritur anno liberationis ê carcere et exaltationis secundo circiter: mundi ter millesimo trecentesimo nonagesimo secundo, à cuius morte biennio suscitatur ipsi ex relictâ viduâ; ab agnato Neri qui vigesimo gradu ex Nathane à Davide distat, distante Iechoniâ ab eodem per Salomôhnem decimo octavo, ipse SALATHIEL; anno mundi, ter millesimo, trecentesimo, nonages· quarto; quartôq. & quadragesimo à Iubilæo O· CR· sexagesimo septimo; ante N·CH quingentes· septuagesimo septimo. Qui, Salathiel, secundũ Legem Divinam stat nomine Iechoniæ, ac proinde rectê ex instituto Iehovah, apud Matthæum à Iechoniâ genitus, [Matth 1, b,12] & tàm rectê quidẽ, quàm rectê à Lucâ, [cap·3, f, 27.] filius Neris perhibetur.

PHADAIAH. (1 Par·3, c.19.) Hic, tandem, Neri Parenti naturali post Salathielem fratrem, Iechoniæ datum & suscitatum, nascitur. Nec verô sine singulari DEI consilio factum est, ut in captivitatis tam duræ & diuturnæ, & sub quâ necessitas, acutum & volans telum, ad accuratiores meditationes & considerationes de rebus Divinis, & maximê potissimúmque de Verbi incarnandi mysterio, specimen & typus proximus, proximum typum & specimẽ sequeretur; ut primô Neri agnatus, agnato, Iechoniæ et secùndùm Legem dictus proximus naturâ frater, fratri proximo; mox deinde naturâ germani fratres, unus alteri, maiori minor, vivus mortuo, Phadaïah Salathieli suscitârit semen; hoc est, vindicârit à cessatione, morte, et oblivione,

interve-

intervenienti beneficio Legis; Quùm habitauerint: [Deu. 25, b, 5.] lineam Regiam, generato & scripto fratri suo, sine semine mortuo, vivum semen Zorobabelem etiam. Atque demus hic, duos etiam & viginti circiter annos transactæ vitæ, quando sit mortuus Salathiel duòsque viduæ eius à luctu, & quando ex Phadaiâh, prioris sui mariti fratre germano, maritóque suo secundo, ex hoc gravida facta, peperit duobus fratribus germanis, duobúsque parentibus, unum, unius Lege Divinâ, alterius communi naturâ, filium Zerubbabelem: qui solus, utrique parenti, & quidem â duplici se extendēte & progrediēte lineâ, genus & posteritatem propagat & conservat ad Iosephum úsque, Christi ex Legis typicæ significato mysterio patrem, cui vivo suscitatus, natus & datus est CHRISTVS, conceptus de Spiritu sancto, editus ex Mariâ virgine, Verbum caro, Deúsque homo verus verê factus.

CLASSIS IIII,

DECEM ET NOVEM ORDINE PATRVM, A ZERVBBABELE AD IOSEPHVM, NOMINA CONTINENS.

CYRVS regnum inchoat in Persiâ, anno captivitatis Babylonicæ quadragesimo nono; mundi, ter millesimo quadringentesimo decimo tertio; ante N. CH. quingentesimo quinquagesimo octavo; regnat annos triginta. Huius anno quinto incipit regnare in Babylone Balthasar ānos septemdecim, [Iosepho teste.] Cœpit ergo Babylonem anno regni sui vigesimo secundo, Balthasaris decimo septimo: Moritur anno translatæ ad se monarchiæ incipiente octavo.

Regnum Cyri & nomen prædicit DEVS per Prophetam IESAIAM, (cap. 44, a, 1.) Cuius memoria utrámque ob caussam nobis sit gratissima & suavissima, tùm, quod nomen eius cum magno desiderio exspectari voluit DEVS, tùm, quòd cor suū ad nutum Dei Opt. Max. regendum & flectendum tradidit & cōmisit, factus organum liberati populi ex servitute Babylonicâ, in manu Zerubbabelis.

ANNIS,

O. CR. MMM CCCC XXXV;
ante N. CH. D XXXVI.

I. ZOROBABEL. [Matth. 1, b, 12: Luc. 3, f, 27: 1 Esd. 3, c, 8; & 5, a, 2: Aggai, a, 1: 1 Par. 3, c, 19.] Zerubbabel hic, Salathielis Lege, naturâ Phadaiāh filius; Naturâque Neris, Lege Iechoniæ Regis nepos, alio nomine Berechias dictus, nascitur Babylone, anno captivitatis Babylonicæ quinquagesimo primo; mundi, ter millesimo quadringentesimo decimo quinto; ante N. CH. quingentesimo quinquagesimo sexto. Vltimoq; hic anno captivitatis Babylonicæ, ætat. suæ decimo nono, generosus & illustris iuvenis, cuius virtutis & sanguinis Regij maior est habita ratio quàm annorum, primus fit populi Dei Dux ab exilio Babylonico. Anno enim primo statim translatâ Babylone ab Assyrijs in Persiā monarchiâ, Choris Regis Parás, & ultimo

cessan-

cessantis & abolitæ monarchiæ Assyriorum, Babylone captâ & Balthasare Rege interfecto, incipit monarchia Persarum. Proinde, ut perficeretur verbum Iehovæh ex ore Irmeiæh, excitavit Iehováh spiritum Choris Regis Parás, qui edictũ promulgavit per universum Regnum suum, & etiam scripto, dicẽdo: Sic dicit Chores Rex Parás: Omnia regna terræ dedit mihi Iehováh Deus cœli; & ipse præcepit mihi, ut ædificem ei domum in Ierusalaim, quæ est in Iehudâh: Quis est inter vos de uniuerso populo eius, sit D E V S eius cum eo, & ascendat in Ierusaláim, quæ est in Iehudâh, atque ædificet domũ Iehovæh Dei Israëlis, (ipse est Deus) quæ est in Ierusaláim. [2 Par. inf. 1 Esd. in pr.] Surrexerunt itaque Principes patrũ Iehudæh & Beniaminis, ac Sacerdotes & Levitæ, quorum excitaverat Deus spiritum, ut adscenderent ad ædificandum domum Iehovæh [1 Esd. 1, c, 5,] Reddidítque Chorés omnia vasa domus Iehovæh (quæ transtulerat Nebucad nezar in domum Dei sui) ipsi Sesbasári, principi (tribus) Iehudæh (c, 7.) Omniũ vasorum aureorũ et argenteorũ quinq; millia quadringẽta. (d, 11.) Porrò revertentiũ numerata sunt quater decem millia atq; duo millia tercẽtũ sexaginta; servorũ & ancillarum septem millia tercentum triginta septem. (1 Esd. 2, d, 64.) Obtulerúntque tribuum Patriarchæ auri drachmarũ sexies decem millia & mille; argenti minarum quinque millia, & tunicas Sacerdotales centum. Surrexerunt itáque Iesúa filius Iosadácis, & fratres eius Sacerdotes, & Zerubbabél filius Salathielis & fratres eius, ædificarúntque altare Dei Israêlis, obtulerúntque holocausta matutina & vespertina, (cap. 3, a, 2,) celebrantes festũ tabernaculorum, die primo mensis septimi, (4,) Templi fundamenta iaciuntur anno secundo adventûs eorum ad domũ Dei in Ierusalâim, mense secundo; (c, 8.) mundi, ter millesimo quadringentesimo trigesimo sexto: sextôque & trigesimo à Iubilæo O. CR. sexagesimo octavo; octavôque & decimo Mosis: ante N. CH. quigentesimo trigesimo quinto; laudibus & gratiarum actionibus institutis, per manus Davidis Regis Israêlis, recitando ac decãtando Psalmos manu Davidis scriptos, Senibus à transportatione superstitibus & reversis, qui ædem priorem viderant, in fletum & eiulatũ; conspectis ruderibus illis, cum suspiris vocibus, commotis & effusis. Finitimi incircumcisi, & à Rege Assûris in Iehudæam, in locum captivorum, quos abduxerant, missi, merîque hypocritæ, & ex hypocritis facti aperti hostes, repudiati à societate ædificandi templi, multùm diûque opus, partim vi, partim corruptis consiliariys Cyri Regis, impediunt. Mox hoc mortuo, sub Cambyse sèu Ahasuero prohibentur etiam (per meras calumniarum fraudes) qui successit Chori, imperanti septem totos annos, anno mundi, ter millesimo quadringentesimo quadragesimo tertio: ante N. CH. quingentesimo vigesimo octavo; mortuus anno imperiy octavo, & quodam fato, in ipso Iubilæo Mosis decimo nono, O. CR. sexagesimo nono. Duravitq; cessatio úsque ad secundum annum Dariy Histaspis, (1 Esd. 4, inf.) qui imperavit annis triginta sex.

Prophetantibúsque Haggâi & Zechariâh, in nomine Dei Israëlis super eos invocato & efficace, Surrexerúntque Iesúa & Zerubbabél, & cœperunt denuô pergere in exstruendâ æde. Dariaves Rex per epistolam Thathanais, bonâ fide & citra calumniam scriptam, factus certior de instituto Zerubbabelis et sociorum, invento decreto Choris, in tabulis et commentariys Regni, de templo liberê exstruendo, decretum illud et edictum non solùm ratum habet, sed novo decreto et edicto ratissimum facit et cõfirmat, additis et designatis minis et pœnis, ut quicúnque infringat verbum hoc, eius domus diruatur et redigatur in sterquilinium; ipséque autor in erectam trabem suspendatur; cum hâc in diplomate subscriptione: EGO DA-

RIAVES

RIAVES POSVI DECRETVM: FESTINANTER FIAT. Sic Thatthenaë & Sethar-bosnaë ducib⁹, secundū verba Haggáis & Zachariah Prophetarum, prosperè succedit ædificium, ex præcepto DEI Israëlis, & ex præcepto Choris & Dariávis & Arthasastis Regum Parás. Perficiturq́; die tertio mensis Adaris, qui erat annus sextus Imperij Dariavis Regis, dedicatúrque vitulis centum, arietibus ducentis, agnis quadringentis; & hircis caprarum in sacrificium pro peccato, secundum numerum tribuum Israëlis, oblatis; anno mundi, ter millesimo quadringentes᷑ quinquagesimo sexto; sextóque à Iubilæo O· CR· sexagesimo nono; nonôq́; & decimo Mosis: ante N CH· quingentesimo decimo quinto.

Anni proximè sequentis, stato die decimoquarto mēsis primi, celebratur Pésah, solennitate infermentorum observatá septem diebus cum lætitiâ, quòd exhilarasset eos Iehováh, & convertisset cor Regis ad eos, ad confortandum eos in opere Domus Dei, DEI, inquam, Israëlis, (1 Esd· 6. toto.)

Dario Histaspi tertio Persarum Regi mortuo, anno imperij sui trigesimo sexto; mundi, ter millesimo quadringentesimo octogesimo sexto; sextóque & trigesimo à Iubilæo O· CR· sexagesimo nono; nonôque & decimo Mosis: ante N· CH quadringentes᷑ octogesimo quinto succedit XERXES IIII. Persarum Rex & monarcha, sub quo Ierusalaimis Malachias concionatus est, & historia Iuditha fæminæ virili, animo et virtute præditæ, anno Iubilæo mūdi septuages᷑ vigesimóq́; Mosis, gesta, nō putari sed affirmari potest, Atq́;

Falsô vetustas stulta Palladi suæ
Virtutis illam masculæ laudem dedit;
Iuditha quam sibi manu fortissimâ
Peperit, solo falso polisque teltibus.

XERXI IIII Persarum Imperatori mortuo, anno Regni vigesimo primo; mundi, ter millesimo quingentesimo septimo; septimôque à Iubilæo O· CR· septuagesimo; vigesimôque Mosis; ante N· CH· quadringentesimo sexagesimo quarto; successit ARTAXERXES Longimanus V Persarum monarcha, regnátque annos quadraginta.

Moritúrq́; Zerubbabel anno gubernationis suæ quinquages᷑ octavo; at septuagesimo septimo; mundi, ter millesimo quadringentesimo nonagesimo quarto: ante N CH· quadringentes᷑ septuagesimo septimo. Vidit filios, nepotes & pronepotes.

HANANIAH, Zerubbabelis filius, Salathielis secundum Legem, Naturâ duce Pedaiah nepos, Rhesæ Mosullami frater. Huius descendēs genus, ab autore Paralipomenon ad suum usque recensetur seculum per decem gradus. Vnde certissimo et immoto argumento colligitur & evincitur, recentius esse scriptū quàm putatur, &, paulò ante Machabæorum tempora, in epitomen redactos aliquot genealogiarum, & Regum Iehudah libros, qui cum multis alijs voluminibus veteris testamenti, in flamis Herodianis periere, quorum fermè omniū catalogum lectori exhibemus, in appendice, ad genealogiam CHRISTI hanc nostram.

IESVA, Iehosadacis filius, Zerubbabelis collega & consiliarius, cúmque eodē reversus in Iehudæam, cum Levitarum alijs, deligitur in urgendo opere templi & religionis Iehovah [2 Esd· 3, c, 8: & 4, a, 3: Nehe· 12, a, 1: Ioseph· lib· 11, cap· 3.] Annôque secundo Darij Regis, ab O· CR· ter milles᷑ quadringentesimo quinquasimo secundo; secundôque à Iubilæo mundi sexagesimo nono: ante N· CH· quingentesimo decimo nono; factum est verbum Iehovah in manu Aggæi Prophetæ, tàm ad Zerubbabelem populi Ducem, quàm ad Iehosuam Sacerdotem magnum, Iehosadâcis filium, mensis sexti die primo; [Aggai 1, a, 1: & 2, a, 2;] quum eiusdem anni mense octavo & Zacharias prophetandi Verbum Iehovah acciperet. [Zach· 1, a, 1.] Præfuit suo muneri annos quinquaginta octo.

ESDRAS Propheta & Pont· Max

historiam libri sui orditur ab anno primo Choris seu Cyri Regis & Monarchæ Persarum, quando cœpit Babiloniam, [quùm prius regnasset unum & viginti annos] ab O·CR· ter millesimo quadringentesimo quinquagesimo tertio; tertióq; à Iubilæo mundi sexagesimo nono: ante N·CH· quinquagesimo decimo octavo; [1 Esd·1,a,1.] factâque potestate Iehudæis redeundi in liberã patriam; arâ statim exstructâ Hierosolymis, primum solenni ritu celebratur festum tabernaculorũ, mensis septimi die primo. Anni sequentis mense secundo, prima ponit fundamenta templi secundi, cuius tamen successus impeditur totis septemdecim annis, [1 Esd· 4, toto: Ioseph· ant· 11, cap· 33, in f. usque ad annum Dariȷ̈ secundi, cuius beneficio & munificentiâ denuò condi cœpit, mensis noni die viges· quarto. [Agg· 2,a,1.]

In genealogiâ suâ, brevitati studens Esdras, quâ se ab Aharone probat ortũ, [1 Esd· 7,a,1,2.] inter Azariam Iohanânis filium, & Meraiothem Zeraíah filiũ, sex omittit gradus ipse; [35] qui tamẽ supplentur ab autore Paralipomenon, [lib· 1, cap· 6,a,8, 9.] videlicet, Iohanânem, Azaríam, Achimâam, Ionatham, Sadocem et Abituben. Quod ideò adducimus, ut cogitemus, satis sæpè esse, ex intermediȷ̈s præcipuos & maximè notos adscripsisse, & ab eodem primario suæ familiæ patre, quo se ipsos, originem trahere.

IOACHIM, Iehosuæ filius, Eliasibis pater, [Ioseph· lib· 11, cap· 5.] Princeps Sacerdotum, quo tempore Dario defuncto, filius eius Xerxes. Regnum suscipiens, voluntatis paternæ in cultu & honore Iehovæh hæres apparuit, post obitum patris Sacerdotium tenuit quadraginta octo annos. [2 Esd· 7.] Moritur cum Esdrâ, cui contigit in magnâ & venerandâ senectute finire vitam, & Ierusalaimis, liberalibus sepeliri impensis funebribus cũ magno piorũ omnium luctu. [Ioseph·]

ELIASIB, [Nehe· 12, 22] Ioachimi fil· patri sub idem tempus, quo mortuus est Esdras, vitâ defuncto, in Principatu Sacerdotali succedit, [Ioseph· ant· 11, cap· 7.] Qui summo fungens Pontificatu, cum fratribus suis Sacerdotibus & Levitis, ædificavit portam Gregis, & sanctificavit eam, [Nehem· 3,a,1.] Præfuit annos unum & viginti.

ANNIS,

O· CR· MMM CCCC XLI;
ante N· CH· D XXX.

II. RHESA, (Luc· 3,f,27.) qui & Mesullam (1 Par.) nascitur Zerubbabeli, anno æt· eius vigesimo quarto, Ducatus eiusdem septimo; mundi, ter milles· quadringentesimo quadragesimo primo; primôque & quadrages· à Iubilæo O· CR· sexagesimo octavo: ante N· CH· quingentesimo trigesimo. Patri convixit annos quinquaginta unum, cui & successit in gubernatione populi Iudaici, rebus vehementer semper turbatis, & præfuisse putatur ipsi Reipub. sex & sexaginta annos: quod quàm vero sit consentaneũ, calculi affirmantium probent.

ANNIS,

O· CR. MMM CD LXV;
ante N· CH· D VI.

III. IOHANNA, [Luc· 3, f, 27,) Ben Rhesa cognomẽto, Rhesæ Mesullamis fil· Zerubbabélis nepos, nascitur, ætate parentis vigesimo quarto; octavôque & quadragesimo avi; mundi, ter millesimo quadringentesimo sexages· quinto: quintôq; & decimo, à Iubilæo O· CR· sexages· nono: ante N· CH· quingentesimo sexto.

IESAIAH ET PELATIAH, Hananíah filiȷ̈, Zerubbabelis nepotes, sub Iohannâ, atq; uterque, cum eòdem, à Zerubbabele binis vivũnt distantes gradibus.

ANNIS,

O· CR· MMM CD LXXXIX;
ante N· CH· CCCC LXXXII.

IIII. IVDA, (Luc· 3, f, 26.) Iohannæ filius, Rhesæ nepos, Zerubbabelis pro

nepos,

nepos, nascitur ætatis Parentis anno vigesimo quarto, avi quadragesimo octavo, secundôq; et septuagesimo Zerubbabelis proavi; mundi, ter millesimo quadringentesimo octogesimo nono; nonôque et decimo Mosis: ante N CH quadringentesimo octogesimo secundo.

REPHAIAH, (1 Par 10.) Iesaiæh filius, Hananiæh nepos, Zerubbabelis pronepos; Iudæ Ducis agnatus, quocum distat à Zerubbabéle ternis gradibus.

MALACHIAS Propheta, ex ijs, qui suas conciones literis mandatas nobis reliquerunt, ultimus, circa hæc tempora, et his coætaneus vixisse, rectê traditur.

ANNIS,

O· CR· MMM D XII;
ante N· CH· CCC ILX.

V. IOSEPH I, (Luc 3, f, 26,) Iudæ filius, Iohannæ nepos, Rhesæ pronepos, atnepos Zerubbabélis, nascitur anno æt' patris vigesimo tertio; avi quadragesimo septimo; mundi, ter millesimo quingentesimo duodecimo; duodécimôque à Iubilæo O· CR· septuagesimo: ante N CH undesexagesimo.

N. Pelatiæh filius anomius, Hannoniæh nepos, Zerubbabelis pronepos; Iosephi huius agnatus et coætaneus, distantis à Zerubbabéle gradu quarto, distat ab eodem, descendens ipse, quarto.

NEHEMIAS etiam, à primo, reversionis secundæ sub Esdrâ tentatæ anno, decimo & tertio; mundi, ter millesimo quingentesimo vigesimo septimo; septimôque & vigesimo à Iubilæo O· CR· septuagesimo; vigesimôque Mosis; ante N·CH quadringentesimo quadragesimo quarto; Ierusalaïmas venit, urbisque muris armatis reparat fabris, duorum & quinquaginta dierum intervallo; ultimámque manum addit operi absoluto, mensis sexti quinto & vigesimo die. Quàm benè divisum est his quatuor Imperium? demandat â Templi instaurandi curâ Zerubbabeli; post hunc, Rhesæ & Iohannæh, magistratus portæ & iudicium; Legum religiosê interpretandarum Esdræ: murorum & portarum Nehemiæ, qui muneris sui, toto suo libro, exactißimam rationem reddit, & historiam recenset.

ANNIS,

O· CR· MMM D XIIII;
HEBDOMADIS PRIMAE,
DIE ET ANNO PRIMO.
ante N· CH· CCCC LVII.

In secundâ hâc emigratione Iehudæorum ex Babyloniâ, hoc anno mundi ter millesimo quingentesimo decimo quarto; quartôque & decimo à Iubilæo O· CR· septuagesimo, vigesimo Mosis: ante N· CH quadringentesimo quinquagesimo septimo; incipiunt septuaginta hebdomades Danielis nono cap· diebúsq; in annos commutatis, anni quadringenti nonaginta; qui finiuntur anno mortis Christi, [Dan 9, 24.

IOIADA, [Nehem 12, b, 22.] Eliasibis fil· Principis Sacerdotum, mortuo Patre Principatum Sacerdotum suscipit, Iudas Iosepho dictus, [ant· 11, cap 7.] gubernavit res sacras & Templi annis viginti quatuor.

IOHANNAN, Nehem 12, b, 22.] qui & Iohannes, Ioiadæ seu Iudæ fil· Eliasibis nep· defuncto Patre, honoris eius & muneris fit hæres; præest rebus Divinis annos viginti quatuor. [Iose ant· 11, cap 7.]

IESVS, Ioiadæ alter filius, dum fratri Iohanni, adiutus â Vogesô, Persicô Satrapâ, Sacerdotiam eripere conatur, ab eôdem, in templo, seditione motâ, in conflictu interficitur; quæ cædes multa Reipub & Religioni attraxit mala.

ARNAN, Rephaiæh filius, Iesaiæh nep· Hananiæh pronepos, Iosephi illius agnatus & coætaneus distantis à Zerubbabele gradu quarto, distat ab eôdem pari etiam.

ANNIS,

O· CR· MMM D XXXVI;
HEBDOMADIS IIII, die I:
anteN· CH· CCCC XXXV.

VI. SEMEI, [*Luc·* 3, *f*, 26,] *qui & Abner Semei, Iosephi I, filius, Iudæ nepos, Iohannæ pronepos, Rhesæ abn· Zerubbabelis atnepos, nascitur anno ætatis Patris vigesimo quarto circiter anno; mũdi, ter millesimo quingentesimo trigesimo sexto; hebdomadum vigesimo secundo; sextóq; & trigesimo à Iubilæo O· CR· septuagesimo; Mosísque vigesimo: ante N· CH· quadringentesimo trigesimo quinto.*

OBADIAH [1 *Paral·*] *Arnânis filius, Rephaíah nep· Iesaíah pronep· Abnêris Sémeis agnatus et coætaneus, distãtis â Zerubbabéle gradu quinto, distat ab eodem pari etiam.*

ARTAXERXES LONGIMANVS, quintus Persarũ Monarcha, moritur, anno sui Imperij, post Xerxen, trigesimo quinto; Mundi ter millesʃ quingentesimo quadragesʃ septimo, ante N· CH· quadringentesimo, quadragesimo secundo, cui succedit DARIVS Nothus, Persarum Monarcha VI.

Hic locus, & hoc tempus in Ducum serie, in qua Philo & Philonẽ sequuti ipsos statuunt, multos multũ afficit & suspẽsos habet, ut de Philonis fidê alij nõnihil, alij plurimùm, alij omninó dubitent: Ducés ne illi fuerint ratione gubernationis; an verò & potiùs familiæ Davidicæ dignitate cõsideratâ, & propter Zerubbabelem, principum appellati sint filij; *præsertim, quùm Iosephus, qui alioqui gentis suæ laudi & existimationi addictus est, expressam eorum ordine mentionẽ non faciat; & negocia populi tractata & iudicata putetur à Sacerdotibus, usquoquô à Zerubbabéle post annos tercentum septuaginta unum circiter, regnare contigisset filios & nepotes Asmonæi.* [*Ioseph· ant·* 11 *cap·* 4.] *Addo temporis tàm augusti, & progenerationum successionúmq;, exactê sub calculos vocatam & adhibitam rationem, quã habet Philo, non videri ferre, singulos ê singulis natos esse, ut annorũ numeri, quos Iehudææ feruntur præfuisse, illis assignantur. Regnavit enim Iuda, ut vult Philo, quatuordecim; Iosephprimus septẽ; Abner Semei undecim; Eli Mathathiæ duodecim, Asar Maath novem; Nagge Artaxad decem; Esli seu Haggai Eli octo; Massod Nahũ septẽ; Amos Syrach quatuordec· Matthathia Silon Iosephi iunioris pater decem annos. Sunt quidẽ, à Iudæ primo regiminis anno, ad primũ annum Ducatus Iosephi iunioris, centum duo anni: sed tamen ab illo ad hunc, decẽ quoque numerantur gradus. Quî ergô fieri posse putaveris, ut vix denos nati & egressi annos, proli generandæ idonei & addicti fuerint? Sub ab anno nati Zerubbabélis ad initium regiminis Mathathiæ Machabæi, tercentum nonaginta anni. Col lectis omnibus annis qui tribuuntur à Philone regiminib· Zerubbabélis, ad Iãnæ ultimi Ducatûs annũ, pvenient ter centũ quinquag· tres. Desiderãtur ergo & hic octodec· anni, qui additi ad quinquaginta tres, absolvunt tercentum septuaginta unum: Adde his novendecim illos ætatis Zerubbabelis quando ad gubernationem electus est; & provenient ter centum nonaginta illi. Hos divide inter quindecim Duces, & dabuntur Zerubbabeli & sequentibus singulis viceni seni, quibus singuli singulos sibi procreassent ordine filios. Philonem ergo, in distribuendis annis, quibus Ducatũ administrassent, graviter & evidenter errasse, ipsum veritatis tempus, temporúmque monstrat veritas. Ducum illis nomen & titulum contra eundẽ, non negamus, non detrahimus. Neq; enim Iosephus Sacerdotes ita indicasse dicit populum, ut Ierusaláimis in urbe & port â forensi, non etiam optimates secum suum & ius obtinuisse affirmet, quorũ gubernatione & administratione gesta fuerit Respublica, tàm domi quàm belli. Inter optimates autem & Generosos nobilésq; primum locum facilè obtinuerunt Da-*

vidis

vidis & Zerubbabélis primarum linearum posteri, quibus suus semper relictus est honos, donec propter tyrãnidem Antiochorum & Herodum ipsi suâ se abdicarunt dignitate. Belli & Reipub. Ducibus factis Asmonæis seu Machabæis ex Sacerdotali tribu Levis, barbarißimâ crudelitate Antiochis in populum Iedudæum sævientibus.

ANNIS,

O· CR· MMM D LX;
HEBDOMADIS VII, die IIII,
ante N· CH· CCCC XI.

VII. MATTHATIAS. [*Luc*·3,*f*,26.] *Eli hic Matthathias, Abneris Semeis fil· Iosephi 1. nep· Iudæ pron· nascitur anno æt· Abneris Semeis sui parentis vigesimo quarto mundi ter millesimo quingentes sexagesimo; hebdomadum, quadragesimo sexto; decimôque à Iubilæo O· CR· septuagesimo primo; vigesimôque primo Mosis: ante N· CH· quadringentesimo undecimo.*

PELATIAE NEP· anomius, Matthathiæ, septimo à Zerubbabéle descendentis gradu, agnatus & coætaneus distat ab eodem natus gradu quarto.

ANNIS,

O· CR· MMM D LXXXIII;
HEBDOMADIS X, die VI;
ante N· CH· CCC LXXXVIII.

VIII. MAATH [*Luc*·3,*f*, 26.] *Asar Maath* [1 *Paral*· 10.] *Maath hic, Elis Matthathiæ filius; Abneris Semeis nepos; Iudæ pronepos, nascitur anno ætat· Matthathiæ parentis, vigesimo tertio; mundi, ter millesimo quingentesimo octogesimo tertio; hebdomadũ, nono & sexagesimo; tertiôque & trigesimo à Iubilæo O· CR· septuages primo, vigesimôque primo Mosis; ante N· CH· ter centesimo octogesimo octavo.*

SECHANIAH [1 *Paral*· 10.] *Obadiæ filius, Arnanis nepos, Maathis agnati coætaneus, distantis, à Zerubbabéle gradu septimo, distat ab eodem natus gradu sexto.*

ANNIS,

O· CR· MMM DC VII;
HEBDOMADIS XIIII, die II,
ante N· CH· CCC LXIIII.

IX. NAGGE [*Luc*· 3, *c*, 25.] *Nagid Artaxad, Asaris Maathis filius, Elis Matthathiæ nep· Abneris Semeis pron· (1 Par·10.) nascitur ætate parentis [illegible]simo quarto; mundi ter millesimo sexcentesimo septimo; hebdomadum, nonagesimo tertio; à Iubilæo O· CR· septuagesimo secundo; secundôq; & vigesimo Mosis: ante N· CH· trecentesimo sexagesimo quarto.*

ABIVD. (*Matth.* 1.) *Pelathiæ ab. nep· Hannaniæ atnepos, Zerubbabélis trinepos, cuius apud Matthæũ stemma tum consuetudine & iure dicitur filius, quod & Paulus Eberus in suâ consignatione de conciliandis Matthæo & Lucâ hîc observandum docet; Nagidis Artaxadis agnati sui, distantis à Zerubbabéle gradu octavo, coætaneus, distat ab eôdem natus gradu sexto.*

IADDVA, qui & Iaddus Iosepho, Iohananis seu Iohannæ filius, Ioiadæ nepos; adolescentior, cum patre avo & proavo scripsit principes familiarum tribus Levis & Sacerdotes in regno Darij Persæ. (*Nehem*·12.*b*,22.) *át q; Iohanani patri in summo Pontificatu succeßit.* (*Ioseph*·*ant*· 11,*cap*·7.)

ANNIS,

O· CR· MMM DC XXX;
HEBDOMADIS XVII, die IIII;
ante N· CH· CCC XXXXI.

Sub Nagide Artaxade ex Ducali familiâ Zerubbabélis & Rhesæ Mosullamis nato, ætatísque eius vigesimo tertio circiter, mundi, ter millesimo sexcentesimo trigesimo; hebdomadum cẽtesimo decimo sexto; trigesimóq; à Iubilæo O· CR· septuagesimo secundo; secundóque & vigesimo Mosis: ante N· CH· trecentesimo quadragesimo primo.

ALEXANDER MAGnus, Monarchiæ tertiæ & Græcorũ primus Monarcha, captâ Tyro, post septem mensium obsidionem, Hierosolymã venit; cui IADDVA Pont. Max. Sacerdotum choro & splendidissimo agmine obviã pcedit, Vrbémq; in deditionẽ tradit. Alexand. Monarcha, conspectâ tã frequẽte multitudine, partim albis, partim bissynis vestib. honorificè ornatis, Iadduámq; Pont. Max. hiacynthinâ & aureâ stolâ indutum, inque capite gerentẽ Cidaria cum laminâ aureâ, in quâ scriptum erat nomen Iehováh, accessit tantus IMPERATOR ad ipsum Iadduám solus, eúmq;, à veneratione numinis Iehovæh, salutavit & adoravit. Parmenionique assentatori interroganti, (nec enim rarum est, ministros insolentiores fastu & contemtu aulico, minùs humanos & benignos esse in supplices, ipsis Principibus) quur adorasset alium, ipse universo orbi adorandus, & sapienter & piè respondit: Non hunc adoravi, sed Deum, cuius Sacerdotij principatu fungitur. *Ingressus ergó urbem & Templum sacrum, Deo Israëlis, quẽ verum & vivum agnoscit & fatetur Deum, sacrificia offert; cui in timore & tremore servit, qui timor & tremor orbis erat. [Ioseph. ant. 11, cap. 8.)*

MANASSE, Iohanânis alter filius, Iadduæ frater, neutrius, ut nec aliorum, pietatis imitator, sed Schismaticus & Apostata vaferrimus factus. Huic Sanaballath Heronites, missus à Dario ad Samariam Satrapa, genere Cuthæus, ex quibus & Samaritæ descendunt, libenter copulavit nuptui filiam suam Isacham, arbitratus per affinitatem obsidem ei futuram ad fidem gentis Iehudæorum. [Ioseph. ant. 11, cap. 7.] Sed repulit eum à se in Sacrario Nehemias, [Nehem 13, d, 28.] Porrò, permissu Alexãdri, omni studio adnisus Sanaballath, ædificavit templum, & Sacerdotem eius generum Manassen constituit, maximũ arbitratus præmium ex filiâ nepotibus profuturum; útque in duas religionum sectas & partes esset Iehudæorum potentia divisa, & ne eâdem concordiâ gens coniuncta, rebellionem moliretur adversùm Reges quemadmodum priùs & Assyrijs contigisset, [Ioseph.] Hoc Schisma ingentes & incompositos tumultus, non solùm, donec templum illud à Iohanne Hyrcano, Simonis filio, Machabæo, in monte Garizime funditùs eversum est, sed etiam ad Christi úsque tempora, [Ioh. 4, b, 9.] peperit.

DARIVS Rex Persarum ultimus, interficitur, Persiâ totâ, cum omnibus ad eam pertinentibus provincijs, in Alexãdri potestatem redactâ, [qui Monarchiam ad se raptam tenuit non amplius septem annis.] O. CR. ter millesimo sexcentesimo quadragesimo secundo; ante N. CH. ter centesimo viges. nono.

ANNIS,

O. CR. MMM DC LIIII;
HEBDOMADIS XX, die VII;
ante N. CH. CCC XVII.

X. ESLI. [Luc. 3, e, 25.] Haggai Eliphiloni, Naggis seu Nagidis Artaxadis filius, Maathis seu Asaris Maathis nepos, ex Ducibus, & in Ducum lineâ decimus, Iannæ ultimi atavus, nascitur anno ætatis patris, vigesimo quarto; mundi, ter millesimo sexcentesimo quinquagesimo quarto; hebdomadum centesimo quadragesimo; quartôque à Iubilæo O. CR. septuagesimo tertio; tertiôque & vigesimo Mosis: ante N. CH. tercentesimo decimo septimo.

SEMAIAH. Sechaniæ fil. Obadiæh nep. Arnânis pronepos, Eslis, seu Haggais Elis agnati sui, distantis à Zerubbabéle gradu nono, ab eodem descendens distat gradu septimo.

ONIAS PRISCVS, Iadduæ filius, patre mortuo Principatum Sacerdotalem suscipit. [Ioseph. ant. 11, cap. 8, in f.] Huius tempore, Ptolomæus Legi sacrificaturum se simulans, Iehudæis feriantibus, in Sabbatho, urbem ingressus, fecit eam sibi tributariam. Quúmque

que multùm & duriter in populum sævijsset, aliquot millia, obsidum loco, vinctos in Aegyptum abduxit.

ANNIS,

O· CR· MMM DC LXXVII;
HEBDOMADIS XXIIII, die II;
ante N· CH· CC XCIIII.

XI. NAHVM, (Luc· 3, e, 25.) Eslis, seu Haggais Elis filius, Eslis nepos, Naggis pronepos; ex Ducibus & in Ducum lineâ à Zerubbabele decimus; Iannæque Ducis ultimi abavus, nascitur anno ætatis Parentis sui vigesimo tertio; mundi, ter millesimo sexcentesimo septuagesimo septimo; hebdomadum centesimo sexagesimo tertio; septimôque & vigesimo à Iubilæo O· CR· septuagesimo tertio; tertiôque & vigesimo Mosis; ante N· CH· ducentesimo nonagesimo quarto.

ELIACHIM, Abiudis filius, Pelatíah atnepos, Hananíah trinepos, Nahûmis agnatus ex Zerubbabele & coætaneus, distãtis ab ipso Zerubbabele gradu decimo, ab eôdem descendens gradu distat septimo.

ELEAZARVS, Oniæ prisci seu primi filius, Iadduæ nepos, successit Patri in administratione summi Sacerdotij. Ad hunc Eleàzarum Aegypti Rex Ptolemæus Philadelphus, vasa, quæ olim Iehudæis ademta erant, pateras aureas XX, argenteas XXX, crateras V, ad mensam dedicandam, aliisque templi instrumentis reficiendis, talenta centum misit; & ad se, literarum studijs accensus, eruditos per ætatem interpretes mitti petijt, qui Mosen, & cæterorum Prophetarum libros, Hebraico stylo conscriptos, suo suæq; Bibliothecæ usui, in Græcã transferrent linguam. Regi ergò Eleazarus duos & septuaginta misit interpretes, cum alijs sex Senioribus, quorum fidei Legum libros commendabat. Quorum coniunctis operis & studio factum est, ut non solùm inquilinis in Aegypto Iehudæis, libertate restitutâ, potestas Gentibus etiam fieret, legendi & meditandi veram de Iehováh vivo & æterno doctrinam: verùm etiam, ut nos illorum versione, quæ hodiê exstat, & quam nec Apostoli sunt aversati, utamur fruamùrque. Futurum enim brevi erat, ut Gentes in sinum Abrahæ, sono Euangelij & doctrinâ CHRisti & Apostolorum colligerentur. Atque in illorum numerum & hic scriptus est Rex, quos multos ab oriente & occidente venisse & venturos, recubuiße q; & recubituros cum Abrahamo, Isaac e & Iaacobo in Regno cœlorum dicit & docet CHRISTVS: (Matth· 8, b, 11.) Vide Ioseph· ant· 12, cap· 2. toto.

ANNIS,

O· CR· MMM DCC II;
HEBDOMADIS XXVII, die VI,
ante N· CH· CC LXIX.

XII. AMOS, (Luc· 3, e, 25.) cognomento Syrach, Philoni; Nahumis filius, Eslis nepos, Naggis pronepos, ex Ducibus & in Ducum lineâ duodecimus; Iannæ ultimi abavus, nascitur ætate patris vigesimo quarto; mundi, ter millesimo septingentesimo secundo; hebdomadum, centesimo octogesimo octavo; secundôque & vigesimo à Iubilæo O· CR· septuagesimo quarto; quartôque & vigesimo Mosis: ante N· CH· ducentesimo sexagesimo nono.

ASOR, (Matth. 1,) Eliachimis filius, Abiudis nepos, Pelatíah trinepos; Amosis agnatus & coætaneus, distantis à Zerubbabéle gradu undecimo, ab eodem descendens gradu distat octavo.

SIMON IVSTVS. Defuncto Principe Sacerdotũ Eleazaro, patruo & tutore suo, Simon in eius cathedram collocatur, qui propter insignem pietatem quâ DEum, & observantiam quâ Regem Ptolemæũ coluit & observavit, Iustus est appellatus. (Ioseph· ant· 12, cap· 2.) Sub hoc pax est restituta Iehudæis,

Alexan-

Alexandri successoribus de Monarchia in Asiaticis & aliis regionibus, & Græciâ, dimicantibus.

ANNIS,

O· CR· MMM DCC XXVI;
HEBDOMADIS XXXI, die II;
ante N· CH· CC XLV.

XIII. MATTHAThias II, [Luc· 3, e, 25.] Mathathia Siloa Philoni; Amosis Syrachis filius, Nahumis nepos, Eslis pronepos ex Ducibus & in Ducum lineâ tertius & decimus; Iannæ ultimi avus, nascitur anno æt· Patris vigesimo quarto; mundi ter millesimo, septingentesimo vigesimo sexto; hebdomadum ducentesimo duodecimo; sextôque & vigesimo à Iubilæo O· CR· septuages· quarto; quartôque & vigesimo Mosis: ante N· CH· ducentesimo quadragesimo quinto.

NEARIA, Semaiah filius, Sechaniah nepos, Obadíah pronepos; Matthathíæ II, agnatus & coætaneus, descendentis à Zerubbabêle gradu duodecimo, ab eodẽ per Hananiahm descendit octavo hic gradu.

ONIAS, huius nominis II, aliúsq; ab Onia prisco & primo illo suôque avo, Simonis Iusti filius, Oniæ proinde prisci & primi nepos, summum à Parẽtis morte adeptus Pontificatum, præfuit administrationi novem & viginti annos. Hic, ut laudi veræ & pietati parum fuit addictus, ita laudis & pietatis, testimonij & nominis parum post se reliquit, ambitionis aliôqui & avaritiæ officina. Qui, propter insatiabilem Philargyriam, Legato & Præsidi Euergetis Ptolomæi, tributa annua, in quæ pẽdenda pceres priùs universi cum populo consenserant, superbo & pertinace tribui negaret ausu. Quâ suâ temeritate rebelli, rebellionéq; temerariâ universam fermê Iehudæam in præsentissimum & extremum discrimen & malum adduxisset, nisi illustris ille Iehudæus, Iosephus, Quæstor & censor exactionum Regiarum in Syriâ Regius, & Regi, propter fidem & integritatem charus, ipsos, ex sua autoritate, gratiæ priori apud Ptolemæum & in integrum restituisset. Quem & rex, cognitâ diu multúmque ipsius & perspectâ honestate & iustitiâ, & Præside dignâ, Præsidem Provinciæ Iehudeæ fecit.

Nonnulli, propter cognata nomina, Oniam hunc cum Oniâ illo primo quem & Priscum appellant, nepotem cum avo confundunt, Patrique Simoni filium anteponunt, atq; huic duodecim illi novem annos Pontificatuum administratorum assignant. Philo uni Oniæ duos & quadraginta annos relinquit.

ANNIS,

O· CR· MMM DCC XLIX;
HEBDOMADIS XXXIIII, die IIII;
ante N· CH· CC XXII.

XIIII. IOSEPH II, [Luc· 3 c. 24.] cognomento Arses, Matthathiæ II, filius, Amosis Syrachis nepos, ex Ducibus & in Ducum lineâ decimus quartus, Iannæque ultimi Parens, nascitur anno ætatis patris vigesimo tertio; mundi, ter millesimo septingentesimo quadragesimo nono; hebdomadum ducentissimo trigesimo quinto, proximôque ante Iubilæum O· CR· septuagesimum quintum; Mosisq; quintum & vigesimum, ante N CH· ducentesimo vigesimo secundo.

ZADOCH [Matth· 1,] Asôris filius, Eliacîmis nepos, Abiûdis pronepos Iosephi II, descendentis à Zerubbabêle gradu decimotertio, ab eôdem ex Hananiâh & Pelatiâh descendens gradu distat uno.

SIMON II, ONIAE II filius maior, nihil præclarâ memoriâ dignum, ut nec insigni reprehensione notandum, præterquàm quòd avaritiæ nimium, si non frugalitati potiùs, studuisse scribitur. Huic tres fuêre filij, Onias, Iesus & Iohannes.

ONIAS III, Oniæ II filius minor, eodem nomine quo Pater, Simonis II frater, relictus parvulus patre mortuo, indignior, quàm ut in hunc recenseatur

catalo-

catalogum; de quo multa Iosephus, [ant 13, ca 4.] cui tribuit Sacerdotij novem & viginti. Postquam enim is adolevit, Alcymi Pontificis metu, cum aliquot Civibus confugit in Aegyptum ad Ptolemæum Philometorem, à quo impetrat potestatem condendi templi in agro Hæropolitano, ad similitudinē Ierusalamæi templi, quod Onion dictum, quinque milliaribus à Memphi abfuit, quæ nunc Alcaira vocatur. Quùm enim Ptolemæus contra Antiochum Epiphanem bellum gereret, & auxilijs vicinorum egeret, persuasus est ab Oniâ Sacerdote, condito tali templo, omnem gentem Iehudæorū Regibus Aegyptijs accessuram esse. Hoc templum, post annos CCXXX, circiter, spoliatum omnibus donarijs, edicto Vespasiani Imp. prorsus clausum est, circa tempus destructæ Vrbis & Templi Ierusalaïmæi. De hoc apud Philonem altum silentium. Oniæque illius habitantis in Aegypto filij fuerunt Helkijas & Ananias, qui præfecti exercitui Aegyptio, Cleopatram fortiter adiuverunt, ut expulso filio Ptolemæo Lathuro Regnum obtineret. Sed posteà, quū receptis viribus Ptolemæus rursus per Iehudæam in Aegyptū contenderet, Helkias, eum persequens cū exercitu, in Syriâ morbo exstinguitur. [Ioseph antiq lib. 13, cap, 17.] De posteritate illorum nihil.

ANNIS,

O· CR· MMM DCC LXXV;
HEBDOMADIS XXXVIII, die I;
ante N· CH· C XCVII.

XV. IANNA, [Luc 3, e, 24.] apud Philonem Hyrcanus cognominatus, Iosephi II, filius, ex Ducibus & in Ducum lineâ decimus quintus Dux, nascitur anno ætatis patris vigesimo quinto circiter; mundi ter millesimo septingentesimo septuagesimo quinto; hebdomadum ducentesimo sexagesimo; quintôque & vigesimo â Iubilæo O·CR· septuagesimo quinto; quintôque & vigesimo Mosis; ante N· CH· centesimo nonagesimo septimo. Occubuisse hunc in defensione cuiusdam arcis oppugnatæ ab Antiocho Epiphane; eiecto ex Aegypto, & Ierusaláimas petenti, tēplúmque & Vrbem spoliaturo & direpturo. Quùm Ianna ipse felici anteâ manu & successu, multisque prælijs vicisset Arabes, & fratrum postremô insidias forti declinasset & fregisset animo. [Ioseph ant 12, cap 5.]

ACHIN. [Matth 1,] Zadochis fil: Azaris nepos, Eliachimis pronepos, Iannæque ultimi Ducis, descendentis à Zerubbabele gradu decimo quarto, coætaneus & agnatus, ab eodem & Pelatiâh & Hananiâh descendens gradu distat decimo.

ELIOENAI, Neariæ filius, Semaaïæh nep Sechaniæh pron ex Iesaiâh, ab Hananiâh & Zerubbabele descendēs; Achinis ab ijsdem ex Pelatiâh nati, Iannæq; Ducis à Zorobabele ex Rhesâ, Mesullame et sequētibus Ducibus nati, coætaneus & agnatus.

ONIAS IIII, Simonis II, filius, Oniæ II, nepos, Simonis Iusti pronepos, abnepósque Oniæ I, seu prisci; Iosephi II, Iunioris, à Zerubbabele Ducis quarti & decimi nepos, ut scribit Iosephus, [ant 12, cap 6,] ob pietatem & iustitiam famam sibi & laudē conciliat, [2 Mach toto cap.] & dicitur amicus & gratus Seleuco fuisse, fratri Antiochi Epiphanis, qui sumtus omnes templo, ex regni Syriaci reditibus præbuit aliquandiu, sed posteâ, quùm quidā SIMON, Templi custodiæ præfectus, & Oniæ summo Sacerdoti infestus, Seleuco Regi indicasset, ingentem vim auri in Templo reconditam servari, quâ ociosâ & superfluâ non uterentur Sacerdotes: Rex non modò reditus Templo priùs donatos retraxit, verùm etiam Heliodorum misit, qui thesauros illos in fiscum Regium transferret. Ibi Heliodorum contumaciter cū satellitio, in adyta templi ingressurum divinitùs percussum & exanimatum. Onias, imploratâ DEI ope, rursum sanavit. Posteà auctâ discordiâ inter Principem Sacerdotum et Simonem pro-

ditorem, ita ut cædes fieret â Simonis amicis; Onias furori adversariorum cessurus, ad Regem Seleucum proficiscitur. Sed is iam mortuus fuerat, antequã ab Oniâ conveniretur. Interim â successore defuncti Regis, Antiocho Epiphane, Iesus-Iason, Oniæ frater, munerũ vi expugnace, impetravit summi Sacerdotij administrationem; receperat, quippe, se in gratiam & adnutum incircũcisi Regis quodvis facturum, eique se totum accommodaturum: atque in huius rei symbolum & testimonium, nomen circumcisionis suæ, Iesu, in Iasonis comutavit sonum. His cognitis, Onias, motu fratris Iesu Iasonis & Regis Epiphanis, domum reverti tutô non ausus, in quoddam asylum, iuxtà Daphnen Syriæ oppidũ, confugit, unde posteá fraude evocatus interficitur ab Andronico Regio præfecto rogatu Menelai, qui expulso vicißim Iasone Iesu, summũ Sacerdotium invaserat. 2 Mach 4, e, 34.

Mortuo ergo ONIA hoc, IIII, sine prole, nefariũ et pestilens Schisma, inter ipsius Oniæ fratres Iesum & Iohannem, de principatu, perniciosâ temeritate dimicãtes exsufflatur, quùm priùs uterq, maximeq Iesus virum optimum Oniã fratrem suum afflixisset miserrimê.

ANNIS,

O· CR· MMM DCCC;
HEBDOMADIS XLI, die VI;
ante N· CH· C LXXI.

XVI. MELCHI, [Luc 3, e, 24.] Iannæ ultimi Ducis filius, Iosephi nepos, Matthathiæ pronepos, â Zerubbabele gradu descendens quinto & decimo, nascitur ætate Patris sexto & vigesimo; mundi, ter millesimo octingentesimo, hebdomadum ducentes octoges sexto; à Iubilæo O· CR· septuages quinto quintôq & viges Mosis; ante N· CH· septuages primo; pater Levis, avus Matthathis & Pantheris, proavus Helis et Bar Pãtheris Iosephiq Patris secundum Legem Christi facti, et Ioachimi eiusdem ex Maria filiâ avi, abavus est, ad Ducatum non evectus.

HODAVIAHV, Elioenais filius, Neariæ nep ex Iesaiâh & Hananiâh à Zerubbabele descendens gradu decimo et tertio.

ELIVD, ab eodem Zerubbabele ex Hananiâh et Pelatiâh cretus, et à quo distat undecimo gradu, coætani sunt et agnati Melchis, à Zerubbabéle simul orti gradu decimo quinto.

Sunt ergo, à nato Melchi ad NATVM CHRIstum, anni centũ septuaginta unius, et inter utrũq gradus quinque; Hos annos CLXXI, inter quinq illos, salvâ bonorum multâ, calumniatorũ nullâ veniâ, partiemur ita, ut singulis ꝓportione Arithmeticâ, quâ Geometricæ, si ea certior afferri potest, nihil præiudicatũ volumus, quaterni et triceni dentur anni ætatũ prioribus quatuor, quãdo parentes, filiorum lætantes facti sunt: Iosephoq, quando illi suscitatus est Christus, triginta quatuor, Idem in Eliude, Eleazaro, Matthane, Iacobo, Iosepho et Christo observandum venit. Hâc tamen omnibus Lege reservatâ, ut, faciliori et iustiori calculo, faciliorem & iustiorem modum conciliationis temporum, aut inventum afferant, aut deinceps quærant et indagent; quòd amicê expetimus, amicißimê idem accepturi et grati, amiciùs et gratiùs, si nos de meliori serie et sententiâ, quod bonos viros optimé decet, admoneant.

IOHANNES MENELAVS, tertiogenitus Simonis II filius, Oniæ II nep Simonis iusti pronepos, abnepósque Oniæ Prisci seu primi, Oniæ quarti, pij et religiosi Pontificis, sed fraude, Iesu- Iasonis, interfecti, frater etiam, easdem exercere incipit artes, quas exercere videt fratrem Iesum-Iasonem. Scisso ergó studia in contraria vulgo, in suas partes magnam populi partem inclinãtem, fœdere seditioso facto, pertrahit, contra fratrem Iohannem, emtionis, hac in caussâ, falso, peßimo, et Legibus Divinis prohibito titulo, ad se rapientem Sacerdodotij principatum. Atque stipatus nobilis et illustris familiæ Tobiadûm filijs, proficiscitur ad Antiochum

Regem,

Regem, cui datâ manu promittunt, Patriam se deserturos Legem & religionem, amplexurósque superstitiosos & idololatricos cultus, omnésque illarum gentium ritus, quos Rex in suo haberet Regno; modò integrum sibi fieret, Synagogam novam Ierusalaïmis erigendi, in quâ iuventus in novâ istâ institueretur religione. Ipsorum postulatis Rege assentiente, abnegârunt & abrogârunt fœderis Divini Sacramentum circumcisionem, & quicquid Legis Divinæ constitutiones vel iubent vel vetant. Hâc fraude coëmtum Pontificatum vel potiùs ad se raptum, non vocatus ut Aharon, tenuit undecim annos, adversúsq; fratris non dißimiles machinationes, qui & ipse suos habuit consectarios, suâ obtinuit vi; hoc cum Sinone in animo versans: Dolus an virtus, quis in Pontifice requirat?

Quin et IESVS, qui et IASON dictus est, secũdus Simonis II, filius, Iohannis fr: mortuo Seleuco, ab Antiocho Epiphane, fratre et successore Seleuci, Principatum Sacerdotij emit quingentis talentis, quæ nobis, ut vulgo loquimur, æquant tres auri tonnas seu Donas auri, et promißis insuper quadraginta octo millibus coronatorũ tributi et honorarij annui. Vtque Regem profanum et impium magis sibi conciliaret, gymnasia Ierusalaïmis exstruxit, ludos instituit, et illis ipsis de industriâ temporibus, quibus populus, in summis anni festivitatibus, convenire alioqui, ad Templum et sacra facienda, cõsueverat. Regem Epiphanem cum exercitu advenientem, in Vrbem excepit magnifico apparatu, facibus prælatis, et cum canticis continentibus encomia Regis: quo tempore Rex abiens præsidium in arce Ierusalaïmis reliquit.

Hoc fuit initium servitutis eius, quæ sequuta est intolerabilis. Quùmque triennium tenuisset summum Sacerdotium Iesus-Iason, & Menelaum Simonis proditoris filium mißisset cum pecunijs et quibusdam mandatis ad Antiochum, simili fraude Sacerdotio exuitur, quâ ipse fratrem Oniam spoliaverat. Quare metu Menelai fugiens in Ammonitiden, ibi delituit, donec Antiochus ingressus cum exercitu in Aegyptũ, vano rumore ferebatur mortuus. (2 Mach. 5. a, 5.)

Eâ famâ excitatus Iason, cum mille armatis subitô in Vrbem irrupit, & quùm Civium studia & animos haberet, in se propensiores, propter crudelitatem & rapinas Menelai, plurimis interfectis de factione Antiochi, Menelaum in arcem, ad præsidium Syriacum fugere compulit. Sed audito, Antiochum redire ex Aegypto, spe Sacerdotij obtinendi frustratus, iterum confugit ad Ammonitas; â quibus tamen, propter metum, cum exercitu adventantis Antiochi, non recipitur.

Deinde, quùm, eandem ob caussam, ab Arete Rege, Arabiæ quóque finibus arceretur, néque in Aegypto receptum haberet, tandem, desertus ab omnibus, ad Lacedæmonios transfretavit, ut genere cognatos; apud quos, egens & exul moriens, impiæ ambitionis, Divinâ Divinæ Legis talionis exequutione, pœnas dedit.

Atque Menelaus ille, cui Oniæ Prænomen ex errore datur, nequaquam est tertius Simonis II, summi Sacerdotis filius, ut Iosephus videtur velle, sed, secũdi libri Machabæorum [*cap. 3, & 4, totis.*] *autoritate, Simonis illius, qui templi thesauros Seleuco Regi prodidit, frater est & Beniamita; illius, inquam, Simonis, vel Sinonis potiùs, cuius suprà in Oniâ & sequentibus mentio facta est. Hic Menelaus, ab Iasone-Iesu Principe Sacerdotũ, cum pecunijs & quorundam negociorum mandatis ad Regem Antiochum Epiphanem ablegatus, catus in penuarium ad afferẽdam arvinam, callidê, & alijs offucijs Regem sibi & aulicos conciliat, & pollicitus trecenta talenta, hoc est, centum octo millia coronatorum, supra omnia illa quæ Iesus-Iason*

hactenus solvisset; & criminatus Pontificem suũ, impetrat, ut Principatus Sacerdotij ereptus Iasoni, in seipsum transferretur, [Ioseph. ant. 12, cap. 6.] Eam dignitatem adeptus, impietatem Iesu-Iasonis, in ethnicis ritibus imitatus, crudelitatem & rapacitatem eius longê superavit. Nam sub initium gubernationis, ut securiùs parto honore potiretur, Oniam Simonis primum natu filium, (non suum eum, ut Iosephi Codex vult, fratrem) exsulem, & ad asylũ iuxta Daphnen Syriæ, Andronici sicarij & carnificis manu, necari curavit. Ob quod scelus, Andronicus â Rege supplicio capitali affectus est. Posteà, quùm immensam pecuniam Regi promissam solvere non posset, multa vasa aurea clàm ex templo surrepta vendidit. Quo sacrilegio patefacto, magni motus in populo excitati sunt.

Tandem, missis â civitate Ierusalaimis tribus Legatis Tyrum, Menelaus coram Antiocho sacrilegij accusatus & convictus est. Sed placato tamen Rege, per aulicum quendam Ptolemæum, pecuniâ corruptum, absolutus, effecit, ut accusatores, tanquam calumniatores, capitali pœnâ plecterentur. Domum reversus, in cives novam sævitiam exercuit.

Sub id tempus, quadraginta continuos dies, in aëre miræ species conspectæ sunt, armatorum equitum & pedestrium copiarum confligentium. Quæ prodigia ingentium calamitatum, quæ paulò post sequutæ sunt, prænuncia fuerunt. Nam, quùm Antiochus cum exercitu denuò in Aegyptum profectus esset, ut aperto bello regnum Aegypti occuparet, quod anteá, prætextu tutelæ, ad se trahere frustrâ conatus fuerat, quùm Ptolemæus Philometor, ex Antiochi sorore natus, puer adhuc esset; Iason armatâ manu Vrbem invasit, ut Menelaũ rursus Sacerdotio excuteret. Et quùm plurimos cives trucidaret, qui partibus Antiochi & Menelai favebant, Menelaus inferior viribus in arcem ad præsidium Syriacũ confugit; unde missis nuntijs, auxilium Antiochi implorat.

Hic Antiochus ergô, tunc alioqui Aegypto excedere, Romanorum serio mandato, & per populum compulsus, fremebundus adscendebat, metuens insuper et Iudaïcæ gentis defectionem. Quùmq; ad Vrbẽ adducto exercitu, clausas portas, & cives ad defensionem paratos offendisset, indignatus, vi oppugnatam Vrbem, sine magnâ difficultate cepit: quùm Menelaus, cum suâ factione, & Præsidium Syriacum ex arce erũpere, intra Vrbem cæsis civibus, hostium conatus adiuvarent, & portas aperirent.

Ibi demum, ingresso Antiocho, milites iussi trucidare obvios armatos, in omnẽ ætatem & sexum crudeliter sævierunt; ita ut circiter octoginta millia hominũ, tridui spacio in Vrbe Ierusalaimæa interfecta, aliquot millia captiva abducta & vendita sint.

Ingressus est etiã Rex, ducente Menelao, sanctissimam templi partem, et vasa sacrata, manibus pollutis contrectata, asportari iussit in Syriam, unâ cum mille octingentis talentis & Gazophilacio. Quæ pecunia, partim erat templo donata, partim erat illic deposita à viduis & orphanis, ut in locum sanctitate & veneratione tutiorem.

Quúmque Antiochus Sacerdotium summum Menelao restituisset, ac firmũ præsidium militum in Vrbe reliquisset, cui Philippum Phrygem præfecit, hominem crudelissimum, Antiochiam, cum amplissimâ predâ reversus est.

Post biennium, defectionem Iehudæorum metuens, misit Apollonium Ducem, cum exercitu viginti duorum millium, ad Ierusalaïmas, qui, nihil hostile præ se ferens, positis castris extra Vrbem, Sabbathi die exspectavit. Quo die, multitudinẽ inermem egressam spectatum castra Syriaca, dato signo, partim cõfodit, partim ꝑtrivit; et impetu in Vrbẽ facto,

omnia

omnia cædibus complevit; Vrbem diripuit, ac multis in locis incendit; mœnia et alias munitiones demolitus est; eam partem Vrbis, quæ Civitas Davidis dicebatur, muro ac propugnaculo munijt, & validum præsidium imposuit.

Hæc omnia erant præparatio ad ea, quæ Rex posteà molitus est. Quùm enim cogitaret, Iehudæis patriæ Legis professionem extorquere, quam sciebat eos acerrimè propugnare, priùs exarmare eos, & omnibus præsidijs, munitionibus ac viribus exuere voluit.

Hâc igitur vastitate per Apollonium effectâ Ierusalaïmis, paulò pòst misit Athenæum, unum ex Ducibus suis, cum edicto, quo imperabat omnibus gentibus subiectis, eandem religionem cum Græcis, eosdem cultus, in toto regno servare. Interdicebátque Iehudæis circumcisionem, & alios omnes ritus, Lege DEI mandatos. Collocavit etiam, cùm Ierusalaïmis, tùm in alijs provincijs ac civitatibus Iehudæorum, militum cohortes, qui atrocissimis supplicijs afficerent omnes, qui Regio edicto non obtemperarent.

Quin & Templum eiusdem Regis edicto, profanatum est, collocatâ Iovis Olympij statuâ, in sacratissimâ Templi æde; multis etiam stupris patratis intra ipsos templi parietes, & mactatis hostijs Lege DEI prohibitis. Adhæc, Regis edicto prohibebantur LIBRI SACRI OMNES, *& capite plectebatur is, apud quem erat liber Legis inventus. Fiebátque singulis mensibus* INQVISITIO.

His mandatis impijs, & immani tyrannidi Epiphanis, quùm Cives Ierusalaimæi se opponere viribus non potuissent, iam inermes, & validissimo præsidio in Vrbe oppressi, & destituti Duce, quùm Menelaus PseudoPontifex summus, & anteá ritus Ethnicos Ierusalaïmis instituisset, & nunc palàm Regis impios conatus & approbaret & adiuvaret, ut dignitatem suam & favorem tueretur; ibi multi constanter professi Legem Divinitùs traditam, acerbissimis cruciatibus, à Militibus Antiochi, exstincti, & eorum bona fisco Regio addicta sunt. Plurimi ex Vrbe, omnibus facultatibus relictis, cum coniugibus & liberis, in solitudinem & specus se abdiderunt. Quo tempore Matthathias Asmonæus, cum filijs, in vicum Modinem secessit.

Recitatur in secundo Machabæorum libro, [cap. 6.b. 10.] *horrenda horrendi supplicij tyrannis in duas fœminas exercita, quæ, quòd infantes suos contra edictum Antiochi, circumcidissent, erant Præfecto Regio proditæ. Ex harum uberibus, mandavit, strangulatos priùs infantes, ipsis mulieribus nudatis, suspendi, atque ad terrorem aliarum, per omnes Vrbis vicos circumductas, tandem de muro præcipites deturbari.*

Exstat ibidem [cap. 7. toto.] *narratio de septem fratribus, qui exquisitis tormentorum modis excruciati, tamen constantiam in professione Legis Divinæ præstiterunt. Ex quibus horrendis exemplis æstimari potest, & immanitas Antiochi, & miserrimus status populi DEI, cuius aliquæ tamen reliquiæ servatæ sunt, excitatis Divinitùs Asmonæis, qui furorem Antiochi represserunt, & Legem Dei armis asseruerunt, ut infrà dicetur.*

Menelaus autem, conciliator, spectator & adiutor horum malorum in suo populo, etiam quùm Iudas Machabæus Vrbem & Templum vi cepit, Sacerdotij titulum retinuit, in arce latitans, & armis Syriaci præsidii defensus; donec post mortem Antiochi Epiphanis, filius Antiochus Eupator, occupatis Ierusalaïmis, & factâ pace cum Iudâ Machabæo, suasu Lysiæ, impium Menelaum, ut facem & calamitatē totius belli & omnium cladium, quas Syriaci exercitus ab Asmonæis acceperant, autorem, captivū abduxit in Syriam, et

occi-

occidit; quùm Sacerdotij principatum obtinuisset annos duodecim.

Porrò Antiochus Eupator in locum Menelai, neglecto etiam Lysimacho Menelai illius fratre, & Coadiutore, quem tamen, ut diximus, exautorato Menelao suffecerat, [2 *Mach* 4, c, 19.] *Sacerdotem constituit Alkimum quendam, & illum Aaronitam; qui quùm quadriennium præfuisset, subito morbo exstinctus est, anno altero post interfectum Iudam Machabæum.*

Post Alkimum, septem annos, Templum & populus Sacerdote summo rectiús caruit, quàm ut à Menelais & Lysimachis profanaretur, & tàm crudeliter excruciaretur; donec auctâ potentiâ Ionathæ fratris Iudæ Machabæi, populi consensu, in Asmonæorum familiam, Sacerdotij summi dignitas, æquè átque politici magistratus, tàm domi quàm belli, translata est, ubi permansit úsque ad initium regni Herodis, annos ferme centum viginti. sub quo tandem Pontificatus, abusu plùs quàm Divinis Legibus & constitutionibus valente ac potente, venalis factus est & mercenarius. Ad mercenarios illos, & qui annuis licitationibus, annuos Templi & sacrorum magistratus, profano emtionis titulo ad se acquisierunt, auditores suos respicere voluit Christus in concione suâ, apud Iohannem. [*cap* 10, *b*, 12.]

Atque tres illi fratres, Onias, Iesus & Iohannes, ultimi fuère Pontificum ex illâ posteritate Aharonis, cui competebat iure Divino Sacerdotij administratio, natorum ex familiâh Iesuæh illius, [1 *Esd* 3, c, 8; & 4, a, 3: *Neh* 12, a, 1: *Ioseph lib* 11, *cap* 3.] *qui cū Zerubbabele ex Babylone in Iehudæam reversus fuerat, factus ipsius collega & consiliarius, ut ex continuâ successione & durante lineâ videmus.*

Nulla hìc usquàm in tàm turbulentâ & dolendâ rerum tàm sacrarum quàm publicarum varietate, & tàm diù durāte, sub Antiochis, maximè, Epiphane, Eupatore & Epimane; támque crudeli exercitâ tyrannide, Iannæ & Iosephi, ex Zerubbabele & Rhesâ primis Ducibus, natorum Ducum, quòd ad gubernacula vocati sedissent, fit mentio. Quùm, tamen, illis utrúmque temporibus vixisse, res ipsa & ipsa temporis observatio manifestum faciat. Vt nec Alexander Magnus, qui Pontificem Iadduám tàm reverenter habuit & coluit, gubernanti etiam tunc Politiam Duci, suum detulisse honorem legitur; quod certè neglexisset minimè, si Ducem unum æquè átq; Pontificē alterum, suis muneribus præfuisse intellexisset, Ex familiæ, ergo, honore & titulo potiùs, illos, quàm ex Ducatus administrati dignitate & autoritate, nobiles alioqui & generosâ fortitudine ipsosmet illustres, Ducum insignitos nomine, non solùm negamus minimè, verúm etiam constanter & apertè affirmamus omnes.

ANNIS,

O· CR· MMM DCCC VI;
HEBDOMADIS XLII, die V;
ante N· CH· CLVI.

Hic annus sextus, à mundi Iubilæo sexto & septuagesimo sextóque & vigesimo Mosis, hebdomadum ducētesimo, nonagesimus secundus, Iubili & libertatis æternæ symbolum, veri Iubili veræque libertatis fidei & conscientiarum per totum sexennium, cum accuratâ & maturâ consiliorum consideratione & deliberatione, admonuit, atque tandem impulit, Reverendißimum & illustrißimum Heroâ et Senem, latitantem diu & declinantem sua suæque domus pericula, MATTHATHIAM, *Iohannis filium, Simeonis nepotem, Asmonæi pronepotem, ex familiâ Leviticâ & Sacerdotali, de vice Iosebabis, Eleazaritam, ut fratrum & proximorū simul curam & rationem, libertatisq; patriæ, & tot quotidiè & horatim, támque immaniter & crudeliter interfectorum funerum, futurus vindex, susciperet. Cum gemitibus ergó & lachrymis profusis incessantibus,*

tibus, quas ſuis & ſuæ domus ſuſpiris votis miſcuit & precibus, lugenteque luctu & planctu, dolens, lugens & plangens tã triſtiſsimum & miſerrimum ſtatum Religionis & Reipublicæ, Templi & Vrbis, primus, illuſtri & generoſâ animoſitate & virtute ſe, & Legum Divinarum, & honeſtatis humanitatísq; amore & zelo, Regis opponit impijs & blaſphemis decretis; ſacrificantémque Iehudæum ritu ethnico, ſuâ & filiorum ſuorum manibus & gladijs interficit, ſanguine eius ſuper aram novê ſtructam effuſo. Apollonio exſequutore illorum tam barbariſsimorum ſpectaculorum, cum ſtipatoribus, cæſis ad unum omnibus; invitatíſque, ſuo exemplo, reliquis pietate & virtute præſtantibus, ut, quicunque æmuletur Patrias Leges & Religionem Iehovæh, is eum ſequatur, armatam ſubitô multitudinem colligit; aras demolitur idolorum, & apoſtatas Græcorum more ſacrificantes, Eliam imitatus, [3 Reg 18, g, 40.] mactat; incircumciſos infantes circumcidi præcipit. Filiíſque moriturus, teſtamento condito, & commendatâ Lege patriâ, hortator manet, ad extremum usque vitæ halitum, ut paternæ voluntatis & vocis memores, ritus patriæ retineant & colant; átque ſi opus ſit, nullum reformidantes ſuppliciorum periculum, pro Religione, vitam, gratâ in Deum mente & fidê, profundant; concordiam alant; Iudámque, propter animoſam & excellentem eius virtutem & fortitudinem, militiæ Ducem & Magiſtrum ſequantur.

His ità dictis & ſcriptis, quùm annũ unum exercitui imperaſſet, vivendi finem communi ſorte ſuſcipit. [Ioſeph ant 12, capp 7, & 8, toto.] Defunctus vitâ & munere ſuo, anno centeſimo & quadrageſimo ſexto æræ Græcorum; & ſepultus Modinæ, plangente eum univerſo Iſraële planctu magno; [1 Mach 2, toto.] mundi ter milleſimo octingenteſimo ſeptimo; hebdomadum ducenteſimo nonageſimo quarto; ſeptimôq; â Iubilæo mundi ſexto & ſeptuageſimo; Moſis vigeſimo ſexto; ante N. CH. centeſimo ſexageſimo quarto.

IVDAS MACHABAEVS, Mathathiæ filius, ſimilis Leoni in operibus ſuis, & ſicut catulus Leonis rugiens in venatione, Dux belli gentis ſuæ factus, anno mundi, ter milleſimo octingenteſimo ſeptimo; ſeptimôque à Iubilæo mundi ſexto & ſeptuageſimo; Moſiſque vigeſimo ſexto; hebdomadarum, ducenteſimo nonageſimo tertio: ante N. CH. centeſimo ſexageſimo quarto; Apollonium Samariæ armis exutum, & Seronem inferioris Syriæ, Duces, bello ſuperatos Orco commendat. Templum comminutis Idolis purgat; arámque Iehovæh rurſum Deo dedicat & conſecrat, et Encænia per dies octo, â quintâ & viceſimâ die menſis Caslev, quotannis celebranda inſtituit, quorum fit mentio apud Iohannem Evangeliſtam. [cap 10, d, 22.] Vicinos hoſtes Edumæos & Ammonitas bello ſuperat. Civitatem Ephronem evertit ob negatum commeatum. Filios Esáu ad deditionem adegit. Azoti aras & imagines dat ignibus everſas. Famâ & terrore illuſtris ſuæ virtutis, conceptam Antiochi animo ſævitiam frangit. Atq; huius frater Eleazar, qui & Aharon, quùm, ætate cordatus iuvenis, multa præclara facinora feciſſet, quinto anno poſt mortem Patris Matthathiæ, cum fratre Iudâ, contra Antiochum Eupatorem Epiphanis filium, pugnatum profectus, vidit, in conflictu inter belluas, unum Elephantem, præ cæteris ornatu et magnitudine inſignem: quúmque exiſtimaſſet, Regem illi Elephanti inſidere, animoſo auſu accurrit, ac multis circa belluam militibus occiſis, ventrem Elephantis letali vulnere aperit, quo corruruente Eleazar oppreſſus exſtinguitur.

Porrò, quùm iã pacis et tranquillitatis ſpes fulgeret præſentiſsima, ecce ſummi Sacerdotis fraude & ſcelere, inſidiantis et invidentis Machabæorũ tàm ſanctis conatibus, & virtuti excellenti, attracti ſunt hoſtes ex Syriâ regnante Demetrio, belli Duce Nicanore; cuius tam

insolens & temeraria fuit superbia, ut, extenso ad templum brachio, iurârit, se non quieturum, donec id flamis universum vastasset. Sed dignas sese pœnas impietatis suæ dedit DEO. In acie enim interfecto præcidi Iudas victor brachia iussit & caput, & suspendi ea ad solem ante templum, ut conspiceretur exemplum blasphemi hominis ad supplicium rapti. Anno mundi ter millesimo octingentesimo duodecimo; hebdomadum, ducentesimo nonagesimo octavo: ante N. CH. centesimo quinquagesimo nono. [1 Mach. 7 g, 45.]

Tandem animi fractior, fœdere facto cum Romanis, illorum præsidio fisus, infeliciter pugnans fugatis cæteris, victus à Bacchide occubuit, immemor suarum ad milites vocum: Facilé esse concludi multos in manu paucorum: nec enim in multitudine exercitûs victoriam belli sitam, sed è cælo cum robore datam descendere & consistere. [1 Mach. 3, & seqq. ad nonum usq;: Ioseph. ant. 12, cap. 9, & seq. ad 18.]

IONATHAS, à morte fratris Iudæ Dux belli factus, anno O. CR. ter millesimo octingentesimo decimo tertio; tertióq; & decimo à Iubilæo mundi sexagesimo sexto; Mosísque sexto & vigesimo; hebdomadum ducentesimo nonagesimo nono: ante N. CH. centesimo quinquagesimo octavo, regnat annis novemdecim. Confligit cum Bacchide, hostium mille fusis. Atque ipse Bacchides, Alkimo Sacerdote profano & Apostatâ, (quùm iussisset atrium ædis interioris dirui) paralysi percusso & tragicê mortuo, pertinace collegâ suorum scelerum, fœdus init factâ pace, cum Ionathâ. O. CR. ter millesimo octingentesimo decimo nono: hebdomadum trecentesimo quinto: ante N. CH. centesimo quinquagesimo quinto; atque ita Iehudæa, in mediocrē statum, à bellis aliquantisper quiescens, redigitur. Annóque æræ Græcorum centesimo sexagesimo; O. CR. ter millesimo octingentesimo vigesimo primo; ante N. CH. centesimo quinquagesimo; Alexander, Antiochi nobilis filius, novus Rex Syriæ, in amicitiam suam pertrahit Ionatham, magnis affectum & auctum honoribus, donatúmque SVMMO SACERDOTIO, purpureâque stolâ & coronâ aureâ; anno quarto à Iudæ fratris morte. Demetrij ergo oblatum fœdus, & pollicitationum ampullas, brevi pòst, ingenti commisso prælio cum Alexandro, interemti, repudiat. Demetriíque iunioris, patris mortem vindicaturi, ducem exercitûs Apollonium superbê provocantem se, congressus cum eo, vincit.

Pacísque iusti studiosior, novandi & confirmandi fœderis gratiâ, legatos ad Spartanos & Romam mittit Ionathas; cui æquê átque Iudæ fr. humani brachij, et baculi arundinei præsidium & fulcrū, perfidorum Regum amicitia perniciosior fuit. A Triphone enim, quùm is Demetrij cognovisset mortem, & Antiochi ambiret Regnum, metueretque Ionathæ amici ipsius potentiam, dolo circumventus Ptolemaide, comprehensus & captus, in Galaaditide ad Bascamanem cum filijs suis duobus interfectus, sepelitur. [1 Mach. 9, & seqq. usque ad 13: Ioseph. ant. 13, cap. 1, & seqq. usque ad 10, c.]

SIMON, capto Ionathâ, loco Iudæ & Ionathæ fratrum, Dux eligitur, anno mundi, ter millesimo octingentesimo trigesimo primo; primôque & trigesimo ante Iubilæum; O. CR. septuagesimo sexto; sextôque & vigesimo Mosis; hebdomadum trecētesimo decimo septimo: ante N. CH. centesimo quadragesimo; atq; ossa Ionathæ fratris peregrê allata, magnis impensis, & cum ingenti populi luctu, sepulturæ reddit. Pacem init cū Demetrio; Gazam expugnat; Ioppen occupat & portum. Arcem Sionem capit, eámque, eiecto hostium præsidio, ab omnibus contaminationibus expiat; anno Græcorum centesimo septuagesimo primo, die vigesimo tertio mensis secundi; O. CR. ter millesimo octingentesimo trigesimo

gesimo secundo; ante N· CH· centesimo trigesimo nono; hebdomadum trecentesimo vigesimo quinto.

Huius prudentiâ & beneficio summa in Israële fit quies, conservato & renovato fœdere cũ coactis ad hoc Spartiatis & Romanis. Atq; ita Triphonem & Antiochum Gryphum repulit, ut simul omnes peregrinas gentes, universâ Iehudææ eiecerit. Tandem ab ingrato & impio Genero Ptolemæo, principatûs sui anno octavo; æræ Græcorum centesimo septuagesimo septimo; O· CR· ter millesimo octingentesimo triges· octavo, hebdomadum, trecentesimo vigesimo quarto, ante N· CH· centesimo trigesimo tertio; per insidias in convivio interficitur. [1 Machab· 13, &c· Ioseph· ant· 13, cap· 12.]

ANNIS,

O· CR· MMM DCCC XXXIIII;
HEBDOMADIS XLVI, die V;
ante N· CH· CXXXVII.

XVII. LEVI, [Luc· 3, e, 24.] Melchis filius, Iannæque ultimi Ducis nepos, Iosephi pronepos, à Zerubbabéle gradu descendens sexto & decimo, nascitur ætate patris quarto & triges· mundi, ter millesimo octingentes· trigesimo quarto; hebdomadum, trecentesimo viges· quartôque et trigesimo à Iubilæo O· CR· septuagesimo sexto; sextôq; & vigesimo Mosis: ante N· CH· centesimo trigesimo septimo; Pater Matthathis & Pantheris, Helis & BarPantheris avus, Iosephiq; patris Christi secundum typum Legis & promissionum facti, et Ioachimi, eiusdem ex Mariâ filiâ avi, proavus est.

ELEASAR, [Matth· 1, 5.] ab eodem Zerubbabele ex Iesaiâh & Hananiâh descendẽs, à quo distat gradus duodecim, Levis âgnatus & coætaneus.

IOHANNES, cognomento, apud Iosephum, Hyrcanus, Patri Simoni successit, servatus peregré, à cæde Ptolemæi, filij Abobis, affinis sui, præfecti Hiericuntis, qui socerum suum Simonem, cum coniuge & liberis Iudâ & Matthathiâ, ad se divertentem, nihilque fraudis veritum, in convivio confossum truculente truculentiâ trucidavit. Hyrcanus, ergò certior, tàm tristi nuncio patris interfecti, factus, suæ sicarios etiam vitæ simul insidiantes, repulsâ vi, & dolo converso, talionis vindicis iure interimit ipse. Quæ, enim, insidiatori & latroni possit illata dici iniusta nex? Quúmque, vindicaturus tam barbarum & crudele nefas, oppidum, in quod se parricida recepit, obsedisset expugnaturus, & intelligeret, crudeliùs indies torqueri matrem & fratres, maluit obsidionem solvere, quam ut eorum cruciatus cruciatibus cumularentur; sperans, tyrannum ad rectiorem rediturum, à tantâ vesaniâ, mentem. At hic, impunitatis spe, & socrum & affines tandem iugulavit etiam. Hæc ex dispari coniugio mala & similia, non rarô solent evenire. Hanc rectê & animosê de verâ Religione sentientes in hoc mundo gratiam, ab ijs, quibus fit optimê, accipiunt pessimê.

Dux hic & Sacerdos, manûque & animo præstantissimus, Antiochum Gryphum obsidentem Ierusalaïmas, primô ad inducias septem dierum, propter festivitatem & preces; deinde, ut obsidionem, mediocribus acceptis conditionibus solveret, ita flexit, ut, quem modò habuere hostem, statim, propter religionis amorem & studium, amicitiámque cum Iohanne Hyrcano Duce & Pontifice initam, PII cognomen ipsi facerent, communi & consentiente suffragio, omnes. Porrò, morte Antiochi cognitâ, ad Syriæ & Idumææ civitates, præsidijs vacuas, expeditionem feliciter suscipit. Deinde Samariam, unius anni obsidione pressam, capit, totámque delet; templo simul everso, quod Sanabellath Dux, Manassih genero suo & apostatæ condiderat, quúmque ducentos, circiter, fermê stetisset annos.

Hyrcano huic adolenti thura, DEus respondisse fertur: Filios ipsius, Antiochum, illo ipso die, bello superare.

Quúmque, sub eo, inter Pharisæorum, Sadducæorum, & Esseorum sectas, exsufflarentur simultates & seditiones, ipse eas magnâ prudentiâ primùm sedavit; mox, à Pharisæorum superstitiosis observationibus & traditionibus alienior factus, odio eius sectæ & vulgi laborare cœpit. Probissimê vixit, & principatum optimê rexit annos unum & triginta. [1 *Machab. ult. in fine: Ioseph. ant.* 13, *cap.* 15, *& seqq.*]

ANNIS,

O. CR. MMM DCCC LXVIII;
HEBDOMADIS LI, die IIII;
ante N. CH. C III.

XXIII. MATTHAT. [*Luc.* 3, *e*, 24.] *Levis filius, Melchis nepos, Iannæque ultimi Ducis pronepos, à Zerubbabele ex Rhesâ Mesullamo gradu descendens septimo & decimo, nascitur ætate patris trigesimo quarto circiter; mundi ter millesimo octingentesimo sexagesimo octavo; hebdomadum trecentesimo quinquagesimo quarto; octavôque & decimo à Iubilæo O. CR. septimo & septuagesimo; vigesimôque septimo Mosis: ante N. CH. centesimo tertio. Pater Helis & BarPantheris, idemque Iosephi, patris secundum veritatem Legis ex promissione Christi Iesu, item Ioachimi, eiusdem ex Mariâ filiâ avi, avus ipse.*

MATTHAN. (*Matth.* 1,) *Eleazaris filius, Eliûdis nepos, Achinis pronepos; ab eodem Zerubbabêle ex Iesaiáh & Hananía descendens, à quo distat gradus tredecim, Matthatis agnatus & coætaneus.*

ARISTOBVLVS, Iohannis Hyrcani filius, φιλέλλην *dictus, defuncto Patre, magistratum suum ad Regiam ambitionem & nomen evehere conatus, primus, diademate sibi imposito, Regem se nominavit & fecit. Matrem, quam Hyrcanus maritus dominari post se voluerat, inclusam carceri, famê necavit, in vincula coniectis tribus etiam fratribus, Alexandro, Absalome, &* ἀνωνύμῳ. *Quartũ, & natu proximum Antigonum, quem primô collegam sibi, missâ coronâ, adsciverat, virum præstantem, & cuius auxilio, vivo adhuc Patre, Antigonũ Cyzicenum Iudæâ eiecerat, Samariámque expugnaverat, & quem falsô suspicabatur regnum appetiturum, interfici ex insidijs iussit. Mox cædum pœnitentiâ Saulis & Iudæ Ischariothæ raptus, post Crocodyli lachrymas, ruptis in epate venis, sanguinem evomens, inque locum necis fraternæ gestatus, gemens, & se diris devovens, in conspectas sanguinis innocentis maculas prolapsus, animam eructavit; quum alioqui optimæ fuisset naturæ & indolis, atque unico regiminis sui anno; mundi, ter millesimo octingentesimo septuagesimo; hebdomadarum, trecentesimo quinquagesimo sexto: ante N. CH. primo & centesimo, &c. totam Ituræorum provinciam Regno suo adiecisset. Magnus futurus fuerat, nisi ambitioni duci comitem coniunxisset tyrannidem.* (*Ioseph. ant.* 13, *cap.* 18.

ALEXANDER] *IAMNEVS, Iohannis Hyrcani filius etiam, carcere cũ fratribus solutus, regnôque præfectus; anno mundi, ter millesimo octingentesimo septuagesimo primo; primôque & vigesimo à Iubilæo O. CR. septuagesimo septimo; septimôque & vigesimo Mosis; hebdomadum, trecentesimo quinquagesimo septimo: ante N. CH centesimo; imperavit annos viginti septem. Statímque natu minimum, novas res molientem, & regnum affectantem, interficit. Sub eo, miserrimâ clade ad Iardinẽ, Ptolemæus Lathyrus trucidavit triginta millia Iehudæorum; & inter eos octo millia, quos* ἑκατονταμάχας *vocabat, id est, contra centenos pugnantes. Provinciásque peragrans, terrorem sui nominis facturus Iehudais, vespere facto in villas plenas mulieribus et parvulis irruens, occidi eos, et mẽbra laniata in ca-*

cabos

cabos coniecta coqui iußit. Idem Iamneus, Ierusalaïmis seditione in se motâ, quùm indignus honore sacrificandi putaretur, & apertê diceretur, quòd ex captivâ gẽtili natus esset, iratior, sex millia seditiosorum occidit. Quúmque feliciter quidem bellum gessisset contra Moabitas & Galaaditas, quos subegit sibi tributarios; paulo pòst tamen, quando cum Obodâ Rege Arabum congressus, cæsis suis, ipse evasisset ægerrime, defecerũt ab eo Iehudæi; contra quos sex annis pugnans, interficit illorum ultra quinquaginta millia. Post multos tandem bellorũ labores, & crudelem tyrannidem, crapulæ indulgẽtior, febri correptus & consumtus obijt. [*Ioseph: antiq* 13, *cap* 19, & *seqqq*] *O·CR·ter millesimo octingentesimo nonagesimo octavo; hebdomadum trecentes· octoges· quarto: ante N· CH· septuagesimo tertio.*

ALEXANDRA, ab Alexandro marito sic cognominata, cui SALOMA nomen fuit, consilio Pharisæorum Rempublicam Hebræorum administrat felici gubernatione novem annos. Sacrorum, interim, & Templi munera gesturus, loco Patris defuncti constituitur summus Sacerdos Hyrcanus II, suâ sorte contentus, nihil matri facessens negocij: anno mundi, ter millesimo octingentesimo nonagesimo octavo; hebdomadũ tercentesimo quartôque & octogesimo; octavôque & quadrages· à Iubilæo O·CR· septimo & septuagesimo; vigesimôq, septimo Mosis; ante N· CH· LXXIII. Moritur centesimâ octogesimâ tertiâ Olympiade, secundùm Iosephum; [*antiq* 14, *cap* 1,]

ANNIS,

O· CR· MMM DCCCC II;
HEBDOMADIS LVI, die III;
ante N· CH· LXIX.

IXX. HELI, [*Luc* 3, *e*, 24.] *Matthatis filius, Levis nepos, Melchis pronepos, à Zerubbabele ex Rhesa Mesullamo primis à solutâ captivitate Babylonicâ Ducibus, gradu descendens octavo & decimo, nascitur ætate patris proximi, anno trigesimo quarto; mundi, ter millesimo nongentesimo secundo; hebdomadarum trecentesimo octogesimo octavo; secundóque à Iubilæo O· CR· octavo & septuagesimo; vigesimôque octavo Mosis: ante N·CH· sexagesimo nono. Pater secundum Legem Iosephi, avúsque secundum eandem Christi, cuius Iosephus secundum promißionem, sub typicâ Lege:* [Quùm habitaverint: [*Deut* 25, *b*, 5.] *sit Pater.*

IACOB, [*Matth* 1,] *Matthanis filius, Eleazaris nepos, Eliûdis pronepos, ab ipso etiam Zerubbabele ex Iesaiah & Hananiâ descendens, à quo distat gradus quatuordecim; Helis agnatus & coætaneus.*

IOACHIM, BarPantheris filius, Pantheris nepos, Levis pronepos, Heli tertio cognatus gradu, distat cum eôdem â Zerubbabele ex Rhesâ Mesullamo gradus novemdecim; Parens ex Annâ uxore Beatißimæ, omnium generationum testimonio, virginis ex quâ natus est CHRISTVS, quæ & quem genuit, & Dominũ suum & Filium suum, adoravit.

HYRCANVS II, maior Alexandri Iamnæi, & Alexandræ Salomæ, natu filius, legitimus, à parente, matris etiam in Regno successor, æquê atque Sacerdotij summi cura & dignitas à Patre mortuo ipsi concessa & demandata est; Aristobulo fratre, regnum, collecto exercitu invadente, & vi ad se rapiente; anno mundi, ter millesimo nongentesimo sexto; hebdomadum, trecentesimo nonagesimo secundo; sextôque & quadragesimo à Iubilæo O·CR· septuages· octavo; octavôque & vigesimo Mosis: ante N· CH· sexages· Hyrcanus, inquam, consilio usus Antipatri Idumæi, & Aretæ Regis Arabum auxilio, ad quem, cohortante Antipatro fugerat, & PompeI implorato beneficio, qui ad Vrbem accessit cum exercitu, eamque in Sabbatho cepit, guber-

nationem Regni ad summum Sacerdotiũ sibi usurpat. [*Iosephus.*] *Post multa negocia tandem ab Antigono ex fratre nepote captus, in Parthiam, præcisis auribus abducitur. Revocatus exilio, ab Herode Antipatri filio interficitur, iam octogenarius, anno O· CR· ter millesimo nongentesimo quadrages· secundo; hebdomadum, quadringentes· vigesimo octavo: ante N· CH· nono & vigesimo. Hâc occasione Romani Iudæam universam redigunt in provinciam.*

ARISTOBVLVS II, Alexandri Iamnei filius etiam, Hyrcani frater nequaquam fraternus, vir ambitiosus, inquietus, & opulentior, Pompeium in suas partes, vite ei missâ, quingentorum talentorum, aureâ, flexo aliquantulum, impetrat ab eo, ut de controversiâ, quæ cum fratre sibi sit, iudicet & pronunciet. Verùm Pompeius, dolis eius & perfidiâ, multis exemplis & argumentis perspectâ, aurôq; se corrumpi non passus, vinctum Romam, cum Alexandro & Antigono filijs ipsius, abducit. Qui elapsus & in Iehudæam reversus, coacto exercitu à Gabinio vincitur. Rursúsque, quùm tribus annis & sex mensibus Regnum & Sacerdotiũ rapinâ gessisset, Romam iterum vinctus mittitur. Libérq; pòst dimissus à Iulio Cæsare, Syriã, cum duabus legionibus, occupaturus, à Pompeianis veneno sibi propinato exstinguitur; [Ioseph· ant· 14, cap· 14;] anno mundi ter millesimo nongentesimo viges· tertio; ante N· CH· octavo & quadragesimo; hebdomadum, quadringentes· nono.

ALEXAnder cum Patre Aristobulo Romã ductus, in Ciliciâ elapsus, et in Iehudæam reversus, Galilææ partem occupat. At à Gabinio, Româ cũ exercitu in Syriam profecto, quùm præcessissent M· Antonius & alij, commisso propè Ierusalaïmas prælio, victus capitur. Posteà tẽpore belli civilis Pompeiani, seditionis reus, à Scipione Pompe I socero, Antiochiæ securi, temeritatis ambitiosæ pœnas luens, percutitur. [Ioseph· ant· 14, cap· 10.]

ANTIGONVS, Aristobuli filius & hic Alexandri frater, crudelis hypocrita, Romæ C· Iulio Cæsari fit supplex, patris sui calamitatem deplorat & queritur, à quo, post bellum civile Pompeianũ dimissus; (anno mundi, ter milles· nongentesimo trigesimo secundo; hebdomadum, quadringentesimo decimo octavo: ante N· CH· nono & trigesimo; Parthorum auxilijs recuperare Iehudæam conatur, præsertim mortuo Antipatro, quem graviter, ut & Hyrcanum patruum, apud Cæsarem accusaverat. Nam et Iehudæi malebant ipsi parere, quàm filijs Antipatri. Et senex Hyrcanus, patruus ipsius, summus Sacerdos, ut dictũ est, ab eo captus, in Parthiam mutilatis auribus relegatur. Sed impiæ tandem suæ crudelitatis tamen pœnas luit; tertiôq; Regis Herodis anno, Antiochiæ, ab Antonio capitali supplicio afficitur. [Ioseph. ant. 14, cap· 17, &c.] anno mundi, ter millesimo nongentesimo trigesimo quinto circiter; ante N· CH· sexto & trigesimo; hebdomadum quadringentesimo vigesimo primo. Atq; hic est ultimus belli Ducum & Regum Iehudæorum, ex Asmonæorum familiâ, in quâ continuâ descendentium à Matthathiâ serie & lineâ, ad ultimum hunc, anni intercesserunt centum viginti novem.

ANNIS,

O· CR· MMM DCCCC XXXVI;
HEBDOMADIS LXI, die II;
ante N· CH· XXXV.

Completis & finitis novenis denis, quatuor illarum classium, veteris testamenti, Patres, ab Adamo ad Iosephi, & Christi Iesu, Dei & Davidis filij, seculum, continentium, Quintam & plane Novam Iosephus inchoat; in quâ Genealogiæ, quas Paulus inanes dicit, ità cessant, ut, nunc, nec vetustissimi maiores, longissimè, & à tot millenis annis, descendentibus, nobis sint propiores, cognationi cum Deo; néque minores & nos, tot

seculo-

seculorũ seculis illis posteriores, à cognatione hâc, quæ nobis cum Deo, cuius facti sumus genus, in Christo recens, & ex merâ cõtingit gratiâ, remotiores simus; nulli enim hîc distinguuntur aut numerantur gradus, ut nec sexus nec conditio hîc ullum discrimen aut facit aut patitur. Hanc dico cognationem cum Deo nostram, quâ VERBVM CARO, & quidẽ nostra, de nostrâ carne caro, FACTVM EST, ut in genus & sanguinem DEI ter Opt. Max. Patris Filij & Spiritus sancti adoptati, in librum veri & vivi Dei verum & vivum, veritatisque & vitæ, scriberemur. Non abrogat Paulus hos agnationum & cognationum gradus, [1 Tit. 3, c, 9,] ut nec affinitatis, in certis simul & suis, æquè atq; in discretis familijs, & quidem, in certis commentarijs, diligenter & accuratè observandos, quibus à decedentibus oculatis testibus ad multas transigendas lites rectè statur. Hi, enim suam & utilitatẽ, honestatem, & necessitatem habent & retinent. Multo minus, & quidem infinito minus taxat hanc præsentem, quá Christus Iesus, ex Davide & Abrahamo & Patriarchis his præcipuis, secundum promissionem & scripturas Divinas, & secundum carnem natus demonstratur. Illud reprahẽdit et culpat, quód, ex Iehudæis, alij alijs, vel propter maiores nobiliores, vel propter viciniorem sanguinem cum Christo; singulique & omnes gentibus se stulto & ambitioso fastu præstare putabant. [Iohan. 8. Roman. 3, & 4, tot.] Quotquot enim nostrûm baptizati sumus, Christo sumus induti; hic non est Iudæus, non Græcus; non servus, non liber; non vir, non fœmina; omnes enim sumus unus in CHRIsto: quòd si in Christo, sumus & semen Abrahami, et secundum promissionem hæredes. [Gal. 3, 28.] In Christo enim Iesu, nec præputium nec circũcisio valet, sed fides quæ per charitatem est efficax, [Gal. 5, 6.] & in Christo nova creatura. [Gal 6, 15.]

IOSEPH, [Lucæ 3, e 24. [Elis filius, Matthatis nepos, Levis pronepos, à Rhesâ, Zerubbabelis filio, distat sed secũdum Legem, gradu decimo octavo: Idem Iaacobi filius, Nathanis nepos, Eleazaris pronepos. Matt. 1. c, 16.] ab Hananiâh, eiusdem Zerubbabelis altero filio, gradu, & quidem naturali propagine, decimo quarto; Christi Iesu ꝑpter Mariam sibi desponsatam, quæ ex Spiritu sancto gravida facta, sibi naturâ, ipsique ex Legis veritate peperit filium suum, pater factus; Nascitur, anno ætatis patris sui trigesimo quarto circiter; mũdi ter millesimo nongentesimo trigesimo sexto; hebdomadum, quadringentesimo vigesimo secundo; sextoq; & trigesimo, a Iubilæo O. CR. septuages. octavo; octavôq; & vigesimo Mosis: ante N. CH. trigesimo quinto, circiter.

Atque, hoc loco, lectori nonnullæ rationes reddendæ videntur: Cur, inter Melchin et Iosephum, singulis tricenos quaternos; inter eũdem Melchin & Zerubbabelem senos et vicenos tantum; atque inter Salmonem et Davidem intermedijs ad quinquagenos binos usq; annos, arbitremur dandos? Cui scribimus has: quòd omnium fermè consensu, Iannæ Ducũ ultimi ætas et mors, proxime Machabæorum historiæ contigua putatur: neque nos illam consensionem multum turbare, aut tollere voluimus. Pronumero ergô graduum, diversis suis annorum seculis viventium, numeri et tempora, iure suo, inter ipsos distribuenda, [nullius meliori iudicio, veniâ potiùs sæpiùs oratâ, præiudicantes,] distribuimus.

ARISTOBVLVS III, Alexandri filius, Aristobuli II nepos, unus ex posteritate Machabæorum et ultimus, adolescens octodecim annorum, à Sororio Herode Pontifex constituitur, Ananêle exautorato. Quumque, primo specimine solennis sacrificij summam sibi populi universi concitiasset gratiam, Herodi hoc, ad suspicionem facili et propenso, clàm doluit; qui suos subornavit et instruxit amicos, ut ipsum Aristobulum, in æstu meridiano irritarent, quo et

ipse in profluente, cum alys servis & amicis Regis, lavaret. Obtemperantem, ergò, & credentem se illis, suffocârunt; quùm Principatum Sacerdotÿ uno non ampliùs tenuisset anno. [Ioseph. ant. 15, cap. 3.]

Hic tristis exitus fuit gentis Machabæorum. Quo tragico spectaculo considerato Principes discant iustitiam moniti & non temnere Iohvam; *ut & DEI dona à maioribus & per maiores tradita & accepta, diligentiùs observent & retineant, et posteritati bono exemplo relinquant & commendent; illúdque Psalmi secundi semper in conspectu habeant:* Et nunc Reges intelligite; *erudimini qui iudicatis terram; servite Domino in timore, & exsultate ei cum tremore: osculamini Filium, ne quandò irascatur Dominus, & pereatis de viâ iustâ. Qũu exarserit subitô ira eius, beati [tunc erunt] omnes, qui confidunt in eo.*

Post Aristobúlum ut & ante eum, ex arbitrio Herodum & secularis brachÿ, nunc præpositi nunc depositi sunt, qui Sacris faciendis nunc adessent nunc abessent; quos huc, quoniam instituti nostri nõ est peregrina & aliena intermiscere, quæ ab alÿs copiosè et rectißime adducta sunt, non aßignamus: contenti his quæ ad catalogum utrúmque, tùm Matthæi quàm Lucæ, conciliandum & exponendum, facere videmus.

Temporibus Herodis I, quem & Ascalonitem nominant, Antipatri Idumæi filÿ, ZACHARIAS summus Pontifex, de vice ABIIAH, (2 Par. 24, b, 10.) fungens in ordine vicis suæ ante Deum Sacerdotio, intra sancta Sanctorum, respõsum accipit, ministerio Gabrielis angeli, à Spiritu sancto: uxorem eius, diu sterilem, nunc futuram gravidam, & parituram ipsi filium, cui nomen faciat Iohannis: *usum linguæ, propter tarditatem fidei amittit, [Luc. 1, a. 8,] sed eundem tamen, post scriptum nati nomen, recuperat, atque de eius officio, & de beneficÿs Divinis, odâ sanctißimâ, prophetat; omnibus spectantibus & audientibus cum timore admirantibus, & cum desiderio & spe expetentibus, rei tàm miraculosæ, & quis puellus iste futurus sit, præsertim quùm Simsonem & Samuelem salutaria illa DEI organa, non dissimili Dei providentiâ, orbi & Ecclesiæ datos, [Iud. 13, toto: 1 Sam. 1, toto.] recordarentur.*

ELISABETH, Isacharis & Nasaphatæ filia, Zachariæ Sacerdotis uxor, de filiabus Aharon, naturâ sterilis, et præter ætatis fidem, à diebus festis Tabernaculorũ, ad nuncium ab angelo allatum, fit ex marito prægnans, parítque Iohannem Baptistam; honorem hunc, & hanc Dei gratiam congratulantibus ei, tàm vicinis quàm cognatis, & optimis omnibus; inter illustres veterísque & Novi testamenti fœminas, partes tenẽti non postremas. [Luc. 1, a, 5, &c.]

Repletur & ipsa Prophetico Spiritu. Ad solam enim salutationem quam audivit & accepit ex ore Beatæ virginis Mariæ, & ad sui in utero filioli motum exsilientem præ gaudio, statim agnoscit Domini sui & DEI sui præsentiam, VERBUM assumtam et unitam sibi gestans carnem; magnîque beneficÿ honorem agnoscit, quod matrem sui ad se venientem conspicit Domini quùm non ità priùs de Mariæ conceptu, ut Mariæ de ipsius ab angelo docta et præmonita fuisset; solo ipsi veritatem dictante et aperiente sancto Spiritu. O sanctam materteræ et neptis, duarum gravidarum, maritæ et virginis, quibus tertius adest Spiritus Divinus? ô sanctam, inquam, et primã illam Synodum? in quâ de verbo incarnato quæsitum est plurimum, et nil tamen nisi sanctum? quæstiones et responsiones, utrinque, proponente et solvente, summo illo et æternæ veritatis præside? et obsignante eam in cordibus ut duarum illarum colloquutricum, ita et omnium, eandem veritatem quærentium, et quæsitam inventámque in pio et ex pio corde, fideliter et cum fructu condentium et promentium, suæque et

proximorum saluti omnium. Hanc eandem de verbo incarnato doctrinam & confessionem, in qua Cardo vertitur beatitudinis omnium in universo mundo, suspiciamus, amemus, & veneremur tàm in hoc cessante seculo, quàm æternâ illâ, in beata & cœlesti vitâ, æternitate, Amen.

IOHANNES BAPTISTA, concipitur vigesimo quarto Septembris, post festum tabernaculorum, & mense sexto, ante conceptum Filij Dei, Beatæ Mariæ virgini, ab angelo annunciatum. Magnus coram Iehováh, & abstemius, repletur Spiritu sancto ab utero matris suæ; multos filiorum Israël convertit, ut credant exhibitam & datam sibi promissionem dato Messiáh, quem præcedit in virtute et Spiritu Eliæ; (Luc 1, b, 15.) vestitus pilis camelinis, vescénsq; locustis & melle sylvestri; [Mar 1, a, 6;] Euangelium de Regno Dei denunciat, & baptizat, additis gravissimis minis non resipiscentibus; [Matth 3, a, 1.] Mar 1, a, 4: Luc 3, a, 2: Ioh 1, d, 28: 3, c, 23;] non vult pluris haberi quàm est; Ioh 1, c, 19: 3, d, 28;] digito monstrat Christum, filium & agnum, Dei, victimam; [Ioh 2, e, 34, 36; ad quem etiã suos mittit discipulos; Matth 11, a, 2:] tandem ab Herode II, Antipatro, fraude Herodiadis adulteræ in carcere dat colla securi; [Matt 14, b, 8;] Quem Heliæ nomine & munere dignatur Christus ipse; [Matth 11, 14; 17, 10;] Ab infantũ martyrio, [Matth 2, c, 16,] testis Christi & veritatis proximus.

IOACHIM, Hic ex tribu Iehudæh, & ex Regum et Ducũ illustrissimâ genesi ortus, perpetuo Ecclesiæ consensu, Mariæ virginis & matris Christi parẽs habetur & est; cuius ratione filia eius in familiam Patris avorúmq; paternorũ Regiam scribitur. Quod n ex uxore Leviticâ eam suscepit, hoc ut alibi diximus, suo non caret mysterio. [Ecclesia.] Natus est autem Ioachim; patre Bar-Panthere, Pãthere avo, proavôq; Levi; atq; à Zerubbabele ex Rhesâ, in rectâ descendente lineâ, gradu distat nono & decimo; avus, ex Mariâ virgine filiâ, Christi maternus.

ANNA. Isacharis & Nasaphatæ filia, de filiabus Aharonis, Elisabethæ soror; nupta Ioachimo de tribu Iehudæh. Stet ergo sententia Ecclesiæ Catholicæ, continuâ fide & testimonio recepta et obtenta, quâ Ioachimi uxor, & Beatæ Mariæ virginis mater, Anna creditur et habetur, sorórque Elisabethæ, de filiabus etiam Aharonis, ex Sacerdotali et Reverendissimâ tribu Levis, [Lu 1, d, 36.] tertij et ex Leâ Iacobi filij. [Gen 29, g, 34.] De quarũ parentibus & maioribus certis, etsi parum vulgô constat, diximus tamen suprà, quid ex Bibliothecâ Lobcovitianâ acceperimus.

IOSEPH, de cuius familiâ & maioribus, et, ut tàm secundum Legem quàm naturâ singulos parentes habuerit, paulô antè egimus, testimonio Spiritus sancti, vir bonus, iustitiæ, castitatis et honestatis amans, Mariã sponsam suam, antequam convenissent, inventã ferre uterum, ignarus ex Spiritu S. hoc fuisse institutũ et gestum, [Matt 1, d, 20] nec voluit ex vnâ Lege: Si vir acceperit mulierẽ. *[Deu 24, a, 1.] scripto libello eam repudiare; nec ex altera:* Quùm diverterit uxor cuiusdam. *[Num 5, c, 12.] ream infamiæ exponere; sed clàm, et sine strepitu iuris, portæ & sacrorũ, eam dimittere. Atque hæc cogitanti, & in utrámq; partem deliberati, angelus Domini in somno apparens, dubitationem et hæsitationem ancipitem & ambiguam eximit, certiorémque facit, à Spiritu sancto esse quod in ea sit genitum. Non ergò metuat, ipsam accipere virginem sponsam suam iam prægnantem in uxorem. Ipsum enim eum esse tandem, cui DEVS suscitet ac donet Filium vivo adhuc, & infinito quidem præstantiorem Filium, quàm alij alijs, ex præscripto Legis, & mortuis adeo, suscitassent hactenus, & qui omnes typi, imô umbræ fuissent tantùm huius tàm sacrosanctissimi, in rei veritate, mysterij. Nunc enim impleri Prophetiam Iesaiæ, [cap 7, b, 14.] dicentis:*

Ecce

Ecce virgo prægnans fiet, & pariet Filiũ, & vocabitur nomen eius Immanuel, quod est, si interpreteris, NOBISCVM DEVS, vel, [idquod] nos & Deus. Hic sic futurum prædixerat Iehováh, ut, quandoquidem homines, ad alia vulgata miracula, & crebras liberationes ex quibus respiciendum illis fuisset, ad æternam hanc per CHRistum consummatam, ad quas tamen ex illarum multâ assuetudine securiùs dormitabant; Deus novum miraculum, & omnium quidẽ, tam præteritorũ quàm futurorum finem, promittit, idque in terris, & inter homines, quo magis esset omnium mortalium sensibus, primùmque Zachariæ, Elisabethæ, Annæ, Ioachimi, Simeonis, Hannæ, Pastorum vicinorum, & orientalium Magorum, Iohannisque Baptistæ testium certitudine, oculisque & auribus expositum; donec Christus ipse, secundum carnem verus homo, Deique Filius potenter, secundum Spiritum sanctificationis, per resurrectionem à mortuis declaratus, mũdo conspicuus factus est Deus. Huiúsq; negocij administrationẽ & œconomiam ita dispensavit & egit, omniũ piorum animis admirabili et venerabili consilio, ut rem incredibilem quidẽ & veritatem tamẽ ipsam, cælaret profanos & impios; & pijs animis, non ampliùs in umbris, sed in ipsa rei veritate, per virtutem fidei, persuaderet id, cuius alioqui nulla vel Ciceronianâ vel Demosthenianâ eloquentior eloquentia, fidem orbi facere potuisset. Natus est stante Matrimonio Mariæ & Iosephi, sed ità, ut operam & officium conceptûs ipsius, non Iosephi, sed Spiritus sancti noverimus; qui novo & peculiari modo, nec solùm non enarrabili, sed ad quem sublimissimo & acutissimo sensu et cogitatu adscendere nemo potest mortalium, de substantiâ sanguinis vitalis illibatæ virginis, velut in sacrario Divino, conceptam massam format et perficit, eiusmodi, inquam, fœtus animati massam, quæ verbo ὑποστατικῶς unita et copulata est; quâ unione natus ille nobis, nobisque datus Filius, utrúmque unitê et inconfusê tamen et Deus et homo est. Horum omnium ab Angelo, Deique Spiritu, edoctus et institutus Ioseph, ad imperium ipsius et Dei accepit sponsam suam uxorem; cum quâ, consilium, Deo regente, Augusti Cæs. commodissimâ occasione, Bethleemem, in urbem Christi Davidísque patris sui natalem profectus, videt et audit, nato tam Serenissimo et illustrissimo Filio, pastorum et angelorum, de maiestate illius noctis, tàm illustrissima testimonia. Audit et videt Magos stellâ Duce, ab oriente advenientes et agnoscentes infantulum illum Iehudæorum Regem, qui, gentibus et tribubus universi mundi et Israëlis, ex tribu Iehudah nasciturus et natus erat. Filium suum, Dominum Legis, Legi subdit circumcisum, matrem Filij Dei, quæ ex partu tàm non, quàm nec ex conceptu, vel minimum immundiciei contraxerat, sub Lege purificat, sistens infantem Iehovah sacrum et sanctum, datâ oblatione parium turturum. Audit sibi responsum recitari Simeonis, hominis iusti et religiosi, quod acceperat à Spiritu sancto: Non visurum ipsum mortem, priusquam conspexisset Christum illum Domini: *quo in amplexum accepto, suavissimâ illâ odâ benedixit DEO, multa de CHRISTI officio et dignitate concionatus; de mundi immundi, veritatîque oggannientis, ingratitudine; de gladio sævissimis vulneribus et doloribus penetraturo cor et animam Mariæ. Audit Annam Prophetissam, et ipso momento supervenientem, vicissim, cum Simeone, confiteri Domino, et loqui, de puero CHRisto, omnibus exspectantibus redemtionem Ierusalaïmis.*

Intelligit et experitur, Herodem primùm LEPOREM ex terrore factum, audito CHRIstum natum esse; deinde VVLPECVLAM, vel ipso Renike astutiorem, dum sub hypocrisi crudelissimâ inquiri à Magis, et significari sibi Christum ab ipsis orat, quem sit adoraturus

turus magno cultu & ipse: tandemque LVPVM rapacißimum, infanticidio immanißimo, transformatum. Illius tyrannidem, quam tunc animo meditabatur, declinans, iussus ab angelo, secesßit in AEgyptum; ipsôque tyranno, quærente sanguinem pueruli, exstincto, rursùm Iosephus angeli monitu revertitur in terram Israëlis, seceditque primũ in partes Galilææ, tandémque habitavit in urbe Nazarethe. Proficiscitur quotannis cum uxore virgine Ierusalaimas, in festa maximè Paschæ, donec ætatis anno pueri Iesu duodecimo, hunc secum recipiunt, qui insigne & illustre, tàm divinæ suæ quàm humanæ sapientiæ & doctrinæ specimen edit. Nihilque non facit Ioseph, quod ad sedulam curam, & in parente verè Christiano requisitam, pertinet, virôque bono, iustitiæque, castitatis & honestatis amante dignum.

MARIA, omnium illorum auditrix & spectatrix, quæ vidit & audivit Ioseph, ut diximus, & à morte maximè mariti, dolendæ paßionis & mortis Filij sui; nascitur ex Ioachimo & Annâ pijs & sanctis coniugibus, anno mundi ter millesimo nongentesimo quinquagesimo quinto; hebdomadũ, quadringentesimo quadragesimo primo: ante Filium suum natum, ætatisque suæ sexto & decimo; quintôque à Iubilæo O· CR· septuagesimo nono; nonôq; & vigesimo Mosis: Cui hunc dicimus & dicamus Hymnum:

Ad virginem castissimus
Legatus est archangelus,
A Rege cœli maximo,
Quam sic salutat sedulò:
AVE, MARIA, gratiâ
Plenê beata cœlicâ,
Dominus Deus ter maximus
Tibi propinquat cominùs.
Sàcris benedictionibus
Es aucta, virgo, cœlitùs,
Electa tu præ omnibus,
In seculo mulieribus.
Nullus metus virgunculam
Te terreat nunc percitam,
Apud Deum cui maxima
Inventa restat gratia.
Vide: feres gravida uterum,
Paritura tandem Filium,
Quem, sic volente Numine,
Iesum vocabis nomine.
Hic ter futurus optumus,
Ter & futurus maxumus,
Summi Parentis unicus
Vocabitúrque Filius.
Reget Davidis hic thronum,
Omnémque Iaacobi domum,
Sceptro suo, per secula
Finis futuri nescia.
Flatus Dei te vestiet,
Cœlique virtus ambiet,
Ergò, quod ex te nascitur,
Natus Dei vocabitur.
Benedictus & sacerrimus,
Quem ventre fers, est surculus,
IESVS solus Ecclesiæ,
Christúsque sacro pneumate.
Sit laus parenti maximo,
Nobis dato sit Filio,
Sit utriúsque Flamini
Et nunc & ævo perpeti.

Mater hæc & virgo Beatißima, quùm plurima, cum gaudio & voluptate, dici & agi audijsset & conspexisset ipsa, à suo Filio & de Filio, tandem tristißima illa vulnera, ex Christi patientis & in cruce pendentis vulneribus & morte accepta, sanari sensit & sanavit, post vaticinium & admonitionem Simeonis in animo suo semper hærentem, quâ, pius ille Senex, animum virginis erigere voluit, ne mœrori succumberet, ubi veniendum esset illi ad tàm acerrimas & acerbißimas pugnas, quæ virgini ipsi tũc fuêre maximè obeundæ, quando passurus esset Christus; tunc, inquam, sanari sensit & sanata esse omnia sua, ex gladio traijciente animam suam, accepta vulnera, omnibus abolitis et doloribus & cicatricibus, quãdò vidit Filium suũ, Dominúmque & Deum suum, resuscitatũ à mortuis, multa, sibi, concionantem, Apostolisque & alijs fratribus, de trium-

pho Regni sui, quadraginta diebus; eundémque cœlo suscipi, cœlóque, decimo die post, mittere & effundere Spiritum sanctum in Apostolos & alios fratres, conspexit, donec tandem & ipsa in cœlos, ut Enoch, Moses & Elias, & socij adscendentis Christi, & maiore quidem cum gloriâ, ad Filium suum, & inter tot beatarum animarum, piorúmque angelorum ordines & agmina, in consortium gaudij cœlestis assumta est, ubi conspectu Filij sui, Patrisque & Spiritus sancti fruitur, in illâ lætitiâ, quã præparavit Deus diligentibus se, & à quo diliguntur ipsi; & quorum gaudiorum magnitudo, nec oculis his nostris terreis conspici, nec auribus percipi, nec in cor aut mentem hominis adscensa capi queunt. O Iesu Christe, trahe nos & animos nostros post te, & ad te, ubi nunc sedes ad dexteram Patris in altissimis. Amen.

ANNIS,

O· CR· MMM CM LXX;
HEBDOMADIS LXVI, die II;
Ipsoque nati CH· incipiente.

IESVS CHRISTVS.

Postquàm igitur venit plenitudo temporis, ut Deus mitteret Filiũ suum in mũdum, natũ de muliere, factum sub Lege, ut eos, qui sub Lege erant redimeret, ut in adoptionem filiorum DEI reciperemur; [Gal· 4, a, 4;] Filij autem missio est ipsa incarnatio; [3. sent· dist· 1.] átque incarnari non aliud est, nisi in carne mitti; (Bonavent· 3 sent· art· 1, qu· 2,) conveniens fuit, atque ipsa postulavit veritas, ita conceptionem & incarnationem, nativitatémq; hanc fieri, ut Iesus Christus, Dominus noster & Deus noster, in se, & à se, & naturâ ipsâ, à Lege & eius conditione, quã ea sibi nos obligat; (Matth 19, c, 17: Leuit· 18, a, 5: Rom. 10, a, 5: Ezech· 20, b, 11;) & quoniam de reatu & noxâ nos convincens, captivos nos tradit maledictioni peccati, (Rom· 7, d, 23,) à peccato simul & maledictione immunis esset & alienissimus. (Esa· 53,) In hunc maximê finem, ut Ecclesia haberet CAPVT, (Ephes· 5, e, 23,) sui corporis, (Col· 1, c, 18,) & omnis imperij & potestatis; (Col· 2, b, 10;) PRIMOGENITVM, (Luc· 2, a, 7,) omnis creaturæ, (Col· 1, b, 15,) & inter multos fratres, (Rom· 8, e, 29,) ex mortuis, (Col· 1, c, 10,) dormientium; VNIGENITVM PATRIS. (Ioh· 1, b, 18.) Qui FILIVS sit DEI dilectus, quo delectetur pater. Mar· 1, a, 11.) PASTOREM; (Ioh· 10, b, 11; Ezech· 34, f, 23: Esa· 40, c, 11;) MEDIATOREM novi Testamenti, (Hebr· 9, d, 15.) Dei & hominum; (1 Timot. 2, b, 5: Gal 3, c, 20;) PROPICIATIONem pro peccatis; (1 Ioh· 4, b, 10;) SACERDOTEM; (Hebr· 4, d, 15: & 9, d, 14: Psal 109, 4.) SACRIFICIVM, Heb· 9, g, 28: & 19, c, 12. TEMPLVM; (Apoc· 21, g, 22;) ALTARE; (Hebr· 13, b, 10.) Regem; (Psal· 2, 6, Luc· 1, c, 33: Apoc· 17, d, 14.) PROPHETAM; (Deut· 18, c, 15: Ioh· 7, f, 40: Actor· 3, d, 22: & 7, e, 37.) DOCTOREM; Ioel· 2 f, 23: 1 Iohan· 2, d, 27.) & cui omnes auscultemus populi Præceptori:) Deuter· 18 c, 15: Iohan· 6, b, 14: Matth· 7, a, 5:) IN quo inhabitet omnis plenitudo DIVINITATIS σωματικῶς, (Colos· 2, b, 9.) VERBVM, quod erat in principio, & apud Deum, & Deus, CARO FACTVM EST. (Ioh· 1, a, 1: b, 14.)

Et ne hæc Divinitatis Verbi purissima et sanctissima hypostasis, ullâ contagionis innatæ aut contractæ, vel minimâque labeculâ contaminaretur; diviniùs prætérque et supra communem planê naturæ cursum et ordinem, eius conceptionem institui, peragi, fieríque oportuit. Maximêque omnium necesse fuit, illud ipsum VERBVM, per quod omnia facta sunt, et quod vita est, et lux hominum, in tenebris lucens, et à tenebris nunquam compræhensa, (Iohan· 1, a, 3, 4,) carnem fieri: hoc est; promissum Messiam seu Christum, esse verum et vivum Deum, counum, consubstantialem,

et coæ-

et coæternū Patri et Spiritui sancto; verumque hominem, per omnia fratribus similem, quantùm scilicet ad carnis proprietates essentiales, & eius infirmitates & affectus, in eâ ipsâ servili formâ, simul attinet, excepto peccato. Hoc est: ut habeat, & exerceat infirmitates & affectus suos sine ἀταξίᾳ, & sine omnibus accessoriis qualitatibus peccatricis naturæ: [Hebr 2,d,17,4,d,15;] & quòd datã habet & acceptam omnem potestatem in cœlo & in terrâ; [Matth ult in f] in similitudinem hominum factum, habitùque inventum ut hominem, [Phil 2,a,7.] animâ & corpore.

Magnum fuisset amoris in nos, DEI Creatoris nostri argumētum & testimonium, si in similitudinem carnis innocentiæ, ante prolapsum genus nostrū in peccatum, (si ita, secūdum liberrimam voluntatem suam, decrevisset,) Filium suum misisset Pater. Nunc, quùm conformatum carni peccato obnoxiæ, id est, in carne nostrâ, non solùm recipientem nostras infirmitates & affectus, sed reatum nostrum & peccatum nostrum factum, passibilem etiam propterea & mortalem propter peccata & reatus in se nostros derivatos, miserit Christum, ut per suã suæ & nostræ carnis mortē, mortis in nos destrueret imperium: quis sit tàm vecors, qui ad devotiorem considerationē, tàm ardentis clementiæ Divinæ pectoris in nos, si vel totus sit glacies aut saxum, non incalescat vel liquescat etiam.

Quoniam enim, in Sapientiâ seu verbo, et per verbum, omnia fecit Iehováh, quæ in cœlis sunt & quæ in terris; (Gen 1,a,1: Psal 135, a, 5: Prov 8, 22;) in eâdem sapientiâ & verbo, & per idem verbum, homo, imagini Creatoris et Regis sui, (ad cuius similitudinem principio conditus erat; cuius insigne & inscriptionem quidem repræsentavit etiam, & quam suâ tamen ipsius maximâ corruptam culpâ, obtusam, & letali labe conspurcatam, & se totum turpatum perdiderat) restituendus, & in integrum restitutus, ærario & thesauro, sui illius Domini, reddendus & accensendus erat. Nunc ergo reconciliavit nos sibi, et ex hostibus & alienis, fecit amicos & filios; idque non peregrino ministerio, sed per corporalem mortem unigeniti sui; quem in hoc ipsum voluit mortale corpus assumere, ut repræhensione, turpitudine, & culpâ remissis, tectis & nō imputatis, exhiberet nos sanctos & irreprehensibiles, inculpatosque in cōspectu suo. [Col 1,c,22.] Ita, nãq, Deo cōplacuit, ut æternus æterni Patris Filius, Hominis quoq, fieret Filius, ut nos filios faceret Dei: idemq, servum suū Davidem, cui se promiserat, Patrem habere dignaretur, ut eidem & nobis ipse Deum efficeret Patrē; & tamen verus Deus & verus homo, unione verbi & carnis personali, unus esset & maneret Dei & Davidis Filius, unus Christus.

IAM Dei caro nostræ, & nostra Dei adunata carni, utrínq, agnoscitur. (Gē 2,d,23.) Iam Christi corpus nostris corporibus sociatum est, (1 Cor 10,d,16,) et sanguis eius coccineus tinxit labia et genas nostras. (Gen 47, b, 11: Cant 4, a, 3.) In ipsius animâ, animulæ nostræ, eius animatæ et regeneratæ Spiritu, vivūt; (Joh 6,g,36: 3,a,8;) cui serviunt angeli; (Hebr 1,b, 6: Matth 4, b, 15,) cuius pulchritudinem sol & luna mirantur & venerantur. (Psal 148,a,3.) Et qui lachrymis suis, (Luc 19, f, 41.) & sudore suo, (Luc. 22, e, 44.) ab oculis & humeris nostris, qui progenies eius sumus, (Act 17, f, 28,) sudorem & lachrymas abluet & absterget omnes. (Psal 114, b, 8: Esa 25, c, 8.) Hic, ipse Dominus dixit. (Psal 148, 5,) Veniendo veniet. (Hab. 2, a, 3.)

Qui verus est ille Immanuel, DEVS & NOS; ut nobiscùm verè verus homo, ita cū Patre & Spiritu sancto, unus verissimè, & unus unitate, vivusq, Deus; sanctus, benedictus, et adorandus in secula seculorum. Amen.

NASCITVR ERGO IESVS CHRISTVS, IMMANVEL, Dominus noster & Deus noster, Dei & Davidis Filius, unus, scil., cum Patre & Spiritu sancto Deus, nobiscúmq, verus

homo, animâ & corpore cum VERBO ὑποστατικῶς & inseparabiliter unitis, Bethleemiæ Iehudææ; anno mundi, ter millesimo nongentesi septuagesimo; vigesimôque à Iubilæo O. CR. septuagesimo nono; nonôque & vigesimo Mosis; hebdomadum quadringentesimo quinquagesimo sexto; à conceptûs die, Nazarethe, qui fuit XXV Martij, ducentesimo quadragesimo quinto, ad XXV Decembris; circumcisus octavo die, & Cal. Ianuarij; cuius sexto die Magi ab oriente profecti Ierusalaïmas, quærentes recens natum Iehudæorum Regem, tandem, ita docti, veniunt, Stellâ Duce, Bethleemen, auri, thuris et myrrhæ thesauros, Regi, Sacerdoti, mortaliq; simul & immortali, cum supplici veneratione & adoratione offerũt. Præsentatur & sistitur Domino Ierusalaïmis in Tẽplo, pro primogeniturâ suâ, turturibus oblatis sacris, à partu die XL. Februarij II. Vbi responso accepto à Spiritu Sancto, agnoscit eũ Simeon vates Christum Domini, cui & sacrum accinit hymnum; agnoscẽte eundem Hannâ Prophetissâ, concionante de eo omnibus desiderãtibus liberationem promissam Israëli.

Quémq; Iudæa & Herodes eiecerunt, Pharao & Aegyptus receperunt. A cuius Divinitùs susceptâ fugâ, omni crudelitate crudelior Herodes designat tàm miserrimum infanticidium. Sed et Herodes excarnificatus propriorum membrorũ carnificibus, & doloribus cruciatuum sævissimis, Hierichunti moritur, circa tempus proximi sequentis Paschatis, quintôq; die antè, quàm filio suo Antipatro iugulato, vitam cum gemitu & fremitu fugitivam & indignatam demisisset orco. Manentq; in Aegypto Ioseph & Maria cum puero, donec, misso cœlitùs angelo, iubẽtur reverti in patriam, regnante adhuc Archelao septimôq;, ut putatur, eius anno; ut nõ solum in typo, [Exod. toto.] sed & hic in Christo, in veritate scriptura impleretur. [Matth. 2.] quod per Prophetam dictum est: Ex Aegypto vocavi Filium meum. [Oseæ 11.]

Aetatis duodecimo; mũdi, ter millesimo nongentesimo octogesimo tertio; tertiôq; & trigesimo à Iubilæo O. CR. nono & septuagesimo; vigesimôque nono Mosis; hebdomadum quadringẽtesimo septuagesimo nono; adscendit cum Parentibus Ierusalaïmas ad festum Paschatis; ubi in Templo verè cœlestis & Divinæ suæ doctrinæ & sapientiæ, disputando, cum admiratione omnium, illustre edit specimen. Tandem in mediâ, eâque ultimâ hebdomade, anno mundi quater millesimo; Iubilæo O. CR. octogesimo; trigesimôque Mosis; hebdomadum, quadringentesimo octogesimo sexto; earundémque, die quarto septuagesimæ; in qua Daniel [cap. 9.] ait, Mesiam in publicum proditurum, Testamentôque veteri abrogato, Novum substituturũ & æternũ, quod docendo propositurus & publicaturus, atque morte moriendo ratum cõfirmaturus sit, baptizatus in Iordane à Iohanne, Zachariæ Pont. Max. filio, cui à munere & vocatione Baptistæ cognomen accessit, cœlis apertis, & voce Patris è cœlis intonante: HIC EST FILIVS MEVS DILECTVS, IN QVO MIHI COMPLACITVM EST: et Spiritu sancto descendente in columbæ specie: Testante de eodẽ ipso Baptista: ECCE AGNVS DEI, ECCE, QVI TOLLIT PECCATA MVNDI. A baptismo ducitur in desertum à Spiritu suo sancto, tentandus à Diabolo, cuius astum superat suâ prudente sapientiâ fortiter. Reverso Christo ad Iordanem mittuntur ex Sacerdotibus & Levitis Legati ad Iohannẽ, quæsitum, núm ipse sit Christus, vel Prophetarũ aliquis; per quos respõdet, neutrum se esse, de quibus ipsi interrogent: sed in medio tamen ipsorum nunc esse & stare, cuius ipse non dignus sit solvere & exuere corrigiam et calceum, qui verus sit Ecclesiæ sponsæ suæ sponsus; & qui ipse visurus sit semen suũ longævum; amicum se esse sponsi tam illustris, et vocem clamantis in deserto: DIRIGITE VIAM DOMINI: secundũ verbum Iesaiæh Prophetæ. [Esa. 40.] Hæc

in

in Bethabarâ, [Ioh 1.] facta sunt, ubi Iohānes baptizabat, vel Bethbarâ, [Iud. 7.] ut mysterium consonet. Vocat deinde discipulos ad sequelā; Canámq; Galilææ se confert, ubi cū matre & discipulis, primum edit miraculum, sex hydriarum aquâ in vinum conversâ. Imminente Paschate, et ipso primo à baptismate suo, Ierusalaimas ascendit ad festum, eijcitque primò è templo, boves, oves & columbas vendentes et numularios. Illis ipsis diebus sub noctem, Nicodemus cum ipso colloquitur de regeneratione & renovatione hominis; déque personâ et officio Christi, adumbrato in serpente æneo Mosis. [Num 21.] Eódem anno Iohannes ab Herode conijcitur in carcerem: Et quæ præterea dicta & facta sunt à Christo, inter primum hoc anni mundi, quatermillesimi primi, et secundum sequentis quatermillesimi tertij, Paschata.

A secundo Paschate, hebdomadum septuages. die quinto, anno quadringentes. octoges. octavo; Discipuli per segetes euntes vellunt spicas, in sabbatho; reprahensiq; à Pharisæis, defenduntur â Christo. Decollatur Baptista gladio Herodis, XXIX Augusti; & quæ alia in hunc annum cadunt.

Tertij Paschatis, hebdomadum, septuagesimæ die sexto, anno quater millesimo octoges. nono, meminit copiosè, suísq; diligēter observatis et annotatis circumstantijs, Iohan. cap. 6. toto. recitatísq; tot & tàm pijs & sanctis Christi ad suos auditores concionibus.

Ad quartum denique Pascha suscipit iter Christus per universam Galilæam & Samariā; cuius conciones & miracula, et quæ præcipua egit Dominus, describit et commemorat Lucas, à capite nono, ad passionis, resurrectionis, adscēsionis, et missi Spiritus S. dies; ex quo, adhibit â ex Matthæo, Marco & Lucâ, cōcordi harmoniâ, singula peti debent. Postremo omnium, adhuc ultra Iardinem commorans, in tribubus Reubénis, Gadis & dimidiæ Menassihs, nunciū accipit de lætali ægritudine Lazari Bethaniensis, amici sui: feriâ V, eadémq; X Martij; & ubi à Iohāne priùs baptizatus fuerat: quo communicato discipulis, eam non fore ad mortē dicit. In eodémq; loco manet diem sequentem, feriam sextā, et XI Martij, [Ioh 11.] Sequente die & Sabbato, Martijq; XII, Quæstionem sibi, de repudio per Mosē permisso, propositā solvit; [Mat 18.] quādo et parvulos et infantes à matribus ad se allatos blandè & amanter brachijs & pectore suscipit & amplectitur, affirmās et clarè pronuncians; TALIVM esse Regnum cœlorum: hoc est, ita novè regeneratorum cœlesti Parenti, ut hi in orbem hunc recentes nati sunt. [Mar 10.]

Die Dominico, Martij XIII, mortem obit Lazarus, Marthæ et Mariæ frater; q Christus Spiritu sentiens, dormire Lazarū, Discipulísq; hoc non intelligentib. mortuū esse indicat, rectáq; à Iardine iter instituit Ierusalaïmas; inq; viâ sedētem cæcum, invocantem se Filium Davidis, sanat; [Luc 18.] Ierichonéq; divertit & pernoctat apud Zachæum. [Luc 19.] Egrediēs Ierichone, feriâ secūdâ, Martijque XIIII, Bartimæo cœco, [Mar 10.] ulteriúsque progressus, duobus alijs oculorum usum restituit & donat.

Feriâ tertiâ, Martiiq; XV, in itinere inter Ierichonē & Bethaniam cōmoratur. Quartôq; die à Lazari morte et sepulturâ, Bethaniā veniēs, post colloquium cū Marthâ, et concionem funebrem, sepulchro assistens, fremente ei9 Spiritu, verbi sui efficacitate in vitā revocat: feriâ IIII, Martij XVI; unis admirantib. calūniantibus tàm Divinum miraculū alijs: præsertim Pontificibus de opprimēdo Christo deliberantib. Proinde secedit in Vrbē Ephraïmē, Caiphæ et concilij collegarū furori cedens; feriâ V, Martij 17.

Postridiéq;, feriâ VI, Martii XVIII, sexto ante Paschatis festū die, revertitur Ephraîme Bethaniam, ibiq; pernoctat. Sabbatho toto, Martii XIX, quiescit Bethaniæ, cui cœnam instruunt sorores Lazari, unâ administrante & curante singula ad mensas necessaria, alteráque

Iesu ungente pedes; cuius partes potiores dicit illis alterius Dominus; Iuda Ischariote ad hoc plurimúm ex avaritiâ murmurante.

Fítque magnus, audito, Lazarum in vitâm ê sepulchro resuscitatum, in castellum Bethaniam concursus, videndi, non Christum tantùm, sed & Lazarum redivivum, studio.

Multorúmque et optimorum quidem ex ipsis, die sequente Dominico, Martij XX, quem à palmarum ramis recisis & in viam stratis vulgo appellamus, asinæ insidens Christus, secundum vaticinium Prophetæ, (Zach 9.) urbem Ierusalaïmas ingreditur, ut Rex; & ê Templo ut Propheta et Pontifex, ementes et vendentes eijcit, exercentiúmq; monopolia earum mercium, quas in promtu habebant, pro, votiva et alia sacra, facturis, numulariorum et aliorum mensas evertit; átq; hoc nunc secundò. (Luc 19,) Ad vesperam rursus exit Vrbe, et pernoctat Bethaniæ. (Matth 21.)

Manè, feriâ secundâ, Martij XXI, reversurus Ierusalaïmas, in viâ maledicit ficui, dulcedinem promittenti, sed carenti fructu. (Mar 11,) Ingressus templũ, Principes Sacerdotum expostulantes cũ ipso, quâ autoritate usurpatâ illa ageret, ex scripturâ compescit. (Matth 21,) Obturat os Sadducæis, impudenter de resurrectione mortuorum scurrantium. Pharisæósque crassæ et affectatæ negligentiæ et Legum Divinarum ignorantiæ, et quod veritatem et Spiritum eius nõ intelligant, arguit et cõvincit, (Mat 22.) graviterq; et acerrimê in eos invehitur. Matth 23. toto.) Egreßúsque in mõtem Olearum, sumtâ occasione à structura tẽpli magnificâ et sumtuosâ, prædicit excidium Ierusalaïmarum, et, cuius typum repræsentat, consumationem orbis et seculi; (Matth 24, et 25;) et pernoctat in monte Olearum.

Cœnat iterum, feriâ tertiâ, Martij XXII, invitatus in domum Simonis Leprosi; in quo convivio, mulier, quã Mariam Magdalenã Ecclesia arbitratur, fracto alabastro, perfundit et inungit caput CHristi precisiosißimo unguento; quod Iudas æstimabat ducentis denarijs; indignantibus cæteris simul Apostolis. (Matt 27, Mar 14.)

Feriâ quartâ, Martij XXIII, Christus iterum, pro suo more, manè docet in templo; vespere egressus urbe in montem Olearum, noctem suis dat et impendit, pro nobis et pro universo mundo, ad Patrem profusis precibus. Quo die, ut scribit Iosephus, (ant 11, cap 4.) celebrata est dedicatio Templi secundi, à reuersione populi ex captivitate Babylonicâ.

Feria quinta, Martij XXIIII, primo die azymorum, Christus cum Discipulis suis, desiderio desideratum Pascha manducat, antequàm patiatur. Imminente nocte Iudas, à CHRIsto monitus, eius quod meditatum haberet, à convivio Transitûs surgit et exit. Et erat nox. (Ioh 12,) Discipulorũ pedes lavat Christus, significans, quàm sancta et quàm sanctê obeunda et tractanda sit in Euangelica messe ipsorum vocatio.

In ipsa autem nocte qua tradebatur, et, à vesperâ, inchoatâ feriâ sextâ, Martij XXV, et quùm Iudas pacisceretur cũ Pontificibus et Pharisæis, instituit Novi Testamenti æternam cœnam, qua ipse, suo corpore, cibus noster, & sanguine suo fuso, noster fit potus, in vitam futuri et æterni seculi. Habitâque, ad Discipulos, de Sacrificij sui, et abitûs ad Patrem neceßitate, virtute et efficacitate; et de Dilectione, quæ suos ipsôs discipulos, et nos omnes obligat et decet, lõgißimâ concione, tàm in domo, quàm in viâ, exit in montem Olearum consueto more; ubi in ardentißimâ precatione, angoréque extrudente ipsi, cum sudore, grumas sanguineas, dormitantibus Petro, Iacobo et Iohanne secum sumtis, proditione Iudæ apostatæ vinctus capitur; ductúsque ad Annam, Caipham, Pilâtum, Herodem, et ab hoc ad Pilatum iterum, per calumniam accusatus, in Deum blasphemiæ, et læsæ maiestatis in Cæsarem; crucis per calumniam condemna-

tus

tus, eique affixus moritur et sepelitur, factus victima sufficiens et æquivalens Deo Patri violato & offenso; & quidem præponderans ponderibus universorum peccatorum nostrorum per universum orbem.

Sabbatho sancto seu magno, Martij XXV[i]*, quiescit in Sepulchro Dominus; Principibus Sacerdotum & conscijs consiliorum partim lætantibus, quòd ê medio sublatus sit turbator, ut vociferabantur, loci sui & gentis suæ, hoc est, sui fastus & insolentiæ; partim metuentibus, ne idem diceretur resurrexisse. Ac, proinde, à Pilato facilè impetrant milites, custodes sepulchri, & admoti lapidis obsignati.*

DIE TERTIO, & eo verê & novê Dominico, resurgit vi propriâ & Patris à mortuis. Atq; ipso eodẽ die, quinquies se mulierib. et Apostol. nũc singulis, nũc binis, nunc congregatis ad confirmãdam suam ê sepulchro et doloribus mortis, resurrectionem, conspiciendum oculis offert: ac ne Ierusalaimis tantum, sed in Galileâ; ubi & doctrinam suam, à Baptismo, & miraculorum potentiam principiô auspicatus erat.

O religiosam & sacrosanctam memoriam & recordationem horum dierum, unius Christi nati, per quem nos renascimur; alterius in vitam ex morte revocati eiusdem, in quo nobis vita conservatur, pastus & potis vivificâ carne & vivifico sanguine CHRIsti, facti pro nobis victima. Quorum dierum multi qui præcesserunt quoque considerandi sunt typi. Eductio Israëlitarum ex Ægypto per mare rubrum; sanguis agni seu Transitûs: Promulgatio Legis per ministerium Mosis, Mãna & petra percussa, præbentia cibum & potum indeserto; Iarden sese erigens & siccum iter exhibens Iosuæ Duci & populo; sacrificia varia, purificationes & lustrationes; & quæ non mysteria à Deo nobis proposita. Donec tandem, quadragesimo die post, feriâ quintâ, Maij V. omnium illustrissimo triumpho adscendit ad cœlos, captivam ducens captivitatem; ubi sedens ad dexteram Patris, æternus Sacerdos, Rex & Propheta, interpellat apud Patrem ipsum pro suâ Ecclesiâ, quam & curat & tuetur adversus ignita & virulenta tela, hostis humani generis Diaboli. Cuius etiam dono et munere, decimo tandem ab adscensu die, eôque simul Dominico, à resurrectione quinquagesimo, Maij XV. Discipuli congregati cum Christi Matre Mariâ virgine, visibili, flãmarum specie, accipiunt Spiritum sanctum, loquunturque omnium per orbem gentium linguis, magna & stupenda Dei opera, per Christum, ante et post resuscitatum effecta. (Actor. 2, toto.) Et qui ita, quemadmodum visus est proficisci in cœlum, rediturus est ad iudicium ultimum vivorum et mortuorũ. Cui sit laus et gloria, Qui vivit et regnat cum patre in unitate Spiritus sancti Deus per omnia secula seculorum. Amen.

SEQVVNTVR septuaginta hebdomades Danielis, & simplices, & resolutæ, ad annos mundi, usque ad passum Christum, brevi Synopsi accommodatæ. In hebdomades verò, suo ænigmate, potius quàm in expresse statos & numeratos annos, Propheta, sic instructus & iussus à Spiritu Sancto, tempus venturi CHRISTI *involvere voluit, tum ut liber hic, ut & alij mystici, illis, quorum non interest nosse mysteria* DEI, *obsignatus maneret, istis autem resignatus, inspiciendus & cognoscendus credatur & exponatur, quibus in Lege Domini voluptas sua, eius pacem & veritatem quærunt, & cum Prophetâ suspirant:* Rorate cœli desuper, & nubes pluant IVSTVM, aperiatur terra, & germinet SALVATOREM. *Deinde, ut quemadmodum annos nostros communes, tam integros hos, quam singulos etiam menses, hebdomadibus & diebus metimur, nec de exeuntibus illis, aut incipientibus cogitamus, nisi septimanis & diebus numeratis & computatis; ita etiam de initio & exitu sermonis & Vaticinij Danielis, isti quibus datum erat nosse & intellexisse mysteria regni cœlestis, accuratiore consideratione, de tẽpore & eventu venturo, magis essent soliciti. Vt proinde meminerint promissionis creberimê repetitæ & renovatæ, de æternâ tandẽ liberatione certissimê sequuturâ, & tã certiùs & citiùs, quàm certiùs & citiùs hebdomas elabitur anno, quarum LXX tantum substitutas in captivitatis totidem annos dicit. Futurũ enim ut & suis dietim, hebdomadatim & annuatim, labentib. dieb. hebdomadibus & annis, tandem adventus Christi in carne accelerando sit acceleraturus, veniendôque venturus & non tardaturus, ut æternam liberationem, tàm istis quàm nobis afferat. O Rex gloriæ, veni cum pace, Amen.*

Hæc non eruditis scribimus, & quibus planiús & rectiús de omnibus constat, quàm à nobis dici vel scribi potest; sed ut illis aliqua detur opera, qui de initio temporis hebdomadarum, propter sententiarum & rationum varietatem certiores non sunt, & habeant quæ ad alia conferant; & videant Bucholzeri & Krenzhamij nostrorum calculos, quos ponant & tollant, exquisitissimos esse & pro- ... mos.

NOBBB· ET CLLL· VVV·

D· VENCESLAVO PLACELIO AB ELBINGENA, BVRGGRAVIATVS HRADECENSIS, REGINARVM BOHAEMIAE PROVINCIAE dotalis, â Commentarijs, &c. D· IOHANNI COCINO â Cocineto, &c. Pragæ Minoris, & D· MATTHIAE GRYLLO â Gryllovâ, &c. Zatecensis Rerumpubb· Syndicis, amicis sibi multis nominibus charissimis.

SYL· ST· LEOV· S· D·

EN, consultiús existimantibus vobis, ut hebdomadæ Danielis, non solum paucis in locis & capitibus, & per intervalla subinde assignatæ, & contiguitate mox ruptâ, sed & à certo suo initio, continuo fluxu, ad natum, baptizatum, & passum Christum, ductæ, & ad annos mundi accommodatæ, suo concursu descenderent, & à latere ascenderent ij, qui ante natum Christum ad O· C R· originem, ordine quærendam ponuntur; Lectorque, qui eas priús collatas non habet, cõferendi labore relevaretur, in hác synopsi ita damus; ut PRIMO, mundi annos, à ter millesimo quingentesimo decimo quarto eiusdem, quando hebdomadæ cœperunt, úsque ad quater millesimum quartum, ubi finem suum fixerunt, positos: DEINDE, singulas hebdomadas, ab ipso anno, à quo suum fecerunt initium, septenis suis diebus constantes & numeratas; TERTIO, easdem in contiguos annorum numeros, quos & significant, resolutas; QVARTO, ab ipso passi Christi die ultimo, ultimæ hebdomadis, ultimôque anno, ad nativitatem eiusdem, à nativitatéque ipsâ, sursùm & orbem creatum versus, vicissim positos habeamus. Hâc etiam in parte vobis propter amicitiæ fidem volentibus & iubentibus gratificaturi.

ANNI

RESOLVTIO IN ANNOS

I. ANNI mundi continuati.	II. HEBdomades singulæ,		III. HEBdomades anni factæ, completæ,	IIII. ANNI ante natū Christum.
3514	Hic incipiunt.			457
3515	1	I.	1	456
3516	2		2	455
3517	3		3	454
3518	4		4	453
3519	5		5	452
3520	6		6	451
3521	7		7	450
3522	1	II.	8	449
3523	2		9	448
3524	3		10	447
3525	4		11	446
3526	5		12	445
3527	6		13	444
3528	7		14	443
3529	1	III.	15	442
3530	2		16	441
3531	3		17	440
3532	4		18	439
3533	5		19	438
3534	6		20	437
3535	7		21	436
3536	1	IIII.	22	435
3537	2		23	434
3538	3		24	433
3539	4		25	432
3540	5		26	431
3541	6		27	430
3542	7		28	429
3543	1	V.	29	428
3544	2		30	427
3545	3		31	426
3546	4		32	425
3547	5		33	424
3548	6		34	423
3549	7		35	422
3550	1	VI.	36	421
3551	2		37	420
3552	3		38	419
3553	4		39	418
3554	5		40	417
3555	6		41	416
3556	7		42	414
3557	1	VII.	43	415
3558	2		44	413
3559	3		45	412
3560	4		46	411
3561	5		47	410
3562	[illegible]		48	409
3563	7		49	408
3564	1	VIII.	50	407
3565	2		51	406
3566	3		52	405
3567	4		53	404
3568	5		54	403
3569	6		55	402
3570	7		56	401
3571	1	IX.	57	400
3572	2		58	399

ANNI AB ORBE CREATO

ANNI ANTE NAT. CHRIST.

ANNI mundi.	LXX. Hebdō.		HEB-dō. anni.	ANTE nat. Chr.
3573	3		59	398
3574	4		60	397
3575	5		61	396
3576	6		62	395
3577	7		63	394
3578	1	X.	64	393
3579	2		65	392
3580	3		66	391
3581	4		67	390
3582	5		68	389
3583	6		69	388
3584	7		70	387
3585	1	XI.	71	386
3586	2		72	385
3587	3		73	384
3588	4		74	383
3589	5		75	382
3590	6		76	381
3591	7		77	380
3592	1	XII.	78	379
3593	2		79	378
3594	3		80	377
3595	4		81	376
3596	5		82	375
3597	6		83	374
3598	7		84	373
3599	1	XIII.	85	372
3600	2		86	371
3601	3		87	370
3602	4		88	369
3603	5		89	368
3604	6		90	367
3605	7		91	366
3606	1	XIIII.	92	365
3607	2		93	364
3608	3		94	363
3609	4		95	362
3610	5		96	361
3611	6		97	360
3612	7		98	359
3613	1	XV.	99	358
3614	2		100	357
3615	3		101	356
3616	4		102	355
3617	5		103	354
3618	6		104	353
3619	7		105	352
3620	1	XVI.	106	351
3621	2		107	350
3622	3		108	349
3623	4		109	348
3624	5		110	347
3625	6		111	346
3626	7		112	345
3627	1	XVII.	113	344
3628	2		114	343
3629	3		115	342
3630	4		116	341
3631	5		117	340
3632	6		118	339
3633	7		119	338
3634	1	XVIII.	120	337
3635	2		121	336

ANNI AB ORBE CREATO.

ANNI ANTE NAT. CHRIST.

ANNI AB ORBE CREATO. — ANNI ANTE NAT. CHRIST.

ANNI O Chri.	L X X. Hebdō.		H E B. dō. anni.	ANTE na. Chri.
3636	3		122	335
3637	4		123	334
3638	5		124	333
3639	6		125	332
3640	7		126	331
3641	1	XIX	127	330
3642	2		128	329
3643	3		129	328
3644	4		130	327
3645	5		131	326
3646	6		132	325
3647	7		133	324
3648	1	XX.	134	323
3649	2		135	322
3650	3		136	321
3651	4		137	320
3652	5		138	319
3653	6		139	318
3654	7		140	317
3655	1	XXI.	141	316
3656	2		142	315
3657	3		143	314
3658	4		144	313
3659	5		145	312
3660	6		146	311
3661	7		147	310
3662	1	XXII.	148	309
3663	2		149	308
3664	3		150	307
3665	4		151	306
3666	5		152	305
3667	6		153	304
3668	7		154	303
3669	1	XXIII.	155	302
3670	2		156	301
3671	3		157	300
3672	4		158	299
3673	5		159	298
3674	6		160	297
3675	7		161	696
3676	1	XXIV.	162	295
3677	2		163	294
3678	3		164	293
3679	4		165	292
3680	5		166	291
3681	6		167	290
3682	7		168	289
3683	1	XXV.	169	288
3684	2		170	287
3685	3		171	286
3686	4		172	285
3687	5		173	284
3688	6		174	283
3689	7		175	282
3690	1	XXVI.	176	281
3691	2		177	280
3692	3		178	279
3693	4		179	278
3694	5		180	277
3695	6		181	276
3696	7		182	275
3697	1	XXVII.	183	274
3698	2		184	273

ANNI AB ORBE CREATO. — ANNI ANTE NAT. CHRIST.

ANNI O Chri.	L X X. Hebdō.		H E B. dō. anni.	ANTE nat. Chri.
3699	3		185	272
3700	4		186	271
3701	5		187	270
3702	6		188	269
3703	7		189	268
3704	1	XXVIII.	190	267
3705	2		191	266
3706	3		192	265
3707	4		193	264
3708	5		194	263
3709	6		195	262
3710	7		196	261
3711	1	XXIX.	197	260
3712	2		198	259
3713	3		199	258
3714	4		200	257
3715	5		201	256
3716	6		202	255
3717	7		203	254
3718	1	XXX.	204	253
3719	2		205	252
3720	3		206	251
3721	4		207	250
3722	5		208	249
3723	6		209	248
3724	7		210	247
3725	1	XXXI.	211	246
3726	2		212	245
3727	3		213	244
3728	4		214	243
3729	5		215	242
3730	6		216	241
3731	7		217	240
3732	1	XXXII.	218	239
3733	2		219	238
3734	3		220	237
3735	4		221	236
3736	5		222	235
3737	6		223	234
3738	7		224	233
3739	1	XXXIII.	225	232
3740	2		226	231
3741	3		227	230
3742	4		228	229
3743	5		229	228
3744	6		230	227
3745	7		231	226
3746	1	XXXIV.	232	225
3747	2		233	224
3748	3		234	223
3749	4		235	222
3750	5		236	221
3751	6		237	220
3752	7		238	219
3753	1	XXXV.	239	218
3754	2		240	217
3755	3		241	216
3756	4		242	215
3757	5		243	214
3758	6		244	213
3759	7		245	212
3760	1	XXXVI.	246	211
3761	2		247	210

ANNI AB ORBE CREATO — ANNI ANTE NAT. CHRIST.

ANNI O Chri.	LXX. hebdom.		HEB- dô. anni.	ANTE nat. Chr.
3762	3		248	209
3763	4		249	208
3764	5		250	207
3765	6		251	206
3766	7		252	205
3767	1	XXXVII.	253	204
3768	2		254	203
3769	3		255	202
3770	4		256	201
3771	5		257	200
3772	6		258	199
3773	7		259	198
3774	1	XXXVIII.	260	197
3775	2		261	196
3776	3		262	195
3777	4		263	194
3778	5		264	193
3779	6		265	192
3780	7		266	191
3781	1	XXXIX.	267	190
3782	2		268	189
3783	3		269	188
3784	4		270	187
3785	5		271	186
3786	6		272	185
3787	7		273	184
3788	1	XL.	274	183
3789	2		275	182
3790	3		276	181
3791	4		277	180
3792	5		278	179
3793	6		279	178
3794	7		280	177
3795	1	XLI.	281	176
3796	2		282	175
3797	3		283	174
3798	4		284	173
3799	5		285	172
3800	6		286	171
3801	7		287	170
3802	1	XLII.	288	169
3803	2		289	168
3804	3		290	167
3805	4		291	166
3806	5		292	165
3807	6		293	164
3808	7		294	163
3809	1	XLIII.	295	162
3810	2		296	161
3811	3		297	160
3812	4		298	159
3813	5		299	158
3814	6		300	157
38[illegible]	7		301	156
3816	1	XLIIII.	302	155
3817	2		303	154
3818	3		304	153
3819	4		305	152
3820	5		306	151
3821	6		307	150
3822	7		308	149
3823	1	XLV.	309	148
3824	2		310	147

ANNI AB ORBE CREATO. — ANNI ANTE NAT. CHRIST.

ANNI O Chri.	LXX. Hebdô.		HEB- dô. anni.	ANTE nat. Chr.
3825	3		311	146
3826	4		312	145
3827	5		313	144
3828	6		314	143
3829	7		315	142
3830	1	XLVI.	316	141
3831	2		317	140
3832	3		318	139
3833	4		319	138
3834	5		320	137
3835	6		321	136
3836	7		322	135
3837	1	XLVII.	323	134
3838	2		324	133
3839	3		325	132
3840	4		326	131
3841	5		327	130
3842	6		328	129
3843	7		329	128
3844	1	XLVIII.	330	127
3845	2		331	126
3846	3		332	125
3847	4		333	124
3848	5		334	123
3849	6		335	122
3850	7		336	121
3851	1	XLIX.	337	120
3852	2		338	119
3853	3		339	118
3854	4		340	117
3855	5		341	116
3856	6		342	115
3857	7		343	114
3858	1	L.	344	113
3859	2		345	112
3860	3		346	111
3861	4		347	110
3862	5		348	109
3863	6		349	108
3864	7		350	107
3865	1	LI.	351	106
3866	2		352	105
3867	3		353	104
3868	4		354	103
3869	5		355	102
3870	6		356	101
3871	7		357	100
3872	1	LII.	358	99
3873	2		359	98
3874	3		360	97
3875	4		361	96
3876	5		362	95
3877	6		363	94
3878	7		364	93
3979	1	LIII.	365	92
3880	2		366	91
3881	3		367	90
3882	4		368	89
3883	5		369	88
3884	6		370	87
3885	7		371	86
3836	1	LIIII.	372	85
3887	2		373	84

ANNI AB ORBE CREATO. — ANNI ANTE NAT. CHRIST.

ANNI O Chri.	LXX. Hebdŏ.		HEB dŏ. anni	ANTE na. Chri.
3888	3		374	83
3889	4		375	82
3890	5		376	81
3891	6		377	80
3892	7		378	79
3893	1	LV.	379	78
3894	2		380	77
3895	3		381	76
3896	4		382	75
3897	5		383	74
3898	6		384	73
3899	7		385	72
3900	1	LVI.	386	71
3901	2		387	70
3902	3		388	69
3903	4		389	68
3904	5		390	67
3905	6		391	66
3906	7		392	65
3907	1	LVII.	393	64
3908	2		394	63
3909	3		395	62
3910	4		396	61
3911	5		397	60
3912	6		398	59
3913	7		399	58
3914	1	LVIII.	400	57
3915	2		401	56
3916	3		402	55
3917	4		403	54
3918	5		404	53
3919	6		405	52
3920	7		406	51
3921	1	LIX.	407	50
3922	2		408	49
3923	3		409	48
3924	4		410	47
3925	5		411	46
3926	6		412	45
3927	7		413	44
3928	1	LX.	414	43
3929	2		415	42
3930	3		416	41
3931	4		417	40
3932	5		418	39
3933	6		419	38
3934	7		420	37
3935	1	LXI.	421	36
3936	2		422	35
3937	3		423	34
3938	4		424	33
3939	5		425	32
3940	6		426	31
3941	7		427	30
3942	1	LXII.	428	29
3943	2		429	28
3944	3		430	27
3945	4		431	26
3946	5		432	25
3947	6		433	24
3948	7		434	23
3949	1	LXIII.	435	22
3950	2		436	21

ANNI AB ORBE CREATO. — ANNI ANTE NAT. CHRIST.

ANNI O Chri.	LXX. Hebdŏ.		HEB dŏ. anni	ANTE nat. Chr.
3951	3		437	20
3952	4		438	19
3953	5		439	18
3954	6		440	17
3955	7		441	16
3956	1	LXIIII.	442	15
3957	2		443	14
3958	3		444	13
3959	4		445	12
3960	5		446	11
3961	6		447	10
3962	7		448	9
3963	1	LXV.	449	8
3964	2		450	7
3965	3		451	6
3966	4		452	5
3967	5		453	4
3968	6		454	3
3969	7		455	2
3970	1	LXVI.	456	1
Nascitur Christus.				
3971	2		457	1
3972	3		458	2
3973	4		459	3
3974	5		460	4
3975	6		461	5
3976	7		462	6
3977	1	LXVII.	463	7
3978	2		464	8
3979	3		465	9
3980	4		466	10
3981	5		467	11
3982	6		468	12
3983	7		469	13
3984	1	LXVIII.	470	14
3985	2		471	15
3986	3		472	16
3987	4		473	17
3988	5		474	18
3989	6		475	19
3990	7		476	20
3991	1	LXIX.	477	21
3692	2		488	22
3993	3		479	23
3994	4		480	24
3995	5		481	25
3996	6		482	26
3997	7		483	27
3998	1	LXX.	484	28
3999	2		485	29
4000	3		486	30
Sequitur annus baptismi & Dominici ministerii Christi.				
4001	4		487	31
4002	5		488	32
4003	6		489	33
Incipit annus mortis & victimæ Christi.				
4004	7		490	34

SACRORVM BIBLIORVM

SYNOPSIS, SIVE ISAGOGES, IN LIBROS ET LECTIONEM VETERIS ET NOVI TESTAMENTI, LIBRI duo, editi studio & opera,

SYLVESTRI STEIER LEOVALLAE.

ADAMVS CHOLOSSIVS PELrzimoviensis, Iohanni, Iacobo, & Paulo, Filiolis carißimis.

STeierus hanc vobis, dulcißima pignora, clauē
Donat, scripturæ quâ reserantur opes.
Quæ, vos, quæ, tali pro munere, dona vicißim?
Quæ dabitis vati præmia justa meo?
Hoc sat ei fuerit, si, tempus in omne, paternæ
Vos fieri hæredes cernat amicitiæ.

SYLVESTER STEIER LEOVALLA, IISDEM.

ERgo, mei pueri, â nobis hæc dona profecta,
Vt vestra sunt ex jure munerario.
Sic vestri jussu quoque consilioque parentis,
Hæreditarijs me amate Legibus.

LIBER PRIMVS.

IN QVO SINGVLI TITVLI ET AVTORES LIBRORVM BIblicorum, cùm exstantium, tùm non exstantium, suis sub clasibus, ordine exprimuntur.

*QVAE faciant hominem doctum vereque beatum
Scripta, Deo nobis concessa autore; quibusq́,
Sit, nunc, hâc, usus, nuncillâ ætate, ministris;
Quîque sit ergo illos librarius inter habendus,
Quos sibi juratos, propriæ quos robore vocis
Armatos, rebusq́, styloq́, instruxit; & ipsi
Autores librîque sacri; quid ritè præhensis
Contineant summis; (tandem distincta subinde
Quæ capita & capitum sint argumenta notati
Codicis;) hinc canere incipiam. Tu maxime rerum
Autor ades, si justa precor; tu pectoris auram
Dirige: mêque tui Flatus fervore benigno,
Qui nova corda movet, recto & docet ordine verum,
Affice, & hæc aliquas largire in carmina vires.
Est doctos habuisse libros preciosa suppellex:
Est meliùs, sacrâ sanctos pietate refertos
Evolvisse libros, nobis quos sancta piorum
Turma Prophetarum profert, sanctæque phalanges
Sancti Evangelij, ducibus quibus itur ad astra.*

I.

PRIncipio Moses GENesin fert cœlitùs; atque 1.
Servitio preßis duro parat EXOdon; &, quo 2.
Sacra modo, monstrat, velit exstruxisse LEvitas; 3.
Hinc NVMeros aucti populi roburque recenset; 4.
Tandem res gestas repetit LEGESque novatas. 5.

II.

*HVIC alij insignes vates, sic classe secundâ,
Qui populos multos videre, urbésque potentes
Victas, succedunt. Mosis pius ille minister* 1.
IOSVA. Quîque DVCum scripserunt temporis acta, 2.
Et RVTHAE casus claræ pronepote Davide. 3.
Et SAMVEL, qui gesta priore volumine Saulis, 4.
Davidisq́, simul describit sceptra SECundo. 5.
Atq́, alij vates, qui post Salomona duobus 6.
Regnorum faciem variam scripsere libellis. 7.
Atq́, ESTHera suo multum dilecta Monarchæ. 8.
Quæ postliminio accipiunt ESDrasque, piusq́, 9.
NEHEmias, proprijque addunt sua temporis acta. 10.
Quiq́, libro duplici, methodo quasi, præteritarum, 11.
Quisquis is est, summa exponit fastigia rerum. 12.

III.

*ACCEDVNT, terno, clari linguâque stylôque,
Ordine, præcones; jussi divinitùs illa
Dicere, quæ proprijs etiam comprænsa libellis
Scripta reliquerunt. Animi constantis HIOBVS.* 1.
Quique omnes inter, ceu lacteus unio, PSALTES 2.
*Eminet, Eoo pulchrè circumdatus auro.
Regia scripta lege, & dices, sunt Regia scripta:
Pondera seu libres rerum, seu lumine lustres
Lumina sancta pio, reliquis quæ vatibus addit.
Dictaq́, prudenter SALOmonis plurima Regis:* 3.
ORAtorque tonans igniti fulminis instar: 4.
Atque pium Christi INSPOnsam qui pingit amorem. 5.
Hinc & AMOsiades, Christi patruelis. Et acer 6.
IEREmias, duro conclusus carceris antro: 7.
Qui lacrymis sanctum miscet quoq́, voce dolorem. 8.
EZECHIELque rotas qui vidit mira volantes. 9.
Quîque notat DANiel regna & pia tempora Christi. 10.
*Bis seni & brevibus pandentes plurima vates:
Iesaiæ constans HOSEAS synchronos ille.* 11.
Voce Dei doctus IOEL jussusque docere. 12.
Pastor AMOS hominum ex ovium pastore vocatus. 13.
Quîque Deo ABDIAS suscepto munere servit. 14
Eventu & miro Nineven legatus IONAS. 15
Et regno duplici prædicens fausta MICHAEAS 16.
Mixta malis. Vrbiq́, minans nova fata NAhumus. 17.
Atque Habakuk, Domino æterna est cui fidere vita. 18.
Inde SOPHONIAS mysteria condita vulgo 19.
Pandit. Et AGGAEO templi sua cura struendi 20.
Incumbit. Quod ZACHARIAS cum laude futurum 21.
Præmonuit. Christo Domino quod vera docenti 22.
MALachias dixit cathedramq́, typumq́, futurum.

IIII.

*HIC mihi dicendi veniunt, qui teste Iehovæ
Voce, Prophetarum, Patriarcharumq́, piorum* 1.2.

Atque Sacerdotum & Regum, cum laude tuentur 3.4.
Nomenque & titulos. Ille ut ter maximus Abram, 1.
Cui Rex uxorem, cœlesti voce jubente,
Attonitus reddit. Mosi sic factus Aharon a.
Orator, linguâ tardâ balbâque quòd esset
Caussato. Atq; annis illi & virtute probatâ b.
Septeni decies, sacram quos duxit ad ædem
Delectos, Moses, populo vatesque creandos.
Deinde etiam magno bis senâ prole virili 2.
Israële sati; regnis populisq; subactis
Primates tribuum distinctaque nomina facti.
Porrò quis ignoret, quâ flamâ & relligione 3.
Sacra cremet Domino primus sua martyr Abelus? c.
Quo splendore simul, quâ cum virtute vocentur,
Non hominum arbitrio, summi sed voce Iehovæ
AEthereâ, proprijs cum natis magnus Aharon, d.
Et qui sunt illos Levi de gente sequuti: e.
Denique Melchisedech, illustris nominis ille 4.
Clarior est, cuius genus ignoratur avitum;
Cuique magis celebri cum famâ cessit honori,
Esse sacerdotem Regis, qui sidera cœli
Imperio subjecta premit dextrâque perenni;
Quàm populi infirmi periturum fortè monarcham:
Cuiq; gregum parto decimas frugumque triumpho
Obtulit Abramus. Quorum cum munere vitam
Legifer, en, vates usque ad sua secula pandit.

1:Genes·20,b,7. a:Exod·7,a,8. b:Numer·11,e,25. 2:Act·7,a,8. c:Gen·4,a,4. d:Exo·28,a,1. e:1·Par·6,toto & alibi. 4:Gen·14,d,18. Exo·19,a,6.

V.

ET qui post Mosen clarent, quorum pia dicta
Sunt aliorum inscripta libris; nisi forsitan ipsos
Et fecisse libros partim, & sua gesta notasse
Affirmes. DEBBORA Baraco principe vincens 1.
Agmina Iabini Regis collecta, ducemq;
Sissaram. Varijs populum qui dixerat iris 2.
Subjectum & pœnis Domini, quòd vana deorum
Amoritarum metuissent nomina. Et ille 3.
Qui Synodum infaustam pinxit de Rege creando
Arboribus. Vir & ille Dei legatus ad Helin, 4.
NAThanusque monens præclarè plurima Regem 5.
Davidem. GADVSque illi tria nomina pandens 6.
Irarum. Et qui Ieroboamo tradit ACHIAS 7.
Regna decem tribuum: certas & dicit eidem a.
Ingrato atq; Idololatræ mox affore pœnas.
Et qui sacrilego dextram levat ABDO rigentem. 8.
Qui SEMAIA ferum Roboamum bella cientem 9.
Retrahit. Atq; HANanus Asam quasi fulmine Regẽ 10.
Terrens. Atque ODEDE satus solatus eundem. 11.
Et qui præsentes constanti voce Baasæ 12.
Prædixit pœnas cæcæ impietatis IEHV:
Fœdera cumque fero Iosaphati taxat Achabo. b.
Quique diu corvis, viduâ, Genioque Propheta 13.
Nutritus, Baalicolas occidit ELIAS.
Quiq; piâ Regi promisit laude triumphum 14.
IEHAsiel. Infelicesq; ELIEzer eidem 15.
Commemorans inconsulti mox Numinis iras.
Quique manu parvâ fusurum dixit Achabum 16.
Ingentes hostis vires. Et rursus eundem 17.
Qui propulsandi monuit lecto agmine belli.
ORAque fœdatus qui docto ænigmate Regi 18.
Dura minabatur, quod sponte pepercerat hosti.
Sancta monens MIChas, rigidis quem pressit Achabus 19.
Carceribus vinctum. Cari donumque magistri.
Vatidicum duplex ELIsæus nactus Eliæ. 20.
Illeque ab ingrato populo, sacrum inter & aram, 21.
Ingrati jussu Regis, qui pondere saxi
Obrutus, effuso vitam cum sanguine liquit.
Virque Dei Amasiam conducto à milite terrens. 22.
AZAriasq; abigens Vsiam thure sacrisque. 23.
Et vates præstans ODED, qui corpora bello 24.
Capta tribus Iudæ, patriæ dat libera sedi.
Ioramo exacto Regem quique ungit IEHV. 25.
Tristia quæ tandem vulgo, sed mitia Regi 26.
HVLDA prophetissa à mystis consulta revelat.

1:Iud·4,a,4. 2:Iud·6,b,8. 3:Iud·9,a,7. 4:1·Reg·2,f,27. 5:2·Reg·7,a,5. 6:2·Reg·24,a,11. 7:3·Reg·11,f,30. a:3·Reg·14, b,7. 8:3·Reg·13,a,1. 9:3 Reg·12,e,22. 10:2·Par·16,b,7. 11:2·Par·15,a,1. 12:3·Reg·16,a,1. b:2·Par·19,a,2. 13:3·Reg·17,a,6. & 19,a,5. & 18,g,40. 14:2·Par·20,c,15. 15:2·Par·20,g,37. 16:3·Reg.20,c,13. 17:3·Reg·20.d,22.e,28. 18:3·Reg·20,f,35. 19:3·Reg·22,b,14. 20:4.Reg·2,b,9. 21:2·Par·24,f,20. Matth. 23,d,35. 22:2·Par·25,b,7. 23:2·Par·26,c,17. 24:2·Par·28,b,9. 25:4·Reg·9,b,5. 26:4·Reg·22,14.

VI.

SVnt multi, quorum numeros cum nomine solus
Cœlorum novit Dominus. Pia gloria vatum, 1.
Quos inter veniens, vates fit & ipse Saülus.
Et Samuele Duce insignes quos novimus: ad quos 2.
Rex triplices legat proceres, qui Numine sacro
Afflantur triplices: iterumq; fit ipse Propheta.
Et quos Reginæ gladio sævo atque furori 3.
Ereptos vates fovit pavitque OBADIAS.
Atq; alij æthereâ læti qui sede fruuntur.

1:1·Reg·10,c,10. 2:1·Reg·19,d,20. 3:3·Reg·18,a,4.

VII.

DOnec Messias, quem tot vatumque Ducumque,
Expetiere oculi, mundo natusque datusq;
ZACHariæ, in templo quoque debita thura cremanti 1.
Promissus, tandem apparet. Quem sanctus in ulnas
Annorumque satur SIMEON susceperat, ille 2.
Cui sacer & Domini Flatus dictaverat; ipsum
Non gustaturum mortem, nisi lumine Christum
Vidisset coràm proprio Quem novit & Hanna 3.
Vatidicâ Iovæ tàm illustris fœmina flamâ,
Exhibitum, nostræ preciumque aramq; salutis.
Quòdque magis mirum, maternâ conditus alvo, 4.
Sensit Præco ducem præsentem, servus herumque,
BAPTISTES: claudit veteris, reserataq; recentis a.
Fœderis is valvas: digito quin monstrat, & undis b.
Abluit æternum & mactatum ab origine mundi c.d.
Agnum illum Iovæ: tonitru mentesque superbas e.
Sternit: submissas quàm sursum [illegible] f.
Iam Christi patefacta manu deducat ad astra: g.
Vel summis etiam, quos totus hic edidit orbis, h.
Multis nominibus, præstantior ipse Propheta.

1:Luc·1,a,12. 2:Luc·2,d,25. 3:Luc·2,e,36. [illegible]:Luc·2,c,41. a:Matth·11,b,13. b:Ioh·1,e,36. c:Marc·1,a,9. d:Apoc·13,b, 8. e:Ioh·1,d,29. f:Luc·3,b,7. g:Luc·3,d,18. h:Matth·11,b,11.

VIII.

NOn hunc sub censum venit impius atq; profanus
Pseudoprophetarũ numerˀ. Qui fraude Parohnẽ 1.

Ambi-

Ambiguâ & signis fallacibus usq; morantur
E cerâ ut saxum fiat. Vetus atq; Poëta 2.
Divino ABDONI necis est qui caussa Prophetæ.
Atque SEDECHIAS qui ferrea cornua mendax 3.
Induit. Et MATTHAN variæ dux ille cohortis, 4.
Qui lucis vetita & fecerunt sacra Baali. 5.
Et qui mendaci Regem populumque sequacem 6.
Spe lactant. Atque is qui lignea vincula fregit 7.
Hilkiadis, missus septeno mense sub orcum.
ACHAbusque, SEDEchiasq;, autore Prophetâ 8.
Quos Rex instructo frixit Babylonius igne. 9.
Quiq; SEMAAIAS sparsit cum fraude libellos 10.
Mendaces Fortiq; metum qui callidus offert 11.
Nehemiæ. Multique alij. Quos inter, asellâ
Fante, tamen, vectus BILeam, illi verba serenda 12.
Inspirante Dei Flatu, benè fausta precatur
AEterno Christi infinita in secula regno.
Quæque pij faciem vatis mentita, Saûli 13.
Vmbra canit, vivus Regi quas dixerat iras.
Ore Dei doctus sic Necho AEgyptius ille,
Ille Paroh, Regem temeraria tela Iosiam 14.
Deposuisse jubet. Caiphas sic mysta necandum 15.
Consuluit Christum totâ pro gente catharma,
Ne caderent omnes. Sed & hi quia verba Tonantis a.
A tergo longum vani sprevere relicta,
Certas æterno experientur funere pœnas.

1:Exod·7,b,11. 2:3.Reg·13,c,11. 3:3.Reg·22,b,11. 4:4.Reg·13,d,18. 5:3.Reg·18,c,19. 6.Ierem·23,c,14. 7:Ierem·28,a,1. 8:Ierem·29,e,21. 9:Ibid· 10:Ierem·29,f,24. 11:Nehem·6,c,10. 12:Num·22.& seqq. 13:1.Reg·28,c,15. 14:2.Par·35,e,21. 15:Ioh·11,f,50, a:Psal·49,c,16.

IX.

VSVS & Angelicâ est operâ persæpè benignus
Atque ministerio Dominus. Sic hospitis hospes 1.
Factus Abræ duplici genio comitatus, eidem
Peccatum præsens aperit pœnasque sequentes.
Hiq; duo Sodomæ Lothumque domumque tuentur 2.
Flamis sulphureis perituríque impete vulgi.
Est qui voce piâ miseram solatur Hagaram. 3.
Est qui Thariadi affirmat, constantia tandem 4.
Facta fidemque, Deo, & pia pectora tota probari.
Qui colluctanti Genius nova nomina fecit 5.
Iacobo. Populoque Dei maledicere vatem 6.
Qui vetat. Et qui Nuniadi, mucrone corusco 7.
Armatus dextram, victor præiturus in hostes
Apparet. Fuit &, Iosuæ post fata suprema, 8.
Qui durâ populos ex impietate rebelles
Reflexit. Tum qui Gedeoni certa triumphi 9.
Signa dedit. Sterili [illegible] qui cum consorte Manoham 10.
Sanctâ præ[illegible]s fore prole parentes.
Quiq; [illegible]um panemque famenti advexit Eliæ. 11.
Cuius & hortatu vates sua funera Regi, 12.
Consulti idoli prædixit adesseque pœnas.
Quique os & labem vatis carbone piavit. 13.
Atque monarcharum signans & tempora Christi. 14.
Horrendos inter, pavit qui pulte, leones, 15.
Divinum vatem, vatisque per aëra vector.
Zachariam docuit Genius quoque plurima vatem, 16.
Multa Esdram tandem seclo veniente futura. 17.
Et quos sæpè suis servis carisque Prophetis 18.
Auxilio verè præsenti, ut Flumina, Flamas, 19.
Naturâ cassas propriâ, æratasq; cohortes 20.
Imperio premerent. Et qui nunc lumine solo 21.
Privârunt hostes, nunc vitâ, in vulnere multo 22.
Demissos orco. Sævis semperque tyrannis 23.
Exitio, Comitesque alijs Iova misit Olympo. 24.
Quos nati voluit, læto quoque tempore Christi, 25.
Gaudia, testari, toto surgentia cœlo,
Nunc terræ concessa piæ, cunctosque decere
Alternam pacem non ficto corde fovere.
Hos inter Gabriel summi mandata parentis 26.
Expedijt, Mariæque novum promisit Olympo
Messiam Iesum: Solymorum nuper in æde a.
Zachariæ sterilem consortem, prole futuram
Testatus matrem. Fuit & qui missus ab astris 27.
In tristi, Christum, grumas quo fudit, agone,
Sanguineas, juvit. Mox & qui viva triumphi 28.
Nuncia fert Christi. Super astra ipsoque levato 29.
Qui præsignarunt rediturum in fine dierum
Iudicio IESVM. Multi per somnia sanctis 30.
Vatibus atq; viris, Iosepho & Regibus illis, 31.
Atq; alijs: Quin & sævo sub carcere clausis; 32.
Atq; catenato Petro: divoque Philippo, 33.
AEthiopem celeres jussit qui sistere currus: 34.
Cornelij domuique piæ: Pauloque vocato 35.
In sacram Domini messem, sunt vera loquuti. 36.
Quique typis & voce docet ventura Iohannem. 37.

1:Gen·18,a,2. 2:Gen·19,a,1. 3:Gen·21,c,17. 4:Ge·22,c,11, 5:Gen·32,f,24. 6:Num·22,d,22. 7:Iosuæ 5.d,13. 8:Iudic·2,a,1. 9:Iudic·6,d,11. 10:Iudic·13,a,3. 11:3·Reg·19,a,5. 12:4·Reg·1·d,15. 13:Esa·6,c,7. 14:Dan·8,c,16.& 9,f,21.& 10,& 15. 15:Dan·14,f,32. 16:Zach·1,b,9. 17:4·Esd·4,a,1. 18:Exo·14.e,21. 19:Dan·3,g,92. 20:4·Reg·7,a,6.& 19,b,7. 21:4·Reg·6,d,10. 22:4·Reg·19,g,35. 23:Exo.14,f,26. 24:Gen·19,c,16. 25:Luc·2,a,9. 26:Luc·1,c,26. a: Luc·1,a,11. 27:Luc·22,c,45. 28:Matth·28,a,2. 29:Act·1,b,10. 30:Matth·1,d,20. 31:& 2,b,12. 32:Act·5,d,19. 33:Act·12,a,7. 34:Act·8,e,26. 35:Act·10,a,3. 36:Act·27,e,23. 37:Apocal·1,a,1,&c.

X.

VTque illi insignem fidei sanctique reportant
Officij laudem, quos nunc volitare per omnes
AEtheris immensi tractus, faciemque videre
Divinam, Deus ipse facit, nostrosque tueri
Conventus, ædem donec veniamus in unam:
Sic honor hic illis, Christi qui voce potente 1.
Ejecti, natusque Dei, sanctusque quòd esset,
Illi fine malo voluerunt reddere laudem;
Mendaci & vano, hic, illi, vanique magistro 2.
Spiritui, falsa qui falsos arte fefellit
Vates, & fatuum Regem decepit Achabum,
Non datur; hic illum, fortem qui afflixit Hiobum, 3.
Non manet; hic Regi non est concessus Averni, 4.
Qui tulit astuti vultus nomenque Colubri,
Et primos hominum manifestâ fraude parentes
Seduxit, primusque necem nostro intulit orbi:
Sed modò in effossis, per terras, ore latebris
Infestus luci, tenebras explorat inertes,

Donec Lethæum, terræ qui candet in imo
Centro, mergatur tandem cruciandus in ignem.

1: Luc 4,f,34.& g,41. 2: 3 Reg 22,c,21. 3: Hiob 1,c,12. 4: Genes 3,a,1.

XI.

SVNT & scripta Patrum, quorum cùm secla priora
Tùm pariter læta est Ecclesia nostra labore.
De SOPHIÆ infestos contra, liber ille, tyrannos. 1.
Et constans & relligiosus uterq; TOBIAS. 2.
MANASSIS votum, vitæ quem pœnitet actæ. 3.
Occisique hostis celebris DVX fœmina facti. 4.
Quæque fide docuit summâ & constante BARuchus. 5.
Iudicium pueri, quo rectè absolvitur insons 6.
SVSANNA. Atq; Sacerdotes IDOLA que cæsi. 7.
Cantatæque Deo flamâ in Babylonide laudes. 8.
Plenius ESTheræ & varios memorantia casus. 9.
Quæq; ESDRAS nobis gemino conscripta libello 10.
Tradit, ea ut vidit, divina ænigmata vates. 11.
SYRacides constans hæres pietatis avitæ. 12.
Nobisq; Antiochi crudelia facta tyranni, 13.
Constantemque fidem gentis qui prodit Hebrææ, 14.
Fortiaque heroum Machabæi prælia signi. 15.

XII.

QVOD si, quos nobis injuria perdidit ævi,
Exstarent libri, simul audiremus Enochum 1.
Vatem. EXercituum Deus & quos strauerit hostes 2.
Bello. Et quæ fuerit quondam fortuna piorum. 3.
Vt regat & populos concesso jure Monarcha. 4.
Et quos NAThanus, quos SILONIta Prophete. 5.6.
Quos & IADDO pius vates in Ieroboamum 7.
Fecit. Quosque pari studio Semaia solers, 8.
Oratorque IDDO populo exhibuere libellos, 9.
Qui Regum atq; Patrũ seriem genesinq; recensent. 10.11.
Tùm quos Davidi adsciti, Gadusq; Nathanusq;, 12.13.
Asaphusq; Hemánque Iduthúnque optima vatum 14.
Gloria, cantorum turbæ scripsere sonanti.
NAThaniq; suo facti de Rege libelli.
De Regno eiusdem Gadi quóque verba Prophetæ. 15.
Quósq; dedit SOLOmon, qui scitè millia terna 16.
Dictorum exhibuêre, & quinos milléq; psalmos. 17.
Quàm variâ variæ lateant & in arbore vires. 18.
Quæ montanarum sit & indagata ferarum 19.
Natura, & quæ cura boum, qui cultus habendo 20.
Sit pecori. Quæ tot celsas, docuitque, per auras 21.
Nomina sint volucrum. Vastum queîs piscibus æquor 22.
Sulcetur. Quo porrò repánt discrimine vermes. 23.
Ipsius & clarè præclaro tempore gesta. 24.
Plurima commemorans quóq; de Salomone IADDO. 25.
Hinc IDDO vitæ Roboami & funeris autor. 26.
Quicquid ad hæc Reges ex posteritate Davidis 27.
Degeneres designârint. Vt dénique rari
Fortè Dei cultus cum relligione novârint.
Quicquid Schismatici tribuum bis quinque Monarchæ 28.
Patrârint porrò. Pietati quàm fera bella
Intulerint, vero cultúq; locôq; relicto.
Et quæ gesta fide IOSAphati scripsit IEhu. 29.
Vt postliminio rediturus sanctus Ionas 30.
Dixerit avulsos regno cum limite fines.
Et quam Ioramo, data epistola, misit ELIAS. 31.
Iesaiæque pij scriptos de Rege libellos 32.
Vsiâ. Deque eximia pietate fideq; 33.
EZechiæ: Atq; Idola feri lacrymasq; MANaßis 34.
Contriti. Et Ieremiæ exusta volumina flamis 35.
Regis, scripta manu scribæ vatisq; BAruchis.
Ipsius & tristes ex imo corde querelas, 36.
Sumtas, queîs doluit fatúmq; vicémq; Iosiæ.
Et quas Reginæ jussu dictante, tabellas
Misit ad extorres Iudæos sanguine junctus 37.
MARDOchæus. Et Hamanis qui sorte furori
Sol cecidit, luctu autori mutatus acerbo, 38.
Sed lætus nostris, quo sit celebrandus honore.
Quæ Mardochæum pietas, constantia, virtus, 39.
Ipsius & famam per totum evexerit orbem.
Scriptaque Nehemiâ, appensis, duce, fœdera signis. 40.
Et PÆDÆTVRAE libros, quos indice certo
Apparet scriptos, ut quo quis sanguine Patrum 41.
Iacobitarum, qua descendente sit ortus
Sic serie constet; tribuum ut sua jura colantur;
Néve creet dubias incerta agnatio lites.
Tandem quæ series fuerit, quæ dénique vita 42.
Pontificum summorum, aliorumque ordine Patrum
Primatum, quos sancta tribus Aharonis, & huius
Agnati, certa Domini sic lege jubente,
Lege pari, sacris sibi præfecere parandis.

1: Iud un c,14. 2: Num 21,d,14. 3: 2 Reg 1,c,18. 4: 1 Reg 10,d,25. 5: 6: 2 Par 9,g,92. 7: 2 Par 12,d,15. 9: 2 Par 13,d,22. 10: 11: 12: 13: 14: 2 Par 35,c,15. 15: 16: 1 Par 29,g,29. 17: 18: 19: 20: 21: 22: 23: 3 Reg 4,d,32,33. 24: 3 Reg 11,g,41. 25: 2 Par 9,g,29. 26: 2 Par 12,d,15. 27: 2 Reg 14,g,29. & deinceps passim. 28: 3 Re 14, e,19. & deinceps passim. 29: 2 Par 20, g,43. 30: 4 Reg 14,g,25. 31: 2 Par 21,c,12. 32: 2 Par 26,d,22. 33: 2 Par 32,g,33. 34: 2 Par 33,d,19. 35: Ier 36,a,1. 36: 2 Par 35,d,25. 37: Esth 9,g,29. 38: Esth 9,g,32. 39: Esth 10,a,2. 40: Neh 9,g,38. 41: 3 Esd 5, d, 39. & 1. Esd 2,c,59, d,26, 2. Esd 7,a,5. 42: Neh 12,b,23. 1 Mach 16 d,24.

XIII.

HAEC tibi sed facilis nunc sit jactura, colende
Lector, quam scriptis longè melioribus illi
Supplent, exhibiti qui dicta & facta Prophetæ
Atque sacerdotis nostri, Regisq; perennis,
Ipsius & Legatorum roburq; fidemque,
Doctrinam, zelum, sæpè, & pia fata notarunt,
Cursum Euangelijque novum remorasq; nocentes.
Qui penetrat cæli scriptis arcana Iohannes. 1.
Matthæusque docens humano sanguine Christum 2.
Natum. Quem Marcus miris virtutibus ornat. 3.
Lucas, qui primis memorat sacra mystica verbis, 4.
Actaque Apostolici cœtus pia deinde recenset. 5.

XIIII.

MVlta docet gentes varijs & Epistola scriptis
Pauli. Per Phœben magnæ quæ reddita Romæ. 1.
Per Stephanumq; prior bimarem transmissa Corinthũ. 2.
Altera per Lucam atque Tytum, [illegible]que scripta Philip-
Ad Galatasq; suos dominâ quæ venit [illegible] 4. (pis. 3.
Et quam pòst Ephesi discentibus attulit ipse 5.
Tychicus. Adque Philippenses pius Epaphroditus. 6.
Timothei Paulique manu legata Colossan[illegible] 7.
Illis Syluano quoq; subscribente, duabus 8.
Thessalonicensis vicibus quas concio vidit, 9.
Timotheoque datæ geminæ, quarum prior ipsa 10.
Metropoli Phrygiæ clara exijt, altera Româ. 11.
Scriptam Nicopolique Titus quam Cretaq; legit. 12.

Adque PHIlemona, qu[illegible]n fugitivus Onesimus ipse 13.
Attulit. Et caris quam scripsit Ebraeus Ebraeis. 14.
Acceptamque alibi quam Laodicaea probavit. 15.

XV.

EST aliorum etiam pia litera texta tabellis,
Quam bis sex tribuum populis ex urbe Iacobus 1.
Scripsit. Et in duplici comprensa volumine PETRI 2.
Per pontum sparsis populis Asiamque legenda. 3.
Omnibus ipsa pijs quoque schaeda inscripta IOAnnis, 4.
Quamque piae & multum dilectae dedicat idem 5.
Matronae, Gaio & SENIOR quam tradit amato. 6.
Et quae scripta manu legitur constantis Iudae. 7.

XVI.

MVLTA suis vates & Apostolus ille revelat Vn.
Scripto clausa typis, Dominus cui sensa revelat.

XVII.

I. APOSTOLI.

HANC sic doctrinam sanctè atq; fideliter illi 1.
Legati reliqui, voce & virtute potente
Ornarunt sparsam; quibus, & pietate fideque 2.
Claros, septenos decies adjunxerat illos
Discipulos; & quos à nobilitate disertâ
Paulus commendat magnos; ut magna Tonantis 3.
Propagata pio studio sic vinea latè
Cresceret, & sanctos ferret cum faenore fructus.
1:Matth·10,a,1. 2:Luc·10,a,1. 3:Rom·16,a,3.

XVIII.

II. PROPHETAE.

HOS inter multi, quibus & praescire futura,
Concessum, sacrisq; Dei dare lumina scriptis,
Divini vates extant. Sic doctus Agabus 1.
Dixit in orbe famem, quae tandem magna sequuta est,
Gentiles magnoque dolos & vincula Paulo. a.
Quiq; sacrae Synodi illius Iudasq; Sylasque 3
Inter Apostolicos coetus pars magna fuerunt. 4
Et quorum vigili docta Antiochia labore, 2.
Abjecto falso didicit cognoscere verum.
Vatidico & sanctus dono quas Spiritus afflat, 5.
Quatuor insigni praestantes laude puellae.
1:Act·11,d,28. a:Act·21,b,10. 3:Act·15,f,32. 4:Act·15,f,32. 2:Act·13,a,1. 5:Act·21,b,9.

XIX.

III. EVANGELISTAE.

ILLarum laudatus erat Pater ille Philippus, 1.
Oeconomus primùm factus, qui deinde per urbes a.
Samariae missus, populum cognoscere Christum b.
Voce Euangelicâ docuit factisque stupendis,
AEthiopemque sacro Christi baptismate lavit.
Sic Euangelij sapientem & ille serendi 2.
Timotheus, multis virtutum dotibus auctus, 3.
Obtinuit laudem eximiam & praeconia Pauli,
Qui coelo doctus [illegible]ans Euangelus, ipse
Mu[illegible] ad hoc, Christi divinitùs ore vocatur.
1:Act·[illegible]8. a:Act·6,a,5. b:Act·8,g,40. 2:2·Tim·2,a,5. 3:Gal·1,b,8. Act·9,a,4.

XX.

IIII. EPISCOPI.

MIttitur in Domini, selecta per oppida, messem, a.
Et certas qui ritè gubernet Episcopus oras. b.
Primus ut AEgaeam, doctrinâ & moribus ille, c.
Praescripto, instituit Pauli, Titus, ordine, Cretam.
a:Tit·1,b,5,7. b:Act·20,f,28. c:Tit·3,in fin.

XXI.

V. DOCTORES.

DOCTOresque alij, rerum quos usus & aetas a.
Artibus instruxit rectis linguaque politâ; b.
Difficiles docti expositu qui solvere nodos, c.
Et reserasse suo mysteria condita sensu;
Quos Paulus duplici dignos affirmat honore.
a:Act·14,d,23. b:Act·8,f,21. Pet.3,d,16. c:1·Tim·5,c,17.

XXII.

VI. PRESBYTERI.

SVNT & presbyteri senio & virtute colendi,
Iudicio ornatique gravi & sapiente, probatâ
Et pietate simul, quorum censura procaces 1.
Componat lites: MEDICIque ut ritè salubres 2.
Herbarum atque olei vires, morbosque nocentes
Accuratiùs explorent: ut, & arte ministrâ, a.
Atq; autore Deo votis gemituq; vocato,
Infirmos curent ungantq; fideliter: ut, si
Det Dominus, possint vivam reparare salutem.
1:1·Cor·6,a,5. 2:Col·4,d,14. a:Iac·5,c,14.

XXIII.

VII. DIACONI.

SVNT qui sedulitate gravi sanctoque decoro
Larga piorum hominum, verbo verbiq; Ministris a.
Servandis, alijsque pijs, quae dextera confert, b.
Oeconomi per sancta piè suffragia facti, 1.
Distribuant collecta; simul quos vita probata c.
Fama decusq; ornat, simul & quos candida virtus d.
Quos pietas, doctrina, fides, sapientia, plenos e.
Divino sancti testatur munere Flatus. f.
a:Rom·12,c,13. b:1·Cor·16,a,1. 1:Act·6,b,5. c:1·Tim·3,b,8. d Neh·13,b,13. e:2·Cor·8,a,1. f:2·Cor·9,a,1.

XXIIII.

VIII. MARTYRES.

COELitùs & multi constanti numinis aurâ a.
Adjuti, (nunc infesti ludibria vulgi: 1.
Duraque perpessi multâ vibice flagella: 2.
Compede nunc validâ torvo sub carcere vincti: 3.
Aut grandi lapidum jactu: penetranteve serrâ 4 5
Carnificum: stricto caesi gladiòve: cruceve 6.7
Affixi: impositive rogo flammisque subactis: 8.
Aut alijs, tristi quas fingunt arte tyranni, 9
Subjecti innocui necibus) proprioq; cruore, b.
Iacturaque piâ vitae, quae vita beata, c.
Testati aspersos vitali sanguine Christi d.
Sic maneat, cunctis sunt congratantibus astris, e.
Martyrij sanctam nacti cum laude coronam.
a:Heb·11,g,36. 1:Act.17,d,18. 2:2·Cor·11,f,25. 3:Act·12,a,4. 4:Act·7,g,59. 5:S·Simon Ap· 6:Act·12,a,2. 7:S·Petrus Ap· 8:S·Laurentius. 9 Ioh.16,a,2. b:Apoc.12,c,11. c:Apoc·18,g,24. d:Apoc·7,d,14. e:Apoc·14,c,13.

XXV.

IX. CONFESSORES.

ATQVE alij, quia constanti firmissima nexu a
Haeret in ipsorum pariter fiducia corde,
Sese nimirum justos fieri atque beatos b
Iustitiâ justi Christi, nullo prohibente c
Admiranda Dei clementis facta loquuntur,

Carminibusque canunt: acceptaque munera grato
Ore ferunt: sanctâ vitâque & voce fatentur,
Posthabitis cunctis, blandus quas obijcit orbis,
Delicijs, solam sese sperare salutem,
Munificâ nobis quam Christus ab æthere dextrâ
Promittit. Quos & vivos tutosque manere d.
Sic voluit Dominus, donec, (mucrone retuso 1.
Carnificis: flamâ exstinctâ: fugientibus vndis: 2.3.
Ore leonino occluso: trucibusq; Tyranni 4.
Nunc turmis cæsis: gemino nunc lumine captis: 5.6.
Carcere nunc rupto: sævaque frementibus irâ 7.
Hostibus elusis:) obeuntes, fine statuto, 8.
Mortis iter, tandem lacrymarum è valle vocatos, e.
In sua perpetuo felicia regna locaret. f.
Scilicet, ut justus Deus est, his imputat omnem g.
Gnati justitiam, fuso qui sanguine Gnati h.
Abluti, immunem sceleris fraudisque nocivæ i.k.
Instar & infantum pergunt traducere vitam. l.

a:Rom·10,b,10. b:Ies·53,d,11. c:Act·ult·in fi: d:Ioh·21,d,22. 1:Heb·11,f,34. 2:Dan·3,g,92. 3:Exo·14,c,22. 4:Dan·6,f,22. 5:Esa·37,g,36. 6:4·Reg·6,d,18. 7:Act·12,a,7. 8:Act. 23,c,13. e:Luc·2,d,29. f:Apoc·21,a,4. g:Luc·22,c,29. h:Rom.4,d,24. i:Rom·5,b,9. k:Rom·6,a,4. l:Matt·18,a,3.

XXVI.

NON huic audebit se tristis Hypocrita turbæ, 1.
Insidijs & fraude scatens, junxisse: nec ille
Ananias mendax & fur cum conjuge fure: 2.
Nec magus ille Simon, undæ baptismate mersus, 3.
Cælestem vano pietatem qui ære licetur.

1:Matth·23,b,10. 2:Act·5,a,1. 3:Act·8,b,9.

XXVII.

NON hoc in cœtu fugitivus APOstata surget:
Non hi quos anceps dubio cursu trahit error: 1.
Admotâque manu partim quos tardat aratro 2.
Ethnica cura sui Bacchi vitæque caducæ: 3.
Discipulique pedem lassum pigrumque labantes 4.
Qui retrahunt: hostes crucis, ipso in limine tristis, 5.
Sed suavis, cursu assiduo si condita lustres: a.
Reste suam ve sibi vitam qui frangit Iudas: 6.
Ille ve Alexander Paulinæ fulmine linguæ 7.
Exclusus: Demâs ve, suo qui vate relicto, 8.
Ambit fallacis fugientia gaudia secli.

1:Luc·8,g,57. 2:Luc·9,g,26. 3:Matth·7,c,24. 4:Ioh·6,g,66. 5:Phil·3,d,18. a:Matth·11,d,30. 6:Matth·27,a,5. 7:1·Tim·1,d,20. 8:2·Tim·4,b,10.

XXVIII.

NON hoc Schismatico locus ullus in arce coacti
Concilij dabitur, rumpenti vincula pacis:
Non illi Hermogeni: tibi non scelerate Phigelle. 1.2.

1: 2: 2·Tim·1,b,15.

XXIX.

NON, qui nunc totum grassatur vbiq; per orbem,
HAEreticus, falsi & blasphemi dogmatis autor,
Sive novi aut veteris, modò quod revocatur Averno,
Electos inter cœli censebitur aulæ:
Non Hymenæe levis: non tu malesuade Philete. 1.2.

1:2: 2·Tim·2,c,17.

XXX.

PSEudoprophetarum procul hinc procul esto caterva:
Barjesu scola cæca Magi: Exercistaq; vecors,
Exercens artes Stygias: Et Iezabel illa 1.2.
Se vatem mentita Dei: carnisq; . negantes 3.
Vitalem reditum: summâque in sede polorum 4.
AEternam nequeunt Domino qui credere vitam. 5.

1:Act·13,b,6. 2:Act·19,c,13. 3:Apoc·2,f,20. 4:Act·23,b,8. 5:Matth·22,c,23.

XXXI.

AD generum Cereris cælesti sulphure tacti
Descendunt tristes crudeli morte Tyranni:
Vermibus Herodes erosus tertius ille, 1.
Vt regno immani, sic impietate, parentes, a.
In stygiam, socio Sathane, sequutus abyssum. b.
Vt Decios taceam, Iulianos atque Nerones, 2.
Crudeles Mahumetigenas, aliosque feroces
Sacrilegos, passim quibus est Ecclesia prædæ.

1:Act·12,d,23. a:Matth·2,d,20. b:Matth·14,a,3. 2:Vide Chronographos.

XXXII.

INdignosque Dei regno pronunciat ipse
Christus, honore colunt vetito qui Mammona regem, 1.
Dianæque Fabros qualis Demetrius ille. 2.

1:Matth·6,e,24. 2:Act·19,e,24.

XXXIII.

VVltque Deus tandem nostris avertere terris
Ventroso pingues Epicuri de grege porcos, 1.
Et contemtores superumq; hominumque profanos: 2.
Cumq; Epulone ipsos ignito immergere flagno. 3.

1:Act·17,d,18. 2:Luc·12,c,16. 3:Luc·16,f,23.

XXXIIII.

CHRISTE, tui cœtus princeps, nos assere Christe,
Iura tui verbi discentes atque docentes.
Et reprime infestas simulato in pectore fraudes, 1.
Quas ve illi nectunt, pelago quos naufraga puppis 2.
Præcipites mergit: pacem rumpuntque probatam, 3.
Et qui lethali cælestia mella veneno 4.
Miscent: quosque inimica Deo, Stygiâq; charybde 5.
Hausta, vagi cæcos inflat sapientia mundi,
Atq; Caininis qui compita cædibus implent: 6.
Quiq; idola colunt: vitæque cadentis amore, 7.
Esse putant Dominis tutum servire duobus: 8.
Nec verbi virtute tui Flatuque moventur:
Nec curant, quâ res hominum ratione gubernet
Ipse Deus, cuius nos provida dextera servat.
Christe tui cœtus princeps, nos assere Christe,
Atque salutiferi tuto munimine scuti
Sic tege, sic verbi, tibi dedita pectora fulci,
Speque fideque tui, & sacro succende favore,
Vt tua perpetuâ celebremus nomina laude.
Cum Patre qui Flatuque sacro Deus unus es, atq;
Cuncta tuum extendis seclorum in secula regnum.
AMEN.

1:Hypocrisis. 2:Apostasia. 3:Schisma. 4:Hæresis, 5:Pseudoprophetia. 6:Tyrannis. 7:Idololatria. 8:Epicureismus.

LECTORI, S.

Vulgo receptum qui requirit ordinem sibi librorum & hoc dari compendio, ut propriis paucis præhensi versibus currant notati nomine, illius bonam in gratiam sic indicatos addimus.

QVI sitit, & votis velisque ad summa polorum
Culmina contendit, capimus quæ munere Christi,
Hic bibat, hic navim quærat fluviumque salutis.

Fons Moses vatum. Genesin dat & Exodon, atque
Iura Levis, Numeros populi, Legesq; novatas.
Aspice, quâ ducant hinc vivida flumina mole,
Nuniades, alijque Duces, & candida Rutha.
Dat binos Samuel, duo Regnorumque sequuntur,
Et Chronicon, Esdras, Nehemias, Regiaq; Esther.
Iob, Psaltes, Regis Dicta, Orator, Thalamique.
Iesaia, Hilkiades, Threni, Ezechiel, Danielq;
Oseas, Ioelus, Amos, Obadias, Ionas,
Michæas, Elcosæus, Habakuk, Sophonias,
Haggæus, Barachiades, pius & Malachias.
Utque suos eadem derivent arte per hortos,
Ille Sophus, Tobias, Manasses, atque Iuditha;
Baruchus, Susanna, Idola, Deumque canentes,
Estheræ appendix, Esdræque volumina bina,
Syracides triplicisq; libri Machabæia bella.
Curriculum Christi Legatorumque recensent,
Iohannes, & Matthæus, quos deniq; Marcus,
Et duplici Lucas libro cum laude sequuntur.
Quæque Iovæ caulas cogunt cœtusque tabellæ,
Quas Paulus Romam misit, geminasq; Corinthum,
Ad Galathas, Ephesumq; Philippos atque Colossam,
(Et quas Laodicæa olim munita relegit)
Thessalonicensi duplices urbi, totidemque
TIMOtheo, Cretamq; TIto cum laude docenti,
Adque PHIlemona, & Hæbræos sibi sanguine junctos.
Quasq; Iacobus arat, binas Petrus, atque Iohannes
Literulas ternas, unas laudatus Iudas.
Quæq; pius vates aperit memorataq; futura.
Dispeream, nisi ad hos, dextrè collata, liquores,
Hyblæi succi, fatearis acescere mella;
Laxaq; remivaga cohiberi vela Celocis,
Stareque præcipitis volitantia cornua Nili,
Optatumque pios rectâ contingere portum.

ANACEPHALAEOSIS.

EST Genes· Exo· Levi· Numeri, cum Deutero· Iosu·
Iudic· Ruth, Samu· Reg· Paral· Esd· Nehemias, &
Iob, David, Proverbiaq;, Orator, Thalamiq;: (Esther.
Iesaiáh, Ieremi· Thren· Ezechiel, Danielque,
Ose· Ioel, Amos, Abdi· Ionas, Micheasq;, Nahumque,
Pòst, Habakuk, Sophon· Haggæus, Zachari· Malachias.
Quis sapiens, Thobiasque, Preces, Iudith, Baruch,
Esther,
Susan· Bel. Fornax, Esdras, Syrach. Machabæi.
Iohan· Matthæus, Marcus Lucæ Evan. & acta.
ROma, Corin· Galatæque Ephesusq;, Philippa, Colossa,
(Laodi·) Thessala, Timo· Titusque, Philemon, Hebræi.
Iacobus, Petrus, Senior, Iud· atque Revelans.

SACRORVM BIBLIORVM SYNOPSIS, SIVE ISAGOGES, IN LIBROS ET LECTIONEM VETERIS ET NOVI TESTAMENTI.

LIBER SECVNDVS.

IN QVA, TEMPORVM SERIE CONTINVATA, OMNIVM LIBRORUM, tàm Canonicorum, quàm Ecclesiasticorum seu Patrum, qui Biblicis accensentur scriptis, argumenta, commodisimâ & succinctâ brevitate comprehenduntur.

SECTIO PRIMA.

Prophetas PRIORES complectens.

HActenus autores certos, scriptosq; sacrorum
Librorũ titulos, tùm quos sacra Biblia nobis
Proponunt, tùm quos justũ fecisse volumen
Apparet, nostro si exstarent tempore, & illos
Vates & genios faustos, quibus optimus usus
Summus & est Dominus, nec non quæ publica, Patrum,
Et privata simul fidei constantia mundo
Claruerit; verbiq; Dei quàm lumina semper
Falsi obsc[illegible] genijque repulsi
Illus[illegible]e Domini, numeravimus; at nunc
Sacrorum p[illegible]gam summa argumenta librorum,
C[illegible]tinuâ seri[illegible], ac tenui pertexere telâ.
Spiritus alm[illegible] tuum nunc hoc quoq; provehe munus.
Ergò suis constent ut testibus omnia, paßim
Quæ certis tradunt scriptis divina Tonantis
Biblia, felici volvenda volumina dextrâ,
Casto pressa stylo, sanctoque fluentia fonte,
De vero testata Deo, certâque salute,
Quam Deus ad sese tandem venientibus offert,
Ipse suo Verbo & Flatu utitur, hisque Ministris.

I. VERBVM.

PRincipio λόγος ipse Dei, quo flante, parentis
Res omnes rerum facili sunt condita nutu,
Certas insonti metas præfixit Adamo,
Post sonti, certâ cum conditione potentes
Imposuit crucis & mortis, cum fulmine, Leges,
Et quo Mors tollenda modo, quæ meta laborum.

II. ADAM.

HIC ità conversus cum carâ uxore maritus,
Dilectis natis serisque nepotibus illas,
Sic dictitante Iovâ, exacuit, meminisseque jussit
Quæ sint, quæ fuerint divini Numinis iræ,
In delinquentes contra jus fasque decorum,
Et resipiscenti sanctè quæ denique restet
Gratia, clementi, constans sibi mente reposta,
Nascendum propter castâ de virgine semen,
Conculcaturum fallacis colla draconis.
Maximus hæc illis avus, ad bis quatuor usque
Ipse gradus, facundo est commentatus ab ore.

III. LAMECH.

VLtimus hos inter, patriæ pietatis amore
Ornatus, pariter studio flamante Lamechus,
Natum, qui generis fuerat spes unica, Noham
Instituit. Quàm telluris res perdita certas
Sit sensura gravi cum strage & funere pœnas,
Ni resipiscat. Et ut Domino pia vita probentur.

NOAH.

IIII.
NOAH.

AVdijt hæc Noah. Sed & hic post mersa profundo
Diluvio siccum viventia cuncta per orbem,
Ritè docet: Mundi quàm sæva amentia crevit,
Tàm Domini crescat simul iris auctior ira,
V[illegible]ololatras maneat pœna addita pœnis.
Qu[illegible]ntrâ pietas Domini nos servet, ut ipsum
Agnoscamus, eique opera omnia nostra dicemus.

V.
SEM.

MAximus huic natu Semus, pietateque verâ
Maximus, ipse Pater cui Numina fausta precatur,
Paruit, & verâ de relligione Minores
Vera suos docuit, reverendam & ducere vitam.
Vixit ad Abrami, post hunc & ad ipsa Iacobi
Secula, de multo multosq; nepote nepotes
Vidit. Cœlesti hunc à Patre reportat amorem,
Ex ipso, tribuit quem castus, amore parenti.

VI.
ABRAHAM.

SEMI doctrinam lætis amplectitur ulnis,
Idolis vanis tandem post terga rejectis,
Qui Pater & Dux est turbæ, quæ fidere verbis
Divinis, aliud quidvis caligine carnis
Inculcante animis, constantiùs autumat, ille
Cui dedit ipse Deus nomen laudemque Prophetæ,
Ille Abrahamus. Et ad fontem, cui fœdera sacro
Ex juramento nomen firmata dedere;
Nemora complantat, votis verbisque Tonantem
Invocat, & sacris, quemvis testatur, honorem
Nos debere Deo faciles totosq; jubenti.

VII.
ISAACVS.

QVAEq; idem didicit divinitùs, illa, jubente
Ritè Deo, geminos docuit. Sed dispare prorsus
Successu, servâ propriâque è conjuge natos.
Ingenuâ pietate potens ille unus ISACVS
Dilectus nimiùm Domino, sanctique parentis
Proles sancta, Iovæ voces accepit easdem
Quas Pater: Vnde novi benedictio seminis orbi
Exoritura novam sit collatura salutem.
Quam quia doctrinam hirsutus venator Esaus,
Iusque & justitiam, (quam primus & unicus ille
Omnipotente Deo genitus repararet, & ipsi
Abramo gentique datus natusque fideli;)
Escis posthabuit plagisque silentibus, arte
Certâ compositis, præsentem vixit in horam.

IIX.
IACOB.

AT pius ex animo Numen cœleste veretur
Israël, Domino carus notusque, priusquàm
Sistra salo, terras ventis flamisq; locasset.
Huic Dominus sanctum semen promisit iisdem
Verbis, queîs sanctos patrem est affatus avumque.
Auctus is à Domino bis senâ prole virili,
Vidit & innumeros oculisque fideque nepotes.
Resque graves parvo multum discente Cahatho,
Exhibuit reliquis calcaria commoda Natis.

IX.
LEVI & IVDA.

TErtius huic Levi natus, nanciscitur unam
Quam sacris curam impendat, Temploq; futuro.
Altera confertur Quarto, cum laude, Iehudæh,
Qui sceptrum fragile & fragili sic gestet in orbe,
Vt tamen ipsius sit Regnum summaque rerum
Et Christi, cœli in Regno, hoc dùm durat in orbe,
Donec in æthereum translatum fulgeat aulam.

X.
CAHATH.

LEviades gemini præcepta colenda parentis
Amramum docuit, castâ cum conjuge, natum.

XI.
AMRAM.

SPemque metumq; inter constans hic, deinde Paronis
AMRamus, nimio quantumvis pondere pressus,
Agnatos fratres pietatis ritè colendæ
Hortatus, jussit sperare, malisq; malique
Fabris præsentes metas finemque futurum.

XII.
MOSES.

NON eventus eum fallit. Nam Mose ministro
Doctrinam tritavi Abrami scrutante sceleftas
Harpyias aulæ quamvis inter, Deus usus,
Et proprium & populo concessum illustrat honorem.
A Domino is coràm doctus divinitus, orbi
Certis prænsa libris divina volumina scripsit.

XIII.
GENESIS.

QVIS Deus, ipsius quæ sit cum Lege voluntas
Non obscura homini, fallax quæ caussa cruenti
Peccati & mortis. Quo vindice perdita vita
Sit reparanda modo. Qui grati, quiq; rebelles:
Hi quâ sint pœnâ, atque illi quo munere digni.
Porrò Creatoris quæ nostri provida cura:
Quæ Patriarcharum genesis, quæ vita, fidesq;
Constans in promissa Dei, firmata sacratis
Signis, fœderibusque pijs persæpè novatis.

XIIII.
EXODVS.

VT Deus ad populi gemitus lachrymasq; fluentes
Protinus erectaq; manu, validoq; lacerto
Duxerit, illustri (turmis armisque tyranni
Cum Duce submersis) fugitivas laude per undas,
Israële satos. Quibus & sub legibus illos
Esse, quibusque sacris præsens velit ipse vocari.

XV.
LEVITIC[illegible]

ET ne relligiosa aliàs, sine cortice turba
Fluctuet, atque alium, quærat sibi fo[illegible] futurum
Christum, propositis quàm qui respondeat [illegible]mbris.
Quo sua sacra modo fieri velit, ipse Leuitas
Pontifices populo tradit, quos voce ministrâ
Instruit. Externo convictu & Legibus omnes
Avocat, & contrâ facientes vindice pœnâ
Affligit; maneant quàm præmia plurima sanctos.

XVI. NVMERI.

HInc numeros aucti populi roburque recenset.
Atq; ut tutus agat Domini qui militat aris,
Hunc Ducibus, signis, armato & milite munit.
Qui, ne stultitiæ referant cum sanguine pœnas,
Non nisi voce Dei educti sua tela capessunt.
Inq; aras multo testantur munere honorem.
Pectora si quorum malè diffidentia murmur,
Seditiove, novúsve alius furor armat, in illos
Ingruit ira Dei. Quocirca firmior ipsos
Vinciat ut ratio, plus & sacra commoda curent,
Et sacra ponuntur sparsim atq; forensia jura.

XVII.

DEVTERONOMIVM.

TAndem illis repetit, Dominus quos straverit hostes.
Per Mosen: Quorum regnis Iosuamq; potiri
Constituat. Quare fugiant idola, colantq;
NVMINA sola DEI moniti, Legesque probatas.
Nam fore, ut illustris DOMINI benedictio cunctos
Servantes æqui & justi, maledictio, contrà,
Sæva repugnantes magnâ gravitate sequatur.
Deinde, valedicto cunctis, obdormit & ipse.

XVIII.

LIBER IOSVAE.

ORnatus Iosua à Domino pietateque & armis,
Iordani erectas sicco pede traijcit undas.
Regibus & populis cæsis, gratantibus astris,
Quas terras subigit, designat sorte cadente,
Bis quinis reliquis tribubus mediæque Manaßis,
Hortatusque omnes, Domini benefacta recenset.

XIX.

LIBER IVDICVM.

POst Iosuam, sibi consilijs armisq; potentes
Heroas alios Dominus, (qui divite sanctos
Cives judicio regerent, & vindice ferro
Assererent concessa sibi cum limite regna,
Et sibi quos pœnæ manifestæ sæpè coactos
Peccatis fecere suis, modò nunc peregrinos,
Nunc intestinos, vitâ tandem redeunte
Mox meliore piâq; magis, divinitùs ipsis
Delecti, varios prohiberent finibus hostes,
Et pacem amissam rursus sua in arva locarent.)
Prudentes fortesque togis instruxit & armis.
OTTHONIEL primus, regnat bis quatuor annis.
EHVD sed decies octo. DEBORA BARACO
Cum socioq; quater decies, GEDEON totidemque.
ABImelech ternos. Bis tres quoq; THOLA, sed unum
Bis deciesque IAIR. IEPhthah sex, atque ABEsanus
[illegible]nos, ELONque decem, bis quatuor ABDON.
Viginti SAMSon, post quem templiq; foriq;
Summa simul cura est Mystæ concessa potenti.

XX.

LIBER RVTH.

LAudatur raræ pietatis nomine Rutha,
Et conser[illegible]dæ stirpis studiosa mariti:
Ex Legis scripto, V[illegible]ri non nescia sensus,
[illegible]ilicet ex solo, Pa[illegible]ibus, natumque datumque
Divino, & nobis, contingere munere Christum.

XXI.

PRIMVS SAMVELIS LIBER.

POst Helin, Samuel Iudex pius atque Propheta
Ad stultum vulgi votum, Dominoque jubente
Rege, novi Regis Ius indicat, atq; Saûlem
Vngit. Qui primis regnat feliciter annis,
In sese donec neglecti Numinis iram
Concitat ingratusque Deo, sævique Gygantis
Victori, & Mystis, Vrbem generoque Zeilam
Servanti & soceri vitam, (licet impius æquum
Se simulet, tollatque Magos) exspesque Pithonum
Consultor, victusque suum ruit actus in ensem.

XXII.

II. SAMVELIS LIBER.

REgis fata dolet David. Dominoque volente
Vngitur in Regem. Primumq; Hebrone gubernat
Sceptra suæ gentis. Mox posteritate Saûlis
Cessante, à reliquis votis & voce creatur
Rex etiam tribubus. Divini fœderis arcâ
Allatâ, æterni simul audit fœdera regni.
Nunc pius atque sibi constans hostilia sternit
Agmina. Nunc peccans propria atque domestica cernit
Funera. Turbatur regno. Veniamque petitam
Accipit à Domino, sancto cui pectore grates
Dicit, & iratas avertit munere pestes.

XXIII.

MALACHOT, SEV REGNORVM
LIBER I.

COnfectus David senio, sua regia sceptra
Commendat nato sapienti. Hic sumtibus amplis
Magnificam Domino sacris cum vasibus ædem
Exstruit, & famam sibi comparat. Intereâque
Idolis servit. Cuius post funera vulgus
Scinditur in partes binas. Roboamus & unam
Obtinet ex Iudâ geminam & Benjamine, & ipsam
Conservant Abiam gnatus malus, Assa neposq;
Sed melior, proneposque bonus Iosaphatus. At illa
Altera tota decem tribuum descifcit ad ipsum
Exilio reducem servum, servîque scelesto
Subijcitur nato Nadabo. Quem tamen omni
Cum stirpe excidit Isascharita Baasa.
Hic nihilo factus melior, sibi sufficit Ellam,
Tristi etiam totum sublatum funere, ferro
Servili Simris, qui se dedit ignibus. Illi
Amri sufficitur pater ô infaustus Achabi,
Monstri, non hominis, cuius mera bestia conjux.
Et qui nec vatum miracula facta, nec ipsas
Tam tristes curat voces, nec viva Iehovæ
Auxilia observat; justo sed sanguine fœdus,
Cæsus & ipse malo hæredi mala sceptra relinquit.

XVIIII.

MALACHOT, SEV REGNORVM
LIBER II.

REGnorumq; Duces reliqui memorantur, & ipsi
Israëliaci sacris urbique rebelles,
Atque Idololatræ primum. Sceleratus Achabi,
Natus Achazius. Sequitur quem frater Ioram,
Sub quo claret Elizæus, belloque fameq;
Gens premitur, Iaculo Regis confossus Iéhu,
Voce Dei totamq; domum exstirpantis Achabi.
Quem natus IOAchas, IOasque nepos, proneposq;
IERoboam, ZACHarias, abneposque sequuntur.
Hicque cadit ferro Sallumi, quem vice durâ
Obtruncat Menahem, nato sic ferrea tradit,
Pecaiæ sceptra, Impius hunc quia Peca peremit.

Hoseæ simul ille manu cum vulnere cæsus
Occubuit, se perdentis suáque omnia regna:
Et quoniam Davide sati Iudâque potente
Creti, pleriq; illorum scelera atq; profanos
Idoli cultus imitantur, ut unus & alter
Vix Domini memores, Templi cum laude ruinas
Restaurent, similes etiam Rex turbâque pœnas
Experiuntur, Et ille, boni patris impia proles,
IOramus, peiorq; nepos genitore scelesto
Natus Achazias, Iehu quem fratribus ille
Orbavit materno ab Achabo sanguine cretis,
At pronepos IOAS aviæ cædi atque furori
Ereptus, pietate insigni claret. Et huius
Filius AMAsias, pater Azariæ, atque IOTHami
Chanus avus. Cui succedit mox degener Achas.
Huic pius EZEchias, variâ qui mole malorum
Iactatus, pestem Regno sacrisq; MANAssen
Subsbituit, cuius vestigia colligit AMMON.
IOSias etiam verè optimus ille Monarcha,
Post se præsentis sceptri templîque ruinæ
Caussas filiolos IOACHasum atque ELIAkimum,
Hocque satum Iojachinem, cui patruus ille
MATanias pòst est suffectus ab hoste, relinquit.
His ergo propter templi peccata forîque
Captis, hostili res sacra & publica tota
Et privata simul quævis datur optima prædæ.

XXV. LIBER ESTHER.

IVdæis adeò peregrè sub Rege potente
Servitio afflictis misero, & discentibus ipsum
Nunc meliùs coluisse Deum, mendacibus acres
Artibus insidiæ fiunt. Sed liberat illos
Estheræ pietate Deus, fabrosque paratæ
Iam crucis & cædis, per tota ea regna patrandæ,
Inque crucem cogit propriam, gladijsque cruentis
Confodit, & gentem Reginæ justa petentis,
Rex bonus & felix opibusq; & honoribus auget.

XXVI.

PRIMVS ESDRAE LIBER.

POrrò monarcha novus, Chores, rex optimus ille,
Amplexusque fidem cum relligione probatâ,
Dimittit populum, ut muros & diruta templa
Restaurent. Cœpto frustrâ prohibentur, & ipso
Rege volente novo pergunt, faciunt sua sacra.
Et contra Domini Legem connubia juncta
Lege piâ solvunt, & se peccasse fatentur.

XXVII.

II. ESDRAE, QVI ET NEHEMIAE.

NEhemiasq; sui permissu Regis ad urbem
Advolat, & muros fractos, portasque crematas
Armatis reparat fabris, custodéque forti
Munit, & ad Leges populum fertasque fovendas
Fœdere signato adstringit; thalamisq; suorum
Lege alienigenas abigit. Partesq; Levitis
Deputat, & magnum præstat vatemq; ducemq;.

XXVIII.

DVCVM IVDA Series,

COllega & pius est huius successor, amato
Salathiele satus, Regisque ex Lege propinquâ
Iechoniæ, (exilij tristi sub tempore) Neris
Naturâ agnati, nato, Iosiæque nepote,
Zorobabel, reducum princeps turbæque nepote,
Antè domi, (Qui Zachariæ Haggæoque Prophetis
Carus, & ex puro est obsign… … ipsi
Annulus electus Domino) bis quatuor atque
Totis quinquaginta annis cum laude potente,
Et belli & dulcis rexit pia commoda pacis.
Hujus RESA fuit natus, Lucâ atque Philone
Testibus, eximium cui pax veneranda Mesullam
Cognomen fecit; natum hæredémque IOannem
Suscipit hic; IVDas huius successor, & idem
Filius, Hyrcanus dictus; cui primus Ioseph
Nascitur; huic SEMeîque datur; Matthathia primus
Fit Semeis; Mahatque huius; Nagid ille Mahatis,
Nagidisque Esli; sed & Eslis denique Naum;
Naumis Syrach, natos virtute decente
Instituens, alios armis, aliosq; probatâ
Doctrinâ claros; huius Matthathiaque alter
Gignitur; huic etiam Ioseph hoc ipse secundus
Nomine, & hunc sequitur clarum cui nomen Ianna,
Vltimus ille Ducum Davidis sanguine Regis
Natorum, Antiochi pugnans â milite cæsus.

XXIX.

MACHABAEORVM LIBER I.

IAM Davide illis Ducibus, Iudâque potente
Cretis, post Reges etiam amittentibus ipsa
Sceptra, feroque jugo proceres urbemque premente
Antiocho, & Templum summumq; altare profanis
Idolis fœdante, alijs cessantibus, ipse
Arma senex, natos armans animansq; sequentes,
MAtthathias alter Phinees, arisq; forisq;
Servandis capit, atq; Ducem moriturus IVDam
Militiæ populique creat. Qui fortiter hostes
Sternit, & exstructis idola dat ignibus, atque
Templa aramque Deo cum relligione piatam
Dedicat, & facto cum Româ fœdere, tandem
Occidit. Huic frater succedit IONAThan, atque
Rebus præclarè gestis, en fraude Triphonis
Occumbit. Cædemque SIMON Dux vindicat illam,
Devictisque Triphone, Gryphoq;, Syrisque repulsis,
Regnoq; & populis pacem, templo sua sacra
Restituit. Nato & tradit pia sceptra IOANNI.
Qui fœlix, victorque potens virtute, domiq;
Atque foris, populos cum relligione gubernat.

XXX.

MACHABÆORVM REGVM SERIES.

SED quàm perpetuo passim cursuq; secundo
Res humana caret? Sceptri quia filius hæres
Est illi, titulis qui non Mystæque Ducisque
Contentus, BOna Consilij cui nomina nulli
Respondent, Regem regni sese ore superbo
Promulgat primus, sancto quin sanguine fratris
Maternoque furens maculat. Regnumque futuro
Invidet & nomen Regi, tandémque cruorem
Evomit epotum, & proprio cum sanguine vitam.
Sed parricidæ mox fratris ab… superstes
Frater ALExander, crudeli à fratre relicta
Regia sceptra capit. Ptolemæi hic mili… …so
Multa videt patriæ per apertos fune… campos,
Queîs tandem expulsis, Arabum vi…ute virili,
Debellat populos. Tamq; in bona vincula pacis
Subjectos redigit cives, ut spontè relictæ
Vxoris viduæ SALomes, cui fecit & idem
Nomen ALEXandræ, nutus & jussa sequantur.
Hæc tam sancta pij non sunt exempla parentis

Amplexi nati, quos torquet & angit habendi
Ambitiosa fames regni. Minor ergò coacto
Milite & adjutus peregrinis regibus, atque
Ære expugnaci, præsens sibi caussa suisq;
Fit natis vincli, sceptri regnique cadentis;
Vulgo divinæ spernendi vincula Legis.
Quippe quòd HYRCANO fratri sacrique forique
Ius est concessum, cum conditione ministrâ
Factum est. Romani quoniam populi atque Senatus
Scripta novâ tota est Iudæa provincia lege.
Illeque Germanum & Germano ex fratre nepotes
Mancipio vinctos tradit proditque (colendâ
Omni posthabitâ pietateque amoreque) genti
Incircumcisæ. Quæ magna injuria tandem
Certas conscivit certo sibi crimine pœnas.
Vnus ALEXANDER vinclis elapsus atrocem
Vindictam meditans capitur; tandemq; novatâ
Seditione reus cæcædat colla securi.
Alter & ANTigonus liber dimissus in ipsum
Ecce senem patruum crudelior, auribus illum
Præcisis mutilum captumque in regna relegat
Barbara. Sed tandem sævæ impietatis uterque
Dat pœnas, ille Antonij, hic, revocatus in urbem,
Herodis, (facti spectacula tristia) ferro.

XXXI. DVCVM IVDA POSTERITAS.

HAEc ita dum fiunt, Davidis stirpe relicta
Posteritas, bello, exilio, gladioque superstes,
Sub tristi & brumâ viridis fœtæque sementis,
Scintillæ igniculique instar vivæ atque latentis
In cinerum facto qui fortè fovetur acervo,
Conservata viget, nobis quæ germen amatum
Et lucem veram, (nostræ quia suscitat illam
Ipse Deus vitæ atque viæ) sub tempore præbet
Expleto, vates ut prædixere futurum.
Hinc duce postremo, clarum cui nomen Ianna
Defendente suos, victo cæsoque pusillum
Ecce manet semen Davidi, & flamula lychno
Arsuro, MELCHI, satus est quo denique LEVI,
Nascitur huic MATHath, carum qui procreat HElin.
Cui propriâ & naturali sine prole cadenti
Agnatus Legis scripto sensuque IACOBVS.
Zorobabele simulque genus qui ducit, avitæ
Cognatæ & stirpis conservandæ ergò, relictâ
Ex viduâ primogenitum sic suscitat ipsum
IOSEPHVM CHRisti Patrem, ut Deus ipse Iosepho,
Davidi, Abramo, & reliquis maioribus illam
Lucernam & semen, puerum natumque decente
Munere gratuitoque potens exuscitat: atque
Hunc ipsum sibi naturâ, virtutéque sancti
Flaminis, & toto integri quem diligit ipse
Affectu cordis, mundi nostræq; saluti,
Gignit, & æternis hæredem in secula regnis.

LIBRI SECVNDI SECTIO SECVNDA,

PROPHETAS POSTERIORES complectens.

I. LIBER HIOB.

QVantum nata Deo virtus Patientia robur,
Quos habeat nervos; atq; ut mens conscia recti
Summa boni summi inquirens bona, protinùs æquis
Sustineat quidvis humeris, sive illa suarum,
Quicquid agit, rerum, ex voto florente secundos
Optatosque habeat successus, sive sinistro
Grandine, & ingenti curarum mole vicissim
Obruta sic jaceat, magno ut pro crimine certas
Et meritas, mundo, (præceps quo fallitur ille
Iudicio inverso) videatur reddere pœnas:
Autorémque Deum nobis Hijobus, & ipse
Hijobum Deus exemplo proponit eundem.
Nam non sic justus Deus est, ut non nisi fraudum
Atque doli scelerumque fabros, nullumque probatæ
Integrum vitæ affligat. Nec sic modo clemens
Vt justos tantùm, rebusque & honoribus amplis,
Non etiam reprobos, hoc ævo insigniat idem.
Nam non humano nunc huc nunc flectitur illuc
Iudicio cæcus. Sed ut orbi constet eundem
Pro cruce constanti claros cum laude triumphos
Electis, quamvis interdum ex carne vacillent
Infirmi; Contrà, ingratis, quos odit, averno
Demissis, sulphur tandem flamasque daturum.
Vt sua tàm vindex sibi quàm pia gloria perstet.

II. LIBER PSALMORVM.

QVAE sanctos passim vates in Biblia sacra
Congessisse, Deo afflatos modò cernimus, illa
In medio residens complectitur omnia Psaltes.
Quis Deus, ut pariter pietate & robore summo
Polleat, ut certâ hic sibi voce & Lege coactos
Designet semper cœtus, queîs reddita cœlo
Atque sinu proprio meditanda oracula credat.
Quæ mundi ingrati furiæ in ventura salutis
Pignora, Davidis lumbis donanda; sed ipse
Messias tandem victor quos, hostibus actis
Inferno, teneat mansura in secula fasces.
Noster hic Amphion, Orpheus hic, Pindarus, ore,
Hic, fide, saxa, feras, silvas subigit sibi, & ipsas
E Saulis turbat furiosâ mente Megæras.
Quemque lyrâ Christum mortem & crudelia passum
Personat auratâ, surgentem hunc excitat orco.
Atque locat cœlis, unde huc sua munera fundat
Et nostra inspiret vivas in pectora vires.
Hinc docet ut justam instituas sine crimine vitam.
Nunc reddit sua vota Deo, nunc fausta precatur
Atque Deum facilem, regno, veniamque receptam
Orat, & adversum vires ensesq; Tyranni
Auxilium implorat, quorum in rabiemq; minasq;
Invectus, ferro æthereo sua pectora munit.
Nunc benefacta Dei populoque sibique recenset
Præstita, cui laudum sua debita dragmata solvit.
AEternasque illi vario pro munere grates
Dicit, & exspectat veri pia gaudia templi.

III. PROVERBIA SALOMONIS.

REX bonus & sapiens, tàm seclis, ille, futuris
Quàm proprio consulturus, docet ore diserto
Atque stylo facili. Quantâ sapientia vera
Sit quærenda fide, ne fortè per avia præceps
Seductus pereas, via nam proclivis averno est.
Instruit hinc vivis dictis, Quibus & tua nostro
Mundo facta probes; & quæ te falsa monentem
Confutent; justo trutinæ utque examine pensans,
Singula, sic vero virtutum in tramite sistas.
Sive ergo sacris pietas te rebus agendis

Accierit; certum tibi seu Respublica munus
Assignet; seu rara tuæ tibi cura fovendæ
Sit commissa domus; Vel quo te cunque locârit
Hic tua te statio; quod habet sapientia lumen
A patre cœlestis vitali fonte profectum
Luminis, hoc sequere, ut certo sic omnia fiant
Fine, Deoque suæ laudes, sua gloria, virtus,
Nomen, honos, sua fama decens, justo atque potenti &
Soli communi tribuantur voce, Monarchæ:
Perpetuam donec, stultâ insipienteque turbâ
Exautoratâ, det palmam & præmia rectis.

IIII. ECCLESIASTES SALOMONIS.

HAEc quoque sancta monet sapientis concio Regis,
Sive hominum vitam, fortunas, secla, labores,
Munera, Delectum, casus, tot funera, iniquam
Inter diversos sortem, Augustamve coronam
Demirere, ut & illa morum sint omnia vanum.
At committantur cœlesti singula curæ.
Quæ vita ergò hominum, tot quam discrimina versant?

V. CANTICUM CANTICOrum Salomonis.

HIC etiam præstante pijs sub imagine sponsi
Et caræ sponsæ, (quorum duo pectora flamis
Ardent incensis, & mutua basia labris
Compositis figunt, & dant redduntq; vicissim
Sermones blandos; & nunc in corpore formam
Insignem alterius laudat sic alter, ut ipsos
Verba etiam tandem dulcissima resq; decentes,
Quæ tantas celebrent redamato in pectore dotes,
Deficiant: ut cor cordi penetralia cordis
Intima depromat, seque & sua singula dedat.)
Rex doctus pingit, Christus quo sanguine lotum
Et desponsatum æterno sibi fœdere cœtum,
Quoque amplectatur simul ipsa Ecclesia Christum,
Non enarrandum nobis exponit amorem,
Et quæ prætereà sancta hæc mysteria signant.

VI. PROPHETIA ESAIAE.

POst Salomona patrem, Roboamo sceptra tenente,
SEMaia atq; ABDO clarent, Asaq; diebus a.b.
AZArias atq; HANanus. Mox clarus IEHV, c.d.e.
IEHasielq; ELIEzer & ille, sui Iosaphati f.g.
Tempore, subq; Ioâ casus sacrum inter & aram. h.
Amasiæque VIDENS ævo. Vziamque profanum i.
Qui repulit Leprâ AZARIAS ex æde notatum. k.
Subque huius tandem surgit, Regumque sequentum,
Seclo, IOTHami, ACHasi, EZEChiæq; docere l.m.n.
IESAIAS pergit. Quo non præstantior alter
Tantâ sermonis mysteria condita luce
Lectori exponit: castâ seu virgine Christum
E Mariâ nobis tandem natumque datumque
Ostendat: verè seu passum vulnera, mortem,
Instar ovis tacitæ, tàm triste reumque catharma
Pro nobis factum. Eiusdem seu regia sceptra
In totum sese tandem extendentia mundum.
Vtque Euangelij cunctæ sint voce vocandæ
Ad pia promissæ & cœlestia gaudia cœnæ.
Porro quæ pœnæ maneant quæ fata tyrannos,
Atq; alios simulatores ventresq; profanos.
Quàm contrà facilis sit & exorabilis illis
Ad se quos fessos onerumq; ingente gravatos
Mole venire videt, pravumque iter improbitatis
Vertentes; cunctisq; malis ut liberet omnes.

a:2·Reg·12,e,22. b:3·Reg·13,a,1. c:2·Par·15,a,1. d:2·Par·16,b,7. e:2·Par·19,a,2. f:2·Par·20,c,14. g:2·Par·20,g,37. h:2·Par·24,f,20. i:2·Par·25,b,7. k:2·Par·26,c,17. 4·Reg.15.a,1. l:4.Reg·15,g,32.& 2·Par·27,a,1. m:4·Reg.16,a,1.& 2·Par·28,a,1. n:4·Reg·18,a,1. 2·Par·29,a,1.

VII. PROPHETIA IONAE.

NON minus & Regno simul Israëlis amandos
Largitus Deus est, præstanti munere vates.
Ieroboam primus venerandum audivit ACHIAN a.
ABDonemq; pium. Hinc Hanania denique Baasa, b.c.
Achabusq; ferus, Sed & hic malefidus HELIam; d.
Hos quoque re dubiâ certos qui voce triumphos e.
Promittunt illi; & tandem qui tristia fata
Nunciat, et duro quem claudit carcere MICHam. f.g
THESbiten quoque Ochozias, verum omine duro. h.
Miraclis tristi IORami tempore magnus i.
Fulget ELISAEVS, seclo ut quoq; Regis Iehu. k.
Hunc sequitur Ionas, Ioas dum magnus ad urbes l.
Fulminat Aramæ bello, qui missus in oras
Assyriæ Niniven, populos Regemque superbum
Convertit, mersusq; salo, exceptusq; marinæ
Fauce feræ, typus Christi fit, ut ille sepultus
Ternâ etiam superum redivivus luce sub orbem
Cœlestem nobis vitam ferat atque salutem.

a:3·Reg·11,f,30.& 14,b,7. b:3·Reg·13,a,3. c:3·Reg·16,a,1. d:3·Reg·17,a,1. e:3.Reg·20,c,13 f:3·Reg·20,f,35. g:3·Reg·22,b,14. h:4·Reg·1.d,16. i:4·Reg·3,b,13. k:4·Reg·9,a,2. l:4·Reg·14,g,25.

VIII. PROPHETIA AMOSI.

PRoximus hunc Amos sequitur, fera sceptra gerente
VZIA Iudæ, simul Israëlica regna a.
IERObоamo illo imperio cogente secundo. b.
Hic æquè Regi & populo prædicit utrique
Ingratisq; Deo, durisque in proxima membra,
Ingentes pœnas, luctus, gladijq;, famisq;,
Exilijque mala & tenebrarum, eversaq; sacra,
Illorum ut doleat casum quoque. Deniq; dicit
Restauraturum templique forique ruinas
Et sua regna, Deum, cessante carentia fine,

a:4·Reg·14,f,21. 2·Par·26,a,1. b:4·Reg·14,f,23.

IX. PROPHETIA OSEAE.

AMosi collega senis fit & ipse vocatus
Oseas, & idem cum magno sedulus illo
Iesaiâ currit stadium, quo IEROBOamus a.
Tempore Samariæ regnum tenet, atque potente
VZIAS potitur sceptro bellacis Iudæ, b.
Et sub Iothamo, Achaso, Ezechiaque, labores
Cœptos persequitur. Docet & quàm grande, relicto,
Sit vero vivoque Deo scelus, illa fo[illegible]
Nomina vana Deûm, certi causasque frequentes
Interitûs. Queriturque nihil tùm dura mo[illegible]
Pectora, nunc plagis, nunc & pietate pat[illegible]nâ;
Donec mancipio tandem atque catharmat[illegible] factos,
Et resipiscentes, mediâ ceu morte sepultos
Morte suâ eripiat, cœlesti & donet Olympo.

X. PROPHETIA MICHAEAE.

MIchæas ætate minor licet, attamen illis
Sese etiam adjunxit jussus divinitùs, atque

Vrbi tum Solymæ, tum quam modò condidit Omri,
Excidium intentat præsens, tàm propter inanes
Idoli varij cultus, quam propter atroces
Primorum in plebem fraudes, & mutua vulgi
Fallacis scelera, & corruptæ jurgia portæ.
Christi etiam extollit regnum nascentis, ut ille
Afferat æternam & promissam in secula pacem.

XI. PROPHETIA IOELIS.

QVod fatum immineat populis urbiq́ superbæ,
Vt sit quadruplici vastanda ea deniq́ue bello,
Ecce docet Ioël. Ergo resipiscere cives
Adque novam vitæ melioris tendere frugem
Hortatur, Iova conceptas ut mitiget iras.
Nam propè venturi, felicia secula Christi
Porrò instare. sacri multos ut munere Flatus
Instruat, & bello victores fortiter armet.
Mox hostes etiam Domini ad cæleste vocandos
Esse forum; Durare piumque in secula cœtum.

XII. PROPHETIA ABDIAE.

QVas tandem impietas, fastus, fraudesque daturæ
Sint Domino pœnas. Vt & ipsa Ecclesia semper
Sit mansura, suos victrix & conterat hostes.

XIII. PROPHETIA NAHVMI.

POstquam quadruplici bello graviter ferus Assur 1.
Regna decem tribuum pressisset, mœniaq́ urbis 2.
Cingeret & Regem Solymæ, ferretque repulsam, 3.
Cælestes illi vates denunciat iras, 4.
Vt, quæ prædonum & Caci spelunca fuisset, 5.
Exponenda simul, socijs deserta manuque
Humanâ, prædæ Chaldæis esset & hosti.

1:4·Reg·15,f,29. 2:4·Reg·17,a,3. 3:4·Reg·18,b,9. 4:Eod·c,13. 5:Eod·c,17.

XIIII. PROPHETIA HABACVCI.

VT vulgi impietate Deus commotus, in ipsos
Concitet arma feræ gentis. Quos rursus amore
Complexus sperare jubet benè. Namque futurum
Vt, quæ sacrilegâ dextrâ furta atque rapinas
Clepsissent hostes, perdant quoq́. Porrò precatur,
Vt juvet afflictos etiam præsentibus annis.

XV. PROPHETIA SOPHONIAE.

PRINcipio regni Iosiæ voce Tonantis
Ipse Sophonias doctus, cultumque Baalis
Atq́ alias regni pestes, iræque potentes
Atq́ mali caussas præsentis taxat. Vt ipsos
Tandem hostes etiam perdat, Cœtumq́ suorum
Ornet honore novo, accitis & gentibus orbis
Augeat, infinita, suæ per secula, laudi.

4·Reg·22,a,1. 2:Par·34,a,1.

XVI. PROPHETIA IEREMIAE.

IERemias urbi & Regno sua fata minatur
Quòd vivo veroq́ Deo cultuq́ relicto,
Samariæ pravo exemplo, nunc stipite falsum
Nunc saxo idolu[illegible]ano venerentur honore,
Ac t[illegible] moniti nolint resipiscere, falsâ
Seducti [illegible]um turbâ, ridente futuras
Peccati pœn[illegible]. Illis & deniq́ue totos
Septuaginta annos ferrique jugique profani
Prædicit; Quibus expletis liberrima secla
Exhibeant natum sperato tempore Christum.
Quæ manet hortantem porrò sed gratia? Præceps
Rex cremat igne librum irarum, ipseque carcere vates
Cænosoque lacu immersus dolet. Vrbsq́ue fugato
En capitur cum Rege suo. Vatesq́ solutis
Fit liber vinclis, Regi parereque suadet
Chaldæo. Dicit populisq́ infausta profanis,
Ægypto toti, fumantis & hostibus aræ.
Porrò commemorat quandò Babylonia regna
Sint casura. Suos ergo jubet, orbe relicto
Chaldæo ut patriam repetant, seseque periclis
Subducant, ut & urbs illis sint sacraque cordi.

XVII. THRENI IEREMIAE.

HI vatis Threni, proprio seu munere scripti,
Seu sint ille liber, flamis quem tradidit ægris
Rex tristis, Templi deflent regniq́ue ruinas,
Oppressæq́ fame, sævo & cum funere Marte
Iudeæ, & captæ tàm barbara vincula gentis.
Vtque hæc impietas vulgi, neglectaq́ sacra
Mystarum in sese irati mera flumina bilis
Sic derivârint. At se sustentat amati
Immensâ pietate Dei, qui tempore certo
Asserit afflictos, humanaque pectora solus
Emollit; conversa sibi quæ tota refingit.

XVIII. PROPHETIA EZECHIELIS.

EZechiel etiam; cui multa ænigmata cœlo
Apparent, urbem belloque fameq́ premendam
Idolis totam addictam, certis tamen illic
Pacto servandis, signat. Quæ gentibus ipsis
Vicinis pòst eveniant, quibus urbis atroces
Casus atq́ mero jam sint tot funera ludo.
Hortaturque suos, veris ut vatibus aures
Dent patulas, vivisque greges pascentibus herbis,
Davidique novo, qui tandem in ovilia cogat
Vna, animis regnisq́ue, suas, licet hactenus illas
Diversas gentes, Goge & Magoge necandis.
Quæque sit illa novi facies & gloria templi,
Quæ vasa & redditus, qui Mystæ, sabbatha sacra,
Hinc hominum veræ quæ flumina larga saluti
Promanent. Quique urbis honos regnique novati.

XIX. PROPHETIA DANIELIS.

EN Desiderius Daniel, divinitùs inter
Gentes cum socio cœtu servatus, in ipsis
Nunc medius flamis, nunc jactus in antra leonum,
Nunc alias passus fraudes, quùm sancta feroci
Tota videretur deleri Ecclesia genti,
Quàm sanctè modò regnorum seriem atq́ Monarchas
Sub statuæ ingentis, quam novit, imagine Regi
Commemorat? Quæ fata illi eventura recenset
Arboris excisæ specie? Quâ laude profano
Exponit Regi triplicis mysteria scripti?
Quattuor ut rursus dicit, sub atroce ferarum
Effigie, mundi pariter tot regna futura,
Cessatura tamen, varios sensuraq́ casus?
Venturum porrò decies pòst septima secla
Hebdomadum, Christi nati passique perenne,
Atque Antichristum totum gentesq́ rebelles
Instar fracturum testæ, vitamque daturum
Electis illud secli sine limite sceptrum.

XX. PROPHETIA HAGGAEI.

HAGgæus graviter reduces hortatur, ut ipsi
Incumbant operi templi quoq́; cuius honorem
Ob Christi adventum illustrem fore dicit. Vt ergò
Grata Deo fiant in eo sacra, munda probentur
Corda manusq́ Deo, ne sint obnoxia pœnis.

XXI. PROPHETIA ZACHARIAE.

EXilij finem hîc vates, urbemque relictam
Iam postliminio repetendam dicit, & ipsum
Mox adventurum Christum justumque piumque
Atque asinâ vectum. Vano qui venditus ære,
Confixusque reos peccatis expiet undâ
Vivificâ, effundatque sui pia munera Flatus.

XXII. PROPHETIA MALACHIAE.

MALachias templo; mensis arisque refectis
In Mystas valdè invehitur polluta ferentes
Munera, nam fore ut & gentes meliora vocandæ
Incendant, Socij quòd fœderis atque fideli
Conjuge rejectâ temerè, sibi barbara quærant
Connubia obliti, quòd sint dilecta Iacobi
Progenies; Leges ergò sacra juraque curent.
Hinc docet, ut Christi venientis tempore mittat
Legatum Dominus Baptistam, cuius amara
Concio duratas mellito præparet aures
Christi Euangelio, moresque emendet atroces,
Vt qui ritè gerat munusq; & nomen Heliæ.

XXIII. PARALIPOMENON LIB. I.

POst reducem populum tristi Babylone, soluto
Servili vinclo. Temploque & mœnibus altis
Iam restauratis, Iudâ & Benjamine cretæ
Quùm gentes Ducibus Davidis stemmate natis
Subjecti longâ seriê Iehovæque fuissent.
Iamq; pius vates, quisquis fuit ille, videret
In peius ruere & retrò sublapsa referri
Omnia, peccatis populos Regesque nefandis
In se cœlestes iras fulmenque ciere,
Et nunc, ut quondam toto cum Rege coronam,
Aurea sic etiam Ducibus sua sceptra profanis
Tandem iri abreptum; Gentemque hostilibus armis,
Ipsius Antiochique fero sine fine furori
Expositam; Patrio multos, cum Lege Deoque
Abjecto, sacris passim vatumque crematis
Libris, ad vanas hostis desciscere partes,
Ecce illis repetit maiorum gentis Hebrææ
Deductam genesin, suaque hanc ad secula magnam
Continuat, meminisseq; vult pietatis avitæ,
Vnde genus ducant, sua sint quæ munera, ut ipsi
Cœlesti Domino placeant. Vt denique David
Sacris ornandis rebus, populiq; saluti,
Tot monstris hominum victis, divinitùs orbi
Concessus, nec templa Deo illa æterna, nec illam
AEternam pacem nostro instauraverit orbi,
Munera jam properè quùm sint ea propria Christi
Venturi, atque equidem tàm tertò, quàm Salomoni
Et templi & pacis curam commiserit ipsi.
Ergò suum exspectent Regem verùmque Prophetam,
Qui simul æterna serie durante Sacerdos,
Sitque salus, sit vita sui, sit gaudia, cœtus.

XXIIII. PARAL. LIB. II.

QVòd Salomon Templũ, et sacris sua vasa procurans,
AEdificat, sua vota facit, quæ cœlica flama
Voxq; probat Domini, toto illustrissimus orbe;
Fit typus, & Christi famam gerit ipse futuri.
Sed cadit & natum non consultoribus æquis
Parentem, regno fragili populoque relinquit,
In varias tractus partes. Succedit eidem
Bellipotens Abias. Huic relligiosior Assa,
Cui pius & felix Iosaphatus. At impius ille
Inq; Deum & fratres nato Ioramus Hoziæ
Dux malus est. Avia Ioas à cæde superstes
Vivo Vate pius, tandem malus ense peremtus
Servili, Nato vindictam & regia sceptra
Amasiæ tradit; Sequitur quem clarus Vsias
Cui primùm Prorex Iothamus; Rex modò factus
Succedit; sed & huic ferus ille & saxeus Achas.
At pius Idolis urbes, sacra celsa domosque
Ezechias purgat, blasphemos frangit & hostes;
Manasses pœnas luit impietatis, & ipsi
Fit supplex Domino; Manet improbus impius Amon;
Iosias charus Domino, quem morte peremtum
Hilciades luxit, Regum clarissimus unus,
Ex natis habuit tres, ille, unumque nepotem
Reges, sed miserâ cum conditione, salutis
Expertes ipsos propriæ regnique cadentis;
Testatum voluit vates, nunc affore tempus,
Quo non humanis armis, dextrâq; virili,
Sed duce Messiâ, solo justo atq; potente,
Mundani Stygijq; hostes sternantur, ut ipsi
Donemur verè promisso jugiter orbe,
Vivaque ducamur cœlestis in atria regni.

LIBRI SECVNDI
SECTIO TERTIA,

LIBROS ECCLESIASTICOS SEV PAtrum Vet. Test. complectens.

I. LIBER SAPIENTIAE.

IVsta suam, ut verè mereat sapientia laudem,
Sola suosque ferâ caros à morte clientes
Vindicet, & mundi contra cæcum atq; profanum
Iudicium, verè felices prædicet illos
Quantumvis nimiâ cladum quoque mole premantur,
Hanc humanus homo quivis suspiret, ut ipsum
Agnoscat Iovam verum; utque idola scelesta,
Et plena infestis pœnis, exhorreat; atque
Luce poli & vitâ, cum libertate, fruatur.

II. LIBER THOBIAE.

AEneæ multo laudatur carmine vatum
Fama potens, longis illum sed passibus anteit
Et patris in Natum in Patremque hæc mutua nati,
Inque Deum & fratres captivaque funera constans
Relligio & pietas, & casti gloria lecti,
Atque probata Deo virtus quæ clara ministris
Angelicis, Asmodæique à vulnere sponsum
Liberat, atque seni cœco sua munera lucis
Amissæ reddit. Sancti sic agmina cœtus
Servandæ Legi divinæ dedita, noster
Curat amatque Deus, tandem quos donat Olynpo.

III. ORATIO MANASSIS.

REX ferus in sæva captus Babylone, Deîque
Iras agnoscit justas, & mitia tandem
Numina, vertenti sceleratum iter improbitatis,
Atque orat veniam, & spondet sua munia la[illegible].

IIII. LIBER IVDITH.

ASSyriæ quondam crudelis & impius [illegible]bis
Rex Nebucadnezer, dum bello armisq; per orbem
Fulminat, & Medum toto cum milite frangit
Illum Arphaxadem, reliquos victorque rebelles
Per populos sævit famamq; affectat Olympo,
Atque loco motis passim gentilibus illis

Idolis

Idolis, solùm sese Dominumq́; Iovémque
Fingit adorandum, tandémque in cœlica pergit
Numina grassari; ipso Holophernéque principe tentat
Israële satos etiam in sua nomina vana
Iurare, æterno, vivo veroq́; relicto
Forte Deo, illiúsque angusta Bethulia vires
Blasphemásque minas consternata aspicit, Ecce
Fœmina plena piæ fidei atque animosa timoris
Arguit illa viros, Cœloque instructa celebrem
Promittit patriæ portis arisq́; triumphum.
Ergò dolo sancto, Ducis in tentoria ducta
Mancipio, & nova consultrix, post vota precésque
Assyrium stringit ferrum, virésque viriles
Concipit, & totum somno vinoq́; madentem
Ipsa Ducem invictum vincit, cædúmque potentem
Obtruncat, læta & cursu contendit in urbem,
E muroq́; caput profert, effusáque portis
Turba neci quævis dedunt simul obvia, & ipsa
Diripiunt hostis fugitivi castra, Deóque
Dant gratam, quam dulcis habet victoria, laudem.

V. PROPHETIA BARVCH.

IEremiæ vatis pius amanuensis, & idem
Discipulus, captos inter Babylone, volumen
Conscribit recitatq́ue simul, peccataque gentis
Ipsa sibi affirmat nunc tot consciscere pœnas,
Quâ tamen immensâ semper clementéque noster
Est pietate Deus, fore, ut ad sua Numina viva
Conversi, postliminio ad sacra tecta reducti
Æternâ Domini famam cum laude celebrent.
Intereà nullo sint digna Idola timore.

VI. HISTORIA SVSANNAE.

SAncta, pia & servans fidei Susanna jugalis,
Mollibus à senibus facti accusata scelesti,
Insons damnatur, sed mox absolvitur insons,
Ipsáque in autores vertit Lex saxea pœnas.

VII. HISTORIA BELIS.

REX populusq́; suâ factum Babylonius æde
Idolum Belem, vultuque ingente Draconem
Divino observant cultu, quos deniq́; vates
Mendaces vanosque probat. Mystisq́; necatis
Templa & signa manu evertit. Faucesque draconis
Ingestis frangit flamis. Actusque leonum
In foveam tutus degit. Revocatur ab ipso
Rege. Cibus fiunt hostilis turba ferarum.

VIII. CANTICVM TRIVM PVERORVM.

TRes etiam in flamâ pueros Babylonide servat
Præsens ipse DEVS, quem corde & voce sonante
Illæsi laudant: omnem cunctasque per orbem
Sollicitant animas, & quæ modò cunq́; creavit
Dextra Dei, ad veras conjuncto carmine grates.

IX. ESTHERAE FRAGMENTA.

FIt sæpè, ut qu[illegible] à varijs res una notatur;
Plu[illegible] ve [illegible] observent. Quæ porrò videntur
Omiss[illegible] liquis eadem quoque tertius addat.
Non rarò vi[illegible] vior Librarius esse laborat,
Obscuratque [illegible] liâs per se clarissima. Sæpè
Illa idem supplet quæ censet posse requiri.
Sive ergo, prior est quæ Regis Epistola terno
Nectatur capiti, octavo simul, altera tandem
Quicquid eas interpositum est, post quarta sequatur
Distincta autoris discrimina. Principiumque
Vndeni capitis sit fortè proœmia sexti
Et decimi. Mardochæi quoq́; somnia facto
Exposita eventu maneant sub fine libelli,
Vt nunc consistunt etiam, quocunque locetur
Quæ sequitur simplex eius narratio signi.
Sive aliud statuas, per me tibi venia salva est.

X. ESDRAE TERTIVS.

PLeniùs hîc etiam quædam narrare videtur
Esdræ quàm primus, sed cui non tanta probatæ
Robora sunt fidei. Scriptusq́; proinde putatur
A quovis alio potiùs, quàm forsan ab Esdrâ.

XI. ESDRAE QVARTVS.

HIC Esdræ vatis dictus qui fortè secundus,
Illius nobis verus propriusq́; videtur,
Dignusque ut primum certâ statione sequatur.
Continet is cœco mysteria condita mundo,
Sed quæ nunc partim sunt facta & cognita nobis,
Partim venturis venienda implendáque seclis.

XII. SAPIENTIA IESV FILII SYRACH.

QVi fons atque autor, quæ sit pia gloria, virtus,
Eius quæ celso manat sapientia cœlo.
Vt mores vitamque Deo mundoque probatam
Informes, liber ille docet. Prudentiaque affert
Dignaq́; Christiadum studijs ænigmata, & idem
Historias recitat castas exemplaque Patrum,
Vt Deus ornarit divinis dotibus illos
Queîs pietas & relligio fuit inclyta cordi.
Vtque suis pœnis hostes reprobosque vicissim
Auxerit. Vt jures Salomoni numen ademtum
Tàm sancto duplici concessum munere vati.

XIII. MACHABAEORVM SECVNDVS.

MIttitur ad fratres sparsos per regna ferocis
Ægypti, repetens ea rursus epistola, quondam
Anteq́; bellacis Iudæ quæ secula sanctæ
Contigerint urbi & populo. Quâ fraude furentes
Ipsi inter sese Mystæ certamina cœca
Sufflârint, Templo Idolis sacrisque profanis
Infecto, à sævis in corpora sancta Tyrannis,
Et quâ magnanimus dextrâque fideq́; potente
Cœlitùs adjutus sua tot post flamea vota
Vindex infestos Iudas prostraverit hostes.

XIIII. MACHAB. TERTIVS.

VT multos Regis Ptolomæi sæva tyrannis
Incitat, ut sacris Dominum precibusq́; fatigent:
Sic alios mortis timidos, cupidosque profanæ
Laudis, ab æthereæ deterret tramite sedis.
Ter juramento Rex ipse extinguere mandat
Relliquias populi. Ter sancti gratia cœli
Discutit irato conflatas pectore flamas,
Atque ex hoste patrem divina potentia fingit.
Datque suas Regi atque Deo ater Apostata pœnas;
Porrò Deo dicit veras gens libera grates.

LIBRI SECVNDI
SECTIO QVARTA,

ARGVMENTA LIBRORVM NOVI
Testamenti continens.

I. EVANGELIVM SECVNDVM
Iohannem.

QVI Christi genus, & vitam, miracula mortem,
Atque Euangelium nobis verosque triumphos

Hostibus inferno, mundo, nece, carne subactis,
Et tandem magno veræ cum laudis honore
Iustitiam partam, cœlum, vitam atque salutem,
Humano generi exponunt, ænigmate viso
Ezechiel certis vates animantibus illos
Confert. Iohannem reginæ & celsa petenti
Alis atque oculis volucri. Quia lumina nostra
Erecta ad verum casta vult mente tueri
Iustitiæ solem, nostris quem monstrat in oris
Lucere, adventu Verbi, sub tegmine carnis
Nostræ velati, damnatæ quo sine noctes
Perpetuò regnant: nos ut regnoque paterno,
Abductos terrâ, reddat, verâque, renatos,
Et sibi fidentes escis potuque salubri
Pastos, luce sua beet, atque per invia cuncta
Carni, non fidei, magno cum robore tutos
Ducat, ut æternam discamus quærere vitam.

II. EVANGELIVM SECVNDVM Matthæum.

MAtthæum juvenem pingit, quia limine primo,
Si carnem spectes, docet hic, atque indice recto,
Ipse quibus Christus genus à maioribus ortus
Ducat, & humano divinum corpore verbum
Vestitum, monstrat, cœlesti munere prorsus
Gratuito, & sacrâ venerandi Flaminis aurâ,
Virgineo ex utero. Nobis quia nascitur ille
Infans, ut solo verè contingere nobis
Dono sit certum, Quùm nostros ipse labores,
Sic Deus omnipotens, sic sit miseratus, ut ipsum
Hæredem sibi naturâ quem gignit, eundem
Ex Legis typicæ sensu maioribus illis,
Quos constat steriles hâc parte, exsuscitet, atque
Tàm donet, quàm si ipsorum sit munere cretus.

III. EVANGELIVM SECVNdum Marcum.

DAtque idem Marco nomen vultumq; Leonis,
Terribili qui voce suos quasi morte sopitos
Vivificat catulos. Quoniam hæc natura potentis
Est Euangelij, ut vitam veramque salutem
Donet, vivificæ qui Christi fidere, docti
Cœlitùs, assuescunt voci. Quod & ore Iohannes
Ritè Leonino exorsus, quasi fulmine flexit
Turbæ auscultantis mentes. Qualisque futurus
Ille tubæ extremæ est sonitus, Genijq; vocantis
In jus ad sacrosanctum & cœleste tribunal:
Ergò Euangelio meliori credite mente.

IIII. EVANGELII, SECVNdum Lucam, Liber primus.

ASsimilat Lucam Medicum vatemq; bicorni
Tauro, qui vinctus sacris adducitur aris.
Sanctus Pontifici Genius, quia sacra paranti
More pio divina aperit decreta Tonantis:
Nunc instare diem, Davidi ut suscitet illud
Germen justitiæ Dominus, putà plena futurum
Victima, deletura sceleslas totius orbis
Labes, quæ nostras alias cum corpore sævis
Mersissent animas flamis, animâque recenti
Demissoq; polo, Electorum, numine, mentes
Instructura, piam cœlo ut sine limite vitam
Vivant, conspectuq; Dei sine fine fruantur.

V. EVANGELII SECVNDVM LVcam, Liber II, qui Acta sanctorum Apostolorum inscribitur.

HAS Euangelij dotes, divina donantis
Maiestas, miror summè illustravit honore,
In quinâ decies ab eâ quâ Christus in auras
Luce redit victor. Nam quos despexerat orbis,
Hos propriæ armavit vocis præclara sonante
Voce, sui Flatus animâque animavit, (& hostem
In socium flexit, Sâulumq; in pectora Pauli,
Fulgure conversum, ut sanctæ pia fulmina vocis
In duras hominum mentes torqueret) ut orbi
Languenti afferrent cœlestia pharmaca, & ipsis
Facta fidem dictis facerent, ut deniq; mundi
Hostiles tolerare minas, & reddere eidem
Pro plagis pacem, pro vinclis libera cœli
Regna, piam illatâ vitam pro morte, suumq;
Nemine sic, verbi cursum, prohibente, docerent.

VI. PAVLI APOSTOLI AD ROmanos Epistola.

PRincipio summam Paulus caussamque recentis
Muneris exponit, cœli quod voce vocatus
Ipsum Euangelium doceat. Pulcramq; scholarum
Doctarum methodum observat. Nostrumque potentis
Peccatum à cœli commotâ exaggerat irâ,
Illius & caussas monstrat pœnásque sequentes,
Atq; novo tonitru perterrita corda vicißim
Instruit, & medicâ tractat pia vulnera dextrâ.
Vt resipiscentes venia & pia gratia, & ipsi
Fidentes Christo maneat, sine munere nostro
Aut ullo mundi merito, sed gratis, & uno
In Christo mediatore, & vi sanguinis eius
Effusi in nostram, credentûm ex pectore, vitam.
Hinc docet ut distent Legis doctrina sonantis
Atq; Euangelij. Porrò quàm vota piorum
Factâ fidê valeant. Quæ vera Ecclesia, ut illam
Crux premat, æterno & rectè servire Parenti
Conveniat vitæ cultu novitateque. Et ipsi
Vt Domino autorîque politicus ordo probetur.
Dénique nos omnes in mutua vincula veræ
Cogit amicitiæ & sanctæ pia fœdera pacis.

VII. AD CORINTHIOS I.

COelestis quæ sit vita & sapientia vocis
Ignotæ vano mundo. Atque ut magna ruinas
Peccata ingentes pariant litéque petaces
Conjugij casta & cælebs quàm dénique vita
Nos deceat. Quàm grande scelus coluisse scelesto
Vana idola ritu. Quo fœmina virq; decoro
In sacro utantur cœtu. Quàm sancta profano
Turpetur Domini à multis nullo ordine Cœna.
Vt liber sanctus sua porrò charisma[illegible] Flatus
Distribuat, varij & quæ sit præstantia [illegible]
Linguarum; ut multum intersit, quo singula [illegible]
Ordine; qui doceant; quibus & censere reli[illegible]um;
Qui taceant. Tandémque forum solenne fu[illegible]rum
Iudicij extremum. Intereâ sibi mutua præstent
Subsidia, æternæ figantur & oscula pacis.

VIII. AD CORINTHIOS II.

SVb quâ versetur Paulus cruce nunciat ipse,
Et mœchum, quem peccati tàm pœnitet atri,

Exclu-

Exclusum cœtuque intercedentibus illis
Vult resipiscentem recipi, ne forte dolore
Desperet fractus. Porrò fugienda ferentes
Dissidia & lites taxat, Discriminaque ipsa
Scripturas inter Legis nostrasque recentes
Prudenter monstrat. Quin & quâ parte renasci
Et ratione pios, ut sint nova pignora cœli,
Conveniat, carnem ut mollem affectusque superbos
Mortificent, vivantque novi Christo Duce, facto
Peccatum, ut justos faceret. Sese ergò relictis
Idolis dedant luci vivoque Iehovæ.
Laudatur tandem pia munificentia, fructus
Allatura suos. Graviter perstringit & illos
A vero abductos, impostoresque loquaces.
Ergo ipsos lapsus, irarum, ad sancta reversos
Agmina, pœniteat, pacem quærantque colendam.

IX. AD GALATAS.

PErtexta hæc simili methodo est, quâ scripta potentes
Ad Romæ populos ipso vel teste probato
Augustino etiam. Primùm se cœlitùs illa
Quæ docet accepisse probat, nec posse minoris
Censeri, quàm quos vulgus putat esse columnas.
Scilicet æterno ut vitam vivamus in ævo,
Peccato & toto cunctis ex asse soluti
Ereptique orci pœnis, has justificantis
Esse pias fidei vires. Nos ergo salutis
Libertate frui, non captæ munere legis,
Et fractæ; Christi sed vi, cui vivimus uni,
Atq; Euangelij. Nullas nunc ergò petendas
Esse vias alias, quas nos adducere cœlo
Fingamus. Porrò sanctam sic ducere vitam,
Spiritus ut nobis dictat liberrimus ille,
Pergamus, longùm & vitiorum infausta facessat
Moles virtutum ut subeat clarissimus ordo.

X. AD EPHESIOS.

VT nil est majus quicquam meliùs ve, quod orbi
Contingit, quàm quòd divina potentia summo
Destinat Electos cœlo, Sathanæque furori
Eripit, atq; regit nostros in pectore motus,
Extorresque suâ gentes pietate recenset
Promissâ dignos vitâ: Sic acrior usquàm
Nulla viget pestis, propriæ quàm crimine culpæ,
Tàm sancto Domini, plusquàm patrioque favore
Excidere, in cæcam ruere & sine lumine noctem.
Ergò decet vigiles nos in statione manere.
Hocque agere, ut sanctæ nobis quæ publica primùm,
Deinde etiam domuum sint propria munera curæ.

XI. AD PHILIPPENSES.

ORat ut illorum fidei constantia porrò
Crescat, & hortatur firmo ut concordia nexu
Pectora pugnaci faciles, sine murmure, gestent,
Exemplo Christi. Ergò canes, quos vexat inanis
Gloria, prudentes fugiant, seseque paternæ
Committant curæ Domini. Tandemq; recepto
Magni, illis dicit pro munere grates.

XII. AD COLOSSENSES.

PRrincipio celebrat sancti pia commoda cœtus,
Cujus adorandum est Christus caput atque redemtor.
Deinde monet veram ut pleno semel ore professi
Doctrinam sanctè teneant, nec barbara curent
Somnia de superis, umbras nec Legis inertes.
Sed vitijs longum abjectis, pietate probatâ
Ornati faciant ea ritè, forisque domique,
Quæ verè deceant cœlo vitaque renatos.

XIII. AD LAODICENSES.

Quod si, quæ Græcis perijt, servata Latinus
Fors illa est, jussu autoris quæ mutua lecta est
A geminis Asiæ populis, hortatur eosdem
Vt sint servantes veri; sua vincla saluti
Inservire suæ & vitæ; porroque futurum
Vt verâ justi & constantes pace fruantur.

EPISTOLA PAVLI.

CAP. I.

PAulus Apostolus, non ab hominibus, neq; per hominem, sed per Iesum Christum, fratribus omnibus, qui sunt Laodiceæ. Gratia vobis & pax à Deo patre nostro, & Domino Iesu Christo. Gratias ago Christo, per omnem orationem meam, quòd permanentes estis in eo, & perseverantes in operibus eius, promissum exspectantes in diem judicij. Neque destituant vos quorundam vaniloquia, insinuantium ut vos avertant à veritate Euangelij quod à me prædicatur. Et nunc faciet Deus, ut qui sunt ex me, ad profectum veritatis Euangelij deservientes sint, & facientes benignitatem operumque salutis vitæ æternæ.

CAP. II.

Et nunc palàm sunt vincula mea, quæ patior in Christo, quibus lætor & gaudeo, & hoc mihi est ad salutem perpetuam; quod ipsum factum orationibus vestris administrante Spiritu sancto, sive per vitam sive per mortem. Est enim mihi vivere vita in Christo, & mori gaudium. Et ipse vobis faciet misericordiam suam, ut eandem dilectionem habeatis & sitis unanimes.

CAP. III.

Ergò, dilectissimi, ut audijstis in præsentia mea, ita retinete & facite in timore, & erit vobis in æternum vita. Est enim Deus qui operatur in vobis, ei & facite sine retractu, quæcunque facitis. Et quod est optimum, dilectissimi, gaudete in Christo, & præcavete sordidos in lucro omnes. Sint omnes petitiones vestræ palàm apud Deum, estote firmi in sensu Christi. Et quæ integra & vera, & pudica, & justa, & amabilia sunt, facite; & quæ audistis & accepistis, in corde retinete; & erit vobis pax. Salutate omnes fratres in osculo sancto. Salutant vos sancti. Gratia Domini Iesu cum Spiritu vestro. Et facite hanc epistolam legi Colossensibus, & Colossensium vobis.

XIIII. AD THESSALONICENSES I.

ECCE sui magnam laudem fructumq; laboris
Commemorat Paulus, quem sic non cernat inanem
Factum, ut sincero planè sit corde profectus.
Atq; illis animi laudem fideique probatæ
Constantem tribuit. Citò secula porrò futura
Vt lætas tandem redeant revocata sub auras
Funera passa cruces varias. Hoc ergò requiri,
Vt sit nostra simul vigil hæc & sobria vita,
Qui volumus salvi venienti occurrere Christo.

XV. AD THESSALONICENSES II.

SVB cruce & infractum robur fideiq; profectum
Laudat, cui seclis merces sit scripta futuris,
Quæ tamen haud ventura monet, defectio donec
Et reprobi fraudes mendaciaque Antichristi
Præcedant. Vivant ergò sine crimine vitam.
Et si quos videant neglecto fortè decoro
Egisse, ex animo, ut possint resipiscere, tractent.

XVI. AD TIMOTHEVM I.

QVI sit doctrinæ finis, quæ summa, salutis
Veræ adipiscendæ. Non Lex in saxea lata
Pectora, sed Christi, pacis qui munere fungens
Stat medius, precium justum æquivalensque solutum,
Quas vir, quas mulier, lecti quas fortè ministri,
Quas modò sustineat partes & episcopus ipse.
Vtque illum deceat convellere dogmata prava
Emersura lacu Stygio. Quâ denique sexûs,
Muneris ætatisque habitâ ratione, decorum

Cuiq;

Cuique suum tribuat. Porrò diversa docentes
Spe vani lucri & clamores vitet inanes.

XVII. AD TIMOTHEVM II.

INstar depositi jubet ut sua munera tractet
Timotheus, nullo falsorum schismate fratrum,
Nullis ærumnis fractus; sed militet ipsi
Sic Christo, & cœptum sic vero in tramite figat
Cursum, quo mereat justam in statione coronam.

XVIII. AD TITVM.

QVâ virtute, fide, doctrinâ, relligione
Ornatus certis statuatur Episcopus oris.
Quæ privata viros grandævâ ætate colendos
Quæ socrus, quæ fortè nurus, famulosque fideles
Vita domi deceat. Foris ut meliore potentem
Iure Magistratum observent. Memoresque salutis
Per Christum partæ, hæretico sine crimine vivant.

XIX. AD PHILEMONEM.

QVi modo servus erat, sancto fit munere Pauli
Atque fide frater, magno & cum fœnore charo
Redditur ipse simul Domino. Hoc innoxia vincla,
Quæ, benè si spectes, verè sunt libera, præstant.

XX. AD HEBRAEOS.

O Chari Hebræi, summa est præstantia sanctæ
Personæ Christi, Deus est qui verus homóque,
Perpetuæq́ autor solus vitæ atque salutis.
Qui Mose est maior servo, quia Filius: atque
Mortali, æternus quoniam, illo Melchisedecho,
A bobus veteres cultros removete Ministri,
Hîc & principio cunctoque carentia fine
Sacra cadunt: hîc fit sanctissima victima Christus,
Idem qui serie æternâ est durante sacerdos.
Porrò non umbris opus est, eliminat illas
Lux vera, ut noctes splendor solaris opacas.
Hîc templum triduo fractum, suffimen & ara,
Ignis, mensa, cinis, panes, sal, fumus, acerra,
Quæ cœlo incendit labens nova sacraq́ flama,
Arca, thronus, labrum, mare, concha, lucerna, liquores;
Hîc quæ divinis dantur viventia rebus,
Libamenta simul, tosto sacra libaq́ farre.
Fit clausis exacta & necta catharmata portis,
Et quæ nectorum sunt viva intincta cruori.
Eijcitur totâ caper emissarius urbe,
Alitis in laceri mersus simul evolat ales,
Contractæ præsens ut sit purgatio lepræ.
Educta in certos cineres bos russa crematur
Nullo pressa jugo. Mundi ante exordia cæsus
Agnus hic est, & juge sacrum, & quod sabbatha poscunt,
Luna recens, atque in triplices illa annua fastos.
Pars Mystis cedit, nunc ritè levatus in auras,
Nunc jactu motus, pars victima tota crematur;
Est lapsum cælo & præstans dulcedine manna,
Est manans pleno vitalis flumine petra,
Quæq́ novas labes & mersos abluit unda.
Est pro peccato, pro delicto hostia, sive
Sit Mystæ, Ducis, aut populi cum crimine lapsus.
Præ reliquis Deus hunc ornat consortibus unum,
Vt requiem veram libertatemq́ novatam,
Atque reis stygis & mortis, vitamque polumq́,
Gratuitò, & postliminio post funera, donet.
Ergò fide illius firmi consistite, cuius
Æternam Sacro assequimur mediante salutem.
Ardeat & veris dilectio mutua flamis.

XXI. EPISTOLA CATHOLICA Iacobi Apostoli.

REligio ut constans, fœdante nec oblita labe,
Non sit apud sanctos verâ sine fruge renatos.
Vt nec sancta sit illa fides, quæ fervet in ore,
Sed tota in corde & manibus frigescit inertum.
Frena habeant lingua, affectus, divesq́, cupido,
Vt ferat optatos effusa precatio fructus.

XXII. EPISTOLA CATHOLICA PEtri Apostoli, I.

ELectos, docet hic, & Christi sanguine lotos,
Infantes parere Deo, Templique recentis
Esse pios lapides, Mystas & Regia sacra.
Porrò omnes, quocunque statu vel conditione
Emineant, monet ut Regi Regisque ministris
Subjecti degant, mandato servus herili,
Vxoresque viris, Costamque amet ipse vicissim
Conjux. Atq́ omnes facilis devinciat ardor.
Vtque Deo, abluti, carnis sensuq́ retuso
Vivant, & quos vis discant tolerare dolores.
Pastor quæ senior curet, quæ sedulus ipse
Auditor, Stygium ut possint superasse Leonem.

XXIII. EP. CATH. PETRI, II.

CRedentes sanctam atque piam vult vivere vitam
Atq́ Euangelio dignam, fugisseque cæcos
Pseudoprophetarum anfractus, undaq́ carentes
Fontes; ne irritent cœlestis Numinis iras,
Venturi totum præsens ut judicet orbem.

XXIIII. EP. CATH. IOHANNIS I.

LVx Deus est, Lucis natos decet ergò, tenebris
Atq́ odijs missis, Lucem fovisse paternam,
Et fratres vero ardentes coluisse favore,
Nec flecti in varias à quovis flamine partes.
A patre nam solum hunc summo probat esse renatum,
Peccati & fieri immunem, qui credit in illud
Verbum jam carnem factum, Christumq́ Iehovæ
Natum, qui verus Deus est æternaque vita:

XXV. EP. IOHANNIS II.

LAudatur veræ fidei constantia, & illa
Mutua nos inter dilectio. Turba Cerinthi
Hæreticique alij à nobis procul inde facessant.

XXVI. EP. IOHANNIS III.

INtegri est animi afflictos fratresque, fovere,
Atque ministerium, quamvis secùs improba turba
Nunc agat, & rumpat collecti vincula cœtus.

XXVII. EPISTOLA CATHOLICA IVDAE.

CVm reprobis vano & mundo certamina, quævis
Sustineant potiùs, fidei quàm munera fracti
Abijciant, vindex ne qua irruat ira Tonantis.
Certatim ergò pari sese amplectantur amore.

XXVIII. APOCALYPSIS IOHANnis Theologi.

OBscuris vates dictis hic atque figuris,
Tàm reprobis, ipsi numero quàm deinde [illegible]rum,
Eventura docet; fieri ne cuncta putemus
Fortuito casu, sed sic voluisse Tonantem.
Quorum nunc proprio repetam simul ordine summam.
Septenis aperit jussus sua tristia fata
Cœtibus. Inque throno residenti arcana sigillo
Multiplici accedens, munitaq́ scripta resignat
Agnus, & extremæ veniunt ad singula plagæ.

Impedit & Genius crudelia fulmina, donec
Signentur facili dignißima nomina cœlo,
Dantque Agno laudem superi. Septemque tubarum
Iam clangente sono, totidem miracla sequuntur.
Est Genius, cuius dulci vorat ore volumen
Sed stomacho ingratum, vates. Metitur & ille
Templum Aramque. Pios duplicis sub imagine testis,
Septeni & Genij sonitu, Muliereque visâ
Cum puero, tali dignos, solatur, honore:
Non ergò metuant undis terrâque patente
Monstra nova insolitis prorsus surgentia formis.
Sed sese agglomerent Agno, Babylonia verbo
Mœnia fracturo. Sunt Pæana canentes
Cœlestes turmæ. Sunt qui sua fulmina mittant
Tandem etiam in monstrum atq; urbem, ranasq; loquaces
Quas Stygij fundunt Draco, Bestia, Pseudopropheta.
Obscœni & monstrat quæ sit damnatio scorti;
Et tàm versuti prodit mysteria monstri.
Posthæc prædicit Genius, casumque prophanæ
Vrbis, & insignes pœnas pro sanguine fuso
Sanctorum. Totis & congratantibus astris
Sponsa suo ad cœnam vitalem adducitur Agno.
Inque lacum ardentem Draco, Bestia, Pseudopropheta
Vincti coguntur. Serpens post mille solutus
Annos ut Gogen Magogenq; armet, atroces
Tandem iterum sentit sævo cum sulphure flamas;
Vitæ servatis sanctis. Nova deziqùe terra
Atque novum cœlum, quin & nova mœnia summo
Nata polo fiunt sanctæ donatio Sponsæ.
Eque throno manant Agni vitalia semper
Flumina, & hunc nostrum vincentia lumina solem.
Hæc tàm certa probat sic lapsa oracula cœlo,
Vt qui vera neget, vitæ non scriptus in albo
Offensi æternas pariat sibi Numinis iras.

AD IHOVAM OPT. MAX.

Qvando tuâ manu, Deus sanctißime,
Sic destitutus censeor,
Ab improbâ cæcaque multitudine
Mundi profani & impij,
Ac sic spei mihi relictum sit nihil,
Ad te levo mea lumina,
Opem tuam solius imploro & fidem,
Præstô mihi tu sic ades.
Sic me guberna, sic meos gressus rege,
Sic me periclis libera,
His me juva, foveque cogitatibus,
Memor tuæ ut præsentiæ
Fidam tibi, spe fultus atque flameâ
Dilectione, nec minas
Orbis furentis, & Sathanæ plurimam
Periculorum vim morer,
Forti tibi sed deditus constantiâ
Te solum amem, solum colam,
Et perseverans inter illos collocer,
Quos tu beatos judicas.

SIGNA VRBIS ZATECIAE, IN PROuinciâ Zatecianâ, olim Ducatu primariæ.

AD Mediolanum Regnoque sibiq; rebellem,
Quùm Fridericus Imperator duceret
Magnanimis lectas Germanis atque Bohæmis
Turmas suas: Qui militârunt plurimi
CZechidum, (sub Konrado forti Duce gentis
Suæ, sui simulque fratre Principis
Qui Vratislavi nomen, Diademaque Regno
Suo intulit qui primus ille Regium)
Præclarê gestis rebus: Dux ipse Leone,
Hoc miles unus, ille alio signo novê
Ornantur, clypeisque datis: Malovicius ille
Medij caballi, fronte, collo, pectore,
Ex lapsis cæsi clatris. Quos inter & ipsa
Vrbis cohors Zatecianæ civium,
Obsessis primi muris atque Vrbe potiti,
Donis suâ virtute dignis Patriam
Afficiunt. Quibus & Cæsar Duxque ipse Leonem
Insigne dant; Muros geminos & aureos
Purpureâ in veltâ; meruit quod sanguine virtus,
Victrice Primorum suis Minoribus.
Vobis, CZechiades, hanc famam vulnere partam,
Latiumque gratulatur & Germania.

SIGNA VRBIS LVNAE, IN EADEM Prouinciâ Zatecianâ.

QVOD Plato felices urbes pronunciat, ipsas
Prudensque si Senatus & fortis regat;
Magna quidem hæc urbis, regni ut quoque magna beati,
Magna est quidem, verum ut fatear, felicitas:
At longè est urbis pulcrè, regnique potentis,
Feliciorque & sanctior beatitas,
Prudentes proceres tandem fortesque Monarchas
Regi pio summi Tonantis lumine.
Quicunque ergo fuit regni Dux ille Bohæmi,
LVNÆ dedit qui primus hæc insignia,
Inter ut oppositas turres, supraque patentem,
Valvis apertis, atque clatro pensili,
Inter eas, portam, & quas propter mœnia surgunt,
Cornuque Lunæ & stella starent fulgida;
Hoc meminisse illam voluit, cœlo esse petendam
Fortem Senatus optimi prudentiam.

FINIS.

IMPRESSVM FRANCOFORTI, APVD NICOLAVM BASSAEVM, ANNO, 1594.

118809376

94

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm